

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Milyen prédikátorra van korunknak szüksége?

I.

„Feltétlenül olyanra, aki építeni tud, aki teremtő elme, aki konstruáló talentum, aki arkitektonikus géniusz“ — adja meg mély meggyőződéssel erre a döntőfontosságú kérdésre a feleletet dr. Ch. Jefferson a „Christian World“ folyó évi június 13. számában.

Feleletét ekként indokolja. Roncsolt világban élünk, Összeroncsolta azt a világháború. Csak néhány esztendő választ még el bennünket ettől a világrendítő véres katasztrófától. Halomszámra hevernek ezért a romok közöttünk még ma is. A fizikai romok azonban elenyészően semmik a lelki roncsok mellett. Ezek a veszteségek felszámíthatatlanok, minden kalkulációt felülmúlnak. Minden moralitás tönkre ment a világháborúban. Ellenben az emberi élet összes állatias tulajdonságát felszínre hozta. Legeslegfőképpen a nemi dolgokat. Az efféle dolgoknak valószínűsítő özőnárja zúdult ránk a világháború óta. Nemi szindarabok, nemi regények, nemi társalgások, nemi lélektanok, nemi filozófiák. Lehetetlen házassági elméletek, lealacsonyító házassági gyakorlatok, amik még a vad barbárokat is elpírtanák.

Minden háború örület. Rövid idő alatt nem lehet belőle kigyógyulni. Bennég az a lélekbe és tovább izzik az még évek múlva is. Egész embertömegek vannak, akiknek lelkületük rombolásra hajlamos még ma is. Nem testi fegyverekkel rombolnak ma már, — néha az is kirobban belőlük — hanem szellemi-ekkel. Legnépszerűbb iróink jórésze valószínűsítő lelki vandalizmusban találja örömét. Arról akarják meggyőzni a világot, hogy cinikusnak lenni intellektuális felsőbbiséget jelent, hogy mindent ronggyá tépni: magas műveltségnek a jele.

Ezért aztán minden bomladozik, részeire eső félben van. A családi élet foszladozik, az egyház szerte hullóban van. Az istentiszteletek gyéren látogatottak, a vasárnapi iskolák nehézkesen mozognak. Eddig még a falvakban biztunk. Ma már ott rosszabbak az állapotok, mint a városokban. Több templomszeretet van ma már a városi gyülekezetekben, mint a falusiakban. A nemzeti kormányok kezdenek csődöt mondani, a demokrácia kezd kudarcot vallani. A bomlasztó erők erős munkában vannak. Az anarkia az ajtó előtt áll.

Kimondhatatlanul nagy lelki megerőltetésébe kerül korunk prédikátorának, hogy ellent tudjon állani az általános gondolkozás módnak. Mennél érzékenyebb lelkű a szellemi atmoszféra befolyásai iránt, annál küzdelmesebb az neki.

Hogyha pedig harcias természete van, akkor meg elvakultan fog belerohanni a viaskodásba, meggondolatlanul fog hadonázni. Megskalpolja a kritikusokat, eldorongolja a csufolódókat. Erőszakkal félrerántja a diszkrét családi bajokról a takaró leplet, kicsufolja az ifjúságot, ráhorkant a politikusokra, üti az iskolákat, rágja az egyházat.

Ez a módszer semmiképen sem vezethet célhoz. A keresztyén prédikátor feladata nem ez manapság. Az egyetemes bomlás és romhalmaz közepette rekonstrukcióra van égetően nagy szükség. Egy rombadőlt világ felépítésére. Éppen ezért tagadásoknak ma nincsen semmi helye. Akinek ma nincsen semmiféle pozitív mondani valója, annak nincsen is ma helye a lelkipásztorságban. Destruktív criticizmus halálos véték ma. Goethével tartunk, aki azt mondotta: „Ha valaki beszél hozzám, beszéljen pozitíve, bizonytalanság van az én lelkemben ugyanis éppen elég.” Minden emberben éppen elég kérdéses, bizonytalan, kétséges dolog van ma; semmi szükség nincsen arra a szónokra, aki szilárd állításokra képtelen.

Bokor Sándor

(Folytatása következik.)

Tanuságok.

„Nagytitiszteletű Debreczeni István ref. elsőlelkész, egyházmegyei gondnok urnak“. Ezzel a címzéssel kaptam a napokban levelet. Az írója úgy érezte, hogy valami köszönettel tartozik s ezért nagyon szépet és hízalgőt akar írni. De ez az első tekintetre nevetséges címzés bosszúsággal és szomorúsággal töltött el. Bosszantott a hízalgés, amelyet az „elsőlelkész“ lehetetlen megkülönböztetés árult el, elszomorított az „egyházmegyei gondnok“ címben megnyilvánuló tudatlanság. Mert a levelet nem más felekezetű, sem nem egy egyszerű tanulatlan

ember, hanem egy magát reformátusnak büszkén valló magasrangú állami tisztviselő írta.

Lelkem szomorú hangulatában a múlt hibáira figyelmeztető és lelkes, odaadó munkára intő tanulmányt olvastam ki a levélcímezésből. Ugy érzem, hogy e tanúságok mindnyájunk számára megszívlelésre méltók, tehát sorakoztatom.

Az első, amit elárul, a református öntudat teljes hiánya. Egy művelt egyháztag, akil az idegen joggal tekinthetne, műveltségénél fogva, egyházunk egyik értékes hívének, híveink és az egyház vezetői pedig még több joggal várhatják tőle, hogy valóban olyan is legyen, azt sem tudja, hogy mi az egyházmegyei gondnoki tisztség vagy kit válaszhatnak meg erre a tisztségre. Valahol, valamikor hallotta vagy olvasta talán e címet, de a saját egyháza ügye annyira sem érdekelte, hogy mibenlétét megkérdezze és megmagyaráztassa magának. Hogy fogja az ilyen aztán esetleg másoknak megmagyarázni! Egészen bizonyos, hogy egyházalkotmányunkat, kormányzatunkat nem ismeri. Lehetnek talán olyanok, akik egyhébber bírálva, azt mondják, hogy ez még nem bizonyítja a református öntudat hiányát, de az ilyenek vagy nagyon keveset kívánnak művelt tagjainktól, vagy nagyon kevésre értékelik egyházunk alkotmányát. Hiszen ma már az elemi iskolában vagy legalább a konfirmációi előkészítés alkalmával tanítjuk és megköveteljük, hogy ismerjék azt az évszázados alkotmányt, amelyet őseink annyi küzdelem és szenvedés, az életük vagy szabadságuk árán védelmeztek meg. De ez még egyházunknak csak külső épülete, amelyet sokkal könnyebb megismerni, mint a belső lényegét és aki e felől is annyira tájékozatlan, mily kevés ismerete lehet annak hitünk lényege, vallásunk tanai felől!

Ez a példa — ha talán nem is ilyen kirívó megnyilatkozásban — de lényegében egyáltalán nem egyedülálló. Szomorúan jellemzője annak a nemzedéknek, amely az elmúlt „liberális protestáns“ gondolatvilágban és vallásos felfogásban nevelkedett fel. Abban a korban, mikor csak annyiban volt valaki protestáns, hogy nem volt katolikus s amidőn ilyen vallásossággal még vezető férfiak is lehettek az egyházi életben. Abban a korban, amidőn a világiak nem tekintették egyébnek az egyházi tisztségeket, mint rangjuk vagy vagyonuk után feltétlen kijáró dekorumnak vagy legfeljebb uri passzióknak minden kötelezettség nélkül. Midőn ez a példa feltárja előttünk ezt a korszakot, egyszersmind arra figyelmeztet minden lekipásztort, tanítót a mai világi őr-állókat és egyházunk minden lelkes tagját, hogy gyülekezeteik, tanítványaik, környezetük öntudatosítása és a református öntudat teljessé tétele érdekében mindnyájan egész lelkünkkel végezzük kötelességünket.

A levélíró ur származására nézve erdélyi ember. Abba az egyházkerületbe való, ahol a liberálizmus nagyobb pusztítást vitt véghez a racionalizmussal támogatva, de ahol egyszersmind az egyház alkotmánya nem vált a hívek közös kincsévé, mert nem a hívek tudatában és jogaiban volt az alapja. Egyik bizonyosságát látom ebben is a presbyteri egyházkormányzat helyességének az eddigi képviselői kormányzattal szemben. Most a zsinat idején, amidőn egyházalkotmányi kérdések is szóba kerülhetnek, nem árt ezt a tanúságot feljegyezni.

A szóban lévő névtelen egyik szórványunkban, tehát egyházunk

és fajunk szempontjából nagyon exponált vidéken van. Olyan helyen tehát, ahol örülnünk kellene, hogy egyellen intelligens egyháztagnak is van, mert erre az egyellenre gyönyörű hivatás várna. De amikor az az egy is ilyen! Ugy érzem, hogy ez az eset erőteljes hangon figyelmeztet bennünket arra, hogy fokozottabb éberséggel őrködjünk a szórványok lelkigondozói. Elsősorban munkatársakat kell nevelniök, mert ma, ahol azt hinnék, hogy van, ott nincs! A szórványokban elő híveink sorsa sokkal tragikusabb, mint a távoli szemlélő gondolná. Tehát a maga tragikusan súlyos jelentőségében kell felfognunk és gondoskodni róla, mert különben megszűnnek reformátusok és magyarok lenni!

Azokban a napokban, amikor a levelet kaptam, egy orvosi rendelő várószobájába mentem be. Amidőn beléptem, egy intelligens zsidó férfi beszélgetett egy zsidó leánnyal héberül. A férfi egész folyékonyan, a leány gondolkozva, vontatottan. A férfi tekintetéből sugárzott, szavaiból áradt a biztatás a leány felé, ki büszkén tett bizonysgot hitéről, tudásáról, cionista lelkületéről, a körülötte lévő néhány hilsorsos pedig, bár beszédükből egy szót sem értett, a felekezeti és faji öntudat büszkeségével, áhitatos csodálkozással hallgatta őket. És hallgattam én is elgondolkozva multunkon és jövőnkön. Mert a szavak értése nélkül is sok mindent megértettem a beszédből. Megértettem, hogy miért két évezredes szétszórtsága mellett is egy ma e nemzet.

Megértettem abból az örömből, amellyel olyan boldogan ismert egymásra és találkozott össze testvéri szívvvel a két cionista. És megértettem a mi megmaradásunk titkát, ami azonos övékkel és minden népével: a vallási és faji öntudat. De elem tárult a mód és lehetőség is, amellyel az öntudatot erősíthetjük: missziói lélekkel árasztani, sugároztni ki magunkból nem törődve semmivel, csakhogy bizonysgot tehessünk hitünk és fajunk igazsága, értéke és jövője mellett!

Debreczeni István

Értsük meg és tiszteljük a gyermek és ifjukort

Nem célom e helyen a gyermeki lélek mély és bonyolult analízisébe belebocsátkozni, sem pedig azt kifejteni, hogy az emberi szellemhez méltatlan dressura mennyire deformálja a lelket s öli meg a ragyogó gyermeki kedélyt, hanem inkább néhány gyakorlati, mindenkire közelálló dologra akarok rámutatni, hogy közelebb vigyem a nevelőket — hivatalosokat és laikusokat — a gyermeki és ifjui lélek megértéséhez és tiszteletéhez.

Ma még úgy van, hogy a morál és a konvenció csak a felnőttek, főként az öregek védelmére ír elő törvényeket, a gyermek és ifjutól pedig vak engedelmséget követel.

Aztán a nevelés mesterségével minden felnőtt foglalkozik — már a szülő és gyermek természetes viszonyánál s azon oknál fogva is, hogy minden felnőtt vindikálja magának, hogy a nálánál kisebbnek nevelője legyen.

Pedig a világ legnehezebb mestersége éppen a nevelés, mert a nevelő egy láthatatlan és megfoghatatlan, még leheletnél is finomabb fludiummal: a lélekkel dolgozik, amely fludium sokszor kisiklik még a

pszichológiailag legképzettebb pedagógus kezei közül is és mint tünényes fantom egészen új és ismeretlen területeken bukkan fel újra, hogy új és ismeretlen problémák elé állítsa a lelkiélet területén buvárkodót.

Ez az egyik legnagyobb baja a gyermek és ifjui lélek meg nem értésének és félremagyarázásának; másik pedig az, hogy a nevelő — legyen az pedagógiailag képzett, vagy laikus — elfelejti azt az időszakot, amely önmaga és neveltje között van.

Aki visszaemlékezik gyermek és ifjukurára, tudnia kell, hogy a gyermek és ifju számára a világ minden anyagának és történéseinek egészen más jelentése van, mint a felnőtt számára.

A gyermek világa egy nagy mesevilág, az ifjué egy nagy romantikus világ, amelyben csapong az élénk temperamentumtól fűtött fantázia és a szivárvány teljes színskáláját ragyogó világa kiszínezésére pazarolja.

A felnőtt világa egy realis világ, melyben minden tárgynak és történésnek racionális és gyakorlati értéke van, melyet a lehiggadt temperamentum és elviharzott fantázia ritkán szokott kiszínezni s ha maradt valami régi, gyermek és ifjukurából hozott színező kedvéből: a pesszimizmus sötét tónusára festi azt át.

Ez a két világnak a különbözősége, főként a felnőttek világérzésének a gyermek és ifjura való ráoktrojálása szüli azt a sok konfliktust, amelynek áldozatul esik a gyermek és ifjui ragyogó kedély és nagyráhatott fantázia.

Az elviharzott fantáziájú, meghalt kedélyű, lehiggadt temperamentumu: egyszóval „kiforrott“ (sőt legtöbbször a tulerjedés savanyúságában áterjedt) szülő azt követeli pezsgővérű gyermekétől, hogy úgy üljön a széken, úgy egyék az asztalnál, úgy lépjen az utcán, ne mászson a tárgyak telejére, mint ő: vagy ha a nagyapa ragadja magához a nevelés hegemoniáját: mint érelmeszesedett 80 éves nagyapa; a tanító, tanár, hogy karbatett kezekkel, mozdulatlanul ülje végig legtöbbször unalmas, passzív, élettelen előadását s ha a viruló embercsemetéből minden korlátozás mellett is ki-kitör a fékezhetetlen temperamentum: jönnek a reprodukálhatatlan jelzők, sokszor a testi fenyegetés s lassankint egészen elsötétül az a ragyogó álmovilág, amelyért egyedül érdemes végig élni ezt a magától is sötétre sivárvuló életet.

Miután a gyermek és ifju minden dolognak szimbolikus és nem realis értéket tulajdonít: gondolkozása, viselkedése, tettei, egyszóval egész életmegnyilvánulása magán viseli életkora kritériumát s a laikus nevelő megértés helyett érelfenséggel, könnyelműséggel, komolytalansággal vádolja meg a gyermekifjut s a szülőnek a legnagyobb öröme, ha gyermeke „megkomolyodik“.

Ki lehet hát a gyermek és ifju hivatásos nevelője?

Aki megérti és tiszteli a gyermek és ifju lelkivilágát s amellet, hogy helyes mederbe tereli az irányt és partokat nem respektáló temperamentuma duzzadó áradatát; alkotó munkába fogja a gyeplőt és hámoit ignoráló fantáziáját: nem borítja rá a gyermek és ifju színes, ragyogó világára a maga sötét, pesszimizista világát, hogy megölje itt is a ragyogó napsugarat.

Minél tehetségesebb az embercsemete, annál hamarabb kon-

fliktusba kerül nevelőivel: szülőjével vagy tanárjával egész nevelési rendszerével, melyre a felnőtt rányomja a maga pesszimista világtétele bélyegét.

Petőfi kigunyolja tanárait és otthagyja az iskolát, mert zsenije megérzi, hogy a „nevelés“ lefejezi ragyogó fantáziáját és nincsen nagy ember, aki a neveléssel konfliktusba ne került volna.

Nem kell azért agyba-főbe verni a gyermeket, mert gummipuskával a kezében — élénk gyermeki fantáziájával visszaálmódja az ősvadont minden vadjaival együtt és miként régen porladó őse: vadra feszíti íjját — egy pár pedagógiai érzékre valló szép szóval könnyebben visszaábrándíthatjuk őserdőkől kibontakozott, — de talán még több vadsággal birkozó — korukba, mint azokkal a botütésekkel, amelyek igazán az ősvandalizmusba kergelik vissza.

Értsük meg és tiszteljük felnőttek a gyermek és ifjuskort, hatoljunk be ebbe a drága, ragyogó világba s ne fejezzük itt le az alkotó fantáziát, ne oltsuk ki a lélek ragyogó napját: a mindennél drágább, kedélyt, sőt igyekezzünk abból átmenteni néhány sugarat a felnőtt pesszimista világába: általában törekedjünk konfliktusok és megrázkódtatások nélkül a maguk lelkivilágába átsegíteni a gyermekeket és az ifjuságot.

Tóth Zsigmond.

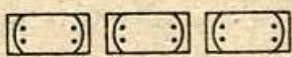
AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Mint részvétellel értesülünk **dr Sárkányi Lajos**, a kolozsvári kollégium egykori igazgatója folyó hó 2-án Kolozsváron elhunyt. A gyászszertartáson, melyen nagyszámu tisztelői, barátai, tanítványai és ismerősei jelentek meg, Vásárhelyi János püspökhelyettes méltatta az elhunyt érdemeit. A sirnál mélyen megindító bucsuztatót Kovács Dezső kollégiumi igazgató mondott. — Emléke legyen áldott.

Dr Boér Karoly református lelkész, a Dóczy-intézet vallás-tanára, a debreceni egyház presbytere, a 41. had sztály volt táborigazgatója a harctéren szerzett hosszú, de végtelen türelemmel viselt betegségében, életének 46-ik évében, boldog házasságának 20-ik évében, június 16-án elhunyt. Felesége, barátai, tisztelői és tanítványai gyászolják. — Az Úr vigasztalja meg a vesztet hűveket.

Pályázati hirdetés. A nagyváradi református egyház Presbyteriuma pályázatot hirdet a református leánygimnáziumban megüresedett egy rendes és egy helyettes tanárnői állásra. Rendes tanárnői állásra pályázhatnak mennyiségtan, fizika, esetleg francia nyelv és melléktárgyak tanítására is képesített, a helyettes tanárnői állásra pedig történelem, földrajz, esetleg francia nyelv és melléktárgyak tanítására is képesített református, vagy evangélikus vallású okleveles középiskolai tanárnők. Pályázati kérvények a nagyváradi református egyházközség Elnökségéhez címezve, a nagyváradi református leánygimnázium igazgatói hivatalába [Str. Prefecturii No. 1.] küldendőek július hó 20-ig, ahol a pályázat egyéb feltételeiről is tájékozódás nyerhető. Oradea — Nagyvárad, 1929 június hó 29. *Az Igazgatótanács Elnöksége.*

Dr Makkai Sándor: A Mi Útunk.

Az „Ifju Erdély” kiadása. 1929. 300 l. Ára 200 Lei.

Minden kétségen felül van, hogy a mai igehirdetőink között a két legnagyobb: Ravasz László és Makkai Sándor. Két egy tőből sarjadt erőteljes fa — és mégis egészen más mindakettő. Az utóbbi az előbbi hatása alatt nőtt meg — és mégis önálló sőt — bármilyen merésznek látszik is ez az állítás — kettőük közül Makkai a mélyebb és súlyosabb. Ravasz László utólérhetetlen abban, amiben ő maga is Istentől kijelölt hivatását látja: a gyönyörködtetve tanításban, de Makkai Sándor erőteljesebb a gondolataiban és az Ige filozófiai megalapozottságu magyarázásában. Ravasz tagadhatatlanul új utat jelölt, új hangot ütött meg és az Igének eddig nem látott sugaraival a léleknek és az életnek előttünk rejtett, sötét zugaira világított rá, de Makkai nagyobb az evangélium és általában az Ige mélységeinek feltárásában, mert nagyobb mélységeire hatolt le az igének, vagy így is mondhatnám: Ravasz az életnek, Makkai az igének rejtettebb titkait fedte fel előttünk.

Ezért Makkai beszédei nehezebbek és így kevésbé népszerűek, mint a Ravaszé. Legnagyobb részükben a kutató, boncolgató agynak és léleknek a termékei és csak nagyon kicsiny számban a szívé. Hallgatóira is inkább gondolataival igyekszik hatni mint temperamentumos szónoki formákkal. Az elmét, a lelket veszi figyelembe és nem a szív indulatait. Eddigi beszédei az Igének egy dogmatikus lelken és filozófus elmén keresztül való sugárzásai, melyek nagy magasságokon messze távolságokra világítanak, melyet csak az erős hittel nézők lelke tud felfogni.

A jelen kötetében levő beszédek, elmélkedések és előadások azonban sok tekintetben különböznek az előzőktől. Könnyebbek, több van bennük a szív hangjából, gazdagabbak érzésekben és közelebb vannak az élethez, illetve az életre jobban rávetítik az Ige sugarait. A jelen él ezekben a beszédekben s a jövő, melynek titkos kapuját az evangéliummal nyitogatja. A ma problémáira felel meg bennük s azért — míg régebbi igehirdetése az örök embernek szólt — jelen beszédei a ma emberét ébresztik, feddik, ragadják meg és viszik foglyul az Úr Jézus és a nagy Isten hatalma alá. A legtöbb egy-egy erőteljes prófécia az új élet után vágyódó anyaszentegyház és egy boldogabb jövődőt sóvárgó nemzet számára.

A kötet két legkiemelkedőbb beszéde a címet adó „A Mi Útunk” és a hatalmas, 35 oldalra terjedő „A világ vége”, mely a legnehezebb témák egyikét is aránylag meglepő könnyedséggel tárgyalja.

Bizonyos azonban, hogy a beszédek nem recitálásra valók, mint a többiek, hanem, hogy felemeljenek, ihlessenek és új

perspektívát adjanak az Ige által. Az egész kötet a mi útunkat jelöli, melyen haladva egyedül nyerhetünk életet; a mi útunkat, aki egyetlen Út és egyetlen Élet.

D. I.

Búcsú- és beköszöntő-beszéd.

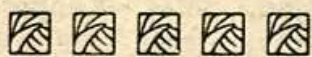
Irta és elmondotta Papp József lelkipásztor. 29 l.

A gencsi gyülekezetben elmondott búcsú- és a máramaroszigeti templomban tartott beköszöntő predikációját — az elsőt elő- és utóimádsággal — adta ki e csinos kiállítású füzetben Papp József lelkipásztortársunk. Bár nem szánta ismertetésre, de úgy az ő, mint beszédeinek értéke arra kötelez hogy — bár röviden — megemlékezzünk róla. A búcsúbeszéd alapigéje: Csel. 20 : 16—38, a beköszöntőé Zsid. 10 : 7. Mindkettőben a mélyhitű és szeretetben gazdag pásztor áll előttünk, aki teljes őszinteséggel, a legnagyobb közvetlenséggel, minden póz és mesterkéeltség nélkül tárja fel az Ige által ébresztett s az alkalomhoz illő gondolatait és érzéseit. Mindkét beszéde a hit és szeretet vallomása. Az első a gyülekezet, a második az Úr Jézus iránt. Olyan, amilyennél őszintébbet még alig hallottunk. Ez pedig minden dicséretnél több.

„Kicsoda ez?”

Ezzel a címmel Isten segítségével egy kötetet szándékszem kiadni egyházi beszédeimből. Tizenöt éve, hogy Isten kegyelméből mint rendes lelkipásztor munkálkodom az Úr egyházában. Ez idő alatt számtalanszor tapasztaltam — érdememen felül — a gondviselő jóságos Isten sok, gazdag áldását. Szívemet az áldásokért mélységes hála tölti el, melyet a tervbevett kötetben is ki szeretnék fejezni. Előfizetésthi rdetek reá. Tartalma: vasárnapi, ünnepi és alkalmi beszédek. Terjedelme 10—12 iv. Ára a pénz előzetes megküldése mellett, portómentes szállítással 150 Lei. Előfizetéseket és előjegyzéseket legkésőbb augusztus 1-ig kérek. Szeretettel Szatmár, 1929 jun. 14. *Debreczeni István.*

Tájékoztató a romániai magyar főiskolai hallgatók számára. Szerkesztette az „Ifju Erdély” által megbízott szerk. bizottság. Az Ifju Erdély kiadása. Ára 5 Lei. Hézagpótló kis könyvecskét ad az Ifju Erdély szerkesztősége, melynek célja, hogy a főiskolákra menő fiukat és lányokat kellő irányítással és tudnivalókkal ellássa. „Felszólítás ez az itthon maradásra és az itthoni sors vállalására”. Az első részben neves írók tollából irányító lelkes cikkeket közöl, míg a másik részben a kolozsvári, temesvári, nagyvárad, gyulafehérvári, szatmári, bukaresti és jasi egyetemek, illetve főiskolákról és a velük kapcsolatos intézményekről közöl szükséges tájékoztatásokat, melyek az egyetemi pálya kezdetén állókat utbaigazítják. A könyvecskét az Ifju Erdély ingyen küldi meg, csak a saját egyháza, vagy ifjusága részére kell 5 Leit fizetni.

KÜLFÖLD

A protestantizmust védő nemzetközi szövetség speyeri emlékünnepe. A lelkiismeret és vallásszabadság négyszáz év előtti proklamációjának emlékünnepe játszódott le pünköst napján a németországi Speyerben. Több százezer protestáns sereglett egybe a földkerekség minden részéből, hogy hódoljon a hitvalló ősök emlékezetének. A magyar kiküldöttek Baltazár Dezső református és Geduly Henrik evangélikus püspök vezetésével, szombaton éjjel érkeztek. Vasárnap, pünköst első napján, Pfalz templomaiban tizenöt lelkész az evangélikus Szövetség, tizenöt más lelkész pedig a Gusztáv Adolf Egylet köréből tartott ünnepi istentiszteletet. A magyar protestantizmust az a páratlan megtiszteltetés érte, hogy az egykori birodalmi gyűlés emlékezetére emelt főtemplomban, tehát az egész világünnep központjában, dr. Baltazár Dezső, a magyar református püspök prédikált németül. Baltazár püspök prédikációja rendkívül mély hatással volt a jelenlevőkre. A két magyar püspök a küldöttségekkel együtt vasárnap délután a wormsi Luther-emléket koszorúzta meg, a speyeri ünnep rendezősege pedig ünnepi történeti színjátékot mutatott be. Pünköst hétfőjén két helyen volt ünnepi istentisztelet, amelyeken a mai Németország legkiválóbb szónokai: Rendtorf, Hesselbacher, Richter és Stökl lelkészek végezték a szentszolgálatot. Délután Speyer főterén ünnepélyesen „kinyilvánították az evangéliumi lelkiismerethez való hűséget”. A reformáció megszületésének, a wittenbergi események történelmi jelentőségét dr. Fahrenhorst, a berlini egyetem nagyhirű professzora, Luther wormsi szereplését Geissler lipcsei lelkész és a speyeri vallástételt, mint az evangéliumi lelkiismeret diadalát Lindt speyeri lelkész méltatta. Pünköst hétfőjén este került sor az egyes nemzeti egyházak delegátusainak beszédre. Kedden délelőtt folyt le az ünnepi közgyűlés ugyancsak a speyeri emlékezet-templomban s a hivatalos üdvözlések során a protestantizmus védelmére és előmozdítására alakult nemzetközi szövetség egyetlen szónokaképpen dr. Baltazár Dezső püspök beszélt német nyelven. Dr. Baltazár Dezső püspök beszéde után a többi világszövetség szónoka nyilatkozott. Az 1529-iki eseményeket Zscharnak königsbergi egyetemi tanár ismertette. Délután a vendégek kirándulást tettek Dürcke fürdőhelyre és a limburgi váromhoz. Este pedig haza indultak.

HIREK

Építő hatása és szívet, lelket gyönyörködtető kirándulást rendeztek a szatmári bibliakörök jun. 23-án. Nagybányán, Felsőbányán át a Gutin-hegységre mentek autobusszal, majd a Gutin-hágón át Rónaszékre, Máramarosszigetre és onnan haza.

Kora reggel énekelve hagyták el a várost s fölemelő volt, amint a Gutin-hágón, hol három megye szépségében tárult elébük az Isten dicsősége, újra felzendült a zsoltár: A Sionnak hegyén tied a dicséret... Mikor pedig a rónaszéki sóbánya mélyében,

ebben a leborított nagy harangban, melynek alján a nagy tó csodálatosan tükrözte vissza a villanyfényben csillogó millió kristály ragyogását, elhagyta az ajkakat: „Az Úr csodásan működik“ kezdetű Hozsánna ének, a beálló néma csöndben mélységes áhitattal teltek meg a szívek és mindenki az Isten közelében é ezte magát.

Ifjúsági nap rendezését vette tervbe a szatmári Ifjúsági Bibliakör jul. 21, vagy kedvezőtlen idő esetén jul. 28-ra. Ez alkalommal testvéri találkozóra hívja a Gutinhágóra Nagykároly, Nagybánya, Felsőbánya, Szinérváralja és Máramarossziget ifjúságát, esetleg családjuk tagjaival és lehetőleg lelkipásztoraival. Az utat autobusszal tehetik meg legjutányosabban (személyenként 80—140 leiért). Indulás kora reggel két irányból. A nagykárolyiak Szatmáron keresztül és sorban csatlakoznak a szatmáriak, szinérváraljaiak, nagy és felsőbányaiak, míg a szigeliak egyenesen a találkozó helyére jönnek. Megérkezés után 9—10 óra között közös istentisztelet lesz, délután indulás előtt pedig csoportokban bibliaóra és utána rövid közös áhítat. Közben alkalmas időben a vizaknai konferencián részt vettek beszámolója.

Szórványainkban munkára ajánlkozó theológusok.

Kovács József II. Érsemjén (Simion), jud. Sălaj. Bartha Lajos III. Bere (Berea), jud. Sălaj, p. u. Sănișlău. Szász István I. Szatmár, Str. Ștef. cel Mare 26. Magos Árpád I. Mikola (Micula), jud. Sălmar. Molnár Károly II. Satu-Mare, Bul. Unirei 16. Kupán István II. Szárazberek (Bercu), jud. Sălmar. Facsar Gyula I. Szalacs (Sălacea), jud. Sălaj. Diószeghy Károly II. Szalacs

(Sălacea), jud. Sălaj. Kenyeres Lajos II. Nagyszalonta (Salonta), P. Unirei 6. Boros Lajos III. Nagyszalonta, P. Mihail Viteazul 19. Szücs István III. Tenke (Tinca), jud. Bihor. Barcsa Sándor III. Siter (Sistere), jud. Bihor. Szabó Pál I. Nagyvárad, Püspöki-ut 1., réti lelk. hiv. Varga Béla I. Érsemlyén (Simion), jud. Sălaj. Orth Imre III. Temesvár, ref. lelk. hiv. Kiss Ernő III. Poklostelek, jud. Bihor. — A fentebb felsorolt theológusok hajlandók a nyári szünidőben a királyhágómelléki egyházkerületünkben szórványokban munkát vállalni. Kivánatos volna, hogyha ki-ki a maga környékén kapna szórványokat gondozásra. A felsoroltak közül azok, akiknek már alapvizsgájuk van, tehát a II. évet végeztek, bármilyen lelkészi munkára vállalkoznak, hogy tanulmányainkon kívül bár ennyivel hálálhassák meg azt a jótéteményt, amelyet segélyezésük alkalmával kerületünk velük szemben tanusított. Ha valamelyik lelkésztársnak alkalmi nyári káplánra is szüksége lenne, arra is kész szívvvel vállalkoznak.

Érettségit tett, theológusra készülő komoly lelkészárva ifju, ki a lelkészi funkciók nagy részében gyakorlott, a szünidőre elmenne lelkész mellé vagy nevelőnek. Érdeklődők lapunk főszerkesztőjéhez forduljanak.

Eladó orgona. Egy használt, de még jókarban levő orgona eladó. Megosztva két kisebb templomban is megfelel. Tájékoztatást nyújt a brassói református lelkészi hivatal. (Kálvin-utca 3.)

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

■■■■ **HIVATALOS RÉSZ** ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Pénztári: 2119—1929. III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperes, Lelkész, Tanár és Tanító urnak.* Az 1929. évi május hó 29-én tartott egyházkerületi közgyűlés 34. számú határozatát a következőkben közlöm az érdekeltekkel:

„Olvastatott a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézetének alapszabálytervezete. Közgyűlésünk a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézetének alapszabályait megállapítja, megerősíti és azt 1929. január 1-vel életbe lépteti és a jegyzőkönyv mellékleteként kinyomatja és elrendeli, hogy az alapszabályszerinti tagdíjak a lelkésztől az 1929. évi II-ik negyedévi kongruából az I-ső negyedévről is levonassék, a jogosított tagokat pedig a pénztár szólítsa fel, hogy az elmaradt tagdíjakat 1929. július 31-ig fizessék be“.

Fentiek alapján értesitem a nyugdíjintézet lelkészi jellegű tagjait, hogy a folyó évi második negyedre kiutalandó államsegélyek összegéből ennek megfelelően fog 12 százalék a második évnegyedre nyugdíj címen visszatartatni. Ugyanezen államsegélyből vonja le a kerületi pénztár a f. évi első negyedévre már annakidején visszatartott és a fenti határozat értelmében az I-ső negyedévre is visszatartandó nyugdíjárulék összege közötti különbözetet. Ennek következtében az ez alkalommal levonandó járulék tetemesen magasabb lesz. Felhívom egyben mindazon jogosított tagokat, akik a múltban a nyugdíjintézet tagjaiul felvették, hogy elmaradt tagdíjaikat folyó évi július hó 31-ig az 1928. évi december hó 31-ig terjedő időre okvetlenül fizessék be a régi alapszabálynak megfelelően. Ugyanezen tagoknak a jelenlegi alapszabályok 3-ik §-ának utolsó bekezdése értelmében folyó évi szeptember hó 1-ig nyilatkozniok kell arra nézve, hogy teljes 100 §-os kötelezettséget vállalnak-e vagy pedig csak 50 százalékos kötelezettség vállalása mellett kívánnak-e a folyó évi január hó elsejétől a nyugdíjintézet jogosított tagjai lenni. Mindazon jogosított tagok, akik folyó évi szeptember hó 1-ig ezen nyilatkozataikat be nem küldik, úgy fognak nyilvántartatni, mint akik csupán a régi állapot, azaz évi 12.000 lei gyámídjra tartanak igényt. Ugyanítt hívom fel mindazokat, akik a nyugdíjintézet jogosított tagjai sorába ezideig belépésüket nem jelentették, hogy ezen jogaikat a vállalandó kötelezettségeik megjelölése mellett legkésőbb folyó évi december hó 31-ig okvetlenül jelentsék és felvételüket a nyugdíjintézetbe annál is inkább kérelmezzék, mert ezen időpont eltelle után felvételük vissza lesz utasítva, kivéve azokat, akik alkalmaztatásukban két esztendőig ezen időpontig még nem töltöttek be.

Oradea—Nagyvárad, 1929. június 28. Atyafiságos szeretettel
Sulyok István püspök.

Pénztári: 2110/1—1929. III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperesi és Lelkeszi hivatalnak* Az 1929. május 29-én tartott egyházkerületi közgyűlés 24. sz. határozatának második pontja alapján felhívom a Nt. Esperes urakat, hogy a legközelebbi kifizetésre kerülő államsegélyek kiutalásakor az egyházkerületi pénztár által csatoltan megküldendő kimutatás alapján a hátralékos múlt évi kulturtaxa, tanulmányi segély, közigazgatási járulék, jegyzőkönyvek ára stb. összegeit

haladéktalanul szedjék be, a Lelkész urak pedig ezen összegeknek az esperesi hivatalba való beküldéséről gondoskodjanak. A nemfizető egyházközségekkel szemben pedig ezen határozat értelmében a Nt. Esperes urak a törvényes lépéseket minden késedelem nélkül tegyék meg. Ugyanezen határozat 7. pontja értelmében felhívom valamennyi Nt. Lelkész urakat és presbytériumokat, hogy az egyetemes, nagy céloknak megfelelő különböző perselypénzek adakozására a gyülekezetek figyelmét kellőképpen hívják fel és az egyes egyházközségeknek megfelelő összegeket a kitűzött és a kerületi pénztár által megküldött előirási lapban megjelölt határidőig az egyházmegyei pénztárhoz küldjék be. Felkérem a Nt. Esperes urakat, hogy a folyó évben már esedékessé vált, de igen sok helyről be nem érkezett perselypénzek beküldésére az illető egyházközségeket, illetve egyházmegyei pénztárakat, valamint a jövőben esedékesek pontos beszolgáltatására is szigorúan utasítani sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1929. június 29. Atyafiságos szeretettel Sulyok István püspök.

Pénztári: 2110/2—1929. III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Lelkész és Segédlelkész uraknak.* 1929. május hó 29-én tartott közgyűlésünk 24. számú határozatával elrendeli, hogy azok a lelkészek, akik az egyházkerület útján államsegélyt élveznek negyedéves globális adójuk befizetését igazoló nyugtáikat minden év február, május, augusztus és november hónapok 15-ik napjáig az egyházkerület pénztári hivatalába pontosan küldjék be. Amennyiben ezen határidőig valamelyik lelkész ezen kötelezettségének eleget nem tette és a püspöki hivatal idevonatkozó felhívásától számított 8 nap alatt sem teljesítette azt, úgy a mulasztó lelkészek kongruája kivételével a pénzügyi hatóságnál csak a globális adójuk befizetését igazoló lelkészek államsegélye veendő fel és fizetendő ki, míg a késedelmes lelkészeké az állampénztárban visszamarad, hogy azok hibája miatt az egész lelkészi kar a jövőben kárt ne szenvedjen. Felhívom ennél fogva az összes Nt. Lelkész és Segédlelkész urakat, hogy a jövőben adóigazolásukat ennek megfelelően idejében teljesítsék, mert ellenkező esetben a mulasztókkal szemben a fenti határozatban foglalt intézkedést most már kénytelen volnék foganatosítani és állmsegélyeikhez csak hosszú hónapok és körülményes eljárások után tudnának hozzájutni. Oradea—Nagyvárad, 1929. június 29. Atyafiságos szeretettel Sulyok István püspök.

2110—3—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk folyó évi 24. számú határozatát a következőkben közlöm az összes Nt. Lelkészi hivatalokkal: „Egyházkerületi közgyűlésünk a pénzügyi bizottság javaslata alapján utasítja az egyházközségeket, hogy a 66—1927. sz. egyházkerületi határozat értelmében az iratterjesztést haladéktalanul szervezzék meg, különösen a lelkészek kövessenek el mindent, hogy anyaszentegyházunk, de meg tulajdon lelképásztori munkájuk érdekében is, hiveiket vallásos iratokkal lássák el, az espereseket pedig megbizva, hogy egyházlátogatásaik alkalmával a lelkészi hivatalok iratterjesztését szigorú gondnal ellenőrizzék“. Fenti határozat értelmében és különös tekintettel a 66—1927. sz. határozatra, melynek alapján minden lelkészi hivatal elkötelezett fiókja a központi iratterjesztésnek, a magam részéről is felhívom

ismételten a lelkészi hivatalok figyelmét, hogy iratterjesztéseiket kizárólagosan az egyházkerületi iratterjesztési osztály útján szerezzék be és azt megrendeléseikkel minél többször keressék fel, hogy ezáltal a célnak megfelelően erősödjék. Oradea—Nagyvárad, 1929 július hó 2-án. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pénztári: 2110—4—1929-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt Lelkészi Hivatalnak.* Közlöm az 1929 május hó 29-ik napján tartott egyházkerületi közgyűlésünk 26-ik számú határozatából a következőket: „Közgyűlésünk elrendeli, hogy az előfizelési és hirdelési díjakkal hátralékosok ellen az eljárás megindíttassék. Utasítja a kiadóhivatalt, hogy a hivatalos lapot a 31—1927. sz. kerületi határozat szerint azokba az egyházközségekbe, amelyekben egynél több tanítói állás tartatik fenn, két példányban küldje, még pedig 1 példányt a református iskola címére. Elrendeli továbbá, hogy azokban az egyházközségekben, ahová a hivatalos lap csak 1 példányban jár, a tanító a lap hátsó oldalán jegyezze fel, hogy a lapot átolvasta“. Ezen határozat alapján értesitem mindazon egyházakat, ahol egynél több tanítói állás tartatik fenn, hogy részökre az egyházkerületi pénztár a hivatalos lap előfizetése címen folyó évi július hó 1-től a félévi előfizelési díjat 275 leit előjegyzett, a kiadóhivatal pedig a hivatalos lapot küldeni fogja az iskola címére ahol azok a lelkészi hivatalokhoz hasonlóan összegyűjtve megőrzendők és a vonatkozó körrendeletek iktatandók. Felhívom mindazon egyházakat, ahol akár az egyház, akár az iskola címére küldendő hivatalos lap előfizetési díjával, vagy hirdelési díjjal a multa hátralékban vannak, hogy ezen a kerületi pénztár által már több ízben kimutatott hátralékos összeget azonnal küldjék be, mert ellenkező esetben a hátralékosok ellen az eljárást ezen határozat értelmében megindítom. Oradea—Nagyvárad, 1929 június 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

2469—1928 sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskola-fenntartó hatóságnak* Miheztartás végett közlöm a 74524—1929. sz. miniszteri rendeletet. „Főfelügyelő ur! Kérem közölje a tankerületben levő összes egyházi hatóságokkal, hogy az iskolák és a tanszemélyzet autorizációs kérvényeit a felügyelőség útján terjesszék be, hogy ön véleményét adhasson s ne terjesszék be egyenesen a minisztériumhoz az ön véleményezése nélkül. Caliani s. k., vezérigazgató“. Bár természetesen ez nem zárja ki, hogy indokolt esetekben iskolai ügyekben hivatalom közbelépését vegyék igénybe, amely ügyelni fog a hivatalos ut betartására. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

2382—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskola-fenntartó hatóságnak.* Az iskolai évváró vizsgálatokról az állami ellenőrző közegektől felvett jegyzőkönyv másolata haladéktalanul beküldendő. Olyan iskolák, amelyeknek ilyen jegyzőkönyvük nincs, ugyancsak haladéktalanul küldjenek jelentést a vizsgálatok lefolyásáról a következő pontok szerint: 1. A vizsgálat dátuma. 2. Kinek az elnöklése alatt folyt le? 3. Volt-e jelen állami közeg? 4. Az eredmény az elnök megállapítása szerint. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat. A kaplonyi ref. egyház presbytériuma pályázatot hirdet az üresedésben lévő orgonista kántor-tanítói állásra. **Javaldalom:** 1. Három (3) kat. hold föld haszonélvezete = 3000 lei. 2. Négyszáz (400) □-öl kertiföld beltelek haszonélvezete = 300 lei, 3. Négy (4) okta legeltetési jog = 2800 lei. 4. Minden iskolába járó gyermek után a szülőktől fél véka buza és fél véka rozs (20 gyermek után) = 3300 lei. 5. Minden iskolába járó gyermek után egy ölös csirke = 600 lei. 6. Készpénz az egyház pénztárából 25.300 lei. 7. Temetési stóla szabály szerint. 8. Lakás, egy butorozatlan szoba az egyház által bérelve vagy e helyett lakbér 2000 lei. A földnek adóját az egyház fizeti. Összes jövedelem 35.300 lei. **Köteleesség:** Az I-VII. osztályu vegyes iskola vezetése, kántori teendők végzése fiszharmóniummal. Kanonikus órákon, lelkész akadályoztatása esetén templomi istentisztelet végzése, vasárnapi iskola vezetése lelkész segítségével. Pályázhatnak román nyelvi vizsgát tett férfiak és nők e hirdetmény közzétételétől számított 3 hét alatt. Személyes megjelenés kívánatos. A tanköteles gyermekek száma f. évben 25. Vasutállomás Carei-Mari (Nagykároly), Kaplonytól 3 kilométernyire. Az állás szeptemberben elfoglalandó. Capleni—Kaplony, p. u. Carei-Mari. 1929 június 22. Presbyterium. 2—2

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Irattejesztésében beszerezhetőek:

				ÜNNEPNAPOK:	
Családi biblia	932 sz.	Lei	250	I. sorozat számonként	Lei 4
"	922 "	"	160	II. "	" 4
"	925 "	"	400	Képek a multból	" 8
"	923 "	"	200	Hol az igazság?	" 5
Középn.	909 "	"	100	Verses magyar krónika	" 40
"	908 "	"	90	Az Ur csodásan működik	" 16
"	914 "	"	200	Gyöngyvirág	" 40
"	915 "	"	400	Öntudatos kálvinizmus	" 50
"	912 "	"	150	Vallásos versek gyűjt.	" 35
Kis alaku "	907 "	"	300	A Vezető könyve	" 90
Ujszövetség	963 "	"	60	Akikre nem volt méltó	
"	961 "	"	40	a világ	" 42
"	965 "	"	150	A valláspszichológia fej-	
"	954 "	"	25	lődésének története	" 120
" zolt. nélk.	952 sz.	"	20	Lelkeszi hivatalok megrendelése	
Ravasz L.: „Hazafelé“	"	"	200	3 hónapi bizományba adatnak-	
„Maradj velem“	"	"	80		
Zsoltár kicsi	"	"	82		
Csathóné: Jutalomkönyv	"	"	16		
Erdélyi Ágendáskönyv	"	"	120		
Műkedvelők szinmútára	"	"	30		

Sajtó alatt van és a hó végére megjelenik:

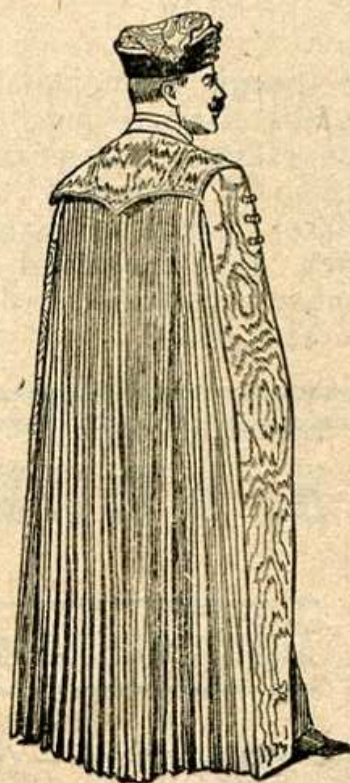
Nagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos
miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt) approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója az elemi iskolák II, III. és IV. osztályai használatára

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tannyelvű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben *az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek.* A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentékenyen megkönnyebbiti a tanító munkáját.

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Hagyvárad, Iosif Vulcan (Hagy Sándor-u.) 14

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetételeket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzlettel
kedvezően lebonnyolít.

**Képoiseli a trieszti „Adriai”
biztosító-társaságát. 27**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendü kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 27

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ²⁷

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Pülsöpki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Milyen prédikátorra van korunknak szüksége?

II.

A keresztyén prédikátornak Pál apostol lábainál kell teendőit megtanulnia. Figyelnie kell annak a korintusi gyülekezet részére adott buzdító szavaira: Mindenek építési célból történjenek! „Meglássa minden, mimódon épít. Hogyha valaki épít aranyat, ezüstöt, drága köveket, fát, szénát, pozdorját; mindenek munkája nyilván leszen.” [I. Kor. 3, 12, 13.] Ez legyen a mai prédikátor állandó jelszava. Amikor leül beszédet csinálni, arra gondoljon: Minden erőmmel építeni fogok! Kész beszédét ekként vizsgálja meg: Fog e beszéd építeni? Kit fog építeni? Mit fog építeni? Egész valója konstruktív lélekkel teljen meg.

A keresztyén prédikátornak a Jézus lábainál kell tanulnia hivatását, a történelem legmagasztosabb konstruálójának lábainál. Ő maga is annak tartotta magát. „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek és a prófétáknak eltörlésekre. Nem jöttem, hogy azt eltöröljem, hanem inkább hogy azt betöltssem” — mondotta hangsúlyozottan. Nem rombolni, hanem építeni jött. „Azért jött, hogy a bimbót virágzásba csalja, hogy a telet meleg nyárrá tegye, hogy a lakoma serlegét színültig megtöltse. Azért jöttem, hogy életek legyen és bővülködjenek.” [János 10, 10.]

Ez a világ beteg. Mindig is beteg volt. Jézus idejében is az volt. Ő az orvos szemével nézett rá. Három nemzedéken át legszebb neve volt: a nagy Orvos.

Erre van a mai világnak is égető szüksége. Rettenetesen beteg még ma is. Beteg teste, lelke. Gránátnyomás hatása látszik meg rajta. Vérszegény lett. Paralizist kapott. A civilizáció forró lázban van. Nyugtalanul hánykolódik, hallucnál, lidércnyomástól szenved. Néha dülög, habozik. Mintha ezer ördög

szállta volna meg. Hite rombadőlt, reménye elhalványult, szeretete lehült. A tömegek zürzavarban élnek.

Mit csináljon vele a prédikátor? Állapítsa meg a diagnózist és aztán álljon meg? Sok szónok nem csinál egyebet. Igaz, hogy a szimptomákból is lehet megrázó prédikációt csinálni. Nincs könnyebb dolog, mint a politikai élet sülyedését, a divat bolondságait, a vallásos élet képmutatásait festegetni. Ügyetlen szónok az, ki erre nem képes. A mai egyháznak éppen az a tragédiája, hogy az átlagszónok csak a betegségről beszél, orvosságot azonban elfelejt adni. Megrázóan festi a szenvedélyek romboló erejét, de nem mutatja meg azok megfékezésének a biztos módját.

Hogyha a szónok általánosságokról, elvont dolgokról prédikál állandóan, a csalódott lélek elfordul tőle és elmegy tanácsért az endori boszorkányhoz. Illetéktelen szónokok, mindenféle magacsinálta szektás prédikátorok vették kezükbe az életbölcesség tudományának hirdetését. És roppant népszerűek lettek; ezek az endori boszorkányok. Mert minden egyes embernek külön tanácsot adnak.

Nagyon ügyes orvosnak, gyakorlott elmegyógyásznak kell lennie a mai prédikátornak. Ismernie kell a lélek betegségeinek természetét, okát, szimptomáit, fejlődési fokait. És a nagy Orvos módszere szerint mindenik beteg szivhez el kell juttatnia azt az isteni erőt, amely azt biztosan meggyógyítja.

III.

A mai kor prédikátorának tanítónak kell lennie. A mai emberöltő nem ismeri a bibliát, leghatásosabb lelki orvosságát. Gyönyörűséges alkalom kínálkozik itt a prédikátornak. Legyen bibliatanító. Ennek a nagy beteg világnak a három legnagyobb apostolnak — Péternek, Jánosnak, Pálnak — sarkalatos ideáira van égető szükségük. Főleg a két utóbbi közülök a minden idők legkonstruktívabb gondolkozási közül való, pompás feladat ezeknek tanait hirdetni. De még felségesebb dolog a Dicsőség Fejedelmének kardinális eszméit terjeszteni. Annak a nagy Tanítónak, akinél felségesebben beszélni nem tudott senki sem.

Micsoda szomorú dolog, hogyha a prédikátor negligálja a bibliát? Ez ma a legaktuálisabb könyv az egész világon. Több belső tűz van abban, mint az összes többi könyvben együttvéve. Ha valaki lángra akarja lobbantani a saját lelkét, vagy mások-

nak lelkét, tanulmányozza hiven a bibliát. Nem évtült az el. Sohasem is fog. Olyan az, mint a szorzótábla. Nagyon régi, de ma is szent igaz. Olyan, mint az ABC. Ósrégi, de ma is mindennapos szükség. Olyan, minő a nehézkedés törvénye: Még a csillagvilág is engedelmeskedik néki. Nagyon régi könyv a biblia, de az emberiség utjának ma is az a fényessége; lépteinek az a vezérlő szövétneke. A tizparancs ma sincs kitorólve a világ törvénykönyveiből. Ha megkérdeznék tőlünk: „Mit kíván az Úr tetőled?“, ma is csak azt felelnők, mit a judai próféta mondott volt: „Igazságot cselekedjél, szeressed az irgalmasságot a te Isteneddel alázatosan járó“. [Mikeás 6, 8.] Ma is az a legfőbb parancsolat: „Szeressed a te Uradat, Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes elmédből“. [Máté 22, 37.] A második hasonló ehhez: „Egymást szeressétek, amint én szeretlek titeket“. [János 13, 34.]

Ilyen prédikátorra van korunknak szüksége. Olyanra, aki építeni, gyógyítani, tanítani képes.

Bokor Sándor.

[Folytatás és vége.]

A nagybányai köri lelkészek értekezlete.

A nagybányai köri lelkészek értekezletüket folyó évi június 27-én Nagybányán Szaplóczay Bertalan és neje szives vendégszeretetük mellett tartották meg. Megjelentek Nagy Lajos felsőbányai lelkészköri elnök, Barkász Imre jegyző Patóházáról, Szaplóczay Bertalan, Kiss Sándor Misztótfalu, Szabó Endre Szinérváralja, Gulya Géza Apa, rendes lelkészek és Spáczay Árpád nagybányai segédlelkész.

Értekezletük legfőbb tárgya volt az egyházkerületi közgyűlés 65—1929. a. számú kivonata. Mondhatjuk, hogy nincs egyházunknak ma nagyobb gondot adó ügye, mint alsóbb és középiskoláink fenntartásának nehéz kérdése arról nem is szólva, hogy nincs tanítóképezdék, nincs theologiai intézetünk. Honnan kerülnek felekezeti kántortanítóink? honnan lesznek majd lelkészeink?

Ezuttal csak középiskoláinkról van szó és elemi iskoláinkról.

Nagybányai egyházmegyénk lelkészi kara egy szívvel lélekkel kezdte meg a jó példaadást, midőn elemi iskolai tanítóink segítségére évi 2800 - 3600 leiel járul a lelkészi fizetés arányában. Még eddig kevesen követték a példát e részben. A szatmári három osztályúvá süllyesztett gimnázium javára is minden lelkész megtette ajánlatát ez egyházmegyében. Ide már a világiak közül is sokan járulnak kisebb s nagyobb adományokkal. Maga az egyházmegyei közgyűlés évek óta a lélekszám arányában 1—1 leut vet ki az egyes egyházakra.

Nagy baj az, hogy népünk nagy tömege nem akarja megérteni minden lelkészi propagálás mellett sem, mit tesz az, ha felekezeti iskoláink bezárulnak a mi közönyösségünk, gondatlanságunk, fukarságunk, semmi magasabb érdekünkért áldozni nemtudásunk miatt.

Egyesült erőre van itt szükség, aki csak az egyház élő s nem holt tagja akar lenni, annak meg kell érteni a kor intő szavait.

Több más egyházi ügyek is tárgyalás alá kerültek, melyek mindenike abban határozódott, hogy nekünk lelkészeknek a helyi körülmények figyelembevételével minden erőnkkel oda kell törekedni, hogy egyházunkat minden tekintetben építsük, egyháztagjainkat iskolás növendékeinktől kezdve a hitben erősítsük, a jó erkölcsben elől vigyük, áldozatkészségre buzdítsuk.

A lelkiekben épülésünk után egy jól töltött nap édes emlékével tért kiki otthonába.

N. L.

KÜLFÖLD

Achenbach Pál előadása Oroszországról.

A világháboru vége óta állandó érdeklődés tárgya az, hogy milyen az élet a hajdani cári Oroszországban? Egész nagy irodalma van már a nagy orosz szfinksnek és olvashatunk is leírásokat a szovjetek garázdálkodásairól, azonban teljesen hiteles és megbízható ismertetésekhez nagyon ritkán jutunk. Erről a tárgyról, saját oroszországi tapasztalatairól számolt be Achenbach Pál a „Licht im Osten“ nevű orosz evangéliomi misszió utazó titkára. Több előadást tartott Magyarország több református gyülekezetében, hol vetített képekkel kísért előadásban a mai Oroszországról beszélt történeti, földrajzi, néprajzi és főként vallási és evangéliomi missziói szempontból. Spengler megállapításával kezdte, amely szerint „Nyugateurópa sorsa Keleteurópában fog eldőlni“. A szebbnél-szebb vetített képek elének varázsolták Oroszország keleti pompával és pazar fényüzéssel emelt városait és siralmas nyomortanyáit, fenséges szép vidékeit, a népvándorlás kaukázusi utvonalát és a sivár pusztaságokat. De a német ember éles megfigyelésével és laposságával szólott ennek a 150 milliós hatalmas néptömegnek lelki alkatáról, az orthodox gör. kel. egyház lelkét terhelő mulasztásokról, amelynek következménye a kibeszélhetetlen lelki sivárság, de melynek természetes következménye lett a bolsevizmus is. Megállapította, hogy a bolsevizmus szellemi mozgalom s mint ilyen, csak szellemi erővel fegyverezhető le és ez a szellemi erő a Jézus Krisztus evangélioma. A világnak ez a legnagyobb lelki ereje már régebben, több, mint száz éve megkezdte a maga munkáját, az u. n. stundizmusban Kargel működésével. Szólott Vrede Matild (az oroszok Fry Erzsébetje) nagyjelentőségű munkájáról, melyet az orosz foglyok között fejtett ki, az orosz evangéliomi diákmozgalom szervezőjéről, báró Nikolairól, a biblia kinyomatása és terjesztése körül óriási érdemeket szerzett Maczkovszky egyetemi professzorról, akiket sem a börtön, sem a kancsuka nem tudott elnémitani. Örömmel tudtuk meg, hogy az evangéliom világossága ma is teljes erővel terjed, amiben nagy része van a németeknek, akik a német fogságba jutott hárommillió hadifoglyot bibliával bocsátották vissza hazájokba. A jelenlegi uralom minden erőszakoskodása és gunyolódása ellenére is működnek a különböző missziói egyesületek. Az aratnivaló sok, de kevés a munkás itt is. Achenbach Pál, az evangéliomnak ez a bátor hirdetője a háboru előtt gyáros volt,

a háboru alatt megismerkedett az orosz viszonyokkal és szakítva előbbi foglalkozásával, teljesen az evangéliom terjesztésére szentelte oda életét. Ennek hirdetésében fáradhatatlan. Debrecenben is tartott előadást, Nyiregyházán kettőt, aztán Kisvárdára ment, azután Hajdúsámson, Miskolc, Szeged, Győr, Budapest, Pesterzsébet, Cegléd, Kecskemét és Pécs következik, majd a nyáron visszatér Oroszországba.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Farkas Gábor csokalyi földbirtokos, ny. huszárcapitány, törvényhatósági bizottsági tag, egyházmegyei tanácsbíró, 64-ik életévében, hosszú szenvedés után folyó hó 9-én elhunyt. Temetése Csokalyon ment végbe a legnagyobb részvétel mellett. — Az Ur vigasztalja meg a gyászolókat és adjon az elhunytak örök nyugodalmat.

HIREK

Főtiszteletű Sulyok István püspök ur szabadságát folyó hó 5-én megkezdte. Távollétében helyettesíti: Nt. Csernák Béla, egyházkerületi főjegyző.

Az apátkereszturi templom renoválása alkalmából június 30-án ünnepélyes istentisztelet tartatott, amelyen — Esperes akadályozva lévén — a felavató imát Kalmár István, egyházmegyei főjegyző tartotta, prédikált Boruzs Lajos vedresábrányi, utóimát és áldást mondott Balogh Ferenc margittai lelkész. A 70,000 Leit meghaladó kiadással járó építkezés, ugyszólván a hivek minden külön megterhelése nélkül történt, mivel a kivánt összeget e kicsiny egyház nagylelkű pástora, Csuka Ferenc, a maga takarékoságával, önfeláldozásával teremtette elő és ottani lelkészi szolgálata 40-ik évfordulatára azal lepte meg gyülekezetét, hogy a templomot és paróchiát megújította. Ómaga nem igényelt semmi ünnepeltetést, szerényen visszahúzódva csendesen szemlélte hivei örömét. E tény hiven jellemzi e tisztaszivű, derék papot! A 40 év alatt sohasem pályázott,

elhárított magától minden kitüntető megtiszteltetést, mely őt pedig méltán megillette volna s mint egyszerű gregarius pap érte meg 40 éves jubileumát. Lelkésztársai s barátai meleg óvációban részesítették a boldog jubilánst családja körében barátságos asztalnál, aki különben Sulyok püspöknek és Végh esperesnek kor- és tanulótársa.

Harangavatás Asszonyvásárán. Az asszonyvásári gyülekezet július 7-én tartotta új harangjának felavató ünnepélyét. Az előző vasárnap nagy ünnepélyességgel szállították be s a gyülekezet éneklése közben helyezték el a templom bejárójában. A felavató alkalmával az egyházmegye esperese: Végh József mondott, — felemelő imádság és hatásos beszéd után — áldást a harangra. Majd a zsufolásig megtelt templomban Debreczeni István, szatmári lelkész imádkozott és hirdette az ígét Jel. 3, 11. alapján, Istentől nyert drága kincseiknek megtartására buzdítva a hiveket. Az istentiszteleten a helybeli énekhar hatásosan énekelt Csóka Sámuel

kántortanító vezetése mellett. Délután az új harang szavára ismét megtelt a templom, mikor Dajka István, olasz-i lelkész imádkozott buzgósággal, majd Dibáczy József kólyi lelkész hirdette Róm. 1, 11—12. alapján az ígét megható visszaemlékezéssel arra, hogy 17 évvel ezelőtt, éppen e napon bucsuzott el, mint helyettes lelkész e gyülekezettől és igaz meggyőződéssel tett bizonyosságot a hit megtartó erejéről.

Harangszafás Kiskereki-ben. A kiskereki-i gyülekezet néhány — presbytériumon kívüli — fiatalabb tagja nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy összegyűjti az egyik haranghoz szükséges összeget. A határozatot meg is valósították, sőt a harangot is elkészítették és meglepték vele az egyházat. Junius 30-án volt az új harang felavatása, mely alkalommal Végh József esperes a templom előtt elhelyezett harang mellett buzgó imádsággal s lelkes beszéddel avatta fel a harangot. Utána Szabó Zoltán egyházmegyei tanácsbíró a templomba bevonult nagyszámu gyülekezettel Istentiszteletet tartott. A délutáni szolgálatot Dajka István olasz-i lelkipásztor véezte.

Lelkészi kör-i értekezletek. A szatmárvidéki lelkészek múlt hó 26-án kör-i értekezletet tartottak. Öry Tamás szives megnyitója után, az értekezletet érdeklő egyházkerületi és egyházmegyei határozatokat terjesztette elő, melynek során meghozták az egyetemes értekezlet elé terjesztendő határozatok, így többek között a kerületi misszionárius beállításának kérdése. Ezek után Peleskey Sándor tartott előadást az erdélyi új agendás könyvről s a megszívlelendő elvi határozatok az

egyetemes értekezlet elé terjesztetnek. Végül az egyes lelkészek pásztori munkájáról adnak beszámolást, tanulságos és indításokat adó megbeszélések követték ezt. A szatmári lelkészi kör tagjai július 8-án tartották értekezletüket Szatmáron. Sárközi Lajos elnök imádsága és elnöki megnyitója után Boros Jenő ismertette az egyházmegyei lelkészértekezlet elé terjesztendő javaslatát az egyházi tisztviselőknek a középiskolák céljaira teendő önadóztatására, amelyet az első értekezlet elfogadott. Ezzel kapcsolatban Debreczeni István terjesztett elő indítványt a tehetséges gyermekek középiskolai neveltetése és a szatmári főgimn. internátus segélyezése érdekében, melyet a kör egyértelemmel ajánlott az egyházmegyei lelkészértekezletnek. Ugyancsak ő ismertette az erdélyi új liturgia kapcsán liturgiánk megújításának szükségét és fellételeit s javaslatára a kör a lelkészértekezlet, illetve az egyházkerület útján a zsinat figyelmébe legelső következmény gyanánt az összes magyar református egyház liturgiai egységét ajánlja. Debreczeni István indítványára kimondta az értekezlet, hogy az egyházkerületi lelkészegyesület megalakítását szükségesnek látja és addig is óhajtja, míg a zsinat az erdélyieknek az egyesületbe belépését lehetővé teszi. A tisztújítás során elnöknek ismét Sárközi Lajos, jegyzőnek és kör-i belmissziói látogatónak Mogyorós Sándort választották meg.

A szatmári főgimnázium nyugalomba küldött négy öreg tanárát, u. m. Bakcsy Gergely igazgatót, Regéczy Sándor, Markos Imre és Mátray Lajos tanároktól bensőséges és megható

ünnepség keretében bucsuzott az igazgatótanács, tanári kar, szülők sokasága és az ifjuság június 23-án az iskolai évváró ünnepek keretében. Hantz Jenő igazgató mesterien jellemző bucsubeszéde után Szabados Ede alkalmi versét Ambrózy György II. o. tanuló szavalta, majd dr Ványai Károly ig.-tanácsi elnök intézett megható beszédet a távozókhoz. A bucsu beszédekre Bakcsy Gergely ny. igazgató válaszolt mély meghatottsággal. Az ünnepélyt buzgó éneklés zárta be.

Konferenciák. Június 28-tól július 12-ig a konferenciáknak valóságos nagyheti voltak. Az első a főiskolások konferenciája, amely június 28-tól július 1-ig tartott. Tordaturon vezetője dr Tavaszy Sándor utána az I. K. E. szenior osztályának konferenciája Vizaknán július 2-től 5-ig. Ezzel egyidőben volt a nyári leánykonferencia Székelyudvarhelyen július 1-től 4-ig, 5-én pedig a leánydiákszövetség konferenciája. Július 4-től 12-ig a fiu-bibliakörök VI-ik nyári konferenciája volt Vizaknán. Ugy tudjuk, hogy úgy a fiúk, mint a lányok konferenciáján a kerületünkbeli bibliakörök legnagyobb része is részt vett kiküldöttjei által. Az Ur áldása legyen összeseregülésükön.

Szövevényainkban munkára ajánlkozó teológusok nevei közül tévedésből kimaradt Papp Zsigmond alapvizsgát tett derék, szerény és komoly ifju neve, ki Szatmáron lakik. Megkereséseket a szatmári lelkesi hivatalok közvetítenek.

Társszerkesztők: Arдай Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. D. T—r. Megkaptam, jövő számba jön. Máskor is szívesen közlöm, ha felkeres. **Dr B. G.** A legközelebbi számba cikket kérek. **H. H.** A károlyi Károlyi-ünnep mégis csak Károlyban lesz és nem Szatmáron, mint a zsinaton tervbe vették. **K. K.** Kérdésedre felelek. A ker. lelkesi tanácsbírói tisztség betöltésénél Sz. Szabó Istvánról van szó, ki a legutóbbi választás alkalmával is tekintélyes számú szavazatot kapott és kinek egyéni értékei mellett szól az a körülmény is, hogy Szabolcska M. eltávozásával ma a bánáti egyházmegyének nincs semilyen tanácsbírói képviselője. Aljegyzőül Arдай Aladárról, világi tanácsbíróul dr Hadházy Kálmánról van szó.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Ad. 1738—1929. sz. KÖRRENDELET. Szigoruan felszólítom azokat az egyházközségeket, amelyek fenti számú körrendeletben kívánt iskolai jelentéseket még be nem küldték, hogy mulasztásukat haladéktalanul pótolják, mert különben az esperes urak útján leszek kénytelen velük szemben eljárni. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 9. Atyafiságos szeretettel, püspök távollétében helyette: Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

2056—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nagytiszteletű Esperes urnak és iskolafenntartó Egyházközségnek.* Egyházkerületi közgyűlésünk 72. számú határozata alapján és a testvér erdélyi egyházkerület igazgatótanácsával egyetértésben (5472—1929-V. sz. körlevél) nyomatékosan felhívom a tanítóválasztó egyházközségeket, hogy az E. T. VI. 29. §-t pontosan tartsák be, azaz tanítót esperesi elbocsájtólevél nélkül meg ne válasszanak. Az esperes urakat pedig felhívom, hogy az esperesi elbocsájtólevél nélkül történt választásokat semmisítsék meg. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 8. Atyafiságos szeretettel, püspök távollétében helyette: Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

2602—1029-I. sz. **Pályázat** a nagybányai egyházmegyébe kebelezett nagybányai református lelkészi állásnak lévitával való betöltésére. Javadalom díjlevél szerint: 1. Kézpénz az egyház pénztárából évnegyedenként előre fizetve 120 lei (magtáralap kamata). 2. Az egyháztagoktól 8 q. buza. 3. 6 öl elsőrendű kemény tűzifa beszállítva. 4. Tisztességes lakás 2 kat. hold 34 □ öl belsőséggel. A nagybányai 151. sz. telek jegyzőkönyvben foglalt szántóföld 10 kat. hold, 360 □ öl. 6. Tőkeképző segély az egyház pénztárából 280 lei. 7. Kongrua az államtól, melyért az egyház nem szavatol. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények a hirdetés közétételétől számított 3 héten belül oklevéllel, szolgálati bizonyítvánnyal együtt Szél György espereshez Orasul-Nou—Avasujváros, Județul Sătmăr (Szatmármegye) küldendők. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 10. Sulyk István, püspök.

Pályázati hirdetés. A nagyvárad református egyház Presbyteriuma pályázatot hirdet a református leánygimnáziumban megüresedett egy rendes és egy helyettes tanárnői állásra. Rendes tanárnői állásra pályázhatnak mennyiségtan, fizika, esetleg francia nyelv és melléktárgyak tanítására is képesített, a helyettes tanárnői állásra pedig történelem, földrajz, esetleg francia nyelv és melléktárgyak tanítására is képesített református, vagy evangélikus vallású okleveles középiskolai tanárnők. Pályázati kérvények a nagyvárad református egyházközség Elnökségéhez címezve, a nagyvárad református leánygimnázium igazgatói hivatalába [Str. Prefecturii No 1.] küldendők július hó 20-ig, ahol a pályázat egyéb feltételeiről is tájékozódás nyerhető Oradea—Nagyvárad, 1929 június hó 29. Az *Igazgatótanács Elnöksége*

Pályázati hirdetés tanári állásra. A satumarei (szatmárnémeti) református fiú-gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy román-francia nyelvi, egy földrajz-történelmi és egy matematikai-természettudományi helyettes tanári állásra. Javadalom az a királyhágómelközi ref. egyházkerulettől megállapított helyettes tanári fizetés. Pályázni kívánó férfiak kellően felszerelt kérvényüket (honpolgársági bizonyítvány, anyakönyvi kivonat, képesítésről szóló okmány, stb.) f. évi augusztus 1-ig küldjék be a fiú-gimnázium igazgatóságához. Igazgatótanács a megválasztottak rendes tanárokká előléptetését kilátásba helyezi. Satu-Mare (Szatmárnémeti), 1929 július 4. Az *Igazgatótanács.*

Pályázat. A sebesi ref. egyház pályázatot hirdet orgonista kántortanítói állásra. **Fizetés:** 1. Lakás három padolt szoba, konyha, kamara és istálló. 2. 500 □-öl termény és gyümölcsös kert. 3. 6 kat. hold föld, adóját az egyház fizeti, (haszonbéri értéke 6000 Lei). 4. Készpénz 30,000 Lei, havi előleges részletekben. 5. Stóla 600 Lei. 6. Erdő és legeltetési jog 10 drb jószágra. 7. Egyházi jegyzőségért 400 Lei. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Az állás azonnal elfoglalható. **Köteleesség:** Ha az iskola megnyílik, I—VII. osztatlan iskola vezetése és szükséges időben templomi szolgálat. Ének, vallás, ismétlősök tanítása, vasárnapi iskola vezetése. Pályázati kérvények felszerelve, román vizsgát igazoló okmánnyal a ref. lelkészi hivatal címére Şebiş—Borossebes jud. Arad küldendők.

Pályázat. A biharpüspöki-i (Episcopia-Bihor) református presbyterium pályázatot hirdet a II-ik fiutánítói állásra. **Javadalom:** 1. Természetben modern lakás, mely áll 3 szoba, konyha, 2 kamara, fürdőszoba és üveges terraszból, a szükséges gazdasági épületek és konyhakert. 2. 16 hold szántóföld (1100 négyszögölével) haszonélvezete, amelynek adóját a haszonélvező fizeti. 3. Készpénz és természetbeni járandóságok helyett 12.000 lei. 4. Négy méter tűzifa. 5. Az államsegély elnyeréséig 10.000 lei tandíj, ami azonban a tankötelesek száma szerint 12.000 leig is emelkedhetik. 6. Énekszós halottak után stóla, egyházkerületi szabályzat szerint. 6. Két darab jószágra legelőjog. **Köteleesség:** 1. A presbytérium által kijelölt osztályok vezetése. 2. A lelkész vagy kántor-tanító betegsége vagy akadályoztatása esetén az istenisztelet végzése. 3. Egyházépítő munkában segédkezés és a vasárnapi iskola vezetése. 4. Énekszós halottak temetése. 5. Vasárnap és ünnepnapokon délelőtt és délután a két harangozás között templomba gyülekező népek énekvezérül szolgálni. 6. Ének- vagy zenekar szervezése és vezetése. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfitanítók, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Pályázati határidő, próbaéneklés, orgonázás és választás augusztus 4-én délelőtt 11 órakor. Az egyház csak a megválasztott utiköltségét téríti meg. Állás szeptember 1-én foglalandó el. Teljesen felszerelt pályázati kérvények a református lelkészi hivatal címére, Episcopia-Bihor (judejul Bihor) küldendők. **Megjegyzés.** Biharpüspöki határállomás Nagyváradtól 3 kilométernyire fekszik. Posta, vasúti állomás helyben van s az iskola 4 tanerős. Presbytérium. 1—2

Pályázat. A siteri ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet az üresedésben levő kántortanítói állásra. Évi javadalom a díjlevél egyes tételei szerint: 1. Rozsjárandóság készpénzben 4000 Lei. 2. Mustjárandóság készpénzben 4000 Lei. 3. Szántóföld 12 m. hold 620 □-öl természetben. 4. A szántóföld felének szántása, vetése, készpénzben 380 Lei. 5. Must-tandíj készpénzben 100 Lei. 6. Pénz-tandíj készpénzben 100 Lei. 7. Kaszáló-rét 8 m. hold. természetben. 8. Rét felének kaszálása, gyűjtése és hordása készpénzben 300 Lei. 9. Fajjárandóság 2 illeték természetben és 1000 Lei készpénzben. 10. Lakásnál levő kert beültetve termő gyümölcsfákkal (évi haszna 5—6000 Lei) természetben. 11. Kenderes kertiföld természetben. 12. Cserháji legelőföld, mely ma szántható és vethető 1 hold természetben. 13. Örletés meg-

váltása készpénzben 320 Lei. 14. Az egyházkerület által megállapított stóla. 15. Lakás, megfelelő melléképületekkel. Ezekon kívül 8 kat. hold szántóföld az agrár kisajátítás útján és 4—5 hold faiskola-kert, melyekért az egyház nem felelős. Az összes egyházi földekért mindenféle adót az egyház, míg a kisajátított földekért az adót, bérletet és minden más járulékot a tanító fizeti. Az 1—13. pontig szóló tételek díjlevélbeli értéke 41,500 Lei. **Köteleesség:** A reábizott osztályok tanítása, az összes kántori teendők végzése, énekkar vezetése, a lelkész szükségelt helyettesítése, a belmisszióban való segédkezés, az egyházi jegyzőséggel járó teendők, melyért ez időszerint 50 Leit kap. Pályázhatnak a törvény által megkövetelt okmányokkal július 28-ig orgonázni tudó férfi tanítók. A kérvények a lelkészi hivatal címére Şişterea jud. Bihor küldendők. Presbyterium.

Pályázat. Az egri-i (Szatmármegye) ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet orgonista kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Lakás és kert természetben. 2. Készpénz évi 98 Lei. 3. 20 (husz) q buza. 4. 10 (tiz) öl (40 köbméter) tűzifa, (6 öl természetben, 4 öl folyó árban, pénzül). 5. 12 boglyás (9 hold, 1173 □-öl) kaszáló. 6. Két évben 1—1 hold, harmadik évben 2 hold tavaszföld. 7. 5 hold szántóföld. 8. Kenderföld 307 □-öl. 9. Temetőben mintegy 300 □-öl szántó. 10. A 6, 8, 9. pont alattiakat egészen, a 7. pont alattiból 1 holdat a tanító magjával egyház vettetni köteles. 11. Tandij minden gyermek után 1 véka csős tengeri (cca 40 véka). 12. Törvényes stóla (kb. 1500 Lei). **Köteleesség:** a III—VII. vegyes osztály tanterv szerinti vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség. Kánonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése, lelkész utasítása szerint vasárnapi iskola vezetése. **Megjegyzések:** Pályázhatnak román nyelvű vizsgát tett férfi és nőtanítók e hirdetmény megjelenésétől számított 3 hét alatt. A község Mikola állomástól 4 km.-re van. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni. Földek adóját az egyház fizeti. Az egyház a természetbenieket pénzül is hajlandó folyó árban megváltani. Pályázatok a következő címre küldendők: Református Lelkészi Hivatal Agriş—Egri, posta u. Micula, Szatmármegye.

Pályázat. Az adrian—adorjáni ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet az üresedésben levő orgonista kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Jó lakás és kert természetben. 2. Hét kat. hold és 1024 □-öl jó szántóföld egytagban a falu mellett. 3. A földeket az egyház műveli és az adóját fizeti. 4. Készpénz az egyház pénztárából 750 Lei. 5. Hivektől 1148 liter buza, 311 liter gabona, 558 liter szemes tengeri. 6. Nyolc öl hasított tűzifa beszállítva. 7. Egy szekér (3 sor) széna. 8. Egy igásnapszám. 9. Két legeltetési jog. 10. Stóla. 11. Államsegély kiutalásig 5000 (ötezer) Lei. 12. Különböző segélyek, melyekért az egyház nem szavatol. **Köteleessége:** I—VII. osztályu vegyes iskola tanítása, kántori teendők végzése. Lelkész akadályoztatása esetén templomi szolgálat. Jegyzőkönyvek vezetése. Énekkar szervezése és vezetése. Pályázhatnak rományelvű vizsgát tett férfiak és nők e hirdetmény közzétételétől számított 3 hét alatt. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Adrian, p. u. Livada. Presbyterium.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Iratterjesztésében beszerezhetőik:

Családi biblia	932 sz.	Lei	250
"	"	"	160
"	"	"	400
"	"	"	200
Középn.	909	"	100
"	908	"	90
"	914	"	200
"	915	"	400
"	912	"	150
Kis alaku	907	"	300
Ujszövetség	963	"	60
"	961	"	40
"	965	"	150
"	954	"	25
" zsoltt. nélk. 952 sz.	"	"	20
Ravasz L.: „Hazafelé“	"	"	200
„Maradj velem“	"	"	80
Zsoltár kicsi	"	"	82
Csathóné: Jutalomkönyv	"	"	16
Erdélyi Ágendáskönyv	"	"	120
Műkedvelők szinmútára	"	"	30

ÜNNEPNAPOK:

I. sorozat számonként	Lei	4
II. " " "	"	4
Képek a multból	"	8
Hol az igazság?	"	5
Verses magyar krónika	"	40
Az Ur csodásan működik	"	16
Gyöngyvirág	"	40
Öntudatos kálvinizmus	"	50
Vallásos versek gyűjt.	"	35
A Vezető könyve	"	90
Akikre nem volt méltó a világ	"	42
A valláspszichológia fej- lődésének története	"	120
Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak-		

Sajtó alatt van és a hó végére megjelenik:

Nagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos
miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt) approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója

az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tannyelvű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben *az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek.* A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentékenyen megkönnyebbíti a tanító munkáját.

Beszerezhető:

Béres Károly, könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

M. st. Oficiului Parochial
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Bihor

Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számítól váltókat, Folyósít* jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

**Répiseli a frieszti „Adriai”
 biztosító-társaságát.** 28

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel díj-
 talanul szolgálunk. 28

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

28

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatslos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

KÖRLEVÉL

az összes esperes, lelkész, tanár, tanító, lévita atyánkfiaiinak, a világi renden levő összes egyházi tisztviselőknek, érdeklődő hiveinknek, valamint a nagykárolyi egyházközség elnökségének a Károlyi Gáspár emlékünnepélyel kapcsolatos református nagygyűlések tárgyában.

Szeretett Testvéreink!

Ebben az esztendőben van 400 éves fordulója annak, hogy a nagy bibliafordító Károlyi Gáspár megszületett. Ugy érezzük, hogy egy hatalmas, láthatatlan, de mégis lelkünkkel észrevehető szószék emelkedik fel magyar református egyházunk előtt és azon megjelenik a hatalmas bibliafordító, hogy minket késő nemzedékeket újra figyelmeztessen arra a drága kincsre, amit ő népünk lelkének megtartására, megszenteltetésére ajándékozott; intsen a nagy igazságra: „A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbitásra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jócselekedetre felkészített.” [II. Tim. III. 16—17. verse.] E láthatatlan szószék alá a nagy Bibliafordítónak szülővárosában hivünk szent találkozóra, hogy épüljünk egymás hite által és hogy legyen ez az együttesen megtartott református nagyhét mindkét egyházkerületnek számára Istentől adott drága alkalom, Anyaszentegyházunk lelki megújulása érdekében végzendő további együttes munkálkodásra. Isten segítségével új mértföld követ kívánunk fölállítani a Krisztus dicsőséges uralmához az öntudatos református keresztyén életen át vezető uton. Fogadjátok megértő szeretettel meghívásunkat és aki csak teheti, jöjjön el a

Nagykárolyban 1929 szeptember hó 12—16. napjain tartandó

Károli ünnepnapokra

melynek programja a következő:

Érkezés: szeptember 11-én.

I. A nagyhét kezdete szeptember 11-én este 7 óra; bezárása szeptember 16-án délután.

II. Napirend: délelőtt 9—10-ig bibliatanulmányozás és imaórák csoportokban.

10—1-ig tudományos előadások.

Délután 4—6-ig konferenciák.

7—8-ig templomi estélyek.

III. Megnyitó bibliaóra szeptember 11-én este 7 órakor a templomban. [Dr Makkai Sándor, püspök.]

A reggeli bibliaórák tárgyai:

Szolgálatunk feltétele. I. Sámuel III. 9—21-ig.

Szolgálatunk felelőssége. Ezékiel III. 16—22.

A csoportokat vezeti 12-én: Arday Aladár, Boros Jenő, dr Muzsnai László, dr Jakó Dénes.

13-án: Nagy Lajos, Biró Mózes, Peleskei Sándor, Debreczeni István.

A tudományos előadások programja: [1 előadás 1 óra]

1. A Szentírás az újabb theológiában. [Dr Tavaszy Sándor.]

2. A Szentírás a magyar irodalomban. [Dr Csüry Bálint.]

3. A Szentírás az Igehirdetésben [Az egzegézis és igehirdetés.] [Dr Gönczy Lajos]

4. A Szentírás tanulmányozásának módszerei, tekintettel különösen a szekták eljárásaira. [Dr Imre Lajos.]

5. Erdélyi és királyhágómelléki kerületek együtt munkálkodása a történelem folyamán. [Csernák Béla.]

6. A jelenlegi magyar református egyházi törvénykezés alapvető kérdései. [Kiss Albert.]

A délutáni konferenciák programja:

A lekipásztor a magánéletben. [Papp József lelkész.]

A lekipásztor a közéletben. [Debreczeni István lelkész.]

A gyülekezet mint munkaközösség. [Kádár Géza.]

A világ protestáns mozgalmai. [Maksay Albert.]

A templomi ünnepélyen előadások:

A református asszony családjában. [Dóczyné Berde Amál.]

Az ifjuság a református egyházban. [Tereh Géza.]

Az ünnepélyeken előfohászt és bibliamagyarozatot, valamint a bezáró áldást mondják: Sárközy Lajos, Vásárhelyi Boldizsár.

Szeptember 14 én lelkészi, presbiteri és tanítói közös konferencia.
Reggel 9—10 ig közös áhitat, bibliaóra, az összes résztvevők részére.

A mi örökségünk. II. Tim. 3., 16—17. [Sulyok István püspök.]

Délelőtt 10—1-ig előadások:

A református presbiter feladatai. [Dr Thúry Kálmán.]

Mely eszközökkel tehetjük erősebbé a kálvinista öntudatot iskoláinkban. [Juhász Albert.]

A gyülekezetek egymásért való felelőssége. [Dr Nagy Sándor.]

Egyházunk szociális feladatai. [Vásárhelyi János.]

Délután kirándulások.

Szeptember 15-én: Károli Gáspár emlékünnepély.

Délelőtt 10 órakor Istentisztelet. Az Istentiszteleten szolgálnak: Sulyok István és dr Makкаи Sándor püspökök.

11 órakor: a Károli emléktábla leleplezése. Beszédet tart: dr Gönczy Lajos kolozsvári theol. tanár.

Fél 12 órakor: diszgyűlés. Megnyitó beszédet tart: Domahidy Elemér egyházkerületi főgondnok.

Károli Gáspárról emlékbeszédet tart: dr Nagy Géza theol. tanár.

Károli Gáspár Irodalmi Társaság megalakulása.

A templomi ünnepélyek ének, illetve zeneszámait a nagykárolyi gyülekezet szolgáltatja.

* * *

Lelkésztestvéreinket felkérjük, hogy ez ünnepségekre a presbitériumokat és hiveiket minél nagyobb számban sziveskedjenek bevezetni, a jelen körlevelet a presbitériumok előtt ismertetni s világi testvéreinket általuk is buzdítani a részvételre sziveskedjenek.

Résztvevőket felkérjük, hogy lehetőség szerint feleségeiket, felnőtt leányaikat is hozzák el a nagyhétre, mert az asszonyok és leányok számára, amennyiben részvételök be lesz jelentve, külön konferenciák és előadások tartásáról gondoskodunk.

Tudnivalók: A nagyhét helybeli rendezésének munkáját a nagykárolyi egyházközség presbitériuma volt szives magára vállalni. A résztvenni óhajtok legkésőbb f. évi augusztus hó 2-5ig feltétlenül jelentkezzenek a nagykárolyi ref. lelkészi hivatalnál Gönczy Sándor lelkész ur címén [Carei], pontosan jelez-

vén érkezésük idejét és ottartózkodásuk időtartamát. A szállásigénylők elszállásolásáról a rendezőség gondoskodik. Az étkezés együttesen történik a rendezőség által megállapított helyen és módon. A mérsékelt étkezési díjról a rendezőség fogja tájékoztatni a résztvevőket. A nagykárolyi egyházközség elnökségét kérjük, hogy a jelentkezők névsorát szeptember 5-ig hivatalunkhoz felterjeszteni sziveskedjék s az esetleges további tudnivalókról a jelentkezőket kerületeink hivatalos lapjai [Református Szemle és Reformátusok Lapja] és a napilapok útján tájékoztassa.

Sziveskedjék továbbá a gyülekezet figyelmét a református napokra s főleg a templomi estélyekre felhívni, s azok jelentőségéről hathatósan tájékoztatni. Az előadók utiköltségét és azon napi ellátását, amely napon előadást tartanak, az egyházkerületi pénztárak fizetik. A jelen körlevél egyúttal a kijelölt előadók felkérésére is szolgál, az esetleges akadályoztatás azonnali bejelentését kérjük.

A legindokoltabb esetekben a nagyon rászorultaknak költségeik részbeni fedezésére némi segílyt kilátásban helyezünk. Az erre vonatkozó kérések az illetékes püspöki hivatalokhoz adandók be.

Kedves Atyámfiai! Ezekben óhajtottuk ismertetni előttek a nagykárolyi református napok programját. Testvéri szívvvel kérünk mindnyájatokat, jöjjetek és együttes boldog munkával egymás hite által épülve egy akarattal tegyük anyaszentegyházunk lelki megerősödésének, megújulásának áldott forrásaivá e napokat. A Károlyi Gáspár által kezünkbe adott Isten ígéje vigasztalásunkra és bátorításunkra minden tervünk és minden gondunkkal szemben hirdeti a vigasztalást annak a nagy fejedelmnek bizonyágtételét, akinek ebben az esztendőben halálának 300. éves évfordulója lesz, a hősi hitű Bethlen Gábornak jelszavát: Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk! Az élő Isten Ígéje nekünk is feltárja a megújulásnak és megigazulásának egyetlen módját, „egyedül hit által“.

Ugy érezzük, hogy hitünk s jövődönk elutasíthatatlan kötelezettséggel parancsolja nekünk, hogy az Atyák örökségét védelmezve és megtartva, az élő Isten evangéliumának drága kincseivel hűségesen sáfárkodjunk népünk javára és az Isten dicsőségére. E szent szolgálatban akarunk erősödni ez ünnepi találkozások alkalmával. Bizunk az Urban, hogy eljöttök és boldog örömmel vesztek részt a közös szolgálatban. A mi urunk, Jézus Krisztusunk Atyja, akiről neveztetik minden nemzetség

mennyen és földön, adja meg néktek az ő dicsősége gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjete az ő lelke által, a belső emberben, hogy ladozzék a Krisztus hit által, a ti szívetekben." [Efézus III. 14—17.]

Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Ur Jézus Krisztustól.

Cluj—Kolozsvár, Oradea—Nagyvárad, az Ur 1929. eszten-deje július havának 16-ik napján.

Dr Makkai Sándor,

az erdélyi egyházkerület
püspöke.

Sulyok István,

a királyhágómelléki egyházkerület
püspöke.

Egymás között

Legyünk őszinték.

A legfontosabb funkcionkról, az igehirdetésről szeretnék egy kicsit őszintén elbeszélgetni. Sokszor és sokat hallottunk és olvastunk már erről, de elég gyakran csak általánosságokat. Valahogy nem merünk egészen közel menni az igehirdetőkhöz s vonakodunk teljes őszinteséggel beszélni a magunkon és másokon észlelt közvetlen tapasztalatainkról. Ne haragudj Testvér, de én most nem fogom beérni általánosságokkal, hanem olyan dolgokat is szóba hozok, amelyekről talán magadra, vagy másokra ismersz. Hidd el, nem célo, hogy megbántsalak, még kevésbbé, hogy személyeskedjem veled, [hiszen nem is állunk egyedül sem erényeinkkel, sem fogyatkozásainkkal], az a célo, hogy felemeljek egy tükröt, amely nem tussol, nem hizeleg, hanem megmutatja az igazi arcunkat. Hajoljunk hát össze, nézünk bele ebbe a tükörbe és figyeljük meg jól, miket látunk.

Készülődünk az igehirdetésre. Nagyon fontos és tanulságos megnézni, hogyan? Óriási a variáció. Nem is vehetjük sorra mindeniket, csak a jellegzetesebb típusokat.

Első típus, akik állandó készületben vannak s csak a *bibliával* kezükben kezdik és végzik a készülést. Kiváltságos boldog lelkek. Örökké zengő mennyei hang nekik az Ige, melyet könnyen, örömmel és örök aktuálitással tolmácsolnak tovább. Nem teher nekik soha a szolgálat és nem a hangszálaik kondicióján fordul meg igehirdetésük sikere. Sajnos, még kevesen vannak. Legtöbben nem látjuk magunkat köztük. Még sokat kell olvasnunk az Irást, hogy számunkra is megrendüljön és élő szózáttá válják az Ige. De, ugy-e, vagyunk már, akik nem szégyellünk imádkozni azért, hogy velünk is szaporodjék ez a boldog kis csapat!?

A második típus a hét első napján már megáll a könyvszekrénye előtt, amelynek gyarapítására sokat áldoz. Kiválasztja újabb könyveit és nagy buzgalommal olvasgat bennük. Sokszor napokat eltölt, míg megtalálja és boldog, ha megtalálja a leg-

alkalmasabbnak látszó lelki táplálékot. Ezt tovább fűzi, izesíti, pótolgatja, vagy rövidíti gyülekezete szükséglete és igehirdetői egyénisége szerint. Gondosan elkészül reá és ha különösebb zavaró momentum nincs, a szükséglet megfelelő módon ki is elégíti. Ha amott még nem lehetsz, itt vagy-e már, testvérem, az igehirdetőknek e, ha nem is teljes eredetiséggel, de egész lelki ismeretességgel készülő csoportjában?

A harmadik típus már pihen egyet minden ünnep után. A hét középetájt azonban felriad, eszébe jut az újabb és feltartóztathatatlanul közeledő újabb szolgálat. Nehéz sóhajtással leveszi a könyvespolcra, — amelyre csak ritkán szerez újabb könyvet — a legújabb „Lelkipásztor”-t, kikeresi a legkurtább és legkönnyebb beszédet s unalmas perceiben egy párszor elolvastatja. Ha történetesen vasárnap jól ébred, „jól van hangolva”, a szószékben momentán kipótolgatja, — esetleg szó-noki hatással is előadja, ha nincs hangulat, „megtérdeli”, összehit, az értelmet hanggal pótolja s a hívek egyrészét lélektelen kiabálásával legalább az nap délutánra a templomból elriasztja. Nem szoktad e, Testvér, néha napján te is elkövetni ezt a rettenetességet?

A negyedik típus egész nyugodtan vár péntekig. Új beszédek tanulásával ez már csak ritkán bibelődik. Biztos fogással veszi ki a tékából, — jaj, de régen került bele új könyv — a jó öreg debreceni [még jó, ha nem a Celder féle] Lelkészi Tár, vagy a Nagybányai Igéhirdető egyik kötetét. A kereséssel nincs gond, két három esztendőre beosztva, bedátumozva, hol-tig tudja már, mi következik. Aktuális problémák nem gyötrik, megmondta Bölcs Salamon, új dolog úgy sincs a nap alatt, az élet sorát különben sem a szószékről intézik [a kathedra talán kívül is esik a világon]. Párszori ismétlés után, felelevenedik a régi szöveg, a melódia ugyanis örök egy, egy kis ügyes szórend forgatás, az atyafiak meg sem ismerik, legfeljebb az értelme-sebbek, azok meg úgy se nagyon járnak már a templomba, szépen, higgadtan, minél kevesebb emócióval, felmondatik a régi lecke, az öreg nének az utolsó padokban még bölintgatnak is hozzá s ami fő, 5 napig ismételten jótékony szélcsend következik. Dérczy Imre testvérünk, beszélt a multkoriban „evangéliumilag! szabadalmazott gramofon”-okról. Nos hát ezek azok, mérsékelt számu, ósdi lemezekkel. Micsoda katasztrófa lenne itt, ha egyszer összetörnének, elpusztulnának a lejátszott lemezek. Remélem, Testvér, nem gondolsz kétségbeesve erre a lehetőségre?!

Az ötödik típus, a „szombatosok” immár pusztulóban lévő csoportja, felvértezve a gyülekezet és élet minden viszontagságai ellen egy esztendőre való, gondosan leirt és valamikor hibátlanul betanult, szezonszerű prédikációval. Itt már nem is gramofon dolgozik, hanem verkli. Az ég és a föld elmulhatnak, a csillagok megváltoztathatják futásukat, de ezek a beszédek el nem mulnak, sőt sorrendet sem változtatnak soha. Pontos, állandó keringés, a felsők alsókká, az első utolsókká lesznek.

Ugy fekszik egymáson az évi lelki trakta, mint egy tucát gondosan paklizott ócska kártya. A tanulással itt aztán igazán nincsen semmi baj. Ezek a beszédek az idő folyamán felszívódtak már agyba, husba, csontba, vérbe. Csak jól rájuk kell nézni és már mennek. De az atyafiak is mennek, sőt menekülnek egyre többen és egyre távolabb templomtól, egyháztól. Csak egy pár megrögzött, csökönyös öreg tart még ki, akik — hiába minden — nem tudnak templom nélkül, zsoltár nélkül élni. Fatális eset, hogy a jól ismert dallam a harmadik percnél ezeket is jótékony álomba ringatja. Imádkozzunk, hogy egyszer ezek a verklik is csodát lássanak s megzendüljenek bennük új, érdeklődést keltő, vonzó dallamok.

Az átmeneti, hanyatló és emelkedő típusokon, — ilyenek is vannak, — csak tekintsünk végig. Aztán gondoljunk magunkra. De egészen őszintén! Hová tartozunk? Ott vagyunk-e, ahol lehetnénk? Lejtőn állunk-e, vagy kapaszkodón? Hogy várjuk a vasárnapot? Öröm e, vagy rettegés számunkra a kathedra?

Az igehirdetés nem a textus felolvasása után, hanem a textus keresésnél kezdődik. Nem a templomban, a szószékben, hanem a paróchián, a kertben, vagy a dolgozó szobában. Nem a hangulat dönti el a sikerét, hanem a készüllet, és nemcsak az értelmi, hanem főként a lelki előkészület. Ez meglátszik rajtunk, más a tekintetünk, a hangunk, az arcunk. Kelletlen, lélektelen, örömtelen szolgálaton nem lehet áldás, viszont várva-várt, örömteljes, boldog szolgálaton lehetetlen, hogy ne legyen áldás. Ahogy mi készülünk az igehirdetésre, úgy készülnek hiveink az igehallgatásra. Ha maradoznak a templomból, ne annyira őket biztassuk, mint magunkat. Bennünk van a hiba. Nem várjuk elég örömmel a vasárnapot s nem készülünk elég boldogan a szolgálatra. Így van, egész bizonyosan *így van*. Nemo.

IRODALOM

Dr Tavasz Sándor:

A dialektikai theologia problémája és problémái.

A dialektikai theologia kritikai ismertetése. — Dolgozatok a református theologiai tudomány köréből. — 4. szám. Kolozsvár, 1929. 58 lap. Ára 30 Lei.

Földi egyház nem élhet theologiai tudomány nélkül. Amellett a forrás mellett, melyből az Anyaszentegyház ereibe az élet árad, ott kell állania önként a theológiának, hogy felőle a bozótot, a pókhálót eltávolítsa. Csak abban az egyházban, melynek kebelében a theologia folytonosan öntudatosító szempontjaival és kritikájával örökösödik, hogy az Isten Igéje, minden hozzáadás nélkül, tisztán és elegyítetlenül tegye a maga diadalmas utját, — csak az ilyen Egyházban van biztosítva életmegnyilvánulásának gerince: a folytonos reformáció és tendencia a láthatatlan Anyaszentegyház felé.

Az erdélyi és királyhágómelléki egyházi életünk evangéliumi megújódását látva, aggodalommal kell megállapítanunk, hogy a theologiai tudomány nincs arányban vele. A megújuló Anyaszentegyház követeli: több theologust (nem theologiai hallgatót értek e szó alatt); több theologiai munkát.

Szegényes theológiánk mezején örömmel kell üdvözlönnünk azt a négy füzetet, melyek „Dolgozatok a theologiai tudomány köréből“ c. sorozatban megjelentek. Ez alkalommal a legutóbb megjelent füzet ismertetését szeretnők adni.

Mi a dialektikai theologia? A dialektikai theologia, vagy amint másképen nevezik: a „reformátori theologia“ egyike az utolsó évtized theologiai irányainak. Bár iránynak nevezzük, különbözik a többi irányoktól abban, hogy nem egy felismert, új principiumból indul ki, hanem a vallás, a keresztyénség és a theologia mélyen felismert kríziséből. Ezért tekinti Barth e theologia vezére „irány“ helyett „ein Korrektivum“-nak. A dialektikai theologia megalapítói és képviselői Karl Barth, Eduard Turneyesen, Emil Brunner, Friedrich Gogarten, mint falusi lelkipásztorok felismerték azt a veszedelmes helyzetet, ahova az utóbbi évtizedekben a vallás, a keresztyénség a theologia jutott „A vallás pusztá elméleti világnézetté, a keresztyénség idealisztikus humanummá, a theologia a saját aktusától elszakadt pusztá tudománnyá vált“. A prófétai küldetéssel megjelent dialektikai theologia védekezés, felszabadulás és visszalépés a biblikus reformátori alapra.

A theologiai tudomány krízise a XVIII. század felvilágosodásához vezethető vissza. Az ezt követő korszellem „természet-tudományos“ tudományossága csak azt tartotta tudománynak, aminek tárgya az érzéki tapasztalat határain belül van. Így a theologia, hogy tudománynak tekintsék, hajlandó volt elhagyni transcendens isteni tárgyát az Isten Igéjét s helyette a vallásos embert tette tárgyává. Az így vallástudománnyá lett theologia, míg históriailag, filológiailag, pszichológiailag és filozófiailag vizsgálta tárgyát: a vallásos embert, egyfelől elérte azt a dicsőséget, hogy elismerték a földrajzzal, állattannal, irodalomtörténettel stb. egyenlő tudománynak, másfelől elvesztve sajátos tárgyát, természetét, módszerét s a pszichologia, filológia s más tudományok egy-egy ága lett. A theologia így odajutott, hogy már-már nélkülözhetővé vált és mivel megszűnt prófétai és evangéliumi igehirdetés és bizonyágtétel lenni, elvált az egyháztól. Csupán a theologia egyik része a praktika theologia maradt az Egyház mellett, mely sok esetben nem annyira tudomány, mint praktikus tanácsadó szerepet töltött be.

Ez a theológiában jelentkező krízis, a keresztyénségben is jelentkezett. A vallástörténeti és valláspszichológiai kutatások nyomában a keresztyénség a vallásalakulatok egyik tagja lett. Mint minden vallás, úgy a keresztyénség is humanisztikus produktum. A keresztyénség így odajutott, hogy isteni valóságai az ethikai idealizmus eszméivel lettek egytermészetűek és értékűek.

Ezen az ösvényen a vallásban sem az isteni kezdeménye-

zés lett a fontos, hanem az ember Istenre eszmélése és Isten utáni vágya. A vallás alapja nem az Isten kijelentése, hanem az emberi lélek lett. Isten és Krisztus fölé emelkedett az emberi lélek, amiben található az Isten valóságának a bizonyítéka is. Így a vallás emberi alkotás, az emberi szellemi élet koronája lett.

A dialektikai theologia képviselői a kétségbeesésig átérték a fenti veszedelmes helyzetet és igyekeztek visszamenni oda, ahol a reformátorok állottak. Isten Igéje világossá tette azt, hogy milyen szembenállók, qualitative ellentétes valóságok Isten és az ember; kegyelem és bűn; örökkévalóság és jelenvalóság; Krisztus és Ádám stb. Ezek viszonya nem egymásmelletti, hanem dialektikai. Isten Igéje alapján egy lehetőség áll fent, az, hogy az első tag megszüntesse a másodikat, Isten az embert, a kegyelem a bűnt, az örökkévalóság a jelenvalóságot, Krisztus Ádámot. A veszedelmes válságot az okozta, hogy a két tag között eltűnt az ellentmondás, sőt, az ember az Isten elé, a jelenvalóság az örökkévalóság elé került. Az életben, vallásban, keresztyénségben, theológiában egy valóság van: az Isten. A valóság nem elipszis, melynek két fókusza van: Isten és az ember, hanem kör, melyben egy központ van: az Isten.

Ha ez így van, a theologia nem emberi tudomány, tárgya nem a vallásos ember. Theologia ha genitivus objektívusnak vesszük, Istenről és az isteni dolgokról szóló tudomány. Ha genitivus subjektívusnak vesszük, a theologia tárgya az, amit Isten önmagáról mond, vagyis az Isten önmagáról szóló Igéje. A theológiának nem szégyene, hanem felsőbbsege, hogy tárgya, természete, módszere különbözik más tudománytól. A theologia nem uralkodik tárgya felett, hanem szemléli Isten Igéjét, mint felette és előtte levő valóságot. Az exegézis, bibliakritika, dogmatika és homiletika által bizonyosságot tesz az Isten ígéről. A theologia problémája: az Ige testté lett; a Krisztus megtestesülése, feladata bizonyosságot tenni erről. A theologia értelme és célja az igehirdetés.

A dialektikai theologia ilyen theologia és képviselői remélik, hogy próféciája nyomán a mai keresztyénség és vallás is visszanyerik mindazt, amitől a humanizmus, racionalizmus, liberalizmus stb. megfosztották

Dr Tavaszy Sándor könyve bevezetésében és első fejezetében a dialektikai theologia kialakulása és problémája áll előttünk. Második fejezetében problémáit ismerhetjük meg. 1. A történet és az őstörténet. 2. A kanon, mint kijelentés. 3. Isten Igéjének három alakja, 4. Az eschatologia, mint a theologia meghatározója. 5. A kijelentés diszcreditálja a vallást. 6. Az igehirdetés, mint a theologia értelme és célja. A harmadik fejezet a magyar ref theologia dialektikai theológiával szembeni szórványos állásfoglalását, ezek kritikáját; a dialektikai theologia Kálvinhoz való viszonyát, református szempontjait s végül kritikáját adja. Megtálaljuk e könyvben a mai theológiai iránynak ismertetését, valamint a dialektikai theologia képviselőinek rövid életrajzát és fontosabb műveik címeit.

A mű elolvasása után úgy tekinthetünk szerzőjére, mint a dialektikai theologia első öntudatos magyar képviselőjére, zászlóbontójára. A könyv, mint minden jó theologiai mű prófécia. A reformátorok biblikus theológiájához hasonló theologiai munka megállapításainak igazságát Isten Igéje igazolja. Aki elolvassa, azt megérinti, mint egy prófécia, meglátja, hol áll és mit kell tennie és prédikációja igazibb prédikáció lesz,

Temesvár.

Borbáth Dániel

HIREK

Lelkészegyesületi gyűlés.

A nagybányai református egyházmegye lelkészegyesülete népes gyűlést tartott folyó hó 11-én, csütörtökön délelőtt szatmáron. Magoss Ferenc elnök néhány szíves szóval üdvözölve a megjelenteket, a gyűlést megnyitotta annak megállapításával, hogy az egyes körök mind megtartották előzetes értekezleteiket. Majd Peleskey Sándor szatmárhegyi lelkész az új erdélyi liturgiát ismertette, rámutatva azokra a különbségekre, amelyekben ez a régi istentiszteleti rendtartástól eltér. Elnök indítványára az alapos tanulmányra valló dolgozat azzal tételtel le a lelkész körökhöz, hogy azzal főként olyan szempontból foglalkozzanak, hogy az új liturgiát miként lehetne a magyarországi zsinat által már elfogadott liturgiával összhangba hozni, illetve egységesíteni. Az egyes körökből érkezett javaslatokat Visky Ferenc értekezleti jegyző terjesztette elő, melynek kapcsán az egyházkerületi belmissziói utazó titkár alkalmazására vonatkozólag azt javasolja a lelkész értekezlet a kerületnek, hogy ezt a kérdést a központi tisztviselői kar beállítása rendjén oldja meg. Ugyancsak figyelmébe ajánlja lelkész értekezlet a kerületi segélyosztó-bizottságnak, hogy a tanítói segélyek méltányosabb felosztá-

sára törekedjék, figyelembe véve a tanítók családi viszonyait is. A segélyt nyújtó lelkészek új osztályba sorozása céljából bizottság küldetett ki. Az egyházkerületi közgyűlés azon határozatát, mely szerint a középiskolák támogatása céljából az egyházi tisztviselők és tehetősebb egyháztagok a saját maguk megadózatásával is járjanak elől jó példával, magáévá tette a lelkész értekezlet és hasonló eljárásra felhívja a többi egyházmegye lelkészegyesületeit is. Ugyancsak kimondotta a lelkész értekezlet azt is, hogy a középiskolák benépesítése, valamint az internátus és szegény tanulók segélyezése érdekében minden gyülekezetben segélyezési akciót indít, melynek megszervezésével a körök elnökeit megbizta.

Lelkészmeghívás. A szamosdarái gyülekezet július 14-én Kovács Gyula kőckői lelkész hívta meg egyhangulag lelkipásztorául.

Öreg diákok találkozása lesz a szatmári református gimnáziumban augusztus 4-én, amidőn a 30., 25., 20. és 10. éve érettségizettek is találkozóra jönnek össze. Ez alkalommal a nyugalombamenni kényszerült öreg tanárok tiszteletére és bucsuzása alkalmából a Lorántffy

Zsuzsánna Egyesület nagyszabású nyári ünnepséget is rendez. Illő, hogy a távozó tanárok tanítványai minél nagyobb számban jelenjenek meg, hogy irántuk való hálájukat ezzel is kifejezzék.

Az ORLE konferenciája

aug. 22—27-ig lesz Miskolcon. Ugyanez időben lesz a harmadik Országos Presbiteri Értekezlet 25-én és az ORLE közgyűlése 26-án. A konferencia három napig tart (22—24.), 27-én pedig Aggtelekre rendeznek kirándulást. Jelentkezni lehet legkésőbb augusztus 5-ig az ORLE gyűlési irodájában, Miskolc, Pálóczy-ucca 33, 8 pengő jelentkezési díj befizetése mellett. Akik az aggteleki cseppkőbarlanghoz rendezendő kiránduláson részt akarnak venni, még

10 pengőt küldjenek be a jelentkezés alkalmával. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál lapunk főszerkesztője.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K. B. T-e. Megkaptam, közölni fogom mihelyst lehet. **A. A.** Ujabb cikked írásai idejének indokolásából nehogy érvel kovácsoljanak a coelibatus mellett.

D. J. K-ly. A központ — nyilván a gyászjelentés alapján — megelőzött. Pedig kár, mert a tied jobb lett volna. De másodszor már csak hosszabb emlékezés alakjában hozhatnám, ha volna ilyen hosszabb írásra való anyag.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

2686—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi isk. tanítónak és tanárnőnek.* Közoktatásügyi Minisztérium 67273—1929. sz. rendeletével az állami elemi iskolai törvény szabályzatának 212—221. pontját az 1929—30. iskolai évtől kezdve alkalmazza a felekezeti iskolák tanítóira is.

Ennek alapján mindazok a főhatóságom alá tartozó tanítók, akik 1929 szeptember 1-én teljes három szolgálati évet, mint okleveles tanítók betöltöttek, férfiak 24, nők 23 évesek elmúltak, kötelesek jelen körlevelém megjelenésétől számított egy hónapon belül, tehát folyó évi augusztus 20-ig hivatalomnál véglegesítési vizsgálatra jelentkezni.

Ezen jelentkezés alkalmával beküldendő a következő okmányok:
1. Stat Personal, románul, féliven, függőlegesen, a következő rovatokkal: Numele și pronumele (vezetéknév elől aláhuzva), religia, locul și data nașterii (évszám, hónap, nap), Starea civilă (căsătorit, necăsătorit, măritată, nemăritată, văduv, văduvă). Cine a eliberat diploma (a diplomát kiállító intézet; neve és helye, p. o. școala normală ref. pt. fete din Satu-Mare). No. și data diplomei. No. și data certificatului de examen din limba română (csak abban az esetben töltendő ki, ha diplomája 1925—26. tanév előtt kelt). Funcționează dela..... până la..... la școala primară..... din..... pe baza procesului verbal al presbiterului no..... la..... (időrendi sorrendben feltüntetendő, hogy diplomája megszerzése után mettől-

meddig és hol működött a választási jegyzőkönyv számával és keltével együtt. Mellőzendő annak feltüntetése, hogy helyettes, ideiglenes, végleges, vagy más minőségben választották meg. Utolsó állomást aláhuzni). 2. Az iskolalátogatási jegyzőkönyvek személyére vonatkozó része, feltüntetve azoknak keltét és felvevőjét. (Románul, a következő címmel: Extrasul din procesele verbale dresate la Școala primară ref. din....., csak a 3 utolsó évről). 3. Declarația. Subsemnatul declar, că în ani școlari 1926—29. n'am mai avut alte inspecții, decât cele patru care prezint copii. (Dátum, aláírás.) 4. Pedepsele suferite.

Akik 1926 szeptember 1-én, mint okleveles tanítók már teljes három működési évet betöltöttek, ezen vizsgálat alól fel vannak mentve.

A vizsgálat időpontja 1929 október 1, helye férfiak számára a Nagyenyedi Református Tanítóképző, nők számára a Székelyudvarhelyi Református Tanítónőképző.

A vizsgálat három részből áll:

1. Írásbeli dolgozat. a) Románnyelvből, három tétel a románnyelven előadott tárgyak köréből. b) Magyar nyelvből, a pedagógia, magyar irodalom és egyetemes történelem köréből. Mindkét dolgozatnál a miniszter tüzi ki. A bizottság elnöke a vizsgálat megkezdése előtt (1929 október 1-én reggel 8 órakor) közli a jelöltekkel, akik mind a két dolgozatnál a kitűzött három-három tétel közül szabadon választhatnak. Aki az írásbeli dolgozatnál a 7-es médiát el nem éri, szóbelire nem mehet.

2. Szóbeli felelet. Tárgyai: vallástan, neveléstan, román nyelv, magyar nyelv, történelem, földrajz, természettudományok a gyakorlati életre alkalmazva. Elérendő média 7.

3. Próbatanítás a gyakorló iskolában. Elérendő média 7.

A vizsgai rendtartás és az átmenetel feltételei ugyanazok, mint a képesítő vizsgálatnál. A vizsgálat célja, annak megállapítása, hogy a képzőben szerzett ismereteket végleg elsajátították-e és bírják-e tökéletesen az ismeretek átadásának művészetét.

Aki bármely résznél a 7-es médiát el nem éri, vagy a vizsgálatról igazolatlanul elmarad, a teljes vizsgálatot köteles megismételni. Aki háromszori ismétléssel sem képes megfelelni, tovább tanító nem maradhat.

Nyilvántartásom szerint a következő tanítók kötelesek véglegesítési vizsgára jelentkezni: Koós Elek Csávos, Baky Magdolna Kispereg, Faragó Károly Nagypereg, Deéssy V. Anna Szigetfalu, Korsós Péter Végvár, Nagy Péter Ágya, Masztis János Belényesujlak, Csősz Lajos Erdőgyarak, Molnár Ferenc Feketegyarmat, Ujvárossy Terézia Köröstarján, Kiss Juliánna Mezőbaj, Kornya Juliánna Szalonta, Puskás Irma Nagyzerind, Kerekes Ida Nagyvárad, Kiss Béla Paptamási, Kiss Erzsébet Pelbárthida, Adorján Mihály Albis, Bagics Lajos Biharfélegyháza, Szentes Béla Érköbölkut, Pálffy Irén Érmihályfalva, Mátyás István Micske, Váradi Ferenc Szentjobb, Kolozsvári Berta Tóti, Szabó Margit Érendréd, Vadnai Margit Gencs, Vadnai Irma Nagykároly, Tyukodi Ilona Nagykároly, Szikszai Dénes Szaniszló, Málnásiné Kiss Irén Adorján, Kovács Ilona Amac, Zágoni Anna Batiz, Berényi Sándor Csengerbagos, Szücs Béla Hirip, Lengyel Ilona Hosszmező, Rác Béla Hosszmező, Tóth Zoltán Kisbábony, Koroknai Ilona Kőszegremete,

Borbély Sándor Lázári, Szelics Ilona Máramarossziget, Makray Anna Pettyén, Ferenczi Károly Dobrácsapáti, Jenei Juliánna Szatmárudivari.

Ha valaki vizsgára kötelezett ebből a névsorból kimaradt, ez a körülmény nem menti fel a jelentkezés alól. Akik a névsorba fel vannak véve, de 1925–26. tanévig bezárólag oklevéllel három teljes évet működtek, azok vizsgára ugyan nincsenek kötelezve, de az első számú mellékletet tartoznak beküldeni a lelkész ur hitelesítésével ellátva, mert a nyilvántartásomban levő Stat Personált helytelenül állították ki. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 20. Atyafiságos szeretettel, a püspök távollétében: Csernák Béla s. k., egyházker. főjegyző.

2767—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskola-fenntartó hatóságnak.* Az E. T. VI. 24—28. §§. és az N. Sz. VIII-cal, valamint a 67273—929. sz. miniszteri rendelettel összhangzásban elrendelem, hogy addig is, míg ebben a tárgyban a Zsinat és az E. K. Közgyűlés véglegesen határoznak, a tanítválasztásoknál a következő elnevezéseket tartsák szem előtt és tüntessék fel a választási jegyzőkönyvben, használva minden esetben a megfelelő román elnevezést is. Rendes tanítónak minősítendő, illetve választandó meg az olyan tanító, aki 1926 szeptember 1-én teljes három szolgálati évet oklevéllel betöltött, vagy 2686—1929. sz. körrendeletben jelzett véglegesítési vizsgát letette. Románul: învățător definitiv. Helyettes tanítónak minősítendő, illetve választandó meg az a tanító, akinek van oklevele, de fenti követelményeknek meg nem felel. Románul: învățător provizoriu. Segédtanítónak választható meg az, aki elvégezte a tanítóképzőt, de oklevele nincs, amennyiben még nem múlt el három év azóta, hogy a tanítóképzőt elvégezte. Románul: învățător ajutor. Multra vonatkozó működési bizonyítványoknál is ezen elnevezések gondosan figyelembe veendőek. Az esperes urakat felszólítom, hogy ezen rendelkezésem megtartását a választások megerősítésénél szigoruan ellenőrizzék. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 20. Atyafiságos szeretettel, a püspök távollétében helyette: Csernák Béla s. k., egyházkerületi főjegyző.

2797—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Az alább elsorolt tanítóknak és tanítónőknek:* Koós Elek Csávos, Mahulik Ilona Resica, Nagy Péter Ágya, Juhász Lajos Nagyzerind, Vidics János Kisnyégerfalva, Nagy Sándor Hegyközpályi, Simonfiné Szentpéteri Mária Kisszántó, Kovács József Nyüved, Tunyogi Etelka Örvénd, Nagy Piroska Bihar-díószeg, Szentpéteri János Magyar-kéc, Szabó Ilona Tóti, Kupán Etelka Bere, Györfi András Dobra, Szabó Juliánna Dobra, Nagy Mihály Domahida, Cseh Olga Géres, Ács István Géres, Bene András Iriny, Bene Andrásné Iriny, Lovászné Benkő Blanka Kaplony, Cecsei Ilona Egri, Kelemen Ernő Máramarossziget, Ferenci Irén Erdőszáda, Málnási Ferdinánd Sárközujlak, Makrai Emma Turterebes; Stat Personaljukat haladéktalanul küldjék be. Annak kiállításánál fordítsanak rá különös gondot, hogy oklevelük, románnyelvű vizsgájuk, autorizációjuk kelte és száma és összes működésük időrendi sorrendben világosan legyen feltüntetve. Mulasztásukból származó bármely következményért a felelősséget ők fogják viselni. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 20. Atyafiságos szeretettel, a püspök távollétében helyette: Csernák Béla s. k., egyházker. főjegyző.

2433—1929-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nagytiszteletű Lelkészi Hivatalnak.* A „Romániai Repülő Propaganda-Egyesület“ felkérésére a kultuszminisztérium 21176—1929. sz. alatt azzal a felszólítással fordult hozzám, hogy a romániai repülés fejlesztése érdekében egyházkerületünk hivatalosai is a megfelelő módon közreműködjenek. Konkrét intézkedések megtételére a belügy- és hadügyminisztériumok utasították az alájuk rendelt polgári és katonai hatóságokat így a mi szerepünk tulajdonképpen csak arra szorítkozik, hogy hiveinket az aviatika céljairól, hasznairól felvilágosítsuk s őket ennek a mozgalomnak a támogatására buzdítsuk. Van szerencsém tehát tisztelettel felkérni a Nagytiszteletű Lelkészi Hivatalokat és az igen tisztelt Tanítói Kart, hogy alkalomadtán, főleg vasárnapi ismeretterjesztő összejövetelek alkalmával a hiveket, illetve a tanuló ifjúságot az aviatika nagy jövőjéről és rendkívüli jelentőségéről felvilágosítani sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1929. július 17. Atyafiságos szeretettel, a püspök távollétében, helyette: **C s e r n á k Béla s. k.,** egyházkerületi főjegyző.

2691—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskola-fenntartó hatóságnak.* Az állami látogatási jegyzőkönyvek több helyen kifogásolták, hogy a tanterv (programă analitică) hiányzik. Amennyiben valamelyik iskolának a tanterv román szövegére szüksége van, 35 Lei előzetes beküldése mellett, hivatalom megrendeli. Beküldési határidő f. évi augusztus 20. Oradea—Nagyvárad, 1929. július 13. Atyafiságos szeretettel, a püspök távollétében, helyette: **C s e r n á k Béla s. k.,** egyházkerületi főjegyző.

2798—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskola fenntartónak.* A közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében, a nagyváradai tankerület tanárai és tanítói Kolozsvárott, a temesvári tankerület tanítói Nagyszebenben folyó évi augusztus 15. és 30. között fognak román vizsgára állani. A középiskolai tanárok közül csak azok kötelesek a román történelem, Románia földrajza és az ország alkotmányából románnyelven vizsgázni, kik e tárgyakat tanítják. A Mot. értelmében, akik 1923-tól kezdve románnyelvű vizsgát tettek és annak sikeres letételéről írásos bizonyítványuk van, továbbá akik 1925—26. tanévtől kezdve romániai tanítóképzőben (kisebbségiben is) szereztek oklevelet, vizsgára jelentkezni nem kötelesek. Ugyszintén mentesek a vizsgálattól azok is, akik 1926-ban az 55-ik életévüket, vagy 30-ik szolgálati évüket betöltötték. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 20. Atyafiságos szeretettel, a püspök távollétében helyette: **C s e r n á k Béla s. k.,** egyházker. főjegyző.

2799—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi iskolafenntartó hatóságnak.* Sajnálattal tapasztalom, hogy a különböző bekért jelentéseknek határidejét nem tartják be. A mulasztókkal szemben kénytelen leszek a legszigorubb eszközöket igénybe venni, mert ez a pontatlanság hivatalom működését teljesen megbénítja. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 20. Atyafiságos szeretettel, a püspök távollétében helyette: **C s e r n á k Béla s. k.,** egyházker. főjegyző.

Pályázat. A tóti-i [Tăuteu] ref. egyház pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra. *Javadalom:* 1. Természetbeni lakás. 2. 11 kat. hold föld, melyből 4 hold kaszáló. 3. 4 erdő legelőjog. 4. 28 köböl tiszta buza. 5. 12.000 [tizenkettőezer] lei készpénz. 6. Stóla. 7. 3 öl tűzifa. Összes javadalom: 50.000 lei. *Köteleesség:* III—VII. osztályok tanítása s az összes kántori teendők végzése. Akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése. Gyűlési jegyzőkönyvek vezetése. Pályázhatnak kántori oklevéllel bíró, nostrifikációs vizsgát tett s katonai szolgálatot teljesített férfitanítók. Pályázati határidő július 28, az állás szept. 1-én foglalandó el. Okmányokkal felszerelt pályázatok a következő címre küldendők: Ref. lelkészi hivatal Tăuteu [Tóti], p. u. Marghita, jud. Bihor. — Presbitérium. —2

Pályázat a Nyüved községhez tartozó kügypusztai tanítói állásra. *Javadalom:* 1. 8 kat. hold szántóföld, melynek bérértéke 8000 Lei. 2. A hivektől 6 q tiszta buza, értéke 3600 Lei. 3. 4 q szemes tengeri, értéke 1600 Lei. 4. 30 gyermektől tandíj, személyenként 200 = 6000 Lei. 5. Kerületi segély 15.000 Lei. Két szoba, konyhából álló lakás, kert. Pályázati kérvények hirdetés közzétételétől 3 hét alatt adhatók be a nagyszántói [Santaul Mare u. p. Episcopia Bihor] ref. lelkészi hivatalhoz szabályszerű okmányokkal felszerelve. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. — Santaul Mare—Nagyszántó, 1929 jul. 10 *Lelkészi hivatal.*

Pályázat. A biharpüspöki-i (Episcopia-Bihor) református presbitérium pályázatot hirdet a II-ik fiutanítói állásra. *Javadalom:* 1. Természetben modern lakás, mely áll 3 szoba, konyha, 2 kamara, fürdőszoba és üveges terraszból, a szükséges gazdasági épületek és konyhakert. 2. 16 hold szántóföld (1100 négyszögölével) haszonélvezete, amelynek adóját a haszonélvező fizeti. 3. Készpénz és természetbeni járandóságok helyett 12.000 lei. 4. Négy méter tűzifa. 5. Az államsegély elnyeréséig 10.000 lei tandíj, ami azonban a tankötelesek száma szerint 12.000 leig is emelkedhetik. 6. Énekszós halottak után stóla, egyházkerületi szabályzat szerint. 6. Két darab jószágra legelőjog. *Köteleesség:* 1. A presbitérium által kijelölt osztályok vezetése. 2. A lelkész vagy kántor-tanító betegsége vagy akadályoztatása esetén az istenisztelet végzése. 3. Egyházépítő munkában segédkezés és a vasárnapi iskola vezetése. 4. Énekszós halottak temetése. 5. Vasárnap és ünnepnapokon délelőtt és délután a két harangozás között templomba gyülekező népek énekvezérül szolgálni. 6. Ének- vagy zenekar szervezése és vezetése. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfitanítók, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Pályázati határidő, próbaéneklés, orgonázás és választás augusztus 4-én délelőtt 11 órakor. Az egyház csak a megválasztott utiköltségét téríti meg. Állás szeptember 1-én foglalandó el. Teljesen felszerelt pályázati kérvények a református lelkészi hivatal címére, Episcopia-Bihor (județul Bihor) küldendők. *Megjegyzés.* Biharpüspöki határállomás Nagyváradtól 3 kilométernyire fekszik. Posta, vasuti állomás helyben van s az iskola 4 tanerős. Presbitérium. —2

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen*
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezsi „Adriai”
biztosító-társaságát.** 29

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 29

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

29

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlőnye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Őr-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Huszonkilenc koldusbot.

A református egyházak világszövetsége az elmúlt hó 19—27. napjain tartotta háromévenként ismétlődő konferenciáját ez alkalommal Amerikában, Bostonban. E konferenciára a magyar egyházak egyrésze is elküldte képviselőit, sőt elküldte a legkisebb, a jugoszláviai egyház is, Ágoston Sándor főesperes személyében. Ő, hogy egyházát minél jobban megismertesse szerte a világon élő református testvéreinkkel, e célból „Képek Jugoszláviából” címen diszes, képekkel illusztrált albumot készített, melyből többszáz példányt vitt magával. Az album angol, szerb, magyar és német nyelven ismerteti egyházukat: területét, tagjait, szórványait, lelkészi állásait, a lelkészek munkáját, a belmissziói munkákat (vas. isk., ifjúsági munka, bibliakörök) árvaházát stb., mindegyiket találó képpel, vagy szemléltető ábrával is kifejezve. Az összes illusztráció között a legegyszerűbb a legmegkapóbb. Nincs rajta semmi más csak egymás fölött két sorban 15 nagyobb és 14 kisebb görbe bot és alatta ez a két szó: huszonkilenc koldusbot. Utána néhány sor megmagyarázza, hogy ez 15 lelkészözvegy és 14 lelkészárva sorsának szomorú szimboluma, akik a legnagyobb nyomorban voltak, mert az egyházmegyének nincs lelkészi nyugdíjintézete s ezért csak évi 1000—4000 dinárral tudták őket segíyezni. Ujabban a jugoszláv kormány az özvegyeknek havonta 700, az árváknak 150 dinár drágasági segílyt ad. De sorsuk még így is csak koldussors.

Pedig egy özvegynek a mi pénzünk szerint átlag havi 2700—2800 lei, egy árvának 450 lei segílye van. És be kell vallanunk, hogy még ezzel is csak nélkülözés, csak nyomoruság az életük. Hiszen jól tudjuk, milyen csekély összegek ezek, kü-

lönösen ha az özvegynek lakbért is kell fizetni és az árvának a családtól távol kell tanulnia.

A huszonkilenc koldusbot jelentését megértve lehetetlen a mi 75 koldusbotunkra nem gondolnunk, mellyel kerületünk 9 újabb és 6 régi lelkészözvegye és 19 újabb és 41 régi árvája járja az élet kálváriás utját. Nyugdíjintézetünk ujjászervezésével javítottunk ugyan némileg a sorsukon, de ha összehasonlítjuk a jugoszláviai egyházmegyében élők sorsával, látjuk, hogy az özvegyek segélye is nagyobb a mi gyámdijunknál, az árváké pedig egy hónapra csaknem annyi, mint a mieinknél egy félesztendőre. És ha az ő sorsuk mégis koldussors, akkor minek nevezzük a mieinkét.

Ha a huszonkilenc koldusbotról a mi koldusbotjainkra gondolunk, lehetetlen, hogy szégyen ne borítsa be az arcunkat, ami csak fokozódik, ha különösen az árvák helyzetét, multjukat és jövődjüket vizsgáljuk. A multban az édesapa életében gondtalanság volt az életük és ha vagyonra nem is számíthattak, de az intelligens ember jövője várt rájuk. És ma évi 1000 lei segély mellett? Még gondolkozni sem jó felette, mert összefacsarodik a szivünk és ha a saját gyermekeinkre nézünk, könnyek törnek elő szemünkben és az aggodalom emésztő kérdése szakad fel szivünkéből: mi lesz belőletek, ha az Úr engemet is el talál szólítani mellőletek?

A nyugdíjintézet ujjászervezését senki sem fogadhatja teljes megelégedéssel. A kerületi gyűlés mégis szankcionálta, mert lényegesen jobb az előbbinél és a halogatással senki sem akarta veszélyeztetni. De itt megállanunk nem szabad! Ha a nyugalomba menők sorsát a megállapított nyugdíjjal elviselhetővé tetjük, annál nagyobb lelki és anyagi erővel fáradozhatunk a lelkészárva jövőjének biztosításán. Mert ha a gyermek neveltetésének gondját levesszük a lelkészözvegy lelkéről, akkor nyújtjuk neki a legnagyobb segítséget.

Ezt a terhet levenni pedig nemcsak nekünk testvéri kötelességünk, hanem egyházunk tagjainak, sőt az egész magyar társadalomnak is kötelessége. Hangzik már a jelszó: mentsük meg a magyar jövődjét, neveljük magyar intelligenciát! Ezért valóban mindent meg kell tennünk, de vajon legelsősorban nem éppen a jövőért ma is legtöbbet és legönzettelenebbül munkálkodók gyermekeiből kell-e ezt a jövőt biztosítanunk akkor is, sőt annál nagyobb erkölcsi felelőséggel, ha az apa már nincs ott mellettük és akkor is, ha ez áldozatokba kerül?

Csakhogy ennek az elkezdését, sőt elvégzését ne várjuk mástól! Ez a mi kötelességünk: lekipásztoroké! Hiszem, hogy nem maradunk magunkban: itt fognak állani mellettünk világi testvéreink és ide fog állani hiveink nagy része és a társadalom legjava. Bármennyire bőven jut is a teherviselésből, hiszem, hogy még mindig lesz erre a célra is annyi anyagi ereje, mellyel ezt a célt megvalósíthatjuk. Hiszem, hogy amit az alapszabály keretében nem tudunk paragrafusokkal megalkotni, megteesszük azok nélkül a szívünkkel. Hiszem, hogy Isten segítségével *tudunk teremteni egy nagy neveltetési alapot, melyből gondoskodhatunk a lelkeszi árvák, sőt idővel tanítóink és mások árváinak taníttatásáról, életük biztosításáról.*

Ennek a megteremtése, sőt megindítása végett is — lehetetlen nem éreznünk — szükségünk van a lelkészegyesület megalakítására és ezzel, mint ez a szükséglet is bizonyítja, nem várhatunk a zsinat idevonatkozó esetleges határozatáig. De mivel a Lelkészegyesület megalakítása nem történhetik márholnapra, addig is foglalkozzanak e gondolattal az egyházmegyei lelkészértekezlet, közgyűlések és foglalkozzék vele majd a nagykarolyi konferencia. Azonkívül állandóan tartsuk felszinen, vigyük be lassankint megértő világi vezetőink és hiveink köztudatába és mindenek felett ennek megvalósítása legyen a lelkipásztori kar önmaga és nemzetünk jövője iránt való legelső kötelessége!

Debreceni István

A mi Istentiszteletünk.

— Előadás „Az Erdélyi Református Egyház Ágendáskönyvé“-ről, a nagybányai egyházmegye 1929 július 11-iki lelkeszi értekezletén. —

A külfödről hozzánk is eljutott racionalis theologia, a magyar református kegyesség lélekmentő és idvezítő szép virágait úgy az egyéni, mint a gyülekezeti élet terén csaknem teljesen letarolta. Ugyanis a mi egyházunkban is kitermelte azt a liberálist, amelyik megengedte, hogy mindenki azt hihesse és azt tehesse amit épen akar. Egyházunkban a hitetlen emberek vezérszerepe és a tisztas egyházi fegyelem elmulása mutatják, ennek a racionalis theologia szülte liberálistusnak szomorú eredményű munkáját. Az a liberális-szabadság pedig, ami liturgiánk úgy formai, mint szellemi részében már több évtizede megvan, döbbenetesen láttatta meg az Isten országáért, az anyaszentegyházért aggódó lelkekkel, a bennünket egyedül éltető fundamentális hit sorvadását. Mert — nem beszélve liturgiánk külső formájának annyira divergens voltáról, hogy szomszédos gyülekezetekben szertenézve nem ismer otthoni kultuszára a refor-

mátus ember, — az a mindennapi eset, hogy van gyülekezetünk, ahol az igehirdetés a predestinációt tagadja, ahol a feltámadásról szóló urvacsorai kérdést elhagyják, ahol nem magyaráznak kátét, azzal az indokolással, hogy az egyéni hit hitvallások által nem korlátozható, mind-mind beteges tünete annak, hogy liturgiánkban nincs már a szárnyaló hitnek ereje, lesikkadt már liturgiánkról az őskereszttyén és a reformátori kultusz elem.

Közel három évtizedes az a mozgalom amely ezeket korrigáló, lépéseket tett, hogy a hivatalos egyház új, egységes liturgiát alkosson. És mert ez a mozgalom az egyházunkban ma már teljes kibontakozásában levő lelkiébredéssel egyidős, természetesen ez nem jelentett és nem jelenthet mást, mint liturgiánkban a régi szellemnek, a tiszta és igaz református hitnek és az ősi formáknak érvényesítését. Örömmel láthatjuk, hogy ennek keresztülvitelére minden előfeltétel meg is van. De annak lehetősége, hogy új liturgiánk minden magyarnyelvű gyülekezetben egyforma legyen, országhatárokkal való szétszórattatásunk miatt elmúlt, mint azt az új énekeskönyvek sorsa mutatja. Ennek bizonyosága a ma már megjelent két ágendáskönyv: a magyarországi és az erdélyi. Mi az erdélyiekkel élünk egyetemes egyházi életet s mert Erdély számbeli többsége majorizálja a helyzetet, előrelátható, hogy az általa kiadott ágendáskönyvet teszi kötelezővé a zsinat. Mindebből két fontos megállapítást kell tennünk: 1. épp a megnyitott zsinatra tekintettel várható volna Erdély az ágendás könyvnek kiadásával, eszébe véve, hogy más juhái is vannak az Urnak, akikre nézve szintén égető kérdés az új liturgia ügye; 2. de mert a könyv már megjelent, nekünk, speciál a területünk legnagyobb 60 tagu traktuális lelkészi értekezletének hozzá kell szólni s velünk az egész Királyhágómelléknek erőteljesen kell szavát hallatni, hogy pro nobis sine nobis cselekedni a legszentebb ügyekben nem szabad és ha vagyunk valami abban a mi bántásunkra, a végső döntés előtt korrigál-tassék az.

A liturgia változtatására és egységesítésére nézve, a magyar reformátusok egyetemes konventje, amelyben még Erdély is helyet foglalt, már 1904-ben a többek között a következő irányelvet szabta meg: „Az egységesítés történelmi alapon, több százados liturgiai gyakorlatunk keretében viendő keresztül, új alkatrészekül csak olyan elemek vehetők fel, amelyek sem Isteniszteleti alapelveinkkel, sem liturgiánk történelmi jellegével nem ellenkeznek, emellett építők és nagyobb rázkódtatások nélkül vihetők keresztül”. [44—1904. sz. konv. hat.] Ez az irányelv oly egyedül helytálló, hogy minékünk is ennek szemszögéből kell megvizsgálni az új ágendás könyvet.

Ugy a Makkai Sándor által a könyvhöz irt „Előszó”-ból, mint a dr Gönczy Lajos által irt „Bevezetés”-ből, amelyekben az első a könyv történetét, a második a kultusz, különösen a református kultuszra vonatkozó nagyszerű fejtegetéseit adja elő — úgy gondolja az olvasó, hogy a fentirt konventi irányelveknek teljesen megfelel a gyakorlati rész is. Amde nem így van.

(Folytatása köv.)

Peleskey Sándor.

ISKOLA

Tájékoztató

a szatmárnémeti-i református középiskolákba, az 1929—30. iskolai évre vonatkozó felvételre.

I. Fiugimnázium.

1. Felvétel. A törvény értelmében felvehetőek mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, zsidó vallásuk azonban csak a Közoktatásügyi Miniszterium engedélyével.

Mindenik tanuló, aki ez intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatóságához benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatát, újraoltási bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV., vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Mindezen okmányok csak úgy fogadhatók el, ha román nyelven vannak kiállítva, akár eredetiben, akár hiteles másolatban, a román mellett azonban párhuzamosan szerepelhet a magyar nyelv is.

Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 és fél évesnél fiatalabbak, vagy 13 évesnél idősebbek, határnapul véve szeptember 1-ét.

2. Beírás: szeptember 1—8. napjain délelőtt 9—12-ig. Beírási díj 100 Lei és 50 Lei igazoló-könyvecskére és sorszámra.

3. Iskolai díjak: Tandíj és fenntartói járulék évi 2500 Lei. Szegénysorsu, jó tanulók folyamodhatnak az iskolai díjnak részben, vagy egészben való elengedéséért és a szegénysorsu tisztviselők gyermekeik díjainak mérsékléséért folyamodhatnak az igazgatótanácshoz. A folyamodványhoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a családtagok számának igazolása szempontjából láttamoztatni kell az illetékes ref. lelkészi hivatallal.

Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendőek: az első részlet a beíráskor, a második február 1-ig. Indokolt esetben a díjak negyedévi részletekben is fizethetők.

4. Iskolai díjak mérsékléséért vagy tandíjmentességért folyamodni lehet szeptember 10-én déli 12 óráig.

5. Az iskola jelenleg nyilvánossági jog nélkül III. osztályu gimnázium; a nyilvánossági jog és a IV. megnyithatására vonatkozó kérvény ügyében még döntés nem történt, ezért erről külön fogjuk a közönséget tájékoztatni.

6. Minden tanuló köteles egyensapkát és rendszámot viselni, egyenruha azonban nem kötelező.

7. Az internátus évi díja 10.000 Lei, mely negyedévenként előre fizetendő. Ezen összegben kívül be kell még szol-

gáltatni 2 [kettő] métermázsza buzát és 5 [öt] kilogramm zsirt. Ez utóbbiak a mindenkori piaci árakon megválthatók. Agyneműt és evőeszközt a tanuló hoz magával.

Az internátus a tanítás megkezdése előtti napon nyílik meg. Jelentkezni kell legkésőbb szeptember 10 én déli 12 óráig.

II. Leánygimnázium.

1. Felvétel mint a fiugimnáziumban.

2. Beírás szeptember 1—8. napjain délelőtt 9—12 órakor. A tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási díj 200 L.

3. Iskolai díjak: Tandij és fenntartói járulék az I—III. osztályban évi 2000 Lei. Szegénysorsu, jó tanulók és tisztviselők gyermekei kedvezményért folyamodhatnak, mint a fiugimnáziumnál.

4. Tandijmentességért vagy mérséklésért szeptember 10 ig lehet folyamodni.

5. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát és egyenkalapot, valamint rendszámot viselni.

III. Felső kereskedelmi leányiskola.

1. Felvétel. A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, a zsidó vallásuak azonban csak a Közoktatásügyi Miniszterium engedélyével. Minden tanuló belépéskor köteles az igazgatóságához benyújtani; születési állami anyakönyvi kivonatot, újraoltási bizonyítványt románnyelven és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt. Az I. osztályba lépő növendékek a gimnázium III. oszt. diplomáját vagy a lyceum IV. oszt. bizonyítványát. Az 1927—28. évben a gumnázium III. osztályát végzett növendékek az iskolai bizonyítványon kívül az admitere igazolványát. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 13 évesnél fiatalabbak, vagy 16 évesnél idősebbek.

2. Beiratás. A beiratás történik szeptember 1—4-ig délelőtt 9—1 óráig. Beírási díj 300 Lei, mely összegben bennfoglaltatik az igazoló könyvecske, sorszám és könyvtár gyarapítása és használata.

3. Iskolai díjak: Tandij és fenntartói járulék 3000 Lei. Szegénysorsu, jó tanulók folyamodhatnak az iskolai díjnak részben való elengedéséért az igazgatótanácshoz. Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendők. Az első részletet a beíráskor, a második részletet február 1-ig. Indokolt esetben a díjak negyedévi vagy havi részletekben is fizethetők. Iskolai díjak mérsékléséért szeptember 10-ig lehet folyamodni.

Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát és egyensapkát, fekete cipőt és harisnyát, valamint rendszámot viselni.

Az intézetek igazgatóságai.

 KÜLFÖLD
--

Leibach Oszkár pályadíja „Protestáns Történelmi Lexikon“ megírására.

Leibach Oszkár bajai evangélikus egyházmegyei másod-felügyelő Protestáns Történelmi Lexikon megírására az Országos Luther Szövetségnek 2000 [kétezer] pengőt bocsátott rendelkezésére azzal, hogy ezen összeggel jutalmaztassa azon pályamunkát, amelyet, ha az O. L. Sz. által ennek megbíráásával megbízott bizottság érdemesnek talál, hajlandó olyként támogatni, hogy kiadása lehetségessé váljék.

A pályadíjat kitűző Leibach Oszkár intenciója az, hogy meg nem cáfolható adatokat vonulasson fel azon kath. állítás ellen, hogy a magyarországi protestántizmus a magyar kultúra érdekében semmit, vagy csak nagyon keveset tett. Holott ezzel szemben tény az, hogy a magyar protestántizmus elévülhetetlenül nagy dolgokat művelt, mint egész, de nagyjai által egyenként is és pedig a kultúra minden terén és annak minden eszközeivel.

A pályamű, melyre saját nevükkel megjelölten pályázhatnak evangélikus és református írók, 20 ivnyi terjedelmű legyen. Kikötés csak az, hogy egyenlő becsű pályamunkák között az evangélikus szerzőnek adandó elsőbbség, a pályázat eredménye a jövő évben tartandó ágostai birodalmi gyűlés emlékünnepe tétessék közé, illetve hirdettessék ki annak az írónak a neve, aki művét legkésőbb 1930. december 31-ig nyomdára megérett állapotban a Lutherszövetségnek átadja.

A pályadíjat kitűző Leibach Oszkár intencióinak megfelelően dr. Kaas Albert báró egyetemi tanár elnöklete alatt dr. Domanovszky Sándor egyetemi ny. r. tanár, Nagy Miklós dr. országgyűlési könyvtári főigazgató és dr. Mályusz Elemér egyetemi magántanárból alakított bíráló bizottság az alábbi pályázati feltételeket jelöli meg:

Fölvívja az érdekelt tudósokat és szakférfiakat a pályázatban való részvételre.

A műnek a legteljesebb tárgyilagossággal kell ismertetnie, a levél intenciói szerint, a magyar protestántizmus nagyjait, akik kulturális és közéleti téren hathatósan közreműködtek. Az egyes személyeken kívül azonban ismertetni kell lexikonszerűleg azt a szerepet is, amelyet a magyar protestántizmus játszott iskolák, szellemi irányok, intézmények stb. életében. Kivánatosnak tartja, hogy — a lexikon nyolcadrétü husz ivnyi terjedelme adva lévén —, az egyes cikkek nagysága aránylagosan állapíttassék meg. Az egyes cikkek végén a felhasznált irodalmi források felsorolása elengedhetetlen. A világos stílussal megírt cikkeknek a legújabb kutatások eredményeit kell közvetíteniük.

Az Országos Luther Szövetség a munka elkészítését pályázattal egybekötött megbízással óhajtja előmozdítani. Megbi-

zást az egész munka megírására azok nyernek, akik a következő cikkeket, amelyek terjedelme egyenként nem lehet nagyobb egy hasábnál, a legjobban tudják kidolgozni: 1. Artikuláris helyek. 2. Carolina resolutio. 3. Thun pátens. 4. Lansbruschini instrukció. 5. Thurzó György. 6. A két Teleki József gróf. 7. Tes-sedik Sámuel. 8. Bólyai Farkas és János. 9. A nagyenyedi kol-légium. 10. A késmárki liceum. 11. Protestáns bibliafordítások.

A pályaművek a szerzők nevének feltüntetésével, 1929 december 31 ig küldendők be vitéz Kendeh-Kirchknopf Gusztáv dr. az Országos Luther Szövetség igazgatója címére [Budapest, IV., Deák-tér 4. I. em.] A megbízás ügyében a bírálóbizottság határozata 1930 január 31-én fog kihirdettetni.

Az OLSz. kívánatosnak tartja, hogy egy-egy pályázat elkészítésére többen közösen vállalkozzanak.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Sipos Ida belényesujlaki tanítónő, július 19-én, rövid szenvedés után, 28. éves korában, vérmérgezésben meghalt. Halála mély gyászba borította a tragikus sorsu Sipos család még életben levő három tagját, kikre a teljes árvaság nehéz gondjai várnak. A megrendítő haláleset Belényes vidékének egész magyarságát megdöbbenetette s a vasárnap délutáni temetésen, amelyet a környékbeli lelkészek és kántorok végeztek, a gyászolók impozáns tömege kísérte utolsó útjára Sipos Idát. A szomorú sorsu lelkészárvat megható siri beszédek után, a két évvel ezelőtt elhunyt édesapja, vállalji Sipos János lelkész mellé helyezték örök nyugalomra. Az élete sem volt drága neki, csak-hogy elvégezze futását, szolgálatát és bizonyosságot tegyen az Isten kegyelmének evangéliumáról. Legyen övé az életnek koronája!

HIREK

A kongruakillizetés. Mint a „Református Szemle” legutóbbi számában olvassuk, az erdélyi Egyházkerület lelkészi karának második évnegyedi államsegély kifizetésével igen nagy gondba kerültek. A kolozsvári pénzügyigazgatóság ismételten megtagadta a kifizetést azzal, hogy nincs pénz az adóhivatalban és kérte az egyházkerületet, hogy forduljanak a miniszteriumhoz megfelelő feedzet utalásáért. Ezt is ismételten megtették, de ed-

dig semmi eredmény nincs. A jövő hét folyamán újra küldöttégileg keresik meg a minisztert és kérni fogják a megfelelő gyors intézkedés megtételére. Midőn ezt közöljük, örömmel állapithatjuk meg, hogy egyházkerületünkben már az elmúlt héten minden egyes egyházmegyéhez megküldettek az államsegélyek kifizetés végett és annak már mindenki boldog tulajdonosa nálunk. Pedig itt is éppen elég sok reklamáció érte a

kerületi pénztárt a hibáján kívüli késelemért, mégis mennyivel előbb vagyunk.

Ifjusági találkozót rendezett a szatmári Ifjusági Biblia-kör július 21-én kirándulással egybekötve a Szatmártól 100 kilométerre levő Gutin-hágón, Máramarosvármegye határán. Bár méreteiben nem volt olyan nagy, mint tervezték, mert Nagybánya és Máramaros-sziget helyi körülmények miatt nem vehetett részt, mégis jól sikerült. Megjelentek a nagy-károlyi és szatmári 3—3 bibliakör tagjai és a gyülekezeti tagok közül is többen. Nagy-károlyból ötvenen, Szatmárról százhuszan és Nagybányáról is néhányan. Gyönyörű nyári reggelen, vidám hangulatban, énekelve száguldtak a személyszállításra átalakított teherautókon, végig a festői vadregényes vidékeken, hol minden részlet bámulatra ragadta és áhitatra indította a lelkeket. Megérkezés és falatozás után isteniszteletet tartottak. Meghatottság fogott el mindenkit, mikor a hatalmas Isten csodálatos templomában, 1000 méter magasságban, a százados fák alatt fölzendült az ének: Jövel szent Lélek Ur Isten. Majd Gönczy Sándor nagy-károlyi lelkész imádkozott. Utána Debreczeni István hirdette az ígét Máté 17. 1—8. alapján s ugyancsak ő adott hálát a testi és lelki felüdülésért. Délután a társaság levonult a felsőbányai Bódi-tóhoz, ehez a csodálatos tengerszemhez, nem győzve eleget gyönyörködni itt sem a táj szépségeiben. Hazaindulás előtt bibliórát és megbeszéléseket tartottak. Molnár Ká-

roly theologus imádkozott és tartott bevezetőt, melyhez különösen egyik anya szólott hozzá megindultan, kiemelve hogy a mai ifjuság nem adhat eléggé hálát Istennek, hogy ilyen alkalmakat nyújt a számára. Majd Tereh Géza tanár és a jelenlevő lelkészek szó-lottak, végül Szabó Géza s. lelkész imádkozott. Mindenki boldogan tapasztalhatta, hogy milyen áldásos tiszta örömök között eltölteni egy napot és hálaadással érezte, hogy testben és lélekben új erőt nyert, mint Jézus a megdicsőülés hegyén.

Lelkészcseré. Erdélyi városi lelkész állást cserélne hasonló jövedelmű város, vagy iskola-város tövében lévő falusi lelkészestévével. Cim a szerkesztőségben.

Egyházkerületünk theológus ifjai ez évben is becsülettel megállották helyüket a kolozsvári theológián. Legnagyobb részük szép és kiváló eredmény-nyel vizsgázott, illetve kollokvált, a belmissziói munkákban tevékeny részt vettek s a pályázatokon többen jutalmat nyertek. Így a németből való prédikáció fordításában Orth Imre III. éves (Temesvár) 300 Leit, első díjat, franciából Molnár Károly II. éves (Szatmár) 500 Leit, első díjat, Kovács Sándor végzett theológus (Nagyvárad) legjobb homiletikai szemináriumi dolgozatért 500 Leit.

Harangváltás Krassófüzesen. Junius hó 23 án ritka szép ünnepély keretében szentelte fel Krassófüzes ref. egyházközség két új harangját. A nagyobbik harangot a füzési, oravicai és borgáni ref.

hívek adományából szerezte be lelkész. A kisebbik harangot pedig a resicai hívek ajándékozták. A harangszentelési felemelő, megható szép beszédet Keresztes József resicai lelkész végezte, mint esperesi megbízott. A harangbeszerzés történetét pedig Jancsó Vilmos füzesi lelkész ismertette. Az iskolás gyermekek vallásos költeményeket szavaltak. Végezetül dr Szathmári Lajos, oravicai református gondnok egy igen szép felolvasást tartott a kálvinista öntudatos, hitről, szeretetről és összetartásról. Az ünnepség végeztével a füzesi hívek a környékről összesze-

reglett vendégeket magyaros vendégszeretettel látták el. Ezen ritka, felemelő ünnepély bizonyossága annak, hogy a Krassófüzes és vidéke reformátusaiban él még a hitükhöz és nyelvükhöz való erős ragaszkodás érzése.

Teljesen árua leánygyermeket, 5—10 év között örökbe fogadna egy vallásos gyermektelen házaspár. Jelentkezhetni a Református Lelkészi Hivatalban Aleşd — Éleşd, Biharmegye.

Társszerkesztők: Arđai Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárada.

Pályázat. A szamosdobi [Doba] ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben levő kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás természetben, esetleg megválasztandó tanító kivánsága szerint lakbér, megegyezés szerint. 2. Földhaszonélvezet: a) 11 hold [1200 □-ölével számítva] 1100 □-öl szántó, melyet hívek az őszi vetések alá háromszor, tavasziak alá egyszer megszántanak, tanító által adott maggal bevetnek, beboronálnak; b) 5 hold 600 □-öl kaszáló, melyet tanító munkáltat; c) 700 □-öl területű faiskola rendeltetésszerű használata; d) az új temető használata egyharmad részben; e) egy fél urbéres telek utáni erdőilletőség haszonélvezete [évenkénti hozama kb. 2—3 méter tűzifa, mely esetleg hasznofának is megfelel]; f) egy fél urbéres telek utáni legelő illetőség szabad használata [8 drb marha- és 4 drb sertés legeltetési jog]. 3. Terményjövedelem: 24. hektoliter tiszta, megrostált buza, mely megállapított kulcs szerint vettetik ki. 4. Fajárandóság: 5. [öt] öl [20 m³ köbméter] kemény tűzifa a tanító udvarára beszállítása és összerakása. 5. Készpénzfizetés: 10 lei 50 bani, mely az egyház pénztárából, az államsegély elnyeréséig, 1000 [egyezer leire egészített ki. 6. Tandijfizetés. Minden iskolás gyermek után 10 [tiz] Lei pénz egy véka csős tengeri és egy élő csirke [növendékek száma 50—60 ig]. 7. Stóla: az egyházkezületi megállapítás szerint. Kötelesség: I.—VII, osztályu vegyes iskola vezetése, az összes kántori teendők elvégzése Kánonikus napokon, vagy lelkész akadályoztatása esetén, templomi szó-

széki szolgálat teljesítése, egyházi jegyzőség. Énekkar vezetése. S általában minden belmissziós munkában segédkezés. Pályázhatnak román nyelvvizsgával is bíró okl. férfi- és nőtanítók. Pályázati határidő jelen hirdetés megjelenésétől számított három hét. Az állás folyó évi szeptember 1 én elfoglalandó. Megjegyzés: Iskolánk jelenleg szünetel. A tanítás szabadsága iránt eljárás folyamatban, így a kántortanítói állás az 1929.—30. tanévre csak helyettes tanítói minőségben töltetik be. Amennyiben iskolánkban a tanítási szabadság visszaszerzése sikerül, megválasztandó tanító az 1930—31. tanévre e választásból kifolyólag már rendes kántortanítóként ismertetik el. Pályázatok: Ref. Lelkészi Hivatal címén Szamosdob (Doba) Jud. Sätmar küldendők. Presbitérium.

Pályázat kántortanítói állásra. A Craidorolt—királydáróczi egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalma díjlevél szerint: I. Mihelyt az egyház megnyithatja felekezeti iskoláját, s így a most megválasztott kántor felekezeti tanító is lesz. Köteles az egyház a Királyhágómelléki Egyházkerületben elrendelt, érvényes tanítói fizetést megadni, illetve a kántori javadalmat ide — minimális összegben — kifizetni a termény, természetbeniek hivatalos beértékelésével. II. Addig, míg a most megválasztott kántor — felekezeti iskola híján — csak kántori szolgálatot végez, díjlevélszerinti fizetésben kap az egyháztól: a) lakást, vagy évi 2000 [kétezer] lei lakbért a presbitérium választása szerint; b) 5. [öt] drb legeltetési jog, melyből négyet, ha az agrár ref. elvenne, ezért az egyház nem szavatol; c) tíz köből tisztabuza évnegyedenként előre kimérve; d) 9 [kilenc] kat. hold föld 1928. végéig bérbe adva. Husz mázsa 35 kilogramm tiszta buza évi haszonbért, amely évi haszonbért az egyház mindaddig — ennyi összegben — biztosít, míg a megválasztott csak kántor, s a földet a presbitérium útján adja bérbe. Ez az évi bér is negyedévenként előre fizettetik. Minden néven nevezendő adóit a földnek az egyház fizeti. Addig, míg csak kántori szolgálatot végezhet az elválasztott kántortanító, ad még az egyház hatezer leit. [Egyh. ker. megállapított stóla jár a temetéseknel.] Kötelessége míg kántor, a templomi temetési és gyülekezeti énekek vezetése, lelkésznek minden egyházépítőmunkájában segédkezés, egyházi dalárda vezetés, egyházi jegyzőség, s lelkész akadályoztatása, betegsége esetén lelkész templomi szolgálati helyettesítése és ezeken túl, ha az egyház felekezeti iskoláját megnyithatja, az áll. illetve egyh. ker. tanterv szerinti tanítása egy felekezeti iskolának. Csak áll. érvényes oklevéllel rendelkező férfitanítók pályázhatnak végleges megválasztás reményével. Ha vizsgát nem tett, állásnélküli, vagy nyugdíjas tanítók pályáznak, ezek pályázata is figyelembe vettetik, — amazok híján — de áll. érv. oklevél nélküliek, nyugdíjasok csak kántornak alkalmazhatók ideiglenesen a kántorfizetésre. Pályázati határidő f. évi augusztus 20. Alanti címre küldendők: Ref. Egyház Presbitériuma, Craidorolt jud. Sätmar.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor
 Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
 számított váltókat. Folyósít jelzálog-
 kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen
 teljesít. Minden bankszerű üzletet
 kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adria”
 biztosító-társaságát. 30**

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel dij-
 talanul szolgálunk. 30

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 30

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
 harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Gyakorlati nevelés.

Az ember lényegéből folyó képességeit szellemi téren éli ki.

Míg az állat összes tevékenységét anyagi életének a fenntartására fordítja, addig az ember igazi lényege az anyagi létén túl lévő területen: a szellemi élet terén oldódik fel.

Az utilitarizmus tehát, mely az ember tevékenységi körét anyagi életének a területére utalja: az emberiség dekadenciáját jelenti.

Az emberiségnek azok voltak a legtermékenyebb korszakai, melyekben energiájának javát az anyagiaktól független: szellemiek világában élte fel és azok voltak a hanyatlás korszakai, melyekben az ember kizárólag anyagiakra állította be magát.

Tény, hogy az ember szellemiségének a gazdasági élet nem célja, hanem csak alapja, amelyen állva, olyan kulturértékeket teremt, amelyek az ember boldogság iránti vágyait és igényeit az anyagiakon kívül eső sférákba emelik.

Nincs hát igaza a materializmusnak, amely az ember célját elérve és lényegét kimerítve látja az anyagiakban, mert az ember éppen abban különbözik a csak kizárólag anyagi létével törődő állattól, hogy kulturát alkot magának s megelégedését, boldogságát ezen a területen keresi.

És nekünk, magyar pedagógusoknak mégis — bár a szellemi területek teljes méltatásával — a gyakorlati élet kérdései felé az eddigieknél fokozottabb mértékben kell fordítanunk a fejlődő magyar generációk figyelmét. Erre kötelez bennünket mindenekelőtt a mai gazdasági krízis, másodsor fajiságunk, mely az anyagiakat igen sokszor és igen szívesen ignorálja és végre nemzetiségi mivoltunk, mely gazdasági téren is szivós versenyre kötelez bennünket.

A gazdasági krízisnek egy olyan kataklizmájába jutottunk, amely az emberi energiáknak igen nagy részét leköti, sőt sokszor teljesen elkötelezi, hogy meg tudjunk birkózni az anyagi lét kérdéseivel.

Ha tárgyilagosan gondolkodunk, be kell látnunk, hogy amint a szellemi életnek bázisa a test, úgy a kulturának is alapja az anyagi élet.

Az ember, mint maga az emberiség, csak az anyagi léte által fel nem emésztett, tehát maradék-energiát fekteti be kultúrába, azért van, hogy a gazdasági krízisek és megrázkódtatások korszakai egyben a szellemi hanyatlások korszakai is.

Csak jól megalapozott gazdasági létből, mint talajból, fakadhat erőteljes, határozott tónusu kultúra.

Azért az anyagi lét problémáit ma az életküzdelmek homlokterébe kell állítanunk s a gyakorlati élet kérdéseit minden tantárgy keretében ki kell hangsúlyoznunk.

Egy tantárgy keretén belül se induljunk ki abstrakciókból, hanem fordítva: a gyakorlati élet kérdéseiből vonjuk le a szellem, a kultúra s a morál nagy kérdéseit.

S ami a leglényegesebb: a kormányok által nyújtott lehetőségek keretei között — népünk gazdasági oktatásának és szövetkezetekké való organizációjának nagy munkájából a legintenzívebben vegyük ki a részünket, hogy így a gazdasági reorganizáció nagy művét népünk között diadalra segítsük.

Gyakorlati tevékenységre kötelez bennünket továbbá faji sajátosságunk.

Ritkán láttam még a magyar lélek karakterisztikumát úgy megrajzolni, mint Simándi Páltól, aki a magyar nép lelkét így jellemzi:

Tragédiánk magyarázata fajtánk szerencsétlen lelki összetétele, melynek legfőbb jellemzője a szentimentalizmus és a szertelenség.

A magyar lélek áldva-verve van szertelen érzelmességgel. Ugy oda tudja magát adni örömének, bánatának, szeretetének, gyűlöletének, mintha nem is birna azzal a fölényes értelemmel. Félelmes értelme olykor megmozdul és agyon gázol a lelkében minden szépséget és érzelmi simaságot.

Szentimentalizmus és cinizmus: ez az a két véglet, amelyek között a magyar lélek örökké hányódik s az a szertelen lélek könnyen prédája a sors minden játékának és szeszélyének.

Körülötte jól idomított, szeres és rutinos népek és ő abba fog belepusztulni közöttük, hogy gyakorlatiatlan, tékozló és szer-

telen. Mintahogyan a soraiból kinőtt uralkodó osztálya az ujkor szabadverseny-demokráciája alatt már szépen bele is pusztult szertelenségébe.

Mennyire betege tud lenni például szerelmének. Mennyire oda tudja magát dobni a szerelem démoni erőinek és ostobaságainak, miközben áldozatul vet oda fontos egyéni és közérdekeket. Vagy lelkének másik tulsága hogy ől ki magából minden érzést és sivár cinizmussal fontos erkölcsi és esztétikai érzések letarolása mellett hogyan bonyolítja le sexuális életét, vagy köti meg házasságát.

Ambíciói szertelenségével délibáb hős lesz s végül azt se tudja kihozni magából, amire tényleg hivatott és képes. Csalódásaiban és keserűségében képes elgáncsolni ugyanazon törekvéseket, amelyek az ő legszentebb álmának a tárgyát képezik.

Vagy a másik véglet szerint duzzogva vonul el a közélet elől s élve temeti el magát. „A magyar fakirok“ hosszú sora sajátos és szomorú példái az emberi ostobaságnak,

Vagyonát felemészítő mulatozásainak és politikai vállalkozásainak szertelenségéből a magyar történelem szomorú drámainak egész sora fakad . . .

Mély pedagógiai átértéssel és átérzéssel, az élet gyakorlati követelményeinek a megértésével: ki kell nevelnünk a magyar lélekből ezt a szentimentalizmust és szertelenséget.

A gyakorlati élet talajain állva ideálisan gondolkodó, kiegyensúlyozott lelkületű emberek: ez legyen a magyar népnevelő axiómája,

Gyakorlati nevelésre kötelez bennünket végre nemzetiségi elhelyezkedésünk ténye.

Uj hazánkban rendkívül gyakorlatias gondolkodású népek közé vagyunk beékelve.

A németiség ideszármazott fajtái rendkívül gyakorlatias és beosztásos népek, akiktől távol áll a magyar szentimentalizmus és szertelenség s éppen azért nagyszerűen fel tudják venni más népekkel a közjük való elkeveredés esetén is a versenyt, amit igazol az a körülmény, hogy a föld kerektségén mindenütt a vagyonosodás és civilizáció példás nivójára emelkedtek.

A zsidó tulzott materializmusának igen jó anyag a szentimentális és szertelen magyar, minélfogva nemcsak uralkodó osztálya, köztük a szellemi arisztokrácia helyét foglalta el, hanem a nép sorait is erősen kikezdte a kritikát nem mindig kiálló kapzsisága.

A románság nemcsak praktikus és igen takarékos nép, ha-

nem, mint uralkodó fajnak, már maga az államhatalom is biztosítani igyekszik a többi nemzetiségi népek közötti fölényt.

Ilyen gyakorlati népek közé van itt beékelve a magyar, mely, ha fel akarja venni a versenyt, ki kell hogy nevelődjön szentimentalizmusa és szertelensége s bár a szellemiek teljes méltatásával: gyakorlati irányt kell, hogy vegyen nevelése, különben a teljes elproletárizálódás veszélyének teszi ki magát.

A magyar nemzetiség nevelője magán kezdje meg a nevelést: nevelje ki magából fajisága szentimentalizmusát és szertelenségét, figyelmét a gyakorlati élet kérdései felé fordítsa, ne legyen a közélettől megundorodott, magát élve eltemetett „magyar fakir”, hanem legyen a gyakorlati élet talaján állva ideálisan gondolkodó ember és ilyen mentalitás birtokában formálja a maga képére és hasonlatosságára azt a magyar generációt, amelynek megtartója, élesztő kovásza kell, hogy legyen.

Tóth Zsigmond.

A mi Istentiszteletünk.

— Előadás „Az Erdélyi Református Egyház Ágendáskönyvé“-ről, a nagybányai egyházmegye 1929 július 11-iki lelkészi értekezletén. —

[Folytatás és vége.]

A gyakorlati rész a vasárnapi és ünnepi istentiszteleten liturgiával kezdődik. [L. 27. 1] Ebben ujtás: 1. a lelkész a szószéken vezeti, előmondja elejétől végig az egész liturgiát, 2. nem énekkel kezdődik és végződik, 3. az énekeket a lelkész nemcsak megjelöli, hanem felolvassa, 4. külön bibliát olvas, 5. külön bűnvalló imádságot mond, 6. abszolutiót külön hirdet, 7. az első „Mi Atyánk“ kimarad s helyébe az u. n. prófétai imádság jön, 8. a bűnvalló imádságot és az Úr imádságát fennhangon mondja, 9. az áldást a padra leborulva veszik a hivek s reá hangos „Ámen“-nel felelnek.

Íme, az új liturgia szerint 14 pontból áll az istentisztelet s ebben a régitől 9 eltérés van, melyek némelyike kirívóan szokatlan. Ebből világos, hogy az ujtás nem történelmi alapon, nem többszázados liturgiánk keretében vitetett keresztül. De mert az őskeresztyén és a reformátori kultusz-elemek, mint a biblia-olvasás, bűnbevallás, feloldozás helyesen vétettek fel, gondolom, hogy ezek meghagyásával az énekkel való kezdést és zárást, mint eddig volt, meghagyni a helyes templomrend és a régi szokásért is a fennhangon való gyülekezeti imádkozást, „Ámen“ mondást és az áldásvétel formáját, mint idegenszerű, katolikus és zsidós szertartásokra emlékeztetőt, törölni kívánjuk azzal, hogy az egész istentisztelet programja ne a lelkész által mondassék elő, — hiszen ő vezeti, láthatatlanul bár, ugyis az egész kultuszt, ének és minden más kijelölésével és mondásával —

hanem mint eddig, önként folyjon az. Így is azonban kimondandó, hogyha nem rendes- vagy segédlelkész a liturgus, abban az esetben a biblia-olvasás, bűnbevallás, feloldozás kimarad s akkor a rend a mostani. S épp' ezért a textus előtti énekig a szertartás az Urasztala mellett legyen, mint az ma is Debrecenben van. A történelmi fejlődés keretében, református keresztyén hitünk kidomborítására és öntudatosítására, külföldi igazán református kultuszok mintája szerint is, ennyi újítás elég, mert konzervatív, többnyire földművelő hiveink. — kik előtt egy konfirmációi kátéváltoztatás is már „új hit“ behozatala számba megy — botránkozás nélkül többet el nem hordoznak, amint mi ezt, ilyen gyülekezetek papjai, látjuk.

A hétköznapi bibliamagyarázatos istentisztelet [L. 39. l.] liturgiájánál ugyanaz a kívánságunk, valamint a rendes hétköznapi istentiszteletnél is.

A keresztelezés [61. l.] szertartásánál, mert az egy rendes istentisztelet után felette hosszú és fárasztó és mert a dogmatikumok a szertartási beszédben elhelyezhetők, kívánjuk, a sorrend ez legyen: 1. szereztetési igék felolvasása, 2. szertartási beszéd, 3. szülők, illetve a keresztszülők fogadástétele, 4. imádság, 5. keresztelezés, 6. áldás. Szóval éppen úgy, mint most, csak a fogadástétellel bővülne az. És mert a keresztszülő református felfogásunk szerint szülőhelyettes, mi megelégszünk — ha szülők fel nem jöhetnek — az ő megjelenésükkel is. Betegeknél ez rövidebben.

Felnőtt keresztelezésénél [68. l.] szintén ez a szertartás, a megkeresztelendő hitvallástételével és az urvacsorában való részvétel felhatalmazásával bővülne.

Az urvacsoraosztás [72. l.] az új ágendáskönyv szerint is ugyanaz lenne, mint ma, azzal a különbséggel, hogy a bűnvalló imádság után az Apostoli hitformát a gyülekezet fennhangon mondja el s mivel ebben a feltámadás hitéről vallást teszünk, az erről szóló 3. kérdés elmarad — igen helyesen — s e helyett ígéret és fogadás vétetik ki arranézve, hogy a hívő az Úr dicsőségére él ezután. Ezt mi is változatlanul elfogadjuk, csupán a fogadástételnél, tehát a 3. kérdésnél az „Úrnak szentelitek“ helyett „igyekeztek az Úrnak szentelni“ és „éltek“ helyett „élni“ változtatást kívánunk. A szertartási beszédminta annyira szép és erőteljes úgy dogmatikailag, mint formában kiváló, hogy minden más szertartási beszédet fegyelmileg megtiltanék. Megérezik belőle a Kálvinnak Istenért égő szive forró melege és a Baksay-Ravasz-Révész élő, nagy hite.

Konfirmációi szertartás [87. l.] 21 pontban oly hosszú, hogy serdülő ifju a kívánt aktivitással nem vehet abban részt. Szerintünk az volna a helyes, ha Áldozócsütörtökön délelőtt alkalmi beszéd tartatnék, délután pedig a rendes istentisztelet elhagyásával tartatnék meg a közölt minta 12–21 pontja szerint a konfirmáció, mely variálandó volna aszerint, hogy a kikérdezés akkor, vagy előbb történik-e? Ha a kikérdezés ugyanekkor van, úgy a konfirmáltakért és a gyülekezetért való imádság előtt

textus alapján beszéd tartandó az ifjakhoz és a gyülekezethez. A térdreborulás elvetendő s ennek döntő oka a magyar reformátusság történeti okokból való irtózása a térdepléstől.

A házasságkötés [98. l.] liturgiájának sorrendjét elfogadjuk, de az eskünek fogadalommal való helyettesítését soha!

Nem fogadhatjuk el, mert a házasságkötés Istentisztelet, amelynek a mi református kultuszunk alapelvei szerint „fogadalom” alkotórésze sohasem volt, de nem is lehet. Nem lehet sem liturgiájának történelmi jellegénél fogva, sem morális szempontokból, mert moraliter az eskünek fogadalommal való helyettesítése út lenne a kommün próbaházasságának szörnyszülőtte felé. Mi vihette a minden tiszteletre méltó szerkesztőket erre az álláspontra, nem tudom. A szektáskodásra hajlás távol áll tőlük, hiszen az egész könyv sziklaszilárdan áll hitvallásaink fundamentomán; a bibliából pedig, — amelyben Ábrahám első esküjétől [I. Mózes 21., 23.] az utolsóig [Jel. 11., 5—6], Jézus [Máté 26., 63—64.] és Pál [II. Kor. 1., 23.] esküjével végig vonul az eskü szentsége és szükséges, helyes volta, — erről meg nem győzhetnek. Eppen ezért ez ellen a legerőteljesebben tiltakozunk. A temetési szertartások [104., 110., 121., 124. l.] megállhatnak, csupán az öngyilkosok temetésénél a tett bűnül való kihangsúlyozását és az éneklést kívánjuk beiktatni és bucsuztató külön pontban való felvételét elhagyni.

Lelkész-szentelés [126. l.] és más alkalmi liturgiák szépek, épületesek s ugy formai, mint tartalmi szempontból helyesek. De a lelkipásztor beiktatásánál a beiktatóbeszéd az Urasztalánál hangozzék.

Hiánya alig van a könyvnek, azonban azt, hogy az egyházkezelés és házi istentisztelet liturgiája kimaradt, okvetlen pótolnia kell.

Előadásom keretében kívánt formai és lényegi változtatások keresztülvitelével az Ágendáskönyv elfogadható és használatba vehető, de csakis akkor, ha azt a zsinat általánosan kötelezőleg elrendeli, addig sehol és semmiesetre sem. Mert azzal, hogy egyes egyházközségek — mint pl. a kolozsvári is — használatba vennék az általános és kötelező használat elrendeléséig, csak semmivel sem menthető bábeli zürzavar keletkezne és a gyülekezeteket kísérelti nyulaknak használnák fel ami — kultuszról lévén szó — nem lenne Isten nagyobb dicsőségére.

A kívánt változtatás és általános használat elrendeléséig legyen ez az ugy belső tartalmában, mint külső csinosságában igazán kiváló szakkönyv paróchiális könyvtárunk egyik legolvasottabb építő könyve. Annyi benne a hitbeli gazgagságot nyújtó imádság, elmélkedés, szövegtár, mind, mind telve építő erővel, hogy méltán foglalhat helyet a magyarországi új ágendás könyv mellett. A korszakalkotó és liturgiánkat biblicitás, konfesszionális elemekkel gazdagító, szebbé és mélyebbé tevő munkájokért a jeles szerzők pedig fogadják lelkészi karunk hálájának babérkoszoruját.

Peleskey Sándor.

ISKOLA

Tájékoztató.

A nagyszalontai református egyházmegye által fenntartott gimnáziumi internátusba következő feltételek mellett vétetnek fel teljes ellátásra tanulók: 1. Kézpénz 10 hónapra 7500, azaz hétezeröttszáz lei, mely 2 hónaponként 1500 lei-es részletekben előre fizetendő. 2. Hónaponként 10 kiló kenyérnek való, 5 kiló nullásliszt, 10 tojás. A tanulók ágyneműt tartoznak hozni.

A főgimnáziumi igazgató kijelentette, hogy ha 40 magyar-nyelvű tanuló lesz, a gimnáziumban a magyar szekció fel fog állíthatni.

Felvétetni óhajtok okmányokkal felszerelve, kérvényeiket folyó évi augusztus végéig a nagyszalontai református lelkészi hivatalhoz adják be.

Jótanuló szegénysorsu tanulók kedvezményben részesülnek.
Nagyszalonta, 1929 július 25.

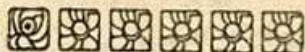
Református Lelkészi Hivatal.

KÜLFÖLD

A középfokú iskolák Országos Református Missziói Bizottsága által rendezett leánykonferencia július 9—14. napjain ment végbe Debrecenben. A konferencián mintegy 150 leány vett részt. Megnyitó beszédet mondott dr. Vekerdy Béláné. Előadásokat tartottak: Obornyák Erzsébet, a Lorántffy Nőegylet országos titkára, Szalonnás János faddi lelkész, Mándoky Erzsébet, a Keresztyén Leányegyesületek református titkára, Sajó Margit, ref. vallástanárnő, dr. Victor János, budapesti theologiai tanár, Szele Miklós református vallástanár, Uray Sándor lelkész, Demes Péter vallástanár. A konferencia minden reggel áhitattal és csoportos bibliamagyarozással kezdődött. Szombaton urvacsozas volt a konferencia tagjai részére a Kistemplomban. A konferencia július 14-én zárógyűléssel ért véget, melyen a résztvevők beszámoltak a konferencia gyümölcsöző voltáról s a konferencián nyert áldásokról.

HIREK

**Bibliaköri jelvény készí-
tetését** határozták el az ifju ta-
lálkozásra összegyűlt bibliaköris-
ták. A jelvény egy levágott tör-
zset ábrázolna, amelynek gyö-
kere egy bibliából táplálkoznak
s a törzsből egy új hajtás sar-

jad ki: az ifjuság. A jelvény mű-
vészi rajzát Zelmay Géza festő-
művész készítette. — Óhajtandó
volna, hogy ez közös jelvény
legyen minden bibliakör szá-
mára. Ára tűzzománcozott kivi-
telben körülbelül 35—40 Lei.

Templomszentelés — Kakszentmártonban. Julius 28-án tartotta a kakszentmártoni gyülekezet megrenovált és izléseesen kifestett templomának felszentelő ünnepélyét, melyre úgy Szátmárról, mint a szomszédos, sőt távolabbi községekből is nagy számmal gyűltek össze. A délelőtti istentiszteleten Juhász Péter udvari lelkész imádkozott mély buzgósággal, meghatva és föl-emelve a hiveket. Az Igét Debreczeni István szatmári lelkész hirdette II. Kir. 12. 4—5. alapján és imádságában kért áldást a gyülekezetre. Majd Juhász Péter egy kisdedit keresztelt s a templom történetét ismertette Szabó Endre helyi lelkész. A templomban tartott istentisztelettel egyidőben a be nem fért gyülekezetnek az iskola udvarán Gyöngyössy Bálint nagykolcsi lelkész tartott istentiszteletet II. Króns. 24. 4. alapján hirdelve az Igét. Délután Barkász Imre patóházai lelkész végezte a szolgálatot a templomot ismét megtöltő gyülekezet előtt Máté 19., 17. alapján buzdítva a parancsolatok megtartására. A kántori teendőket Bagossy Endre aranyos-

medgyesi és Szőke József ombodi kántortanítók látták el. A délutáni istentisztelet után műkedvelőelőadás volt, melyet a lelkész és Lengyel Margit tanítottak be és a szereplők meglepő ügyességgel és sikerrel adtak elő.

Imaházat vett a nagybányai egyházmegyében levő alsófernezelyi fiókegyház. Régi vágya teljesült a kis fiókegyház lelkes hiveinek, midőn 52,500 Lei-ért egy házat vett, mely imaház céljára könnyen átalakítható. A vételárát részben erre a célra megtakarított pénzből fizették, részben a nagybányai anyaegyházról fogja kapni kamatmentes kölcsönként, amit részben önmegadóztatásból, részben adományokból fog visszafizetni.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

P. I. L-a. A cikk előadómódja miatt inkább laikusoknak való. Egyenesen a mi olvasóink számára írottal kérek. — **A. A.** Tóth Zsigmond munkatársunk oklevelés tanító, most magántisztviselő.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári : 2934—1929-III sz KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkész urnak. Felhivom az érdekelteket, hogy az augusztus hó folyamán felterjesztendő költségvetéshez szükséges adatok igazolásul mindazon Lelkész urak, akik a folyó évben 5, 10, 15, vagy 20 ik szolgálati évüket betöltötték, vagy be fogják tölteni és ennek következtében 1930 január hó 1-től újabb korpótlékra tarthatnak igényt, a lelkészi, illetve segédlelkészi szolgálatuk kezdőpontját igazoló esperesi bizonyítványt haladéktalanul szerezzék be és hivatalomhoz legkésőbb augusztus 10-ig

küldjék be. Megjegyezni kívánom, hogy ezen bizonyítványok bélyegkötelesek és feltétlenül románnyelven állítandók ki. Tévedések elkerülése végett, hivatalom az újabb korpótléokra jogosultakat névszerint is figyelmeztette már a szükséges bizonyítvány beküldésére. Ugyanitt hívom föl az érdekelteket, hogy a családi állapotban a folyó évben beállott változások (születések) ugyancsak fenti határidőig állami anyakönyvi kivonattal igazolják az eddig még nem élvezett családi pótlék felvételének felterjesztése céljából mindazok, akik ezt még nem közölték hivatalommal. Valamint beterjesztendő mindazon körülmény, mely a családi pótlék beszüntetését vonja maga után [nagykorúság elérése, férjhezmenetel, elhalálozás]. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

2957—1929. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Értesitem az összes Nt. Lelkészi hivatalokat, hogy az 1929. évi május hó 29. én tartott egyházkerületi közgyűlésünk jegyzőkönyvének nyomtatott példányát az idevonatkozó kerületi határozat értelmében valamennyi egyházközségnek posta útján megküldötte hivatalom. A jegyzőkönyvek ára fejében az egyházkerületi pénztár 140 leit irt az egyházközségek terhére példányonként, mely összegek lehelőleg azonnali beküldéséről minden lelkészi hivatal annál is inkább gondoskodik, mivel a nyomdai költséget az egyházkerületi pénztár előlegezte, illetve kifizette. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pénztári: 2824—1929-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Értesitem az összes lelkészi hivatalokat, hogy az egyházkerület iratterjesztési osztálya az 1930. évre kibocsájtandó „Református Árvaházi Képes Naptár“ megrendelésére vonatkozó felhívást és statisztikai ivateket szétküldötte. Felkérem egyházkerületünk valamennyi Nt. lelkészi hivatalát, hogy ezen statisztikai ivateket a megjelölt határidőig azaz folyó évi augusztus hó 10. ig az adatok pontos és olvasható kitöltésével feltétlenül jutassák vissza a püspöki hivatalba. A nemes ügyre való tekintettel igyekezzenek minél több példányt megrendelni és árvaházunk érdekében eladni. Oradea—Nagyvárad, 1929 július 31. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök

Pályázat. A tóti-i [Tăuteu] ref. egyház pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra. *Javadalom:* 1. Természetbeni lakás 2 11 kat. hold föld, melyből 4 hold kaszáló. 3 4 erdő legelőjog. 4. 28 köböl tiszta buza. 5. 16.000 [tizenhatezer] lei készpénz. 6. Stóla. 7. 3 öl tűzifa. Összes javadalom 55.000 lei. *Kötelesség:* III—VII. osztályok tanítása s az összes kántori teendők végzése. Akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése. Gyűlési jegyzőkönyvnek vezetése. Pályázhatnak kántori oklevéllel bíró, nostrifikációs vizsgát tett s katonai szolgálatot teljesített férfitanítók. Pályázati határidő augusztus 20.

állás szeptember 1-én foglalandó el. Okmányokkal felszerelt pályázatok a következő címre küldendők: Református lelkészi hivatal Tăuteu (Tóti), p. u. Marghita, jud. Bihor. Presbitérium

Pályázat. A nagykárolyi ref. egyházmegyében levő Sânmiclăus [krasznaszentmiklósi] ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet megüresedett orgonista-kántori állásra. **J a v a d a l o m:** 1. 3 szoba, konyha, kamarából álló lakás 350 □-öl házi kerttel. 2. Marhaistálló, sertésöl és terményraktárból álló melléképületek 3. 9 m. hold szántóföld, utána az adót egyház fizeti 4. 14 q tiszta buza az egyház magtárából. 5. 8 méter tűzifa beszállítva. 6. 2000 [kettőezer] lei az egyház pénztárából. 7. Az urbéresék közös legelőjében 4 drb marhára legeltetési jog. 8. Temetési stóla az egyházkerület megállapítása szerint. **Kötelelessége:** 1. Az összes orgonista-kántori teendők végzése. 2. Lelkész akadályoztatása, vagy betegsége esetén helyettesítése templomban és az állami iskolában a vallástanításnál. 3. Vasárnapi iskola vezetése. 4. Minden belmissziói munkában lelkésznek való segédkezés. 5. Az állami iskolában heti 2 órán az énektanítás. 6. Egyházi énekkar tanítása, vezetése. 7. Egyházi jegyzőség és az ezzel együtt járó kötelelességek teljesítése. Pályázhatnak román állampolgársággal s megfelelő képesítéssel bíró rendes nyugalmazott, vagy állásnélkül maradt férfitanítók, kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek, életkoruk megjelölésével. Próba orgonázás és éneklés megkivántatik, de az egyház csak a megválasztott utiköltségét téríti vissza. A pályázati kérvények azonnal, de legkésőbb a pályázati hirdetés megjelenésétől számított 3 héten belül küldendők be a Sânmiclăus—krasznaszentmiklósi ref. lelkészi hivatalhoz. Utolsó posta Carei-i [Nagykároly] vasutállomás Nagymajtény. Megkeresésre bővebb felvilágosítást ad a lelkészi hivatal Presbitérium.

Pályázat. A Kóly-nagykágyai [Coliu] református egyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben levő orgonista-kántortanítói állásra. **J a v a d a l o m:** 1. Rendes jó lakás és kert. 2. Tíz [10] kat. hold régi, elsőosztályu szántóföld. 3. Tizennégy [14] katasztr. hold agrárföld, melynek adóját haszonélvező tanító fizeti. 4. Tíz [10] q buza természetben, vagy folyó árban megváltva. 5. Tíz [10] hl. bor természetben, vagy forgalmi ára 6. 4 q szemes tengeri 7. Egy [1] öl tűzifa beszállítva 8. Stóla. **Kötelelesség:** I—V. osztályu vegyes iskola tanítása. Kántori szolgálat. Egyházi jegyzőség Lelkész akadályoztatása esetén templomi szolgálat. Belmissziói munkában segédkezés. Egyházi énekkar szervezése s vezetése. Pályázhatnak románnyelvű vizsgát tett férfiak és nők. A pályázati kérvények a kólyi ref. lelkészi hivatalhoz küldendők augusztus hó 25-ig. Az állás szept. 1-én foglalandó el. Coliu, jud. Bihor. Presbitérium.

Pályázat. A hegyközszentmiklósi ref. egyház pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett II ik tanítói állásra. **J a v a d a l o m:** 1. Természetbeni lakás. 2. 36,000 [harminchat-ezer] lei készpénz az egyház pénztárából havi előleges részle-

tekben fizetve az állami segély megérkeztéig. Kötelessége: Az I—VII. leányosztályok állami s egyházi tanterv szerinti tanítása. Vasárnapi iskola vezetése. Kántortanító akadályoztatása esetén templomi isteniszteleten kántori teendők végzése és az irodai dolgokban esetleg segédkezés. Pályázhatnak román vizsgát tett férfi- és nőtanítók. Pályázati határidő augusztus 18. Kellően felszerelt kérvények a ref. lelkészi hivatal címére: Sânicolaul de Munte (Hegyközszentmiklós) p. u. Săcueni, județul Bihor küldendők. Presbitérium.

Pályázat meghosszabbítás. E lap 28. számában meghirdetett siteri kántortanítói pályázatot azon hozzáadással, hogy az állás esetleg helyettessel is betöltetik, folyó év augusztus 18 ig meghosszabbítja a Presbitérium.

Pályázat kántortanítói állásra. A Craidorolt—királydaráczyi egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalma díjlevél szerint: I. Mihelyt az egyház megnyithatja felekezeti iskoláját, s így a most megválasztott kántor felekezeti tanító is lesz. Köteles az egyház a Királyhágómelléki Egyházkerületben elrendelt, érvényes tanítói fizetést megadni, illetve a kántori javadalmat ide — minimális összegben — kifizetni a termény, természetbeniek hivatalos beértékelésével. II. Addig, míg a most megválasztott kántor — felekezeti iskola híján — csak kántori szolgálatot végez, díjlevélszerinti fizetésben kap az egyháztól: a) lakást, vagy évi 2000 [kétezer] lei lakbért a presbitérium választása szerint; b) 5. [öt] drb. legeltetési jog, melyből négyet, ha az agrár ref. elvenne, ezért az egyház nem szavatol; c) tíz köből tisztabuza évnegyedenként előre kimérve; d) 9 [kilenc] kat. hold föld 1928. végéig bérbe adva. Husz mázsa 35 kilogramm tiszta buza évi haszonbért, amely évi haszonbért az egyház mindaddig — ennyi összegben — biztosít, míg a megválasztott csak kántor, s a földet a presbitérium útján adja bérbe. Ez az évi bér is negyedévenként előre fizettetik. Minden néven nevezendő adóit a földnek az egyház fizeti. Addig, míg csak kántori szolgálatot végezhet az elválasztott kántortanító, ad még az egyház hatezer leit. [Egyh. ker. megállapított stóla jár a temetéseknél.] Kötelessége míg kántor, a templomi, temetési és gyülekezeti énekek vezetése, lelkészeknek minden egyházépítőmunkájában segédkezés, egyházi dalárda vezetés, egyházi jegyzőség, s lelkész akadályoztatása, betegsége esetén lelkész templomi szolgálati helyettesítése és ezeken túl, ha az egyház felekezeti iskoláját megnyithatja, az áll. illetve egyh. ker. tanterv szerinti tanítása egy felekezeti iskolának. Csak áll. érvényes oklevéllel rendelkező férfitanítók pályázhatnak végleges megválasztás reményével. Ha vizsgát nem tett, állás nélküli, vagy nyugdíjas tanítók pályáznak, ezek pályázata is figyelembe vettik, — amazok híján — de áll. érv. oklevél nélküliek, nyugdíjasok csak kántornak alkalmazhatók ideiglenesen a kántorfizetésre. Pályázati határidő f. évi augusztus 20. Alanti címre küldendők: Ref. Egyház Presbitériuma, Craidorolt, jud. Sătmar.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Répoltseli a fricszi „Hdrlai“
biztosító-társaságát. 31**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendü kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 31

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

31

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Malor (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkesek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ Megjelenik minden héten szombaton.

A kultusz szerepe az egyházi gyűléseken.

Egyházkerületünk legutóbbi közgyűlése felhívja a presbitériumok figyelmét a gyűléseknek énekekkel és imádsággal való kezdésére. Ez a határozat örvendetes kezdeményező lépés a felé az egyedül helyes és természetes álláspont felé, hogy egyházi gyűlés az Isten nevének segítségül hívása nélkül nem kezdődhetik és segedelmének meghálálása nélkül nem végződhetik.

Ha egyházi gyűléseink hangja eddig mit sem különbözött más, világi gyülekezések hangjától, ha határozataink sokszor következetlenek, erőtlenek, megalkuvók, az Istenországa ügyéhez méltatlanok voltak és nem viselték magukon az isteni parancs és sugallat bélyegét, egyedül annak tulajdonítható, hogy az Istent nem hívtuk meg, vagy csak szokásból, lélektelenül hívtuk meg ezekben a gyűlésekben. Más a tanácskozás menete, a szellem, a lelkiület, a felelősségérzet, más az igazságkeresés és az ítélkezés, ahol Istenben bizó és megint más, ahol csak magukban bizó testületek tárgyalnak és határoznak.

Revízióra e részben is nagyon rászorult egyházi Törvénykönyvünk a gyűlési alkotótagoknak idején való pontos meghívásáról szigorúan intézkedett, de egyáltalán nem, vagy csak felemás módon [könyörgéssel kezdődő, hálaadás nélkül végződő gyűlések] gondoskodott arról, hogy az Istennek szenteltessék az első és utolsó szó a gyűléseken, hogy az Ő dicsőségét zengje ott a szívek első és utolsó összedobbanása. Így törvényes szentesítést nyervén az Isten nélkül is folytatható tanácskozás lehetősége s a hálaadás felesleges volta, nem csuda, hogy a profán szellem bevonult gyűléstermeinkbe, hogy a személyeskedések, pártoskodások, versengések otthonossá lettek és e torzsalkodások során sokszor alacsony, önző szempontok döntöttek életbevágóan fontos kérdésekben. Számptalan jegyzőkönyvi kivonat

szomoru dokumentumával lehetne igazolni, hogy az Isten Lelkének vezetését megvető, emberi tekintélyek előtt fejet hajtó s az olcsó népszerűsködés könnyen hervadó, értéktelen babérai után óhajtozó és törtető egyházi testületek a Lélek biztos irányítása hijján hogy tévelyedtek el és hogy hódoltak be az alantas demagógia és önző rabulisztika sátáni szellemének.

Ismerek gyülekezetet, ahol esztendőnkön át ez a sátáni szellem inspirálta a presbitérium határozatait. Még véletlenül sem intézkedett az öregek tanácsa az egyház érdekeinek megfelelőleg. Szinte gondolkozás nélkül szavazta le öregedő lelkipásztorának legüdvösebb indítványait. De a felsőbb hatóságok intézkedései előtt sem volt hajlandó meghajolni. Ahol tudta, akadályozta, vagy legalább is szabotálta az egyház ügyeinek előhaladását. És jó pár esztendő óta, ugyanennek a gyülekezetnek nagyobbára a régi tagokból álló presbitériuma már nem szavazza le, sőt minden esetben megszavazza az egyház érdekeinek megfelelő javaslatokat. Miért? Feleljen rá a következő igaz történet: Egyik presbiter, a régi szellem exponense, az új szitáknak átlagosan kijáró népszerűségi periódus letelte után alkalomjöttén nyíltan megmondja az új papnak, hogy ő és társai nem szeretik a dolgot, mert a gyűléseken mindig úgy van minden, ahogy a tiszteletes ur akarja. Hát mi bajuk van emiatt, kedves atyámfia, kérdi a tiszteletes, hát indítványoztam, vagy tettem én rosszat maguknak, vagy az egyháznak, vagy talán visszafelé halad azóta, mióta Isten segítségével én kormányzom s maguk, látom, sokszor akarata ellenére, irányításomra hallgatnak — az egyház hajója? Nem, tiszteletes ur, a világért sem, jól megy hál' Istennek minden, dehát egyszer egyszer mégis szeretnénk a magunk akarata szerint is határozni. A tiszteletes erre körülbelül ezeket mondta: Barátom, engedjenek meg, még nem lehet. Majd mikor maguk is az Isten színe elé állva, imádkozva keresik egyházuk javát és nem személyeskedve, a község-háza előtt, néha talán a korcsmában vitatkozva, sőt veszekedve, akkor majd fogok tudni engedni maguknak. Addig nem engedhetek. Mert én, látja, nemcsak maguk előtt és a falu előtt, hanem az Isten előtt is felelős vagyok és az Ő helybenhagyását ugye, többre kell hogy becsüljem, mint a magukét, meg a faluét? Engem magukkal szemben Ő segít, ezért vagyok egymagam erősebb, mint maguk sokszor mindannyian. Én, barátom tudják meg, Istenben bizó, imádkozó ember vagyok, az imádkozó ember pedig erős ember, győzhetetlen ember, ime maguk is a határozatok pillanatában önkénytelenül megérik, hogy nem szavaz-

hatnak le, mert nem egyedül vagyok, mellettem áll az Isten. És ebben a gyülekezetben — e köztudottá vált beszélgetés óta — nincs baj és zugolódás amiatt, hogy nem tudják leszavazni a papot. Megnyugodtak abban, hogy a vezetés jó kézben van, mert a tiszteletes ur nemcsak a szószéken imádkozik s az egyház ügyeiről nemcsak a presbiterekkel, de a jóságos Istennel is tanácskozni szokott.

Ime, egy imádkozó ember is tehet egy gyülekezetben valamit. Mi mindent el tudnánk érni, ha egy testületben mindnyájan az Isten Lelke vezetésének engedve, tárgyalnánk és határoznánk. Én azt hiszem, *nem lehetne határozatainknak ellentállani*. Nem lenne annyi renitenskedés, dacoskodás, felebbezgetés, mint ma. Az emberek, még a hitetlenek is, önkénytelenül megérik az Isten jelenlétét és ahol az Ő igazsága, parancsa zendül meg, alázattal meghajolnak. Mert más az Isten és más az emberek igazsága. Azzal a határozattal, amit magunk főztünk, okoskodtunk ki, lehet egyezkedni, vitatkozni, perbeszállni, de azzal, amit az Isten sugalt, amin az Ő Lelkének a tüze fénylik, nem lehet, azt csak elfogadni lehet. És csodálatos, el is szokták az emberek fogadni.

Válságos helyzetben lévő egyházunk jövője attól függ, ott hont talál-e az imádság egyelőre legalább az egyház vezetőinek lelkében? Alázatos, imádkozó lelkű papokra, gondnokokra, tanácsbírákra, presbiterekre van szükség, akik a legkisebb dologhoz sem mernek fogni Isten nélkül, de viszont a legnagyobbhoz is bátran hozzá mernek fogni Ővele. A zsinat gondoskodhatik és bizonyos gondoskodni is fog arról, hogy a Törvény korrekciója itt is megtörténjék, de törvényileg csak az ajkak imádságát teheti kötelezővé. Lélekből imádkozni csak imádkozó lelkek tudnak s az igazi kultusz csak akkor vonul be az egyházi gyűlésekbe, mikor majd az alkotó tagok kiválasztásánál születés, vagyon, intellektus és egyebek mellett, sőt felett az a szempont is érvényesül, vajjon szokott-e az illető az Isten előtt meghajtott fővel megállani és lelke mélyéből, alázatosan imádkozni?

Ardai Aladár.

Földmíves ifjusági litkár.

A magyarországi ifjusági munkában már kiképzett földmíves ifjusági litkár is dolgozik: Kovács Péter csizmás földmíves ifju. Julius 7-én a Tiszaluci ifjusági

napon tartotta bemutatkozó előadását és oly nagy volt az érdeklődés az erdei ünnepélyen, hogy még a fák is tele voltak ifjakkal.

Tájékoztató a Károlyi Gáspár emlékünnepségre

Felkérem lelkész, tanító s világi testvéreimet, hogy mielőbb sziveskedjenek lelkészi hivatalomnál bejelenteni, hogy a Református Nagyhéten, vagy csak az ünnepségen kívánnak-e részt venni?

Mindenkinek érdeke, hogy lakásigényét mielőbb bejelentse, mert ezáltal az elszállásolás munkáját nagy mértékben könnyíti meg s a rendezőség a beosztást a legnagyobb körültekintéssel tudja elvégezni.

Kérem bejelenteni az érkezés idejét s valamint azt is, hogy az egész nagyhéten, vagy csak az ünnepély idején fog-e városunkban tartózkodni?

Tájékoztató céljából közlöm a Nagykárolyba érkező vonatok pontos érkezését:

Nagyvárad felől érkezik: Éjjel 3 óra 6 perckor személyvonat, reggel 6 óra 33 perckor személyvonat, délelőtt 10 óra 52 perckor személyvonat, délután 13 óra 13 perckor személyvonat, délután 17 órakor személyvonat, este 22 óra 30 perckor személyvonat, este 23 óra 5 perckor gyorsvonat.

Szatmár felől érkezik: Éjjel 1 óra 10 perckor személyvonat, éjjel 3 óra 11 perckor személyvonat, reggel 7 óra 53 perckor gyorsvonat, délelőtt 10 óra 59 perckor személyvonat, délután 14 óra 52 perckor személyvonat, este 18 óra 34 perckor személyvonat, este 19 óra 27 perckor gyorsvonat.

Zilah felől érkezik: Reggel 6 óra 36 perckor személyvonat, este 18 órakor személyvonat, éjjel 0 óra 50 perckor személyvonat.

Kérem arról is értesíteni, hogy hány személyre s férfi, nő részére kéri az elszállásolást. Az elszállásolásról mindenki megkapja az értesítést, ha idejében, tehát augusztus 25-ig bejelenti.

Nagykároly, 1929. augusztus hó 8 án.

Gönczy Sándor,
ref. lelkész.

Rétsey János emlékének!*

Ebben az esztendőben ünnepelhetjük századik évfordulóját annak, a debreceni Kollégium történetében nagyon is jelentős eseménynek, amelyet egy puritán gondolkozású kálvinista lelkipásztor idézett fel bölcs felfogásra valló nemes gesztusával, amikor jelentős összeget és jókora darab szőlőterületet adományozott a Kollégium kebelében felállítandó kilencedik tanszék fenntartási költségeinek a fedezésére, vagy amint ő mondja: „a magyar literatura kathedra megfundálására“. Jelen alkalommal nem vélünk hiábavaló munkát végezni, ha néhány szóval meg kívánunk emlékezni a kegyes alapítóról és megpróbáljuk vázolni azt a meglehetősen változatos életpályát, amelyet Rétsey János a tanszék alapító pap megfutott.

A Kollégium anyakönyvéből azt tudjuk meg, hogy Debrecenben született, 1769 ben írta alá az iskola törvényeit, 1792 ben megválasztott székelyhidi lelkipásztor, majd az érmelléki tractus esperese. Balogh Ferenc a Kollégium történetében említi születési évét is (1754 aug. 2.), valamint elhalálzásának idejét és helyét [meghalt Bogyoszlón 1836 április 15.].

Felemlített életrajzi adatok helyességének ellenőrzésére a legkitünőbb alkalmat adja a Kollégium könyvtárának egy kéziratos kötete, amely magának Rétseynek különféle tárgyú jegyzeteit foglalja magában. Reánk nézve megbecsülhetetlen értéket jelent a kéziratos kötetnek az a két lapja, amely a Rétsey ön-életrajzát őrizte meg számunkra a nemeslelkű pap sajátkezű írásában.

Tekintve, hogy a Kollégium régi diákjainak életrajzi adatai meglehetősen szűkös keretek között maradtak reánk s különben is egy ilyen részletes életrajz élénk fényt vet a XVIII. századi magyar diák érvényesülési lehetőségeire és bizony sokszor nagyon is regényesnek mondható életpályájára, említett életrajzot teljes egészében közöljük:

„Rétsey János. Született Debrecen városában. 1754. aug. 2. Édes atyja volt ugyancsak Rétsey János, édes anyja Bartus Sára. 1760-ban tanulni kezdett és 1769. a togatus deákok közé bevételezett és ott hét esztendőig tanult. Azután oskolai rectori hivatalra ment Érmihályfalvára, holott négy esztendőig folytatta hivatalát. Innét a királyi felség engedelmével akadémiákra ment és elsőben is 1780 ban és 1781 ben augusztusig a bécsi universitásban tanult. Onnét ment Frisiába és a franequerai akadémiában egy esztendeig tanult Manger Sámuel professzor alatt. Onnét ismét Trajectumba, ahol 4 esztendőig lefolyása alatt tanult Bonnet, Burman, Vos Albert és Hamelsfeld professzorok alatt. Ezen esztendőkből Brüsszel városába is elment nyári vacáció-

* A debreceni egyház gyülekezeti lapjából: a „Vasárnap“-ból vettük át e cikket, mely a Kollégiumhoz való kapcsolatunkon kívül azért is érdekel bennünket, mert e tudós tanszék alapító életének nagy része egyházkerületünk területén folyt le. Életrajzi adatainak kutatására felhívjuk mai utódai figyelmét.

ban francianyelv tanulása kedvéért és ugyan Trajectumban kivált két esztendő elforgása alatt bizonyos anglus urfiakat tanított francianyelven deák és görög literatúrára, Homerust, Virgiliust, Horatiust magyarázván, deák és görög antiquitást tanítván historia universát, logicát s. t. és egy belga urfit is tanítván, ugymint J. van Leont, ki Amsterdamból való volt. Az anglus urfiak Skóciából valók voltak t. i. Simon Frazer, Maxwel Osváld. A többek közt barátságot tartott Professzor Hammelsvelddel és az anglus prédikátorral, ugymint Browneval. Anno 1786. Trajectumból hazajött Magyarországra Németországon keresztül jöven Nimwegen, Colonián, onnan Moguntzián, Wirtzburgon, Regenspurgon, Passau, Lintz, Grembs és Bécsen által [amidőn kimenet Prágán, Dresdán, Lipsián, Halán, Potzdámon, Berlinen, Hamburgon ment által és Hamburgból az Albison és azután a tengeren Amsterdámba, onnét Franekerbe] augusztus hónapban. Következő 1787-ben prédikatori hivatalra adta magát és minekutána Beregszászba és más helyekre hivatala esett, mindazáltal Tiszaderesre a nagykunsági tractusba ment és ott 3. april. 1787. prédikatori hivatalra felszenteltetett. Ott hat esztendeig hivatalát folytatván: hivatala lett Székelyhidra, ahová el is ment 1793. 19. martii és itt szolgált nyolc esztendő alatt, innét ment 1801. 1. maji Gálospetribé, hol két esztendőig szolgált: és ugyanezen esztendőben a venerabilis érmelléki tractusban assessorságra eskettetett, innét ismét Érmihályfalvára ment 1803. 19. aprilis, ahol annak előtte rectori hivatalt viselt, itt szolgált hét esztendő elforgása alatt és ismét Székelyhidra visszavitetett 1810. 29. aprilis. 1814. 4. maji Bogyoszlóra... Sajnálattunkra itt megszakad az értékes feljegyzés [a genealogusok számára azonban itt kezdődik, mert rengeteg adatot sorol fel a Rétsey-család leszármazására vonatkozólag]. Életének utolsó 22 esztendejéről csak annyi ismeretünk van, amennyit a Kollégiumban tett alapítványaival kapcsolatosan az iskolai hatóság feljegyezett.

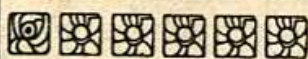
Rétseyt a tanszék-alapítás gondolata valószínűen akkor ragadta meg, amikor a helytartótanács rendelettel írta elő az iskoláknak, hogy a magyar nyelvet és literatúrát rendes tantárgyként tanítsák [1826. szept. 19.]. Péczeli József kollégiumi professzor 1829. nov. 1-én előterjesztett rectori jelentése a Rétsey-alapítványt már mint befejezett tényt regisztrálja és a kegyes alapító „iránti hála kifejezésére a tanárkar szép levelet írt, az ifjuság által iratott husz megtisztelő verset“ pedig küldöttség viszi ki Rétseynek. Ugyancsak az ifjuságra bizzák azt a nemes feladatot is, hogy az üdvözlő versek egy-egy példányát karácsonykor legációhelyükre továbbítsák, „hogy a jótevő emlékezete fennmaradjon“. A Kollégium hálája nem bizonyul szalmalángnak, mert az állandó jóviszony fenntartását bizonyítja, hogy a kegyes férfiú elhalálása alkalmával ugy a Kollégium, mint az egyházkerület nemcsak képviseltette magát a temetésen, hanem később ünnepélyesebb temetési szertartást tartott, sőt külön sirkőavató ünnepélyt rendezett, amelyen a kántus is megjelent. A sirkővön magán is a kiapadhatatlan hála szavai jutottak kifejezésre, ami-

kor Rétseyről, mint a „magyar literatura tanítószék alapítójá”-ról emlékezik a sírfelirat megszerkesztője.

Rétseyről, mint emberről beszédes bizonyosságot szolgáltatnak jótéteményei [a Kollégiumnál közel 19,000 forint és 700 kötetes könyvtár]. Mint papról pedig kell-e nagyobb elismerés a székelyhidi hivek szerető gondosságánál, amely újra odaállította a már öregedni kezdő esperest, ahonnan kilenc évvel ezelőtt szintén a közbizalom vitte el?

Közel hét esztendei külföldi útja alatt, komoly tanulmányai idején szépszámu könyvtárt gyűjtött össze. Hazajövele után lelkészi hivatása mellett elég ideje maradt, hogy könyveinek éljen és olvasmányairól nagy és széleskörű tudást eláruló feljegyzéseit megtehesse. Meg vagyunk győződve arról, hogy nem ok nélkül kerül a sírkövére a „jeles tudós” epitheton. Nagy kár, hogy egy olyan nagy koncepcióju ember, mint amilyennek Rétseyt életkörülményeinek a hétköznapin fölüllemelkedő alakulásából, nemes gondolkozásából, tudós feljegyzéseiből megismerjük, az irodalmi téren való érvényesülésre még csak kísérletet sem tett.

Bertók Lajos, tanár.

HIREK

Harangavatás Misztótfaluban. A misztótfalui református egyház, mely most két éve szerzett be egy 460 kilogramos új harangot 90,000 lei költséggel összetett adomány útján, most újraöntette és megnagyobbította, mintegy másfél mázsás, kétszázéves megrepedt harangját szintén önkéntes adományozás útján. A felavatás július 28-án volt méltó ünnepek keretében. A szintén megújított többszázados templomot megtöltött buzgólkodó gyülekezet előtt a felavatást Szabó Endre sz. váraljai lelkész tartotta, magával ragadva a buzgólkodó ünneplő gyülekezetet a kegyelem és áldás Urához, ki újból megsegítette e kicsiny, de törekvő egyházat ez újabb nemes munkájában is és mintegy elősegítve a lelkeket az ünnepi beszédhez, melyet Kiss Ferenc gyéresi lelkész, mint a helybeli lelkész fia végzett. Korszerű beszédével és lebilincselő előadá-

sával emlékezetessé tette e napot a gyülekezetre nézve. A délutáni istentiszteletet szintén Szabó Endre sz. váraljai lelkész végezte lelkes és építő beszédével, majd a helybeli lelkész ismertette röviden a harangbeszerzés szükségességét és tartott bezáró imát. Este a műkedvelők köre táncmulatsággal egybekötött műsoros estélyt rendezett Kiss Iduska rendezése mellett, mely a nagy számu közönség legnagyobb teltségét érdemelte ki s mely a fényes erkölcsi siker mellett igen szép anyagi eredménnyel is gyarapította a harangbeszerzési alapot. Mindezekért pedig Istené legyen a dicsőség, kinek dicsőségére szenteltetett fel a megújított harang is.

A lippai ref. egyház életében mindig áldásos hatást hagy maga után egy-egy vallásos ünnepély, amit a lelkész szokott rendezni, amikor a radna-lippai

erős kath. szellemű bucsujáró helyeknek minden felekezeti lakosát egybegyűjti személyes belmissziói agitációival. Ilyen magasztos ünnepély ment végbe július 14-ikén a nemrég felépült lippai templomban, ahol a lelkész s öccse: Pálur József, hódmezővásárhelyi hittanárón kívül egy skót ref. misszionárius, Klinstein Vilma dévai és Halmen Erzsébet marosvásárhelyi ref. vásárnapi iskolák vezetői rendkívül nagy hatással működtek közre, előmozdítván a lelkek épülését. Végül Gaál Ilonka, Szabó Irénke megható vallásos szavatai, ugyszintén Kocsis Rózsi s Holczer Jánosné énekszámai gazdagították az ünnepélyt.

A „marburgi kollokolum“ emlékünnepé. Folyó évi októberben lesz 400 éve, hogy Marburg városában megtörtént Luther Márton és Zwingli Ulrich vitája az urvacsorai tan kérdésében, ami végkép feltárta a reformáció német és schweizi ágának eltérését és kiinduló pontja volt a lutheri és református egyházak külön szervezkedésének. A nevezetes évfordulót a protestantizmus két ága közös ünnepélyvel készül megülni szeptember 12—14. napjaiban.

Nemzetközi III. Ker. Egyesületi konferencia lesz Balatonszárszón aug. 16—22. között, amelyre a romániai ifjuság is meghívást kapott. A vezetők és 17 éven felüli tagok vehetnek részt. A résztvevők ingyen vizum és a magyar vasutakon féláru jegykedvezményben részesülnek.

Az adakozások összege az elmúlt évben egyházkerületünkben 2,300.000 lei volt.

Nagy vasutas-konferencia Frankfurtban. — Junius 17-től 21-ig a német protestáns vasutasok nagyszabásu hitébresztő és hitmélyítő konferenciát tartottak, mely most már 30 évi főkonferenciájuk volt. A konferencia legtöbb gyűlését a hatalmas Páltemplomban tartották, állandóan körülbelül 1000 vasutas részvételével. A mélyenjáró előadások e körül a tárgy körül csoportosultak: „Mi az igazi szabadság?“ A magyar protestáns vasutasságot egy 19 tagu küldöttség képviselte, melyben majdnem az összes szolgálati ágak részt vettek. A magyar küldöttek egy délután átrándultak Varmsba, hogy a reformáció nagy emlékeinek szemlélése által erősödjének. A konferenciát nagyszabásu közös rajnai kirándulás fejezte be. A jövő évi német főkonferencia Barmenben lesz, Zürichben pedig 1930. szeptemberében nagy nemzetközi vasutas konferenciát tartanak, hol végleg megalakul a keresztyén vasutas szövetség.

Teljesen ároa leánygyermeket, 5—10 év között örökbefogadna egy vallásos gyermektelen házaspár. Jelentkezhetni a Református Lelkészi Hivatalban Aleşd — Élesd, Biharmegye

Társszerkesztők: Ar dai Aladár, dr Bodnár Gábor, Bókor Sándor és Szombati Szabó István.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

R. K. F. évi 18-ik számában e helyen adott üzenetem póllásául még közlöm, hogy az egyházkerületi lelkészi tanácsbírói tisztségre Peleskey Sándor szatmárhegyi lelkész neve is szóban forog.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pályázat. A borsi református egyház presbitériuma az 1929.—30-ik iskolai évre kisegítő tanítói állásra pályázatot hirdet. **Fizetés:** 1. lakás kerttel. 2. Havi 3000 [háromezer] lei készpénz. 3. Évi 4 m³ tűzifa. **Kötelesség:** Az első vegyes osztály tanterv szerinti tanítása. Vasárnapi iskola vezetésében általában a belmissziói munkában való segédkezés s ha nő választatik meg, a leánygyermekek kézimunkára tanítása. Pályázhatnak megfelelő képesítésű egyének. A pályázati kérvények a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Bors, Jud Bihor, p. u. Episcopia Bihor. **Presbitérium.**

Pályázat. A halmi-i ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet organista kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Lakás és kert természetben. 2. 12 [tizenkettő] kat. hold és 272 négyzetöl jó szántó föld egytagban. 3. A boroszlói föld ára bankamatjának egyharmad része. 4. 2 hold 400 négyszögöl kaszáló. 5. Temető használata. 6. 6 [hat] öl tűzifa beszállítva. 7. 11¹/₂ [tizenegy és fél] köböl tiszta buza. 8. 8¹/₂ [nyolc és fél] köböl szemes tengeri. 9. Készpénz 48 lei. 10. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint. 11. Tándíj minden gyermektől 1 véka szemes tengeri [iskolába járó gyermek 60] Ebből tíz igazoltan szegény gyermek járandóságát az egyház fizeti, amely vékánként 100 [egyszáz] leiben van megállapítva. — **Kötelesség:** 1. I.—VII. osztályu osztatlan elemi iskola tanítása az állami és egyházi törvények szerint 2. Az összes kántori teendők végzése. 3. Egyházi énekkar tanítása és vezetése. 4. Egyházépítő munkában segédkezés. 5. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 6. Egyházi jegyzőség — Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfiak. Pályázati határidő augusztus 22. Az állás szeptember 1 én elfoglalandó. Teljesen felszerelt pályázati kérvények a református lelkészi hivatal címére, Halmeu [Halmi] jud. Sätmar küldendők. **Presbitérium.**

Pályázat. A belényesujlaki, Uileac de Beiuş, jud. Bihor] ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet a tanítónő elhalálózása folytán megüresedett második tanítói állásra. **Javadalom:** 1. Rendes jó lakás és kert. 2. Kilenc köböl buza és kilenc köböl szemes tengeri az egyház magtárából. 3. Hat köbméter tűzifa beszállítva. 4. 6000 [hatezer] lei készpénzfizetés havi előleges részletekben. 5. Beiratási díjából circa 500 lei. — **Kötelesség:** Az I.—II. osztály törvény szerinti oktatása és a belmissziói munkában segédkezés. Tanítónők is pályázhatnak s

kérvényeiket a lelkészi hivatalhoz küldjék. Választás augusztus 25 én lesz s az állás szeptember 1-én elfoglalandó. — **Presbitérium.**

Pályázat a paleu—hegyközpályi-i református orgonista kántortanítói állásra. **J a v a d a l o m:** 1. Készpénz 1200 lei 40 bani. 2. 8 hold 100 négyszögöl szántó és kaszáló. 3. 16 hektoliter buza, hivektől beszedve. 4. 16 méter tűzifa természetben, beszállítva. 5. Minden iskolába járó növendék után 15 liter buza és 5 lei tandij. 6. 3300 lei ideiglenes drágasági segély. 7. Hat hold agrárföld, melynek adóját és bérét tanító fizeti. 8. 1400 négyszögöl szántó a beltelekben. 9. Lakás, kert. Megjegyeztetik, hogy a 16 hektoliter buza helyett az egyház ezidőszerint 9310 leit fizet. **K ö t e l e s s é g:** I.—VII. oszt. vegyes iskola vezetése. Mindennemű kántori teendők végzése. Lelkész akadályoztatása és kanonikus órákon szószéki szolgálat. Minden belmissziói munkában és vasárnapi iskola vezetésében lelkésznek segédkezés. Énekkarvezetés. Egyházi jegyzőség. Pályázhatnak romániai honosságu okleveles férfli tanítók, kiknek a román nyelv tanítására képesítésük van s katonai kötelezettségüknek már eleget tettek. Pályázati határidő augusztus 24. Okmányokkal kellően felszerelt kérvények a paleu—hegyközpályi-i (u. p. Oradea) ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Megválasztott tanító állását szeptember 1-én elfoglalni köteles. A község Nagyváradhoz, köves ut mentén, 6 kilométerre van. **Presbitérium.**

Pályázat. A balc—bályoki ref. egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett másodtanítói-[női] állásra. **J a v a d a l o m:** Lakás egy kat. holdas telekkel. 2 Készpénz meg egyezés szerint, mivel az állás államsegélyes volt. Pályázatok a fizetési igény megjelölésével augusztus 25 ig a lelkészi hivatalhoz küldendők, hol levélbeni, vagy személyes megkeresésre bővebb tájékozódás nyerhető. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Bályok, Biharmegye. Posta, vasút, távirda helyben. **Presbitérium.** 1—2

Pályázat. A biharfélegyházai (Roşiori, Jud. Bihor) református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. **F i z e t é s:** 1. Lakás, természetben, melléképületekkel. 2. 5 katasztrális hold egyházi, 11 katasztrális hold agrárföld, melynek adóját egyház fizeti [4500 lei], 2 kat hold agrár faiskola, melynek adóját haszonélvező fizeti. 3. 10 q buza hivektől, államsegély elnyeréséig tandij és más járandóság címén 16 q buza. 4. Készpénz 4560 lei, államsegély elnyeréséig tandij 2000 lei. 5. 8 méter fa ára, 3500 lei. 6. 2 legeltetési jog. 7. Egyházkerület által megállapított stóla. **K ö t e l e s s é g:** I.—VII. osztály vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség. Kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázathoz szükséges okmányok a ref. lelkészi hivatal címére küldendők augusztus 25-ig. Próbaéneklés, orgonázás, választás augusztus 25. (Deapoi vasutállomás 1 kilométer.) **Presbitérium.** 1—2

Sajtó alatt van és a hó végére megjelenik:

Hagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos
miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt) approbált

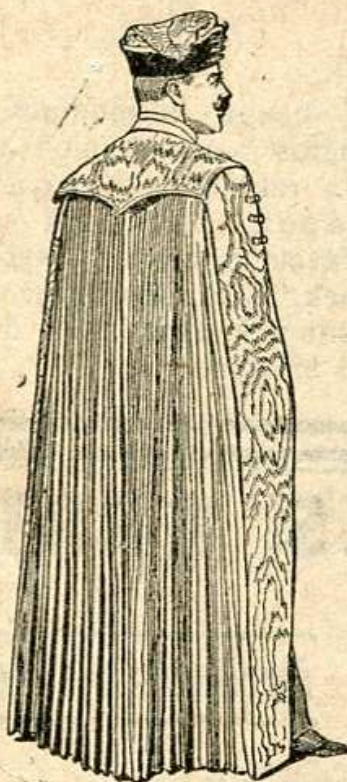
Kis Magyar Nyelvgyakorlója
az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ára: a II. osztály számára 16 Lei, III. osztály számára 20 Lei,
IV. osztály számára 20 Lei.

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tantervű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben *az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek.* A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentékenyen megkönnyebbiti a tanító munkáját.

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Magyóvár, Iosfi Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hitelbetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Népoltsz a triestli „Adriai”
biztosító-társaságát. 32**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 32

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JOZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkeszek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Az élő Isten.

I.

Tíz esztendő óta egyebet sem csinálnak az emberek, — mint halott isteneiket temetgetik. Azok a bálványok ugyanis, amikben a háboru előtt hittek az emberek, tehetetleneknek bizonyultak a háboruban is, a békében is. A katona-isten, ez a hegyes sisakos marcona vad alak elégtelennek bizonyult megmenteni egy züllött világot; a hitvallásos Isten, amelyik csak a rideg dogmák, üres frázisában élt; a konvencionális isten, akit vasárnap tiszteltek, egész héten pedig elfelejtettek; a bölcseleti isten, akit temérdek sok okoskodás után termeltek ki, ezek mind meghaltak, el is temették.

Jól is van ez így. Hamis, ál eszméknek nincs állandó helyük az emberi életben. Könnyhullatás nélkül hagyhatjuk el a hamis bálványok temetőjét. És az a nagy kérdés mered akkor elénk, hogy hát az igazi, az élő Istent, mikor találjuk meg? Üres lélekkel senki sem tud élni. A száraz spekuláció ideje elmúlt, kielégíthetetlen éhség szállta meg a lelkeket az élő, igaz Isten után. Az után az élő Isten után, aki feleletet ad az élő embernek, aki nem távoli szemlélője az ember tragédiájának, hanem megérti azt, aki megtölti lelkünket, aki vezeti fajunkat biztos, nagy cél felé, aki gondot visel elhalt kedveseinkről, akiben bízhatunk a legsötétebb éjszakában is, akiről nyugodtan elmondhatjuk: „Isten létének biztos tudata él bennem. Jól ismerem őt! Mit sem számít nekem, hitetlen lelkek mit beszélnek róla. Én jól ismerem őt!”

Ilyen élő Isten után sóvárog a legjobbak lelke ma. Nem pedig „bölcseleti fogalom után. Betegek ma már a lelkek az ilyen kifejezésektől: „a dolgok végoka“, „végtelen és örök sub-

stancia". Ezek kenyér helyett felkinált kövek. Farkaséhesen hagyják a lelkeket. Nekünk személyes Istenre van szükségünk, akit szerethessünk, aki értelmünk, érzelmünk, akaratunk életévé váljék. Gyermek vagyunk, atyára van szükségünk, aki igazgat, oltalmaz, vezet bennünket. Minden gyermek előtt misztikus nagyság a saját édesapja. Ámulva csodálja őt. Titkai azonban nem zaklatják lelkét. Megelégszik azzal, hogy az apja neki a legjobb akarója. Mikor ő is felnő, apja egyéniségének minden misztikuma tisztán áll előtte. Ugyanez a viszony van Isten és ember között is. Még a legderékabb ember is köztünk csak gyermek az Isten színe előtt. Nem vagyunk még annyira fejlettek, hogy Isten minden misztériumát tisztán megérthessük. Miért nem ismerjük hát el korlátoltságunkat és miért nem fogadjuk el azt, ami felkináltatik nekünk? Hagyva egyebeket arra az időre, amikor a lélek nagykorúvá lesz. „Mert rész szerint vagyon bennünk az ismeret, — mondja Pál apostol — de minekutána eljövend a tökéletes helyesség, akkor eltöröltük, ami rész szerint vagyon.“ [I. Kor. 13. 9.10].

Tökéletesen nem tudjuk megismerni Istent ma még. Annyit azonban mégis megismerhetünk belőle, ami elégséges az elmét megnyugtatni, a szívet megtölteni és akaratunkat inspirálni. Az eső megtölti a gödröt, de a felleg nem merül ki tőle. A napfény megtölti a virágkelyhet, a napfény még sem homályosul el tőle. Gödrök vagyunk mi is, virágkehelyek. Engedjük megtölteni magunkat Istennel, a fölösleg marad arra az időre, amikor majd meg bírjuk érteni.

II.

Meg kell nekünk bizonyosodnunk az élő Isten felől. Ámde miképpen történhetik ez meg? Lelki nagy éhségünk hogyan eléghető ki? Nézzünk széjjel legelőször is a pozitív tapasztalat terén.

1. Nézzünk be saját magunkba! Sugárzó vágyat találunk ott a szépség, az igazság, a szeretet után. Aspirációkra bukkanunk ott. Honnan kerültek ezek a lelkekbe? Mi nem teremtettük őket, velünk születtek azok. Alkotó részei azok egyéniségünknek. Nem a körülmények adta járulékok. Olyan folyó az, amely a maga ős óceánja felé törekszik. Az igazság, szépség, szeretet, az élő Isten után való epedő vágyakozás. Lelki folyamatok rohanásai azok afelé az anyaoceán felé, amelyekből eredtek.

2. Nézzünk be a társadalomba ! Mindenfelé békesség, testvériség, társadalmi összhang után sóhajtoznak abban az emberek. Hol vették e sóhajt ? A társadalom nem alkotta össze, sem nem súlyos körülmények sajtolták azt ki a lélekből. Azért sir az ember tökéletesebb társadalom után, mivel olyan társadalom gyermekének érzi önmagát, amelynek gyökerei az örökkévalóból erednek. Megint olyan lelki folyamatok ezek, amik az anyaóceán felé törnek. A társadalmi összhang utáni vágy, Isten utáni vágy.

3. Nézzünk bele a világtörténelembe ! Kezdetől fogva oltárokat, templomokat, imádkozó embereket, Isten után sóvárgó lelkeket találunk abban. Módszereikben eltévelyedhettek, de a lényeg maga a sóhajlás. Eleitől kezdve sóvárgott a lélek Istene után. Miért ? Azért, mert úgy van már teremve. Találhatott ki sok bálványt magától, de nem maga találta ki magát a vágyódó ösztönt. Az vele született. Az örökkévalótól származott. Az köti lelkét össze Istennel. A vallásos sóvárgás ösztön : az élő Isten után való sóvárgó ösztön.

Ezek az ösztönök megvannak bennünk, ledisputálni őket nem lehet. Ha elnyomatnak egy helyen, elementáris erővel törnek fel más helyen. Mert : „Az ember gyógyíthatatlanul vallásos lény.” Már pedig az ösztönök jelenléte mindig annak a valóságnak a csalhatatlan bizonyosságai, amire az ember alkalmassá van téve. Ahol például tüdő van, levegő is okvetlenül van. Ahol szem van, ott fénynek is kell lennie. Ahol édes nyughatatlanság van a vándormadár szívében, ott a kikelet meleg napsugara is elérkezett. Minden ösztön megtalálja a maga valóságát, ami által kielégítetik az. Mivel az Isten utáni vágy ösztöne egyetemes, általános, az sem lehet csupán keserű gunyolódás a lelkekben. Háruljon a bizonyítás terhe azoknak a vállára, akik erre a szomorú következtetésre jutottak. Augustinus örök időkre így fejezte ki az igazságot : „Óh Istenem, a magad számára teremtettél minket, azért mindaddig nyughatatlan lesz a mi szívünk amíg tebenned meg nem pihen“.

Élő Isten kell az élő léleknek ! Hogy anélkül mi az emberi élet, azt alig lehetséges el is képzelni. A görög hitmese sejteti azt némileg velünk. Egy bus suttogás szállt ugyanis a legenda szerint a földre : a nagy Pán halott ! Rögtön lehült tőle a meleg levegő, a virágok elhervadtak, a madarak elhallgattak, az egész valóság lassanként halálba fagyott, Halványodjék el az Isten az emberi élettől és a fekete halál utóléri azt könyörtelenül.

III.

Az élő Isten közel van hozzánk, kitarja hatalmát, bölcseségét, szeretetét az élet szolid evolúciójában, a primitív dolgok lassu tökéletesítésében, az anyagi dolgoknak a lelkiek felé való irányításában, a népek történetében, az emberek lelkében. Mindezekben megtalálta Őt az ember. Mégis addig soha sem lesz a mi élő Istenünk, amíg olyan egyéniség formájában meg nem látjuk Őt, amely azonos a miénkkel, amíg olyan nyelven nem halljuk Őt megszólalni, amely a mi anyanyelvünk. Vagyis más szóval, meg kell testesülnie. A megtestesült formában benne van Istennek és embernek a lelke. Ez az összekötő kapocs köztük, a halhatatlan lelkük. Ezért mutat a keresztyénség állandóan Jézusra, aki tökéletesen megismertette maga által Istent az embereknek. Benne megértette az emberiség, hogy Isten és ember egymás számára van teremtve és azt is, hogy Isten élő atyánk. Összes matefizikai és filozófiai ideáink Istenről örökre subliniálódtak a Messiás élő, lüktető emberies életében. Ő igazán „Isten volt testben megjelenve.” A keresztyénség tapasztalatai minden korban tanubizonyságot tettek amellett a nagy igazság mellett, hogy az emberiségnek Isten után való minden sóvárgása a Jézus Krisztusban valóban kielégített. A szépség, igazság és szeretet ösztönei, amik lelkünk alkotó részeit képezik, s amik annak isteni eredetét bizonyítják, tápláló forrásukat Jézusban megtalálták, általa ápoltattak és segítségével a keresztyénségben érték el legteljesebb tökéletesedésüket eddig. Nem ismerünk egyetlen olyan szépséget, igazságot, szeretetet sem, amelyik hasonló volna ahoz, ami a Jézus lelke inspirációi nyomán fejlődik ki az emberi életben. — Az eredmény elárulja az eredetet. Matefizika, filozófia hasznos tényezők az ember értelmi világában, de a főhangsúly nem ezeken van, hanem az ember lelki ösztönén. Ezeket sohasem lehet kielégíteni addig, amíg ki nem elégülnek Jézusban. Örök szép példa erre a „tékozló fiú”. Visszafojthatjuk ezeket az ösztönöket, eltorzíthatjuk, avagy meg is ölhetjük őket, de csak örök forrásaikból elégíthetjük ki őket. Az örök források revelálója pedig Jézus Krisztus. Azért mondja róla a hindu bölcs: „Amikor legelőször hallunk Jézus Krisztusról, mint hogyha valaha már az idők végtelenségében láttuk volna egymást, jó ismerősök lettünk volna egymással. Olyan jól esik viszontlátnunk egymást. Valósággal vonzódik, tapad a lelkünk hozzá, mint a mágneshez a vasdarab.”

Bokor Sándor.

ISKOLA

Problémák.*

A készülő egyházi törvények egyik legfontosabb része kétségienül az iskola és tanítókra vonatkozó törvények megváltoztatása lesz a jelen körülményeknek megfelelőleg. Bár ezen törvények legnagyobb részének a hasonló állami törvényekhez kell szükségszerűleg igazodni s így a bázis meglévőnek tekinthető, mégis pesszimizmust kelt, hogy mindezideig semminémü javaslat, vagy indítvány nem hangzott el e lap hasábjain, mely előre vetette volna fényét s hajnalcsillag lett volna a nevelés-oktatás dzsungeljében. Pedig nagy szükség lenne ezt az anyyira fontos kérdést jól megvizsgálni s lehetőleg összhangba hozni az egyházi érdekeket az állami törvények figyelembevételével a modern, előrehaladott pedagógiai szempontokkal. Pedagógiai szempontokból a régi törvény fogyatékos s ezen a téren sok ujitásra és javításra lenne szükség. Legyen szabad ez alkalommal: az iskola pedagógiai életével, a tanítók fizetésével s egyházi törvények tanítókra vonatkozó szellemével foglalkozni.

Az iskola, mint nevelőtényező semmiesetre sem maradhat pedagógiai téren az egyházközség felügyelete és ellenőrzése alatt, mert annak csak rossz következményei lehetnek. Az iskolaügy ketté osztását anyagira és pedagógiaira szükségesnek tartom. Anyagi része maradjon a fenntartási egyházközség hatáskörében, pedagógiai ügykezelését és vezetését azonban függetleníteni, különválasztani s megfelelő ellenőrzés alá helyezni: az új törvény feladata. Ennek helyes voltához kétség nem férhet. A régi törvény nem tesz különbséget a nevelés és fenntartás között, emiatt a kettő összekeverődött. Pl. x egyházban több tanerős iskola régi, helytelen módon van megosztva s ennek célszerűbbé tétele más megosztással semmi akadályba nem ütközne. Ha az iskola pedagógiai vezetése a fantesületre tartoznék, mint ahogy az mindenütt van — ez már a kezdődő iskolai évben elintézését nyerne. Azonban mi történik a jelen esetben? Az igazgató beleegyezést, jóváhagyást szerez — nagyobb hatás kedvéért — a tanfelügyelőségtől, a felettes egyházi hatóságtól s miután ezeket természetesen megkapja, minden fáradozása megtörik a presbyterium makacsságán, mivel az iskolaügy minden egyházközség belügye. Ez ellen tiltakoznunk kell. A nevelés-oktatásügy nem lehet egy egyházközség belügye, az mindnyájunkra tartozik. Egy más példa: Az állami törvények szerint az iskolai év 3 évharmadból áll. Ehhez alkalmazkodni a tanító kötelessége, a presbyterium nem tartozik azt tudni. Tehát mit csinál a presbyterium? Félévi vizsgálatot tart a második évharmad közepén, amikor csak a tanítót és előhaladást zavarja minden ok nélkül. Lehet vizsgálatot tartani az év bármely napján: egy pedagógusnak, de nem a presbyteriumnak. Még ma is sok helyen vannak ilyen presbyteriumi vizsgálatok, melyek ellenkeznek minden pedagógiával.

* Közreadjuk e cikket, bár nem minden állításával értünk egyet, de viszont főbb részlete alkalmas és célszerű a megvitatásra.

Ugyancsak szükségesnek tartom az iskolavizsgáló-bizottság működését és teendőjét precizirozni. Az egyházlátogatás jelenleg rendszerint csak iskolavizsgálóból áll és nem tévedek, ha teljesen azonosnak tartom a mai romániai érettségizetelő rendszerrel, mely ellen minden alkalommal tiltakozunk. Sőt súlyosbítja nálunk a helyzetet, hogy a vizsgáztatók nem pedagógusok s a tantervet nem is ismerik. Ezért szükségesnek tartom az ellenőrzés teljesen új alapokra fektetését és átszervezését.

Az elmondottak alapján az iskola anyagi és pedagógiai szétválasztását s az ellenőrzés helyes megoldását a zsinati tanügyi-bizottság szíves figyelmébe ajánlom.

...

Másik megoldatlan problémának tekinthető a tanítók fizetésügye. Nem foglalkozom annak elégtelen voltáról, csak rámutatni igyekszem azon ferdeségekre, melyek ezen rendezetlen állapotból származnak. Ha a nevelés-oktatás általános emberi, egyházi, nemzetiségi, miért az egy egyházközség belügye s hol van az igazság akkor, mikor egyik egyház kevesebbet fizet a tanítójának, mint a másik? Mennyivel végez kevesebb kulturmunkát az egyik, mint a másik? Ne vállaljon egyik egyház sem több terhet, mint amennyit elbir s viszont az elvállalt terhet pedig birja.

A jelenlegi fizetésrendszer mellett a kezdő tanítófizetés egyenlő kevés a 25—30 éves szolgálatot teljesítő több gyermekes családapáéval.

Az állam a maga tanítóit, mikor egy-egy újabb vizsgára állítja, annak sikeres letétele után magasabb fizetéssel jutalmazza; nekünk csak a vizsga jut jutalom nélkül. Az állam fizetésen felül ad 50%-os bérlet kedvezménnyel 16 hold földet; mi fizetésünkbe kapjuk bérletkedvezmény nélkül néha tulértékelve.

Mennyivel végzünk mi kevesebb munkát az egyházunknak, mint az állami tanító az államnak akkor, midőn kétnyelvű iskolát vezetünk s az iskolán kívüli munkánk van annyi, mint az iskolai, nem is emlegetve a kántorságot.

Ha az állam az államsegélyt — mely az egyházak reménysége — nem adja meg, vagy nem elegendő mennyiségben fogja adni, miért kell annak hiányát csak a tantestületnek érezni? Vagy talán a felekezeti oktatás a tanítói kar érdeke s neki van rá legnagyobb szüksége?

A régi törvény szerint is a tanítók nyugdíjazásáról a fenntartó tartozik gondoskodni; vajjon gondoskodás-e az, mikor 30,000 Lei fizetésből 6000 Leit kell nyugdíjra befizetni?

A lelkészek aggodalmaskodnak, hogy az az özvegyi segély s a 6000 Lei nyugdíj milyen kevés; hol vagyunk mi ettől 35000 Lei-es fizetéssel?

Nekünk a ma kenyere is alig kerül meg, a holnapra nem is gondolhatunk.

Mint egyháztalagok is aggodalommal figyeljük, hogy éppen e kérdés miatt a tanítói pályára senki sem vágyik s tanítóink száma egyre fogy.

A fizetésügy gyökeres és egyetemleges rendezése szintén a zsinati törvények feladata az egyetemleges egyházi adózással együtt s

ha ezen a téren sikert akarunk elérni, szükséges lesz az egyházközségek jogain rövidíteni, mert ez az ügy sokáig nem folyhat így és e rendellenesség beláthatatlan következményekkel fog járni. Így is, úgy is.

• • •

Harmadik nagy hibája a régi törvénynek a tanítókra vonatkozó hol sérelmes, hol figyelembe nem vevő, hol lekicsinylő vonatkozásai. Kétségtelen megállapítást nyert, hogy az egyházi életben csak ott történik haladás, hol a lelkész és tanító munkáját semmi sem akadályozza. Mivel a régi törvény szinte okot ad a rossz viszony kifejlődésére lelkész és tanító között: az új törvénynek olyannak kell lenni, hogy ezeket az ütköző pontokat ne lehessen többé felhasználni.

Általában ma a tanítóság, bár az egyházi élet munkájának legalább 50 %-át végzi, mégis vezető körökben alig van 2—3 %-ban képviselve. Ez a lekicsinylés a jobb elemnek teljesen elveszi a munkakedvét. Aki figyelemmel olvassa a hivatalos lapot, észreveszi, hogy bár a lapnak Iskola rovata van s néha általános érdekű felhívásokra a tanítói kar semmi választ nem ad. Cikkiró tanító nagyon kevés akad, nem azért, mintha nem mernének, vagy nem tudnának, hanem azért, mert nem tartják érdemesnek. Így a tanítóság általános érdekű munkát nem végez s ez irányban semmi tevékenységet nem fejt ki; ha ez így tart továbbra is, az iskolák szellemi életének sülyedését fogja maga után vonni akkor, mikor a legintenzívebb munkát kellene kifejtetni.

E munka megindulásának legnagyobb akadálya: az egyházi törvények tanítót lenéző szelleme; a tanítóttestületek egyházkerületi szervezetének teljes hiánya, a meglevőknek eredménytelen munkája s a különböző egyházi hatóságokban a tanítók kevés száma képviselete.

Mindezeknek a dolgoknak további részletezését nem tartom célszerűnek tisztán csak azért, mert ilyen demokratikus irányu kéréseket nagyon gyakran, sokszor előszeretettel igyekeznek félremagyarázni.

Leszögezhetjük, hogy a tanítók az elmúlt 10 év alatt nehéz körülmények között, sok nyomorúsággal küzdve hiven teljesítették kötelességüket s meggyőzhette az illetékeseket, hogy többet érdemelnek. Az új törvényekkel fordulóponthoz fogunk érni s aszerint fordulunk jobbra, vagy balra. Nagyon kérem azért az illetékes, közérdeket szívükön viselő egyházi és világi zsinati tagokat, hogy az egyházi törvények tanügyi részének megalkotásánál ezeket a kérdéseket s problémákat tanulmány tárgyává tegyék, hogy az elkészített új törvény: a tanügyet előbbre vigye, a tanítókat mindabban részesítse, amiben az állam a maga tanítóit s lehetőleg kisebbitse azokat a töviseket, melyeket ezen a szép, nemes, de nagyon nehéz pályán hordoznunk kell, ha már ezt a törvényt is rólunk — nélkülünk készítik el.

Ottomány, 1929 augusztus.

Kósa Károly

Hibajavítás. A Ref. Lapja 1929. 380. oldalon felülről 9. sorban patru szó helyett pentru irandó.

Figyelmeztetés. Ujból felhívjuk a figyelmet a Ref. Lapja 25. és 26. számában megjelent imádságpályázatra, amelynek határideje folyó hó 31-én lejár. — Ugyanezen hirdetésekben az esteli szó után vessző teendő, a munka szó után pedig, a tanulás szó zárjelbe irandó.

Felhívás.

A szeptember 11—16. napjain Nagykárolyban tartandó Református Nagyhet és Károlyi Gáspár Emlékünnepély alkalmából Biblia-Kiállítást óhajtunk rendezni, az eddig megjelent bibliakiadványokból.

Felkérem lelkésztestvéreimet s mindazokat, akiknek birtokában akármilyen régi bibliák vannak, hogy sziveskedjenek azt szeptember 1-ig a nagykárolyi lelkészi hivatal részére megküldeni. Természetesen a bibliákat visszaszolgáltatójuk s a szállítási költséget megtérítjük.

A vizsolyi biblia kiállítótulajdonosa jutalomban részesül. Az újabb Britt és Külföldi bibliaterjesztő vállalat kiadványait, mivel az legtöbb van, korlátolt számban állítjuk ki, azért kérem lelkésztársaimat, hogy sziveskedjenek jelezni, hogy kik, milyen kiadásu bibliát hajlandók kiállítani!?

Régi értékes bibliáknak az elszállítására, melyek régiségük-nél fogva nagy értéket képviselnek, bejelentésre felelősség mellett gondoskodunk.

A bibliákat mindenki kiállítás után kézhez kapja.

Nagykároly, 1929 augusztus hó 8 án.

Gönczy Sándor,
református lelkész.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

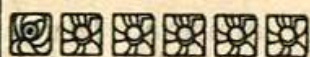
Magyarádi Boros Zoltán

a nagybányai egyházmegye gondnoka, az aranyosmegyesi egyház fő-gondnoka, 64 éves korában aug. 12-én hirtelen elhunyt.

Fáradhatatlan, kiváló gazda, buzgó áldozatkész református és lelkes tevékeny magyar ur volt. Szatmármegye közelében ugy gazdasági, mint társadalmi féren irányító szerepet töltött be és mindenütt tisztelet és megbecsülés vette körül. Szerénységénél fogva kitüntetést soha nem keresett, de érdemeit méltányolták akkor, mikor az országos Magyar Párt szatmármegyei tagozata alelnökének, a nagybányai egyházmegye pedig a múlt évben egyhangulag gondnokának választotta. Elhunyt a vármegyében, mint az egyházmegyében őszinte részvétet keltett.

Temetésén 17 lelkész, több világi tag és az egész környékből nagy résztvevő gyülekezet volt jelen. A háznál Széll György esperes imádkozott, Boros Jenő szatmári lelkész hirdette a vigasztalás ígét, dr Nagy Sándor Magyar Párti elnök pedig a párt nevében bucsuzott az elhunyttól. A sírnál Szabó József helybeli és Oláh Sándor szamoskrasszói lelkész az egyház és egyházmegye nevében tartottak vigasztaló beszédeket.

Az igaznak emlékezete áldott!

HIREK

Leánynap Élesden. Augusztus 11-én a nagyváradujvárosi és élesdi leánybibliakörösök kisebb konferencia jellegű leánynapot rendeztek. A 4 csoportban tartott bibliaköri óra után: résztvettek az Istentiszteleten, ahol Vadai Béla esperes ajkán keresztül szólott a seregbe gyülekezésre való hívás riadója. Templomozás után közös megbeszélés volt a „bibliakörösleány kötelességei és nehézségei”-ről. Délután gazdag műsorú templomi ünnepély volt a hivek nagyszámu

részvételével, amidőn is több, mint 1000 Lei perselypéNZ gyűlt össze. Ezután mindkét leánybibliakör, valamint az élesdi fiubibliakör tagjai kiránduláson vettek részt, ahol a tábortűz áhítata mellett kapcsolódtak szorosabban egymáshoz és Istenhez a lelkek és tanulták az isteni dicsőség-mondás szavát: Vajha sok helyen fölharosanna a seregyűjtés riadója!

Társszerkesztők: Ar dai Aladár, dr. Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

■ ■ ■ H I V A T A L O S R É S Z ■ ■ ■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Pénztári: 2824—1929-III. szám. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Mult hó 31-én kelt körrendeletemben felhívtam az összes lelkészi hivatalokat, hogy az 1930. évi **Református Árvaházi Répes Naptár** megrendelésére és az ahhoz szükséges statisztikai ivekre vonatkozó válaszokat augusztus hó 10-ig minden lelkészi hivatal okvetlenül juttassa vissza hivatalomhoz. Tekintettel arra, hogy ezen ivék a határidő letelte után is még igen sok helyről nem érkeztek be, ismétellen felhívom mindazokat, akik ezen kötelezettségüknek nem tettek eleget, hogy a kívánt adatokat azonnal küldjék be hivatalomhoz. Oradea—Nagyvárad, 1929 augusztus 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

3280—1929. **KÖRRENDELET.** *A kebelbelt egyházközségek Nt. Lelkészei és a közép és elemi iskolák Igazgatóságának.* A fiatal, kiskoru bünbeesettek megmentési ügyével foglalkozó és azt irányító bíróság részéről oly értelmű felhívás intéztetett hivatalomhoz, hogy ezt a rendkívül nagyjelentőségű humánus ügyet fentebb címzetteknek ne csak becses figyelmébe ajánljam, hanem egyszersmind hangsúlyozottan fel is kérjem, hogy amennyiben az illetékes hatóságoktól hozzájuk megbízatások érkeznének, azt a legnagyobb jóindulattal fogadják el és a megbízatást teljesítsék. Nekem nincs szükségem arra, hogy különösebben rajzoljam a kiskoru bünözök megmentésére irányuló munka rendkívüli jelentőségét, mert mindnyájan érezzük, hogy ha valamikor volt szükség a lelki gondozást a kiskoru bünösökre kiterjeszteni, ugy ez a szükség ma sokkal inkább nyomult előtérbe. Elvárom tehát és kérem is, hogy a lelkész vagy tanító urak a hozzájuk intézett megkereséseket a legnagyobb előzékenységgel fogadják el és a kiskoruak ügyét faji és valláserkölcsi szempontból olyan nagyfontosságúnak tekintsék, amelyért a legnagyobb odaadást kell teljesíteni. Oradea—Nagyvárad, 1929 augusztus 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Pályázat az amaci ref. egyház kántortanítói állására. **J a v a d a l o m**: 1. Természetben szép, jó lakás, jó melléképületekkel, mintegy 1400 négyszögöl kerítel. 2. 21 magyar hold és 400 négyszögöl szántó és réli földek haszonélvezete; mindennemű adót földek után egyház fizet. — 3. 4 drb marhára legeltetési jog; ezek adóját is egyház fizeti. 4. 1200 kgr. tiszta rostált búza természetben. 5. 3 öl kemény, hasáb tűzifa, a tanító udvarára beszállítva. 6. Stóla egyházkerületi megállapítás szerint. 7. Márton Bálint-alap kamataiból 50 Lei készpénz. Mindezen fizetést egyházi felsőbb hatóság évi 29,470 Leire értékelte s ennek kiegészítéséül: 8. Készpénzben fizet az egyház államsegély kiutalásáig évi 5720 Lei összeget; továbbá 9. Minden tanköteles növendék után, államsegély kiutalásáig 1 véka csöves tengeri és 100 (egyszáz) Lei készpénz. 10. Az 1. szám alatt jelzett házi kert mindenkor megszántatásáról egyház gondoskodik. Pályázhatnak államérvényes oklevéllel bíró és katonai kötelezettségüknek eleget tett férfi-tanítók; továbbá nosztrifikált oklevéllel bíró s románban eredményesen tanítani képes nők is. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 3 hét. Állás választás után azonnal elfoglalandó. Iskola vegyes I—VII. osztályu. **K ö t e l e s s é g e k**: Tanítás, énekvezérség (ez nőket csak annyiban kötelezi, hogy helyettesről gondoskodniok kell), egyházi jegyzőség, lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat (mely természetese nőkre nem vonatkozik). **A m a j i**—**A m a c** Szatmártól 6 km.-re fekszik; Szatmárral összekötő kövesútja épülőfélben. **V a s u t**: helyben. **P o s t a**: Szatmár. Kellőképpen felszerelt pályázati kérvények az amaji-i (amaci) ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Kelt Amaji—Amac, 1929 augusztus 11-én. **S i e t ő** Pál lelkész, **L é n á r t** Albert gondnok.

Pályázat. A balc—bályoki ref. egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett másodtanítói-(női) állásra. **J a v a d a l o m**: Lakás egy kat. holdas telekkel. 2 Készpénz meg egyezés szerint, mivel az állás államsegélyes volt. Pályázatok a fizetési igény megjelölésével augusztus 25-ig a lelkészi hivatalhoz küldendők, hol levélbeni, vagy személyes megkeresésre bővebb tájékozódás nyerhető. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. **B á l y o k**, **B i h a r m e g y e**. **P o s t a**, **v a s u t**, **t á v i r d a** helyben. **P r e s b i t é r i u m**. 2—2

Pályázat. A biharfélegyházai [Roşiori, Jud. Bihor] református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. **F i z e t é s**: 1. Lakás, természetben, melléképületekkel. 2. 5 katasztrális hold egyházi, 11 katasztrális hold agrárföld, melynek adóját egyház fizeti [4500 lei], 2 kat hold agrár faiskola, melynek adóját haszonélvező fizeti. 3. 10 q buza hivektől, államsegély elnyeréséig tandíj és más járandóság címén 16 q buza. 4. Készpénz 4560 lei, államsegély elnyeréséig tandíj 2000 lei. 5. 8 méter fa ára, 3500 lei. 6. 2 legeltetési jog. 7. Egyházkerület által megállapított stóla. **K ö t e l e s s é g**: I.—VII. osztály vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség Kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázathoz szükséges okmányok a ref. lelkészi hivatal címére küldendők augusztus 25-ig. **P r ó b a é n e k l é s**, **o r g o n á z á s**, **v á l a s t á s** augusztus 25. (Deapoi vasútállomás 1 kilométer.) **P r e s b i t é r i u m**. 2—2

MEGJELENT ÉS KAPHATÓ!

Nagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt) approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója
az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ara: a II. osztály számára 16 Lei, III. osztály számára 20 Lei.
IV. osztály számára 20 Lei.

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tannyelvű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben *az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek.* A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentékenyen megkönnyebbiti a tanító munkáját.

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Hagyóvár, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

Rérem a Nőegyletek síb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor

Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Leszámítól váltókat. Folyósít jelzálogkölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriai”
biztosító-társaságát. 33**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 33

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait 33

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszereivények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A Károli ünnepnapok előtt.

Isten segítségével nemsokára összegyülekeznek romániai református egyházunk órállói, lelkészi és világi vezetői, lelkipásztorai, tanítói, presbiterei és mindazok, kikre nézve Isten igéje életet jelent, az igét őrző és hirdető anyaszentegyházunk pedig kincset s a hozzátartozás büszkeséget és boldogságot. De éppen ezért ennek az összegyülekezésnek minden tekintetben méltónak kell lenni az Igéhez, egyházunkhoz és önmagunkhoz.

Erre az Ur közelében leendő sátorozásunkra legelső sorban Isten iránt való hálánk kötelez bennünket. Hálánk azért hogy az ő igéjéhez, annak tiszta, életadó forrásához elvezetett bennünket, az ígére kiváltképen szomjazó népeket és hogy ezzel vigasztalta őseinket, megtartotta nemzetünket, amikor a négy-száz év előtti nagy katasztrófa idején elhagyottan, reménytelen, gyászban nézte a nagy sirt, melyben már már nemzet sülyedt el. Kötelez a hálánk azért, hogy Isten az ő igéjét nyelvünkön is megzendítette s ezzel őseink számára új erőt adott az élethez és nyelvünknek az ige fényében felragyogott drága szépségeiben művelődésünk új és igazi forrását nyitotta meg. De különösen kötelez a hála minket, lelkipásztorokat, hogy az ígének hirdetőivé tett és éppen ma hívott el erre a tisztre bennünket.

Kell továbbá, hogy itt éljen a hála azért a nagy lélekért és lobogó szellemért, ki felértékelhetetlen munkálkodásával legnagyobb magyar tolmácsává lett Isten szavának, hogy az általa megzendült magyar ige nemcsak egyházunknak lett drága kincsévé, hanem nyelvünkre és nemzetünk műveltségére évszázadokra kiható áldásos hatást gyakorolt. Mindezért és Istennek az ő igéje által adott számtalan áldásért hálát adni nagy öröme-zéssel minél nagyobb seregben gyülekezzünk össze.

Jöjünk össze azért is, mert ezek a nagy napok áldott alkalmak lesznek erdélyi testvéreinkkel való találkozásra és a velük való testvéri viszony erősítésére, sőt megteremtésére. A közös hitnek közös sorsunkban való szilárdítása, a szeretetnek egymás szívébe való átsugározás s az egység kifejezése már magában is olyan fontos mindnyájunkra nézve, hogy már egyedül az kívánatossá teszi számunkra a nagy napokon való részvételt. De nekünk különösen meg kell gondolnunk még azt is, hogy most erdélyi testvéreink jönnek hozzánk, tehát számbelileg is adjuk bizonyosságát irántuk való szeretetünknek.

Ott kell lennie mindenkinek, akit csak súlyos okok nem tartanak távol, továbbá azért, mert ez a táborozás kifejezője a bennünk, egyházunkban, munkásaiban és hiveiben rejlő öntudatnak. Ez fokmérője lesz egyházunk iránt való hűségünknek és lelkesedésünknek. Reprezentálni fogja a bennünk lévő lelki és szellemi erőt és értéket. Kell tehát, hogy mindezek felől méltó bizonyosság legyen a ránk néző szemeknek.

Menjünk el végül saját magunkért. Hogy néhány napra kiragadva magunkat a világból, letéve gondjainkat, békét kötve küzdelmeinkkel az Ur Jézus áldott közelségében új erőt nyerjünk és majd felemelkedett lélekkel folytathassuk munkánkat tovább egyházunk javára és Isten dicsőségére!

Lelkészek és világiak, férfiak és nők, közöttük különösen papnők, tanítónők, menjünk el, mint drága áron is megveendő alkalomra, e nagy ünnepnapokra. Az Istentől gazdagon megáldott „istenes vén ember“ születése négyszázados fordulója nem ember ünneplése lesz, hanem az Ige ünnepe. Ünneplésünk hódolat lesz az Ige előtt, méltó legyen hát hozzá hódolatunk!

Debreczeni István.

Az Országos Református Lelkészegyesület lelkeszi konferenciája, az Országos Presbiteri Szövetség nagygyűlése, az ORLE. nagy kálvineumi ünnepélye és országos közgyűlése, az Országos Református Jóléti Társulat közgyűlése folyó évi augusztus hó 27-ig tart Miskolcon.

Találkozó. Huszéves találkozóra gyűlnek össze szeptember hó 9-én Debrecenben azok, akik 1909-ben végezték theologiai tanulmányukat. Jelentkezéseket elfo-

gad és részletes tájékoztatót küld a lelkeszképző-intézet.

A cseh Nagysallóban auguszt. 23—25. napjain országos református leánykonferencia van. A főiskolai és középiskolai református ifjuság pedig Kissáróban tartja konferenciáját.

A felsőbányai egyházközség iskolájának kijavításához szükséges anyagiak összehozatala végett folyó hó 4-én igen szépen sikerült kerti ünnepélyt rendezett.

A Kolozsvári Református Nőszövetség ügyrendje^{*)}

I. Szakasz. A szövetség címe célja és eszközei. 1. §. Cím és székhely. A szövetség címe: „Református Nőszövetség“. Székhelye: Kolozsvár.

2 §. A szövetség célja: A Református Nőszövetség a hitélet ápolására, a gyülekezeti jótékonyosság gyakorlására alakult szervezet és ezen cél szolgálatára az alábbi feladatok önzetlen betöltésére törekszik:

Általában feladatának ismeri a ref. nők vallási, kulturális, jogi, gazdasági, erkölcsi életérdekeinek előmozdítását, valamint a segélyre, gyámolításra szorulóknak anyagi és erkölcsi támogatását és pedig:

a) Vallási téren, amennyiben az evangéliumi hitélet elmélyítése céljából bibliaórák, vallásos összejövetelek, vasárnapi iskolák, ifjúsági szövetségek, templomi ünnepélyek stb. rendezése, szervezése által általában a gyülekezeti tagok, kiváltképpen a ref. nőknek megfelelő hitbeli támaszt kíván nyújtani az élet feladatainak krisztusi szellemben való betöltésére.

b) Kulturális téren, amennyiben előmozdítani kívánja a női oktatás fejlesztését megfelelő iskolák támogatása, szakiskolák létesítése által, valamint szolgálni kívánja az egyetemes műveltség terjesztését, ismeretterjesztő, népszerű tudományos, egészségügyi előadások, családi esték rendezése által a felnőttek és ifjak részére rendezendő tanulmányi kirándulások, gyermekek és ifjak részére tartandó ünnepélyek, előadások által a gyülekezet ifjúsága körében.

c) Jogi téren, amennyiben gondoskodni kíván arról, hogy tagjai, általában a ref. nők, életérdekeinek megfelelő oltalmazására, védelmére kellő jogi tanácsadásban, utbaigazításban részesülhessenek.

d) Gazdasági téren, amennyiben munkaalkalmak szerzését, állások közvetítését vállalni óhajtja. Szegény segélyezés által közvetlen segítségére siet azon családoknak, amelyek megélhetéséhez az egzisztenciális alap hiányzik.

e) Erkölcsi téren, amennyiben megfelelő patronage létesítése által különösen védelmezni, segíteni, tanácsolni kívánja azokat a ref. lányokat, asszonyokat, önálló foglalkozást űző, kenyérkereső nőket, árvákat, özvegyeket, cselédeket, akik az élet legtöbb kísértésének vannak kitéve s e célból árva-otthonok, cseléd-otthonok, menedékhelyek létesítését, támogatását feladatának ismeri.

f) Istápolni törekszik a betegeket, elhagyottakat, munkaképtelen szegényeket, aggokat anyagi segélyezés, kórházak, agghemházak létesítése, segítése által.

^{*)} Ez ügyrend leközlésével segítséget akarunk nyújtani a gyülekezeti nőszövetségek megalakításához.

3. §. Eszközök. A szövetség céljainak elérésére szolgálnak:

1. A szövetség jövedelmei: a tagok járulékaival s másnemű adományokból, az alapítványok, vagy tőkésítendő adományok kamataiból.

2. A szövetség tagjai által varrott, vagy készített ruhák, kézimunkák, művészi tárgyak eladása, kisorsolása, a szövetségnek adott, vagy által vett élelmiszerek kiosztása.

3. A szegények, árvák, özvegyek gyámolítása, védelemre szorulóknak meglátogatása, pártolása.

4. Jóraivaló, evangéliumi szellemű irodalmi művek propagálása, elajándékozása, esetleg kiadása.

5. Bibliaórák, felolvasások, műsoros estélyek, előadások, vallásos ünnepélyek, tanulmányi kirándulások tartása, különösen nők részére.

6. Szövetségi énekkar, énekkarok szervezése.

II. Szakasz. A szövetség tagjai. 4. §. A tagokról általában. A szövetség rendes tagjává lehet minden ref. konfirmált aszszony, leány, akit a választmány felvesz.

5. §. A tagok minősége és kötelességei. A tagok háromfélék, ugymint:

a) Alapító tagok, akik a szövetség pénztárába egyszersmindenkorra legalább 2000 leit fizetnek.

b) Rendes tagok, akik évenként 100 leit fizetnek. Ha egy családból több tag lenne, a családfő 100 leit fizet, a többi családtagok két személynél 50—50 leit, ha egy családból háromnál több tag lép be, a családfő 100, a többi 30—30 leit fizet.

c) Pártoló tag, kik évenként legalább 50 lei összeggel járulnak a szövetség céljaihoz.

A tagok kötelesek az önként elvállalt munkát gondosan, lelkiismeretesen végezni, tagsági díjaikat, egyéb vállalt kötelezettségeiket pontosan fizetni, teljesíteni s őrködni, hogy a szövetség öntudatos, komoly és határozott református-keresztényen szellemben vezettessék.

A tagsági kötelezettség 3 évre terjed. Férfiak, más vallásuak csak pártoló tagok lehetnek.

6. §. A tagok jogai. A női alapító és rendes tagok a közgyűlésen tanácskozás és szavazati joggal bírnak, igazgató-választmányba, köri választmányba választhatók.

Az a tag, aki három év elteltével a szövetségből való kilépését be nem jelenti, továbbra is tag marad s kötelezettsége a további három évre is kiterjed. Az olyan tag, aki tagsági kötelességét pontosan teljesíteni elmulasztja, járulékaival hátralékban marad, a tagok sorából törölhető.

(Folytatása következik.)

KÜLFÖLD

Hisz-e még az orosz ifjuság Istenben?

A „Bezbejniki-ek ligája“ — az istentelenek — Moszkva Sakelniki negyedében [munkás külváros] egy nagyon fontos ankétot rendezett a gimnáziumi tanulók között. A „Bezbejniki-ek“ eme kísérlete, mely első ebben a nemben, azt tűzte ki célul, hogy igazolja propagandájának eredményét és számot adjon a tanuló ifjuság, főleg a proletár ifjuság hitéről. Az ankétot sok ravaszsággal és tapintatossággal rendezték meg. Minden tanuló egy papirlapot kapott, amelyre felül mindenkinek fel kellett írnia kezdőbetűjét F. [fiu, vagy L [leány] [illetőleg Oroszországban M. és D] és azután feleltek a következő kérdésekre egy keresztnek, vagy vonalnak segítségével:

1. Hisz-e Istenben? 2. Imádkozik-e? 3. Látogatja-e a templomot?

Az ankét rendezői felvetettek még egy más kérdést is; abban az esetben, ha látogatják a templomot, önként mennek-e, vagy hozzátartozóik parancsára? Erre a kérdésre nem volt felelet.

Minden lap teljesen névtelen volt, hála ennek, a feleletek teljesen őszinték voltak. A „Bezbejniki-ek ligája“ szerette volna még megismerni a gyermekek szociális álláspontját is, de lemondottak erről, attól tartván, hogy még magában Oroszországban sem felelnek ebben a tekintetben őszintén a gyermekek. Kikérdezték a 8 osztály 615 tanulóját mind. Íme az ankét eredménye:

	Fiuk:	Leányok:	a két nem együtt:
Nem hisznek Istenben	183 [77.9 %]	175 [46 %]	352 [58.2 %]
Hisznek Istenben: . . .	52 [22 %]	205 [53.9 %]	257 [41.8 %]
Imádkoznak	40 [17 %]	169 [44.5 %]	209 [34 %]
Látogatják a templomot	40 [17 %]	154 [40.5 %]	194 [31.5 %]
Az ankét összes résztvevőinek száma . . .	235	380	615

A „Bezbejniki-ek ligája“ úgy találja, hogy az ankét eredményei egyáltalán nem kielégítőek. A „Tarrareff“ vallásellenes folyóirat azt írja az 1928. év 3. ik számában, hogy 100 gyermek közül 22, [a leányok közül pedig több mint fele] akik elhagyják a szovjet iskolát, fertőzve vannak a vallásos ópiummal. Kissé tovább a következő konklúziókra jut:

„1. Ezek a számok rombadöntik azt a legendát, hogy a nép között a vallás idegen a gyermekek előtt. 2. Lerombolják azt az ideát is, hogy a gyermekekénél a vallásos érzés kizárólagosan a szociális környezettől függ. A kikérdezett tanulók legnagyobb része a proletariátushoz tartozik és senki sem számított éppen a szülők részéről aktív vallásos befolyásra. Erősíteni kell tehát a vallásellenes propagandát, hogy ne ringathassa senki se magát abban az illúzióban, hogy proletár ifjuság eredeténél fogva atheista.

Szerintünk ezek az adatok a következőkre engednek következtetni:

1. A gyermekek többsége öntudatos, lelkiismeretes és logikus hívő kell legyen, mint az atheisták a maguk hitetlenségében. Csak egy nagyon kicsiny kisebbség adott az anketon határozatlan feleletet. És ami még több, majdnem minden hívő tanuló az egyháznak is tagja, ami kétségtelenül új dolog az orosz életben. 2. A hívők aránya Oroszországban viszonylagosan nagy, dacára a kommunisták minden erőfeszítésének, mivel a liceumok kurzusai is hatással vannak általában a fiatalság a kételkedő periodusára és a vallásos krízisére. Az arány 42:100 [42%] fiatal hívők között valószínűleg nem alacsonyabb, mint a „kapitalistáknak“ nevezett államok keresztyén tanulói között. A legérdekesebb az lenne: hasonló anketot rendezni az ifjuság között, meglátogatva a külföldi orosz iskolákat. 3. Végül a „Bezbejniki-ek ligájának“ helyzete számunkra egy egészen speciális tanúságot ad, mert ez megsemmisíti a „Bezbejniki-ek“ alapvető teoriáját a vallásos hiedelmek kizárólagosan szociális természetéről. Így demonstrálta alaptévedését a vallás-ellenes propaganda, kimutatván azt ligájának tagjai által.

[Le Christianisme 4. IV. 1929]

Kocsmár B.

HIREK

Harangavatás Csokalyban.

Bensőséges és lelki élményekben gazdag ünnepség keretében helyezte el új harangját őrálló helyére a csokalyi gyülekezet e hó 11-én. A virágokkal díszített harangot, mely tiszta, zengzetes intonációjával, formás és szolid kivitelével Biszák gyoroki mestert dicséri, Végh József esperes meghaló imádsága után huzták fel a toronyba. Ott, régen elárvult s reávarakozó társával megkondulva, legelső szavával is a gyülekezet kicsinyjét-nagyját s az ünnepre mindenfelől összesereglett sokaságot hívta az örökké élő Isten imádságára. A délelőtti ünnepi istentiszteleten az imádságot Végh József esperes, az alkalmi szent beszédet pedig Csernák Béla Nagyvárad-olaszi lelkész, egyházkerületi főjegyző mondotta Pál apostolnak a korintusbeliekhez intézett szavain: „én nagy örömmel áldozok“ építve fel beszédét. A tematikus

egységet mintaszerűen megtartva, mutatott rá azoknak a nagy áldozatoknak a sorára, melyeket a csokalyi gyülekezet s vele együtt valamennyi református gyülekezetünk hozott és hoz állandóan az Isten anyaszentegyházának épüléséért és előmeneteléért, — egyben magyar fajlánk fenmaradásáért és jövőjéért boldogulásáért. A nagy hatást keltő beszéd mellett kiválóan emelte és kedvessé tette az ünnepet Pappszász Stefikének és Katusnak a község közszeretletben és becsülésben álló földesura leánykájának és a vendégként ott időző Harslinszky Mancsi és Tibor ikertesvéreknek, kik egymásnak nemcsak születés szerint, de a muzsikában is congeniális testvérei — együttes egyházzenei szereplése. Weber áhítatos szép melódiájának és az „Ároni állás“-nak előadásában a három bájos leányka énektriója Harslinszky Tibor temperamentumos hegedűkíséréte mellett igen

szépen érvényesült s a hallgatókra feledhetetlen benyomást gyakorolt. Az istentisztelet idején Simon Imre helybeli lelkész ismertette röviden a harangbeszerzés történetét. A délutáni Istentiszteleten az imádságot és prédikációt Boruzs Lajos vedresábrányi lelkész végezte mély hitbeli meggyőződéssel és nagy szónoki lendülettel. — Nagyban hozzájárult az ünnepség fényének emeléséhez a csokalyi gyülekezet vegyeskara által előadott ének is Koos Mihály tanító vezetésével. Az ünnepélyen jelen voltak Bónis Elemér, dr Kotzó Jenő földbirtokosok, ugyis mint egyházi tisztséget betöltő férfiak és velük együtt a környékbeli előkelő földbirtokos családok több illusztris tagja, akik mindnyájan Papszász Lajos kamarás és kálvinista hithűségben, valamint minden erényekben példás hitvese uriházának voltak kedvesen látott vendégei.

A szalmári vándorlók ünnepélye meleg érdeklődés mellett és a siker jegyében folyt le augusztus 4-én. A 30, 25, 20 és 10 évvel ezelőtt érettségizettek kivül szép számmal jelentek meg azon református középiskoláink egykori növendékei s velük együtt ott voltak mindazok, akik iskoláink ügyét szívükön viselik. Az ünnepély a délelőtti istentisztelettel kezdődött, amelyen a gyülekezet buzgó éneke után, Orosz Ernő hiripi lelkész imádkozott mély meghatottsággal, buzgóságosan. Majd Sárközi Lajos németi-i lelkész a Prédikátor könyve IV. r. 12. v. alapján tartott szívekbe markoló egyházi beszédet. Istentisztelet után a találkozóra egybegyültek volt tanáraik előtt tisztelgettek, kiknek nevében dr Hanzt Jenő igazgató válaszolt a dr Kiss

Endre ügyvéd által tolmácsolt üdvözlésre. Barátságos beszélgetés, a diákkori kedves emlékek felújítása következett ezután, melyet bankett követett. Délután a Lorántffy Zsuzsánna Egyesület rendezett társadalmi összejövetelt a gimnázium udvarán, amelyen, az eleinte kedvezőtlen idő dacára is, szép és előkelő közönség jelent meg. A délutáni eső által felfrissült levegő kellemessé téve a szabadban való tartózkodást, az előbb csüggedő hölgyek annál nagyobb buzgósággal láttak hozzá az asztalok felterítéséhez és a vendégek ellátásához. Este 9 óra tájt már egészen benépesült a gimnázium tágas udvara és az ott felállított asztalok mellett a város és a vidék magyarságának színe-java foglalt helyett, sőt jól esett látnunk, hogy ez alkalommal még a szomszédos megyékből is voltak vendégeink, akik iskoláink iránt szintén meleg szeretettel és érdeklődéssel viseltettek. Majd a vacsora elköltése után, a fiatalság táncrea perdült, az öreg diákok ajkán pedig hol itt, hol ott felcsendült egy-egy dal, visszahíva a letűnt szép, boldog ifjúságot, a békésebb és áldottabb multat. — És az öreg diákok közt ott voltak szeretettől és tisztelettől övezve az öreg tanárok, akik volt tanítványaik társaságában vettek bucsut ezen az estén attól az iskolától, amely egy életen át munkásságuknak a színtere volt. Az érettségi találkozóra összegyűlt öreg diákok elhatározták, hogy a nehéz viszonyok közé jutott iskola támogatása érdekében a volt tanulótlársak közt mozgalmat indítanak.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 3362—1929 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnök és elemi iskolai Igazgató-tanító urnak.* Mihez tartás végett közlöm, hogy az állami elemi iskolai törvény 19-ik §-a értelmében, azok a szülék, akik gyermekeiket a mi református iskoláinkban, vagy más nem állami iskolában óhajtják taníttatni, kötelesek a községbeli állami iskolánál szeptember 1. és 10. között személyesen írásbeli nyilatkozatot letenni, megjelölve ebben a nyilatkozatban azt az intézetet, vagy iskolát, amelyben gyermekeiket taníttatni fogják. E személyes nyilatkozattétel alól senki föl nem menthető. Közlöm azt is, hogy a 7 évet f. évi szeptember 1-én be nem töltött gyermekek nem irhatók be az elemi iskola I-ső osztályába, csak külön miniszteri engedéllyel. Felkérem a Nt Lelkészi hivatalt, hogy a jelentkezési kötelezettség elmulasztásából származható minden joghátrány kikerülése végett e rendeletemet sziveskedjék a katedrából kihirdetni és addig is a legmegfelelőbb módon az érdekelt szüléknek tudomására adni, hogy ha nem személyesen adják be az állami iskolánál a nyilatkozatot, gyermekeiket nem járathatják a mi felekezeti iskoláinkba. Az igazgató tanító urakat pedig arra kérem, hogy a jelentkező lapok kiállításában legyenek a szülék segítségére. A személyes jelentkezés elmulasztásából származó esetek orvoslására lépéseket tenni az elmúlt tanévben történtek után nem lesz módomban. Oradea—Nagyvárad, 1929 augusztus 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

5287—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli hitoktatónak.* A közoktatásügyi minisztérium A 55842—29—651. M. sz. rendeletével a hitoktatók román vizsgája és autorizációs kérvényére vonatkozólag a következőképen rendelkezett: 1. A rendszeresített elemi iskolai hitoktatók, ha papi jellegük nincs, [azok a tanítók, akik kizárólag hitoktatással foglalkoznak] és a rendszeresített tanszéket betöltő középiskolai hittantanárok román vizsgát tenni kötelesek [ha a törvény értelmében egyébként fölmentve nincsenek] s szabályszerűen tartoznak autorizációért folyamodni a Mot. 16. szerint. 2. Azok a hitoktatók, akik nem bírnak papi jelleggel, sem nem működnek rendszeresített hitoktatói álláson, tehát ideiglenes megbízásból tanítanak hittant, a minisztériumhoz felterjesztik autorizációs kérvényüket a következő három melléklettel: ad. a) állampolgársági bizonyítvány, ad. d) erkölcsi bizonyítvány a polgári hatóságtól, ad. e) nyilatkozat, hogy nem volt büntetve kizárással az állami oktatásról. [A betűk a Mot. 16. bekezdéseire vonatkoznak.] Ez a pont a kebelbeli tanítókra nem vonatkozik. 3. A papi jelleggel bíró hitoktatók, [lelkészek, lévita lelkészek, káplánok] sem román vizsgát tenni nem kötelesek, sem autorizációs kérvényt nem tartoznak betérjeszteni, ezeket hivatalom táblázatban jelenti be az illetékes revizorátushoz, ill. inspektorátushoz. Bár ez a rendelet közvetlenül

csak a magánoktatási törvény rendelkezései alá eső iskolákra vonatkozik, egyéb intézkedés hiányában alkalmazni fogjuk az összes hitoktatókra, hacsak a minisztérium hozzá intézett kérdésekre másként nem dönt. Ezek szerint elrendelem, hogy: 1. A 1. pont alatt említettek Mot. 16. szerint teljesen felszerelt autorizációs kérvényüket haladéktalanul terjesszék be hivatalom útján és ha egyébként felmentve nincsenek, román vizsgára jelentkezzenek [2798 sz. Kör. Ref. Lap. 382. old.]. Fel vannak mentve a román vizsga alól, akik 1926 márc. 10-én betöltötték az 55. évet, vagy 30 szolgálati évet, vagy 1923. év óta sikeresen román vizsgát tettek s erről bizonyítványuk van, vagy ugyan ezen év óta szerezték meg tanítói oklevelüket. Kérésre hivatalom pontos utasítást ad 2. A második pont alatt említettek küldjék be hivatalomhoz a következő kérvényt: Domnule Ministru, Subsemnatul vă rog cu toate stima să binevoiți a lua la cunostința funcționarea mea la școală [la școlile] [az iskolák neve, ahol működik] ca catihet reformat numit cu proces verbal a presbiterului din [egyházközség] No _____ din [dátum]. Conform al. din urmă al ord. Min. A 25842—29—651. M. Alăturez documentele ad. al. a. d. e. din art. 16 al legii înv. part. Melléklendők a fentebb elsorolt okmányok. 3. A harmadik pont alatt említettek szept. 1-ig jelentsék hivatalomnak a következő adatokat: Név, jelleg, község, vármegye, milyen iskoláknál tanít. Ugyanezt a jelentést küldik be azok a saját iskoláinknál működő tanítók, akik a hittant állami iskoláinkban is tanítják, jelezve a fentiekben kívül autorizációjuk számát, vagy hogy mikor folyamodtak autorizációért. Ezen jelentés legpontosabb beküldését annál is inkább követelem, mert az ezek alapján összeállítandó táblázatot hivatalomnak szept. 10-ig az illetékes revizorátushoz ill. inspektorátusokhoz be kell küldeni s a mulasztásból származó erkölcsi és anyagi károkért a mulasztókat teszem felelőssé. Azoknak a tanítóknak, akik csak a saját iskoláinknál tanítják a hittant, semmiféle külön hitoktatói autorizációra, vagy bejelentésre szükségük nincs. [Ha állami iskoláknál is tanítanak, alkalmazkodnak a 3. ponthoz.] Oradea—Nagyvárad, 1929 augusztus 16. Súlyok István s. k., püspök.

3321—1929—II. — KÖRRENDELET. — *Valamennyi véglegesítési vizsgálatra kötelezett tanítónak és tanítónőnek.* A véglegesítési vizsgára vonatkozó kérdésekre a nagyenyedi tanítóképző igazgatóságától a következő felvilágosítást kaptam: „508—929. Tájékoztató véglegesítő vizsgálatokra. — A vizsgálat tárgyai: A) Írásbeli: Akinek dolgozata 7-es, vagy annál jobb osztályzatot nyer, azok mehetnek szóbeli vizsgálatra. B) Szóbeli: Akinek osztályzata a románnyelvi tárgyakat külön és a magyarnyelvi tárgyakat szintén külön számítva, 7-es médiát eléri, azok mehetnek próbatanításra. Minthogy a tananyagot a rendelet nem állapítja meg, a bizottság ahhoz az irányhoz fog alkalmazkodni, melyet a rendelet így fogalmaz meg: „Ennek a vizsgálatnak az a célja, hogy megállapítsa, hogy az ideiglenes jellegű tanítók 3 évi működés után végleg elsajátították-e a tanítóképzőben nyert

ismereteket." Tehát a kérdésnél irányadó a tanítóképző-intézeti tanterv lehet. Minthogy pedig a tananyagban a multhoz képest lényeges változás nincs, készülésre mindenki használhatja azt a tankönyvet, melyet tanult az iskolában. Azok számára, akiknek régi tankönyveik nincsenek meg, tájékoztatásul idejegyzem intézetünkben most használatban lévő tankönyveket: Valástan: dr Makkai Sándor: Kegyelemből hit által, dr Révész I.: A keresztyénség története és a magyar protestántizmus története, dr Makkai—Juhász: Bibliaismertetés, Heid. káté. Pedagógia: Engedélyezett tankönyv nincs. Románnyelv: Adamescu—Dragomirescu: VI—VII o. Istoria literaturi române. Magyar nyelv: dr Borbély J.: A magyar irodalom története (2 kötet), dr Bilinszki Lajos: Magyar nyelvtan. Történelem: Argetoianu: Istoria romanilor. Földrajz: Xantus F. Románia. Természettudományok: Gelei: Állattan. Soós: Növénytan. Csefo: Fizika. Balogh: Kémia. Ezek a könyvek mind megkaphatók a Minerva könyvkereskedésben Kolozsváron. C) Próbatanítás: Az osztályzatnak itt is legalább 7-nek kell lennie." Miheztartás végett ezeket az érdekeltek tudomására hozom. Oradea—Nagyvárad, 1929. aug. 20. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István s. k. püspök.

3346—1929. KÖRRENDELET. *Valamennyi román vizsgára kötelezett tanítónak.* Miheztartás végett közlöm a helybeli revizoratus rendeletét „4883—1929. Sziveskedjék értesíteni a fenntartósága alá tartozó tanítókat, akik a románnyelvi vizsgán megjelenni tartoznak, hogy f. évi augusztus hó 26-án jelentkezzenek Cluj on az iskolai inspektorátusnál." Az egyházközségeket kötelezem rá, hogy ezen vizsga letételére utazó tanítók készíadásait teherbíró képességükhöz képest 1300—1500 [Ezerháromszáz-Ezeröttszáz] lei erejéig térítsék meg és pedig, mint már az elmúlt évben 3867—28. sz. körrendeletem pótlásául az esperes urakhoz intézett levelemben elrendeltem, tekintet nélkül a vizsga eredményére. Oradea—Nagyvárad, 1929. aug. 20. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István s. k. püspök.

3240—1929. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Lelkészi Hivatalnak.* F. hó 31-ig jelentendő az egyházközségektől fenntartott, vagy azokkal kapcsolatosan működő ifjusági körök, társulatok, egyesületek stb., melyeknek tagjai akár kizárólag, akár nagyobb számban iparos ifjak. Oradea—Nagyvárad, 1929. augusztus 22. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István s. k. püspök.

Pályázat. A dobrai ref. egyház presbitériuma kántortanítója katonasághoz való bevonulása folytán pályázatot hirdet helyettes kántortanítói állásra az 1929—30-ik iskolai évre. Pályázhatnak kellő képesítésű férfitanítók. **Kötelelesség:** a IV—V—VI—VII. osztályok vezetése s a kántorsággal járó összes teendők, egyházi jegyzőség, énekkar szervezése, vezetése, belmissziói munkában lelkésznek segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén s kanonikus órákon lelkész helyettesítése. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet szept. 1-ig Ref. lelkészi hivatalnál Dobra, p. u. Supurul de jos. Jud. Salaj. Presbitérium.

MEGJELENT ÉS KAPHATÓ!

Nagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt) approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója
az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ára: a II. osztály számára 16 Lei, III. osztály számára 20 Lei,
IV. osztály számára 20 Lei.

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tannyelvű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben *az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek.* A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentékenyen megkönnyebíti a tanító munkáját.

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

Kérem a Műegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓJÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
számított váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triesztli „Adria”
biztosító-társaságát.** 34

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 34

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 34

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Miért nem járnak egyesek templomba?

Sok embernek egészen fenkölt érzelmei vannak a vallást illetőleg... néha, néha. Azonban a vallás egészen más valami, mint néha napján való nobel érzelmi felbuzdulás. Életmód az. Egy bizonyos kvalitású élet komoly bélése. Az egész embert igénybe veszi az.

A vallás ezen alapfogalmának a félreértése okozza a legtöbb esetben az emberek távolmaradását az Úrnak házatól. Én egy alkalommal komoly tanulmány tárgyává tettem ezt a témát. Kutattam azokat az okokat, amik az embereket távoltartják a templomtól. Ezerféle üres kifogással hozakodtak elő azok, akikről megkérdeztem távolmaradásuk okát. Egyetlenegy sem volt elfogadható ok, csupán ürügy. Mint a nagy vacsorára hívott vendégeké az evangéliomban. A legtipikusabb kifogás a következő volt: „Azért nem megyek a templomba — mondta roppant komolysággal egy értelmes iparos ember — mert a nővérem rendszeresen jár; már pedig az anyai örökség elosztásánál csunyán megcsalt volt. A zongorát jogtalanul elravaszkodta tőlem. Nem megyek én olyan templomba, ahol ilyen képmutatók vannak“.

Ez a legáltalánosabb kifogás: „Nem megyek templomba, mert a haragosom is oda jár. Képmutatók járnak oda csak!

Akárcsak az evangéliomi hivatalosokat hallanám: „Szántó-földet vettem és ki kell mennem, hogy azt meglássam“. Mintha bizony nem megnézte volna ő azt már előre. Láthatlanból senki sem vesz földet.

Azt feleltem az én emberemnek: „Készségesen elismerem, hogyha a templombajáró emberek jobbak volnának, nagyobb tömeget tudnának templomba vonzani. Ámde az Ön édesanyja is rendes templomjáró asszony volt. Hát ő is képmutató volt?!

Ott van az édesapja. Egész héten szorgalmasan dolgozik, de minden vasárnap hűségesen templomba jön, minden alkalommal urvacsorát veszen; az is képmutató?!”

„Óh, ez egészen más dolog — kiáltá riadtan az én emberem — ők kivételek! A szüleimre nem gondoltam!”

„Hát arra a sok komoly vallásos emberre, akik boldog örömmel járnak templomba, akiknek ön az életét egyáltalán nem is ismeri és mégis könnyelműen elítélte őket?! Nem ez a főök, az igazi indok egészen más. Azért nem jár ön a templomba, mert önt a jó Isten komolyan nem érdekli. Önt félrevezették az olyanféle beszédek, hogy a templomtól tartózkodók vallásosabb lelkek a templombajáróknál. Ezért aztán elmaradt az Istenházból s lassanként az Isten gondolata kifakult az ön életéből. Tökéletesen légből kapott, alaptalan üres állítás pedig az, hogy a templomkerülő ember vallásosabb, a templomjárónál. Éppen olyan képtelen állítás ez, minthogyha azt mondaná valaki, hogy az az ember, aki soha zenei előadásokra nem jár, muzikálisabb lelkületű annál, aki minden koncerten ott van. Hiszen okvetlenül elmuzikátlanos lesz annak a vége, hogyha sohasem ápolja zenei érzékét. Feltétlenül úgy jár, mint a világhírű tudós, Darwin járt, akinek legédesebb gyönyörűsége volt a zene. Szabad idejében odaült zongorája mellé és csodás módon felüdült tőle elfáradt lelke. Majd évtizedeken át feléje sem nézett kedvenc zongorájának. Járt a világrészeket, hogy halomra gyűjtse nagy tantételéhez az evolúcióhoz, a bizonyságokat. Mikor végre haza került, s zongorája mellé leült, riadtan vette észre, hogy nem érdeklik már lelkét a Beethoven magasztosan szép áriái. Zokogva borult rá zongorájára, mint valami szárnyaszegett madár és azt mondotta, ha még egyszer újra kezdhethé életét, nem a világi dolgokba merülne el, hanem a lelkiekbe. Elveszítette zenei érzékét, mert nem gyakorolta azt.

Ugyanilyen eredménye van a templombajárás elbanyagolásának is az emberi lélekre. Isten iránt való érzékét vesztí el általa az ember.”

„Hát nem lehet Istent sehol másutt tisztelni, csak a templomban? — kérdezte tőlem az én emberem. — Hiszen az otthon is olyan, mint valami templom; a nagytermészet is.”

„Igaz, — feleltem — a házi ájtatoskodás nagy jót teszen, de a templomot az sem pótolhatja. Könnyen elrestelli az ember, kijön belőle. És hogy még nem züllik le rögtön erkölcsileg az ilyen ember, annak köszönheti, hogy a szülei hűséges templomszerető lelkek voltak s azok hatása érzik meg még rajta. Mert

megdönthetetlen igazság marad, hogy a templomkerülő emberek tulnyomó részben elveszítik Isten iránt való érzéküket; nem érdekli többé Isten őket.

Ők természetesen az ellenkezőjét állítják. Egy alkalommal azt mondta ugyanis nekem egy vasárnapi futball meccsre induló fiatal ember, hogy ő jobban tudja a szabad futball-pályán imádni az Istent, mint a zárt levegőjű templomban. Ő közelebb érzi ott magát Istenhez. Ahogyan én a futball-játékot ismerem, az tökéletesen leköti a játékos minden figyelmét. Hát akkor mikor emelkedik lelke Istenhez?! Hiszen az is feszes figyelemmel jár. A test és lélek minden atómját igénybe veszi. Az a beszéd az igazán képmutatás, amely azt állítja, hogy futball-meccsen közelebb jut Istenhez, mint a templomban. Ez is azt mutatja, hogy elközönösödtünk Isten iránt. Makacsul felületes, sekélyes életet élünk. Nekünk olyan vallás kell, amiért nem kell sokat fáradsunk. Hanem felveszünk egy kényelmes pijamát, puha papucsba dugjuk a lábunkat, beleülünk egy kényelmes fotelbe, rágyújtunk egy illatos szivarra, feltesszük fejünkre a rádió hallgatót és végighallgatunk egy remekszép szellemes prédikációt dr Ravasz Lászlótól, esetleg dr Tóth Tihamértól. Ezzel azután eleget is tettünk minden lelki szükségleteinknek.

Egy cseppet sem csodálkozom akkor, hogyha azt mondják az emberek, nincsen a vallásnak semmi értelme sem. Az ilyennek bizonyára nincsen; magam is azt mondom Az igazi vallás nagyon mélyen járó dolog. Keményen meg kell küzdeni érte; mint minden igazán értékes dologért ezen a világon. Jákób addig küzdött érte, míg bele nem bénult. Aprólékos, hitvány, személyes dolgoknak nem szabad eltéríteni bennünket attól; annak legesleghathatósabb eszközétől, a rendszeres templombajárástól.“

Bokor Sándor.

A kritikus öt éves kor.

Egy gyermeket találok sirva a kiskapuban. Faggatni kezdem, mi baj, de nehezen oldódik meg a bizalmatlan és tartózkodó gyermeki nyelv, míg végre mégis megszólal:

— Nem szeret engem már senki!

Öt éves korban, az én tudat első, tudatos megérzésénél: szinte minden gyermek ezt a szomorú életkonzekvenciát vonja le, de — mint látni fogjuk — nem a gyermek hibájából, vagy az élet sok gátlása miatt, hanem a nevelés szakértelmetlensége folytán

A gyermek öt éves korában kívül esik ugyan az iskolai nevelés terrénumán, azonban a nevelésre a szülői értekezleteken

keresztül az iskolán kívül is hathatunk és hatnunk is kell, ha azt akarjuk, hogy eredményes legyen a működésünk, mert a nevelés a bölcsőnél kezdődik, a gyermek többet van szülei, mint tanítói előtt s a szüle szakértelmetlensége az iskolai nevelésnek igen sok számítását keresztül huzhatja.

De erről majd máskor, térjünk vissza most a kritikus öt éves korhoz.

A gyermek fejlődésének vannak ugynevezett kritikus korszakai, ilyen a választás korszaka, az öt éves kor, az iskolába lépés kora, az iskolából való kilépés és a pubertás kora, amely korok a nevelő részéről fokozottabb figyelmet követelnek.

Érdemes volna ezen korok mindegyikét polemia tárgyává tenni, de maradjunk most az öt éves kornál.

A gyermek individuális, ösztönös lénynek születik, a társadalmi, vagyis szociális hajlamok csak később, a nevelés behatása folytán fejlődnek ki benne.

Két éves korától öt éves koráig oly óriási ismerethalmazt képes absorbeálni, hogy, ha ez végig így menne, mindnyájan polihistorok lennének.

Ennek a csodás koncepciónak az az oka, hogy az ismeret a gyermeki agyat tisztán, frissen találja, nincsenek benne gátolások s ami a legfőbb: a gyermekre az általa még ismeretlen világnak minden jelensége az újság hatalmas ingerével hat s így rendkívül felcsigázza az érdeklődését, az érdeklődéssel, sőt kíváncsisággal felvett ismeretek pedig a lélek mezején gyorsan gyökeret vernek.

Azért kellene minden ismeretanyag iránt a gyermek érdeklődését, sőt kíváncsiságát felkelteni, ebből a célból szerintem legalkalmasabb nevelési eszköz — a film.

Nincs az iskolának olyan anyaga, — még a morált se véve ki — ami filmre nem fektethető s hogy milyen eredményeket lehetne a filmmel elérni, azt csak az tudja, aki tisztában van a gyermekpszichológiával.

De erről majd bővebben.

Háromtól öt éves korig közvetlen környezete benyomásait rendkívül egocentrikusan veszi fel és helyezi el a lelkében a gyermek. Determinálja őt erre veleszületett egoizmusa és kedvez ennek minden, sőt túlkívánságainak is a teljesítése.

Háromtól öt éves korig a gyermek a legkedvesebb. Erre az időre csak járni, beszélni tanulása, ismereteinek a naponkénti bővülése, ügyességének az újabb és újabb jelentkezése és ezt mind mind nagy odaadással honorálja is a környezet, szavát várja, gondolatát lesi a kis kedvencnek és nincs olyan kívánsága, vagy követelése a kicsinek, amit azonnal ne teljesítenének.

Lassan a kicsike — egoizmusától is hatalmasan támogatva — a világ központjának képzei magát, akiért mozog az egész környezet s aki körül forog az egész világ és lassanként olyan hatalmas kis zsarnok lesz belőle, aki hajthatatlanul ül a maga kis trónusán, akinek minden vágyát, sőt minden gondolatát azon-

nal teljesíteni kell, különben előveszi leghatalmasabb fegyverét: a sirást.

A gyermek sokkal többször használja a sirást fegyverül, mint fájdalmának kifejezésére. Rájön, hogy apró kis próbálkozásait egymásután ignorálják, de a sirása részint meghatja, legtöbbször izgatja s így cselekvésre bírja a környezetet, tehát folyton kéznél tartja a sirás hathatós fegyverét.

Merthát úgy védekeznek mindenki, ahogy tud! A növény, hogy ki ne száradjon, élével fordítja az izzó nap felé a levelét, a rovar menekül, a vad harap, a felnőtt érvel, a gyermek sir.

De öt éves korig erre a fegyverre nem sokszor kerül sor, mert hiszen a kívánságok teljesítve lesznek, de öt éves korban a gyermek sirósabbá válik s a környezet csodálkozik, hogy hogy „elromlott”, milyen siróssá lett ez a gyermek!

Miért? Mert a gyermeket kezdik nem gyermek számba venni.

Bár még szilárdan ül egocentrizmusa zsarnoki trónján, kezdenek neki a nagyok mértékével mérni, nem ugranak már mindjárt minden kívánságaira, sirás fegyverére veréssel felelnek s a kicsike rezignáltan vonja le kis életének nagy konzekvenciáját: „Engem már nem szeret senki!”

Nem rosszabb a gyermek 5 éves korában sem, mint az előző években, ha sirósabb is, csak életének egy fordulópontjához jutott, amire gondos neveléssel elő kell készíteni a gyermeket s magát a kort megértéssel, jóakarattal, tapintatosan kell áthidalni.

Hogy ki ne fejlődjön egoizmussá, hogy ki ne építse zsarnoksága kicsike trónját, a társadalmi, szociális érzést kezdettől fogva fejleszteni kell benne.

Kezdetlől fogva éreztessük meg a gyermekkel, hogy nemcsak ő érette van az egész környezet, nem csak neki jár minden kiszolgálás, sőt tétessünk vele is apró, tehetségéhez mért szolgálatokat, nem csak neki jár a legjobb falat, ne honoráljuk túl apró kis ügyeskedéseit, szereljük le idejében sirásfegyverét, egyszóval igyekezzünk kifejleszteni társadalmi, szociális érzését, s így krízisek nélkül segíthetjük át az 5 éves koron.

Ha pedig elkényeztettük, azaz hagytuk kifejlődni egocentrizmusát, zsarnoksága kicsi trónjára engedték, akkor nagy megértéssel és sok tapintattal igyekezzünk pótolni az elmulasztottakat, nehogy 5 éves korában rezignáltan ehez a szomorú életkonzekvenciához jusson: „Engem már nem szeret senki!”

Tóth Zsigmond.

A szalmári leánygimnázium és kereskedelmi iskola növendékei részére tervbe vett internátust megszerezni nem sikerült ugyan, de a növendékeket az igazgatóság

megfelelő helyeken fogja elhelyezni — amennyiben a szülők ezirányban megkeresik — és állandóan a tanári kar felügyelete alatt fognak állani.

A Kolozsvári Református Nőszövetség ügyrendje*)

Folytatás.

III. Szakasz. A szövetség szervezetéről általában. A szövetség ügyeit általában a közgyűlés s az ez által választott igazgató-választmány, az egyes parochiális körökben a szükséghez képest kialakult kör-i tagozatok és választmányok vezetik.

Az igazgató-választmány tagjai: 1. az elnök, 2. két alelnök, 3. a titkár, 4. pénztáros, 5. két ellenőr és ezeken kívül 60 választmányi tag, akik közül 40-et, amennyiben az egyes parochiális körökben kör-i tagozatok alakulnak, vagy a kör területén lakó tagok óhajtják, az egy körhöz tartozó tagok jelölhetnek ki a körök népességi aránya szerint megállapított arányszámszerint, 20 tagot a közgyűlés szabadon választ a beiratkozott tagok sorából.

A választmányi gyűléseken megjelenhetnek és a tanácskozásban résztvehetnek az egyházközség rendes és helyettes lelkészei és a lelkészi jellegű tanárok közül az, akinek meghívását a választmány elhatározza. Ezen tanácskozási joggal felruházott tagok a gyűlésekre meghívandók.

A közgyűlés a rendes választmányi tagok $\frac{1}{8}$ ának megfelelő arányban póttagokat is választ, akik az időközben megüresedő rendes tagsági helyekre választásuk sorrendje szerint hívandók be.

A választmányi tagok száma a szükséghez képest, az egyes körök területeiről aránylagosan kiegészítve, a közgyűlés által emelhető. Beválaszthatók a választmányba fővédnöki, védnöki, tiszteletbeli választmányi tag címmel olyan református nők, akik az egyházi élet és a kulturális, jótékonyági munka terén szerzett érdemeikkel kitűntek s e tisztségekre a közgyűlés egyhangu határozatával kifejezésre juttatott véleménye szerint méltóak.

Ugy a tisztviselők, mint a választmányi tagok megbízatásának érvénye 3 évre terjed. A tiszteletbeli tagságok örökös jellegűek s a megválasztottak tiszteletbeli tagságukat csak az esetben veszíthetik el, ha hihőségbe ütköző cselekményt követnének el, amely ténynek a megállapítása az egyházi törvények alapján az igazgató-választmány hatáskörébe tartozik. A tiszteletbeli tagság és tisztségektől való megfosztás kérdésében a választmány javaslatára alapján a közgyűlés dönt.

8. § Az elnök és alelnök hatásköre. Az elnök vezeti a közgyűlés és a választmány tanácskozásait, képviseli a szövetséget a más testületek és hatóságokkal szemben; rendkívül fontos, sürgős esetekben joga van rendkívüli közgyűlést összehívni, vezeti és ellenőrzi az egész ügykezelést. Alelnökök megválasztásuk rendje szerint helyettesítik az elnököt.

9. § A titkár teendője. A titkár vezeti a jegyzőkönyveket, végzi a szövetség mindennemű írásbeli munkálatait, az elnökkel

*) Ez ügyrend leközlésével segítséget akarunk nyújtani a gyülekezeti nőszövetségek megalakításához.

egyetértőleg közzéteszi a szövetségre vonatkozó hirdetményeket. A titkár férfi is lehet.

10. §. A pénztáros teendője. A pénztáros átveszi a járulékokat, illetőleg adományokat, kezeli a nyert utasításokhoz képest a szövetség pénzeit, az elnök felhatalmazására végzi a bevásárlásokat, kifizeti a kifizetendő összegeket. A pénztáros köteles egyszer évenként a közgyűlésnek, az igazgató-választmány kívánatára annak bármikor bemutatni a pénztár állásáról a kimutatást.

11. Ellenőrök teendői. Ellenőrök legalább negyedévenként megvizsgálják a pénztárt, a szövetség ügykezelését, különösen vagyoni helyzetét, időközönként elnök utasítására rovincsolást tartanak s ez eljárásukról minden esetben a választmánynak és évenként a közgyűlésnek jelentést tesznek.

12. §. A közgyűlésről. Közgyűlés rendszeren évenként egyszer tartatik; rendkívüli esetekben azonban 15 tag írásbeli kívánatára, vagy ha az elnök szükségesnek tartja, ezenkívül is tarthat a közgyűlés rendkívüli ülést. A tagok összehívása meghívó, gyülekezeti lap, szószékről való meghirdetés és lapok útján történhetik.

A közgyűlés:

- a) felülvizsgálja a szövetség működését, vagyonának kezelését, valamint az igazgató-választmány mindenirányu működését;
- b) az igazgató-választmány hatáskörét szabályozza;
- c) az igazgató-választmány által előterjesztett ügyeket elintézi, illetve az elintézésre nézve utasításokat ad;
- d) tárgyalja a körüli tagozatok és választmányok évi jelentését;
- e) az alapszabályokat, amennyiben szükséges, módosítja és végül tiszteletbeli tagokat stb. választ.

Az alapszabályok módosítására vonatkozó határozat, jóváhagyás végett a főhatóságnak mindenkor felterjesztendő. A közgyűlésen jelenlevők többsége határoz. Egyenlő szavazat esetén az elnök dönt. A közgyűlés jegyzőkönyvét az elnök és az általa esetről-esetre felkért két tag hitelesíti. Husz tag írásban beadott kívánságára az elnök köteles titkos szavazást elrendelni.

13. §. Az igazgató-választmányról. Az igazgató-választmány gyűléseinek megtartására legalább a tagok $\frac{1}{4}$ -ének jelenléte szükséges. Az igazgató-választmány legalább $\frac{1}{4}$ évenként gyűlést tartani köteles. Elnök azonban a választmányi ülést mindannyiszor összehívhatja, ahányszor szükségét látja.

A választmány:

- a) saját kebeléből a 2. §-ban körvonalazott szövetségi feladatok betöltésére az egyes munkaágaknak megfelelő intéző bizottságokat alakít ki, amely bizottságoknak joguk van kiegészíteni magukat a szövetség tagjai közül azokkal, akik a bizottságra ruházott munkakörben tevékenykedni akarnak. E bizottságok mint szakosztályok működnek a szükséghez képest kidolgozott, a választmány által jóváhagyott ügyrend mellett. A bizottságok, illetve szakosztályok az igazgató-választmány felügyelete

és ellenőrzése alatt állanak, működésükről legalább évnegyedenként a választmánynak jelentést tenni tartoznak. Felosztatásuk felett az igazgató-választmány, felebbezés esetén a közgyűlés dönt;

b) határoz az eléje terjesztett kérvények felett;

c) megvizsgálja a pénztárt és intézkedik a kiadásokról;

d) gondoskodik a kiadások fedezéséről s a szövetség vagyonának biztos kezeléséről;

e) felveszi, vagy alapos ok esetén elutasítja a jelentkező tagokat, illetőleg kizárja azokat, kik az alapszabályokat meg nem tartják, tagsági kötelezettségüket nem teljesítik, sőt az egyesület jó hírnevét veszélyeztetik. A választmány az elutasításra, vagy kizárásra vonatkozó határozatát indokolni nem tartozik, de azok a közgyűléshez felebbezhetők.

Választmányi tagsági jogát elveszíti az a tag, aki egy éven át állandóan igazolatlanul elmarad a gyűlésekről. A megüresedő választmányi tagsági helyre a választási sorrend szerint következő póttag hivandó be.

A választmányi jegyzőkönyvet az elnök és az általa esetről-esetre felkért két választmányi tag hitelesíti.

(Folytatása következik.)

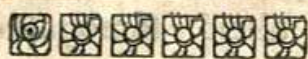
Felhívás a Lelkésztársakhoz!

A Károli ünnepségekre a jelentkezések már csaknem befejezést nyertek és sajnálattal kell megállapítani, hogy egyházkerületünkben Lelkésztestvéreink általában kevés érdeklődést mutattak. — Ugyanakkor az Erdélyi Egyházkerületnek legtávolabb eső részéről is tömegesen érkeztek be jelentkezések úgy, hogy mi, akik a házigazda szerepét töltjük be harmadrészen annyian leszünk, ezen a nagy találkozón, mint erdélyi testvéreink.

Arra kérem ezuton is Lelkésztestvéreimet, hogy mindenki, aki csak teheti, érezze szent kötelességének, hogy a nagykárolyi ünnepnapokon testvéri találkozón megjelenjen. A jelentkezési határidőt, tekintettel arra, hogy legalább megegyeszer annyi szállás van felajánlva, mint amennyi a jelentkezők száma. Főtiszteletű Püspök ur hozzájárulásával szeptember 5-ig meghosszabbítottuk. Az elszállásolás tehát díjmentes lesz s mindenkit aki jön, szíves szeretettel várja vendéglátó házigazdája. Az étkezés naponként cca 70—80 Lei lesz. Részvételi díj személyenként 10 Lei, melynek ellenében ki-ki megkapja a kedvezményes étkezésre jogosító szelvényt.

Az érkező vendégek s résztvevők tájékoztatása végett központi irodát állítunk fel, ahol mindenki részletes tájékozást nyerhet az egész ünnepség lefolyásáról.

Menjünk hát mindnyájan erre a nagy találkozóra s mutassuk meg, hogy Károli Gáspár szelleme él és munkálkodik közöttünk. A viszontlátásra szeretettel várunk minden Lelkésztestvérünket a nagykárolyi református egyházközség nevében.

HIREK

A Keresztlyén Ifjúsági Egyesületek Vilagszövetsége nemzetközi konferenciáját aug. 16—23-ig Balatonszárszon tartotta. A konferencián 72 hivatalos kiküldött vett részt. Ez volt az első alkalom, amikor Isten nagy kegyelméből egy ilyen konferencián Romániából jelen lehetünk. Az Ige fényénél kerestük az ifjúság közölli munka lehetőségeit s komolyan számoltunk körülményeinkkel. A konferencia vezető gondolata Mt. 28:18 volt. A reggeli áhitatok után következő bibliai megbeszéléseken személyes életünk kérdéseit illetőleg erősödtünk egymás hite által. Hit, remény, szeretet, belső élet szükségessége, az ember lelki fejlődése stb. kerültek szóba. Megismertük a különböző országokban folyó ifjúsági munkát, feladatokat, módszereket, programot s hatalmas erővel világosította meg Isten előttünk, hogy egymás terheit kell hordoznunk, sok bizatott reánk, a mi jövő ifjúságunknak jó testvérei lenni, akik tudunk nekik új utat mutatni, melyen hősök járnak, Krisztus vitézei; Uj országok az O országát, melynek a szivekben, itt mi közöttünk is, a mi drága ifju testvéreink között terjednie kell. Megismertük egymás nemzeti értékeinek egy részét, a résztvevők egymáson keresztül megszerették egymás nemzetét s imádkozunk azért, hogy amint szoros volt a kapcsolatunk egymással itt, úgy kösse össze Krisztus a népek szívét, hogy mindnyájan egyek legyenek az Ur előtt. A konferencia végén az urvacsoa vételével Isten trónusa elé hullot-

tunk felajánlva szegény szívünket égő hála áldozatul. A konferencia után imádságainkban tovább hordozzuk egy életerős jövő nemzedék sorsát.

Harangavatás Csengerbagoson. Mint az előkészületekből látszott, impozáns keretek között, magasztosan folyt le aug. 18-án a csengerbagosi harangavatás. Szatmárról is sokan mentek ki, a környék népe pedig valósággal özönlött az ünnepségre. Délelőtt 10 órakor a felavatásra elkészített szép harangot Oláh Sándor szamoskrassói lelkész, egyhm. főjegyző megindító beszéde és buzgó imája áldotta meg és adta át rendeltetésének. Azután a felvirágozott és felkendőzött harangot a gyülekezet éneklése közben a toronyba emelték. Az ezt követő templomi istentiszteleten ugyancsak Oláh Sándor mondott felavató imát, míg az ünnepi beszédet Sárközi Lajos sz.-németi-i lelkész tartotta s a helyi dalárda dicséretreméltó készültséggel énekelt. Egyidejűleg a templomból kintrekedt gyülekezetnek tartott istentiszteleten Fehér Bertalan óvári lelkész imádkozott és Bara József szamosdobi lelkész prédikált. Barátságos közebed után ismét templomba vonult az ünneplő sereg, mely alkalommal Visky Ferenc egr-i lelkész imája és dr. Koronka Pál bibliamagyarázata táplálta a lelkeket az örökéletre. Alkonyatkor Debreczeni István szatmári lelkész: „A jövő harangja“ című színművét játszották el a bagosi műkedvelők, akik egytől-egyik derekasan megállották a helyüket. A gyu-

lasztó hőség dacára is építően töltött örömnapot táncmulatság zárta be, mely vidám hangulatban hajnalig tartott. A lelkiekben gazdagon kamatozó s anyagiilag is kívánatosan sikerült emlékezeses örömnapi megrendezéséért s a kitűnő vendéglátásért Mogyorós Sándor helyi lelkeszt és feleségét illeti hálás köszönetünk.

A jövődönt. Lelkes akcióba kezdett a nagybányai egyházmegye papsága a világiakkal és a Magyar Párt szatmári és szatmármegyei tagozatával karöltve. — Elhatározta, hogy a gyülekezetben kiválogatja a tehetséges gyermekeket — elsősorban a fiukat — és a tehetősebbek szüleit igyekszik rábirni taníttatásukra, a szegények érdekében pedig minden gyülekezetben gyűjtést indít, hogy a szatmári református gimnáziumi internátus részére adandó, főképen természetbeni adományokkal ingyenes, vagy kedvezményes ellátásukat lehetővé tegyék. E célból az egyes gyülekezeteket felosztották a lelkeszek között, hogy személyes kiszállításuk alkalmával buzdítsák a hiveket a nagy-

fontosságú akció támogató-sára.

Tudomásunk szerint miniszteri rendelet érkezett a nagyváradi polgármesteri hivatalhoz, melyben a Vallásügyi és Művészeti Miniszterium arról értesíti a polgármestert, hogy miután a presbyteriánus vallás Románia törvényeiben nincs elismerve, valamely vallásról ezen alakulatra való áttérés nem eszközölhető. Azok, akik hasonló áttérést eszközölnék, vagy már eszközöltek, felekezeten kívülieknek tekintendők és mint ilyenek az áttérési jegyzőkönyveiket is e rendelet értelmében kell kijavítani.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

O. I. Resica. — Hosszabb szemelvényeket kérek. Legalább kétszer ilyen terjedelműt. **Kutzfalvi.** Mind a két megjegyzés helyes, de légy szives cikkben kidolgozni, vagy még néhány ilyesfélét küldeni, hogy egy cikkben hozhassam.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.
3526—1929 II.

A kebelbeli egyházak nagytiszteletű Lelkeszi Hivatalainak és Iskolaszékeinek.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület a főhatósága alá tartozó elemi népiskolákba s a más jellegű elemi iskolákba járó ref. vallású tanulók vallásoktatására az egyházkerületünk kiadásában megjelent következő vallástani kézikönyv folytatólagos kötelező használatát rendeli el:

Református Vallástani Kézikönyv, az elemi iskolák III. osztálya számára, írta Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Ára 28 Lei.

A többi osztályokra nézve később intézkedem.

Addig is az elemi iskolai hitoktatók a rendelkezésükre álló időt igyekezzenek ismétléssel, énekek tanításával és a tantervnek megfelelő bibliai részletek olvastatásával gyümölcsözően felhasználni.

Minden tanuló köteles új *Énekeskönyvet* [zsoltár] venni. A hangjegynélküli u. n. Királyhágómelléki Énekeskönyv [Béres Károly bizománya] ára 82 lei vászonkötésben.

Fenti vallástani kézikönyv a közoktatásügyi minisztérium 623—[833]—1926. számú rendeletével engedélyezve van és a Casa Corp: Didactic által kibocsátott 5 százalékos bélyeggel el van látva és így minden követelménynek megfelel.

Az egyházkerület közgyűlése 57—1923. számú határozatával Vallástani kézikönyvek kiadásával és főbizományossággal Béres Károly könyvnyomdatulajdonost és könyvkereskedőt bizta meg. Főbizományosunk a Vallástani Kézikönyvek bizottságilag megállapított bolti áraiból 10 százalék engedményt köteles adni; az Énekeskönyv pedig tíz darabon felüli vételnél 75 lei egyházainknak és iskoláinknak.

Figyelmeztetjük az iskolák vezetőseit, hogy a mi kerületünk valláskönyveinek mellőzése a Népisk. Szerv. és Szolg. Pragmatica 166. §. i) pontja értelmében fegyelmi vétség.

Oradea—Nagyvárad, 1929. augusztus 29.

Atyafiságos szeretettel;

Sulyok István,

püspök.

3527—1929-II

Valamennyi kebelbeli nt. Iskolaszéki Elnökségnek és a tek. Tanítói karnak.

Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó elemi népiskoláinkban a tankönyvkiadó bizottság, — addig is, míg református magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről nem gondoskodhatunk, — az 1929—30. iskolai évre a következő és a mi saját kötelező magyar nyelvi tantervünknek mindenben megfelelő, miniszterileg aprobált tankönyvek kötelező használatát rendelte el, a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

	I. OSZTÁLY.	Lei	appr. sz.
Dr Szentpéterné—Gäzdac ABC.	26.—	371—1926	
Candray—Titz Számítan	22.—	966—1927	
II. OSZTÁLY.			
Nagy Vilmos Kis Magyar nyelvtan [az egyházkerületi magyar nyelvi tananyaggal]	16.—	89—1928	
Dr. Szentpéterné—Gäzdac Olv.	38.—	371—1926	
Candray—Titz Számítan	28.—	966—1927	

III. OSZTÁLY.

Nagy Vilmos Kis Magyar nyelvtan [az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával]	20.—	110159-1928
Dr Szentpéteryné—Gäzdac Olv. — — — — —	50.—	371—1926
Candray—Titz Számtan — — — — —	30.—	966—1927

IV. OSZTÁLY.

Nagy Vilmos Kis Magyar nyelvtan [az egyházker. magyar nyelvi tananyagával]	20.—	110159-1928
Dr Szentpéteryné—Gäzdac Olv. — — — — —	60.—	371—1926
Candray—Titz Számtan — — — — —	22.—	966—1927

V. OSZTÁLY.

Dr Szentpéteryné—Gäzdac Olvasókönyv — — — — —	70.—	134—1926
Candray—Titz Számtan - mértan — — — — —	34.—	966—1927

VI. OSZTÁLY.

Dr Szentpéteryné—Gäzdac Olvasókönyv — — — — —	75.—	134—1926
Candray—Titz Számtan - mértan — — — — —	36.—	966—1927

VII. OSZTÁLY.

Dr Szentpéteryné—Gäzdac Olvasókönyv — — — — —	80.—	134—1926
Candray—Titz Számtan - mértan — — — — —	38.—	966—1927

A vallástani órákra Énekeskönyvvel minden tanulónak el kell látnia magát.

Ezeket kívül használatra ajánlom a következő tankönyveket :

III. o. Dan Pompilius Románia földrajza — — — — —	44.—	291—1927
IV. o. Dan Pompilius Cele cinci continentele — — — — —	45.—	291—1927

Figyelmeztetem továbbá az iskolafenntartókat, hogy az iskolák számára szerezzék be illetékes megyéjük új közigazgatási beosztás szerinti térképét, a tanítókat pedig, hogy a gyermekekkel lehetőség szerint szereztessék be a megye új közig. beosztás szerinti kézi térképét. Ez utóbbi, valamint Románia kézi térképe is az ehk. bizományosnál beszerezhető.

A tantermekben a használt könyvek jegyzéke (szerző, cím, ár, engedélyezési szám) román nyelven kifüggesztendő.

Oradea—Nagyvárad, 1929. augusztus 29.

Atyafiságos szeretettel :

Sulyok István,
püspök.

3528—2929.-II.

**Valamennyi kebelbeli középfoku fiu- és leányiskolai
(lyceum, gimnázium, vagy egyéb középfoku iskola)
hitoktatóknak.**

Addig is, amíg az egyházkerület megfelelő módon intézkedik, ideiglenesen az 1929—30. iskolai évre a tankönyvkiadó-bizottság, tekintettel arra, hogy csak Romániában kladott és miniszteri leg approbált kézikönyvek használhatók, az iskolák csoportosításával a következő vallástani könyvek használatát kötelezőleg elrendeli :

A) Gimnáziumok és tanítónőképzők I.—III. osztályai számára:

I. o. Farkas K.: *Ó-szövetségi kijelentés* — — — 30.— LeiII. o. Farkas K.: *Új-szövetségi kijelentés* — — — 30.— LeiIII. o. Nánay B.: *Egyháztörténelem* — — — 28.— Lei

B) Liceumok számára:

IV. o. Szappanos: *Református Keresztyén vallástan. Kiegészítésül: Heidelbergi Káté.*

Továbbá használatra ajánlja:

Lic. V. o. és Ker. isk. I. o. Révész Imre: *A keresztyénség története.*Lic. VI. o. és Ker. isk. II. o. Révész Imre: *A magyar protestantizmus története.*Lic. VII. o. Dr Makkay Sándor: *Kegyelemből hit által.*

Ezen vallástani kézikönyvek Béres Károly ehk. könyvkiadónál szerezhetők be,

Oradea—Nagyvárad, 1928. aug. 29.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István,

püspök.

Tanügyi: 3425—1929-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolafentartó hatóságnak.* 647—1927. sz. körrendeletem módosítom a következőképen: A) pont utolsó bekezdés. A költségvetések 3 román magyar vagy 2 román és 2 magyar példányban állítandók ki. Egy román magyar, vagy egy magyar és egy román példány az iskola irattárában marad, a többiek az esperesi hivatalba küldendők be. Az esperesi hivatalok egy román magyar, vagy egy magyar példányt saját irattáruk számára megőriznek, a megmaradó egy román magyar vagy egy román példányt hitelesítésükkel ellátva hivatalomnak beküldenek. Az esperesi hivatalok összesített egyházmegyei költségvetést hivatalom számára beküldeni nem kötelesek, azonban felelősek a fent idézett körrendeletben jelzett határidők pontos betartásáért. A középiskolák egy román és egy magyar költségvetést küldjenek be direkt hivatalomhoz. Oradea—Nagyvárad, 1929 augusztus 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

3469—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Az 1929. évi május hó 29-én megtartott egyházkerületi közgyűlés 105 sz. határozatával tárgyalt ügyben az egyházkerületi ügyész véleménye alapján értesitem az összes Nt. Lelkészi hivatalokat, hogy állami adózás tekintetében az egyházak, mint jogi személyek csak annyiban élveznek kedvezményt, hogy globális adót nem fizetnek. De minden más szempontból teljesen egyenlő elbírálás alá esnek a fizikai személyekkel egyformán. Oradea—Nagyvárad, 1929 augusztus 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

3562—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai Igazgatóságnak.* A miniszter 10847—1929. sz. rendeletével a beiratás alkalmával az állami elemi iskolai igazgató-

nál leteendő deklarációra nézve úgy intézkedett, hogy azok a bélyegtörvény értelmében 11 Lei okmánybélyeggel felbélyegezendők. Oradea—Nagyvárad 1929 augusztus 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyo k István s. k., püspök.

Pályázat a lemondás folytán megüresedett mezőtelegdi kántortanítói állásra. **Kötelelességek:** 1. I—VII osztályu egyes növendékek tanítása. 2. Az állami iskolákban a hitoktatás ellátása. 3. Istentiszteletek alkalmával és temetéseknél kántori teendők végzése. 4. Mindennemű belmissziói munkában való segédkezés, énekkar vezetése és a lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Fizetés megegyezés szerint. Pályázhatnak kellő képesítéssel bíró férfi- és nőtanítók is, amennyiben a presbitérium fenntartja magának a jogot, hogy az 1929—30 ik iskolai évre helyettes nőtanítót alkalmaz. Okmányokkal felszerelt kérvények szeptember 21-ig a mezőtelegdi ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Választás szeptember 22. Allás október 1-én elfoglalandó. Tileagd—Mezőtelegd, jud. Bihor 1929 augusztus 29. B a k a Béla, ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat. A siteri ref. egyház pályázatot hirdet a megüresedett kisebb tanítói állásra, melyre helyettesek is pályázhatnak. Évi j a v a d a l o m: 1. Kézpénz 360 Lei. Szántó föld 5 hold természetben. 3. Minden iskolába járó 1. és 2. osztályos gyermek után fizettetik 1 véka rozs, vagy 100 Lei tandíj [van 50—60 gyermek]. 4. Musttandíj megváltása kézpénzben 2000 Lei. 5. Örletés díja 360 Lei kézpénzben. 6. Fajárandóság kézpénzben 2500 Lei. 7. Két hold rét természetben. 8. Kendereskerti föld természetben 178 □-öl. 9. Kancahegyen levő 1000 □ öl föld a rajta levő gyümölcsfákkal. 10. Lakás természetben 1000 □-öl gyümölcsös kerítél. 11. Agrár kisajátításból 9 1/2 hold szántó föld, melyért az egyház nem felelős. Az egyháztól nyert ingatlanok után mindennemű adót az egyház, míg az agrár földek után a haszonbérrel együtt a tanító fizeti. **Kötelelesség:** 1. és 2. egyes osztályok tanítása, a kántortanító esetleges helyettesítése és az egyházi belmisszióban való segédkezés. Egy évi megfelelő működés után a presbitérium a fenti fizetést államsegély nem nyerése esetén emelni fogja. A pályázás határideje szept. 15 ig, mely idő alatt a kérvények a ref. lelkészi hivatalhoz Şişterea, jud. Bihor küldendők. Presbitérium.

Pályázat. A micskei református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. **Fizetés:** 1. Lakás természetben. 2. Havi 2550 Lei kézpénz. 3. Négy erdő és négy legelőjog. Kántorságért: 1. Hat kat. hold föld, adóját az egyház fizeti. 2. Egyházkerület által megállapított stóla. **Kötelelesség:** I—VII. oszt. osztatlan iskola vezetése, kántori teendők végzése, egyházi jegyzőség, egyháztársadalmi munkákban való segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázati kérvények a ref. lelkészi hivatal címére küldendők e hirdetés megjelenésétől számított két hét alatt. Mişca—Micske, Jud. Bihor. Presbitérium.

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 3526—1929., 3527—1929. és 3528—1929. számú rendeletében kötelező használatra elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéteryne-Gázdac-féle ABC
és Olvasókönyvek, Kandray-Titz-féle
Számítan-Mértan könyvek, továbbá
iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószeres stb. stb.**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea—Nagyvárad, Iosli Vulcan (Magy Sándor-u.) 14

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölesönöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triestli „Adriai”
biztosító-társaságát. 34**

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 34

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 34

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Malor (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkeszek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Hol van Krisztus ?

Egyik temesvári napilap vasárnapi számát olvasva, jelent meg előttem e kérdés. A lap első oldalain Bukarest, Genf, Hága embereiről van szó, azután olyan cikk következik, amelynek címét és tárgyát nem lehet ide írni. Majd hasábokat ír Fordról, azután sport, sakk rovat s végül az utolsóelőtti oldalon, a hirdetések helyén jut hely egy kisbetűvel szedett, körülbelül r. kath. író értékes irásának, „Krisztus arca“. Itt van a Krisztus helye. Briand, Ford, az elbukottak, a sport, sakk után, egy jelentéktelen helyen.

Hol van Krisztus az én életemben és a te életedben, gyülekezetünk életében, az egyházak, a mai keresztyénség életében? Ha az igazságot akarjuk leírni, be kell vallanunk, hogy életünk periferikus helyén. Így van ez és ez indokolja meg azoknak az állítását, akik azt mondják, hogy a mai keresztyénség életveszélyes válságban van. A létjoga és léte forog veszélyben s lehet, hogy az európai keresztyénség Krisztus nélküli vallás lesz, megszűnik keresztyénség lenni, az önmagát akaró ember vallása lesz. Krisztus fenti helyzete okozza az egyházak erőtelenségét, gyülekezetünk minden baját, a te s az én vergődésemet.

A mi életünk központjában mi állunk, az Én, az önző ember. Magunkat szeretjük és imadjuk, saját akaratunkat keressük, minden lépésünk tendenciája a magunk nagysága, gazdagsága, dicsősége. A központ köré azokat engedjük be, akik a tendenciát szolgálják, ezek állanak az előtérben s velük küzdünk a törekvésünket veszélyeztető dolgok ellen. Ez így van a mi egyéni életünktől fel az egész európai keresztyénségig. Az ember áll a központban és nem Krisztus.

Ez az ellentéte annak a vallásnak, amit Krisztus hozott. Krisztus minden mondása, egész földi élete egy főkövetelményt mutat: elveszíteni magunkat Istenért és embertársainkért lobogó szeretetben, engedelmes szívvvel. Ha a tendencia szőné át az én életemet és a te életedet, minden keresztyén ember s főleg pap életét, az európai keresztyénség Krisztusé lenne. Akkor nem lenne gazdasági krízis, sem népkisebbségi küzdelem, nem sirna kínos éhsége miatt a nyomortanyák gyermeke, lelkészi hivatalok kilincseit nem adogatnák egymásnak elkeseredett munkabíró munkanélküliek — s nem tennék az élel förtelmes helyévé ifju lelkek az éjszakai nagyvárosi parkokat, — nem pusztítana ugy az alkohol, a pénzsomj, az érzéki szenvedély, az egyháznak nem lenne anyagi nehézsége s így mai iskolai problémája sem.

Mind nagyobb és nagyobb nyomoruság fog reánk nehezenni. Isten megfogja fosztani vallásunkat Krisztustól, akit a periferiákra szoritottunk ki és rémes mérveket fog ölteni az, ami most is jelenkezik: a római katolikus papok diszes segédlettel az emberi vallás miséjét fogják celebrálni és képmutató tömegnek fognak predikálni az önmaguknak élő református papok. Veszedelesen fog mind nagyobb mérveket ölteni ez, amig be nem látjuk azt, hogy Krisztust nem a Sátán nem engedí a központba, a királyi székbe, hanem mi, magunkat akaró emberek.

Lelkipásztor testvérem, amelyik pillanatban legyőzzük magunkban az önmagát akaró embert, amikor felvettem a keresztet és keresztet s hordozzuk mindennapon s nem akarunk gazdag, híres ember lenni, hanem a kereszt alatt lelkünkben fel-tör a vágy: „semmi sem kívánok lenni csak törött edény vagyok, de ha hasznom tudja venni, szent szavára hallgatok“, e pillanatban megszűnik egyéni életünk vergődése, gyülekezeted, az egyházak, a mai keresztyénség válsága, mert Ő a központban lesz.

Temesvár.

Borbáth Dániel

A sárospataki főiskola fennállásának 400 éves jubileumát 1931. őszén ünneplik meg, amikor Kazinczy Ferenc-émlékünne pélyt is rendeznek s ugy Kazinczy Ferenc, mint Kazinczy Lajos szobrát leleplezik. Erre az időre megiratják a főiskola történetét népszerű formában is.

A Kolozsvári Református Nőszövetség ügyrendje^{*)}

Folytatás és vége.

IV. Szakasz. Záró határozatok. 14. §. Amennyiben a szövetség 2. §-ában körvonalazott feladatok hathatósabb szolgálataira az egyes parochiális körök területén lakó tagok külön körű tagozat kialakulását, vagy más működésben levő hasonló szervezetük fenntartását szükségesnek tartják, a szövetségi közgyűlés és igazgató választmány köteles e tagozatoknak az alapszabályok keretén belül minél tágabb működési kört biztosítani. A körű tagozatoknak jogukban áll saját körű választmányt és tisztikart választani a tagozati ügyek intézésére, mely az igazgatóválasztmány 12. §-ában előírt hatásköre és működési rendje szerint jár el a körű tagozatra nézve. A körű választmány negyedévenként az igazgatóválasztmánynak, a tagozat a választmány útján évenként a közgyűlésnek működéséről jelentést tenni tartozik és végrehajtani az igazgatóválasztmány, illetve a közgyűlés egyetemes érdekeket szolgáló, szabályszerűen meghozott határozatait. A körű tagozat és választmánya a szövetségi alapszabályok §§-ai szerint működik és az esetben oszlatható fel, ha a tagozat, vagy választmány alapszabályellenesen működne, amely ténynek megállapítására az igazgatóválasztmány az illetékes, a feloszlataásra pedig a közgyűlés jogosult, amelynek határozata felett végérvényesen az egyházi főhatóság dönt. A tagozati, illetve körű szövetségnek az általános Nőszövetséghez való viszonya a körű szövetségi tagok óhajának lehető figyelembevételével, esetről esetre közgyűlési határozat által szabályozandó.

15. §. A szövetség feloszlataását kimondhatja a közgyűlés, azonban a feloszlataást kimondó határozata csak az esetben érvényes, ha: 1. a meghívón világosan ki volt téve, hogy a közgyűlés tanácskozásának tárgyát a szövetség feloszlataása is képezi s ha az illető közgyűlésen a tagoknak legalább kétharmada jelen van. Ha azonban a szabályszerűen kiállított meghívó szétküldése után a tagok kétharmada az egybehívott közgyűlésen meg nem jelent, akkor az ettől számított két hét múlva új közgyűlés hívandó össze, amelyen aztán a jelenlevők számukra való tekintet nélkül határoznak a szövetség feloszlataása tárgyában. A szövetség feloszlataása esetén a szövetség vagyona a kolozsvári ref. egyházközségre száll és külön alapítványként kezelendő és kamatai a gyülekezeti jótékonyság szolgálatára fordítandók.

16. §. A szövetséget feloszlathatja az egyházi felettes hatóság, ha a szövetség az alapszabályokban meghatározott célt és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartja, amely ténynek megállapítására az egyházközség presbyteriuma illetékes, amelyet úgy a közgyűlésen, mint az igazgatóválasztmányban, valamint

^{*)} Ez ügyrend teközlésével segítséget akarunk nyújtani a gyülekezeti nőszövetségek megalakításához.

tagozatokban és köri választmányokban a Kolozsvárt működő rendes és helyettes lelkészek képviselnek, akik a presbyteriumnak az általános Nőszövetség munkájáról együttes, a köri tagozat és választmány működéséről az illetékes lelkészek évenként egyszer jelentést tenni tartoznak, amely jelentéseket tudomásulvétel végett a presbyterium az általános Nőszövetséggel és köri tagozatokkal is közöl.

Ha a lelkészek jelentései oly tartalmu megállapítást tartalmaznának, hogy a szövetség működése által az egyház, vagy az egyházközség anyagi, vagy erkölcsi érdekei veszélyeztetnek, a presbyterium haladéktalanul igazolójelentést kér a választmánytól, mely jelentést 8 napon belül beküldeni tartozik. A beérkezett igazolójelentést és a lelkészek előterjesztését a presbyterium felettes egyházi hatósága elé terjeszt, mely az elrendelendő alapos vizsgálat eredményéhez képest a felosztatás kérdésében határoz, kötelezván a szövetséget az alapszabályok legpontosabb megtartására, vagy végleg fel is osztatja a szövetséget, amely esetben a Nőszövetség a végső döntés kieszközlése végett az egyházkerület igazgatótanácsához fellebbezhet, amely a felosztatás kérdésében végérvényesen határoz.

Az előkészítő bizottság.

Felhívás

a romániai ref. egyház összes nőszövetségeihez és nőihez.

Az udvarhelyi református egyházmegyei nőszövetség folyó évi április hó 29-én Székelyudvarhelyen tartott választmányi üléséből kifolyólag szeretettel fordulunk összes nőszövetségeinkhez és ezek után minden anyaszentegyházunk jövőjét áldozatos lélekkel munkáló nőtestvéreinkhez, a székelyudvarhelyi református tanítónőképző szegény tanulóinak segélyezése érdekében.

Aggódó lélekkel határoztuk el magunkat ezen lépés megtételére, tudván azt, hogy milyen sok oldalról van igénybevéve nehéz anyagi viszonyokkal küzködő református női társadalmunk áldozatkészsége, de egy pillantást vetve egyetlen tanítónőképzőnk súlyos belső állapotára, megszűnt tépelődő aggodalmunk és lelkes indítást éreztünk magunkban arra, hogy amiket láttunk, hallottunk és tapasztaltunk a nyilvánosság elé hozzuk. Nem mi szólunk, hanem helyettünk a tények beszélnek a legerőteljesebben.

Hogy milyen fontos, életbevágó érdekeink fűződnek ezen egyetlen, ilyenmü intézetünk zavartalan működéséhez, felesleges részleteznünk. Tisztában van ezzel minden gyermekeit féltő, szerető édesanya, hiszen az onnan kikerülő leányok lesznek a mi gyermekeink nevelői. A mi kötelességünk, hogy lehetővé tegyük azoknak a jótanuló, szorgalmas, szegény leányoknak a nevelését, akiknek árvaságuk, szegénységük, az intézet gyenge teherbíró képessége nem tudja oly mérvben nyújtani azokat az anyagi kellékeket, amelyeknek birtokában nyugodtan megfélemlhetnénk iskolai feladataiknak.

Elszorul a szívünk, ha halljuk, hogy az egyiknek a ruhállansága, a másiknak a felszerelés hiánya, a harmadiknak az iskolai díjak miatt kell háttérbe szoruljon. És fokozza ennek a helyzetnek a tarthatatlanságát az, hogy ezek a növendékek rendszeren a legtehetségesebbek, a legszorgalmasabbak, a legszerényebbek soraiból kerülnek ki. Olyan nagy veszteség ez számunkra, hogy amellet minden szegénységünk dacára se hallgathatunk, mert érezzük, hogy tennünk kell valamit, mert nekünk nincsenek elveszithető értékeink, amit Isten adott, azt áldozatok árán is meg kell tartuk.

Minden szegénységünk dacára is annyian vagyunk, hogy az áldozatos lelkek fillérei a sebet hamar beheggesztik. Lehetellent nem kívánunk. A legkisebb adományokat is hálás szívvel fogadjuk. Nagyon szívesen vennők, ha pénzbeli adományokon kívül — különösen falusi nőtestvéreink — házi szöttesekkel sietnének támogatásunkra, mert itt tapasztalható a legnagyobb hiány.

A szíves adományokat kérjük a ref. tanítónőképző igazgatósága címére Székelyudvarhely—Odorheiu eljuttatni.

Hisszük, hogy nőtestvéreink megértő készsége lehetővé teszi kérésünk teljesítését.

Székelykeresztur, 1929 augusztus hó.

Az udvarhelyi egyházmegyei nőszövetség nevében:

lestvéri szeretettel

Dr. Gyárfás Pálné,
elnök

Márk Mihály,
titkár.

KÜLFÖLD

A bostoni presbiteriánus kongresszus.

Junius 19—27. napjain tartotta megbeszéléseit Bostonban a református presbiteriánus Charles Merle D'Aubigné francia lelkész elnöklete alatt. A kongresszus 8 napjáról teljes képet nyújtani szinte lehetetlen. Naponként három megbeszélést tartottak, melyeknek anyagát egy cikk keretében összesűriteni nem lehet.

Charles Merle D'Aubigné elnök megnyitó beszédében a mai keresztyénség teljesen pontos képét rajzolta meg. Kitűnően mutatott rá a mai keresztyénség erőire és erőtlenégeire, sikereire és kudarcaira, arra a perspektívára, amely megnyilatkozott előtte és azokra az akadályokra, amelyekbe beleütközik.

Négy nagy kérdés foglalkoztatta főleg a kongresszus résztvevőinek figyelmét: a külmisszió, a belmisszió, felsőfoku képzés és az egyházak közeledésének problémája. A gyűlések részben zártak, részben nyilvánosak voltak. A nyilvános gyűléseken előrejelzett ismert nevű szónokok nagy hallgatóság előtt fejtegették a felvetett problémákat.

Legelőször a külföldi missziók ügyeit tárgyalták meg. A minden oldalról beérkezett 4 évi jelentés alapján megállapítható, hogy a benszüllött egyházak állandó előhaladásban vannak.

Magában Kinában, ahol a forradalmi zürzavar számos missziói kezdeményezést tett tönkre; a benszüllött egyház pedig a kegyetlenség és szenvedés közé van zárva, ott dacol mindennel. A kegyetlenkedések nem a keresztyén hittel szemben való ellenségeskedésből származnak, hanem a katonai anarchiából, amely mindenfelé uralkodik. Most azonban már sok misszionárius visszanyerte régi állomását. Általában a jelentések növekedést jeleznek a kommunikánsok számát tekintve, valamint a valódi keresztyén karakter kifejlődését. Másodszor, a személyes misszió által való hivek szerzése szintén növekedést mutat. Pár évig a háboru után nagyon ellanyhult, most azonban, mint majdnem minden misszió, visszanyerte régi számát. Az az általános tapasztalat, hogy könnyebb az orvosoknak és a misszionárius mesterembereknek hiveket szerezni, mint a misszionárius lelkészeknek. A társaságoknak rengeteg fáradságba kerül a tanítók és a szükséges professzorok szerzése; hogy felelhessenek arra a rengeteg kérdésre, amelyek a távoli mezőkről érkeznek. A missziói irányítás miatt fokozottabb együttműködésre inti a misszionáriusait.

Megemlítendő a nehézségek is, amelyek mindenütt meg-ingatták a pénzügyi egyensúlyt. A pénzügyi nehézségek nem az ajándékok csökkenéséből származnak, mert azok nagyszerűen növekedtek; hanem a rossz gazdasági viszonyokból, a pénz értékének romlásából, általában az élet drágulásából.

Nagyon fontos előadást hallott a kongresszus Webster dr tól a zsidók közötti misszióról. Az újtestamentum nyomán mutatott rá ennek fontosságára. Azután kimutatta az alapvető tévedést, amellyel vádolják, hogy a missziók meddőek, mivel a zsidók ellenszegülnek az evangéliumnak, Jelenleg a zsidóság kapui úgy nyitva vannak a misszió számára, mint még soha. Cseh-szlovákiában és Lengyelországban számos áttérés történik. Bécsben több mint 500 áttért zsidó csatlakozott a református egyházhoz az utóbbi években. Pesten a ref. egyház több mint 3000 áttért zsidót számlál tagjai közé s még többet a magyar vidékek egyházai. A zsidó misszió eredményeit igazolja legjobban az a tény, hogy tekintélyes zsidók nemzetközi organizáció által igyekeznek harcolni a misszió ellen.

Az előterjesztett belmissziói jelentések nagyon különfélék voltak, a különböző módszerek miatt, amelyekkel vezették az egyházi problémákat. Szó volt itten, kezdve az apologetikán, egészen a nők szerepéig a presbiteriánus közösségekben. Két nő meghatározta, hogy mi is lenne ez a szerep, több gráciával ugyan, mint precizitással. A kongresszus melegen megtapsolta először hallott női szónokait.

Azután a theologiai képzés kérdését tárgyalták meg. A legutolsó nap pedig a nagy problémának, az egyházak közeledésének kérdése megtárgyalására volt szentelve.

[„La Chistianisme“ aug. 8 iki számának hiradása után]

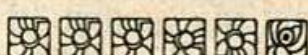
K. B.

A sárospataki állami tanítóképző átvételének az ügye befejezést nyert. Az állam átadja 50 évre ingyen ezt a tanítóképző intézetet s a 36 ezer pengő államsegélyt továbbra is folyósítja számára.

Egy berlini presbiter jelentésében a következőket olvashatjuk: „Az elmúlt évben 1129 látogatást tettem körzetemben. Meglátogattam 107 olyan családot, amely gyermekeit még nem hozta keresztelni, 138 meg nem esküdött házaspárt, 10 elváltat, 49 olyan gyermeket, akik erkölcsi veszélyben forogtak, 101 olyan gyermeket, akik még nem konfirmálódtak, 286 olyan egyént, akik az egyházból kilépni szándékoztak.” Ezek a számok nemcsak azt a szomorú állapotot mutatják, melyek Berlinben vannak, hanem főleg azt, hogy milyen áldott munkát végezhet a tisztét hivatása mélységében felfogó presbiter.

HIREK

Kulturház avatás Vámfaluban. A vámfalui gyülekezet kulturházat, gyülekezeti házat épített. Nem mással építette, hanem maga építette: derék lelkipásztora: Kolozs Vince és hívei. Az egyház tulajdonát képező 4 tantermes állami iskolában egyre nehezebbé lett a vasárnapi iskolák, énekkari órák, ünnepélyek stb. megtartása, mire a múlt évben a lelkész felvette az eszmét, hogy ha a gyülekezet tagjai közül többen külön külön is tudnak házat építeni, miért ne tudnának közösen egyet. Az eszmét lelkesen fogadták és csakhamar megkezdtek a kő és fahordást, majd egy két hozzáértő vezetése mellett, magát az építést is Mintegy 90 ember vett részt a munkában s amellett adakozott is. Majd az orsz. Magyar Párt vezetősége által 20.000 lei olcsó kölcsönhöz jutottak s Isten segítségével az év tavaszára már tető alá került a 12 méter hosszú és 8 méter széles, szinpaddal ellátott épület, melybe még rá-

diót is szereztek és mely a felavatás előtt már 7 ezer leit jövedelmezett. Az ünnepélyes felavatás augusztus 18 án volt. Délelőtt ünnepélyes istentiszteletet tartottak, melyen Kovács Károly kőszegremetei lelkész mondott költői imádságot. Az igét Boros Jenő hirdette mély hatással, a helybeli énekkar pedig Mánoky Sándor ottani kántornak a XC. zsoltár alapján írott nagy kompozícióját adta elő mesteri kidolgozásban. — Délben ünnepi ebéd volt lelkes felköszöntőkkel és délután következett az új hajlék felavatása. Az énekkar éneke után a személyes megjelenésben akadályozott Debreczeni István avató imádságát Boross Jenő olvasta fel. Utána a szintén akadályozott Paál Árpád képviselő beszédét Inczédi Joksman Ödön az orsz. Magyar Párt ügyvezető elnöke tolmácsolta. Majd a helybeli műkedvelők két egyfelvonásos szindarabot adtak elő Mánoky Sándor kifogástalan rendezésében. Este táncmultság volt. A neveze-

tes magyar kulturális ünnepre a környékről, sőt távolról is nagy számmal gyülekeztek össze és nagy lelkesedéssel honorálták a gyülekezet uttörő és követésre méltó munkáját.

A nagy találkozóra! A Károli Gáspár által négyszáz esztendővel ezelőtt gyújtott evangéliumi világosságnál találkozóra gyűlnek össze ref. anyaszentegyházunk építői, hogy a régi tűz mellett új erőt nyerjenek. Az isteni gondviselés különös kegyelme ez, hogy esztendőről-esztendőre különböző centennáriumok jönnek egymásután s ezek megállásra s egyben emlékezésre indítanak bennünket. Ilyen áldott testvéri találkozó lesz szeptember 11—15. napjain Nagykárolyban, amikor Károli Gáspár négyszázéves születési évfordulóját akarjuk megünnepelni. Nekünk királyhágómellékieknek kétszeresen emlékünnap ez, — mert találkozzunk erdélyi testvéreinkkel. Jöjjetek hát mindnyájan e

nagy, szent találkozóra, fogjunk kezét s szívünk szeretetének melegével öleljük keblünkre a mi erdélyi testvéreinket s legyen ez az alkalom a négyszáz éves bölcsőnél szent frigykötés egymással, egymásért, a Krisztus anyaszentegyházáért, egy szebb, boldogabb jövőért. Jöjjetek mindnyájan a nagy találkozóra!

Junius 17-től 19-ig ünnepelte a hollandiai kompeni református Theológiai Főiskola fennállásának 75 éves jubileumát. Az országos ünnepélyen mintegy 3000 ember vett részt az ország minden részéből, sőt külföldi testvérintézetek és egyházak is képviseltették magukat. A főiskola eddig több mint 700 lekipásztort nevelt, akik Hollandiában, Észak-Amerikában, Dél-Afrikában, Holland-Kelet-Indiában és Németországban szolgálnak, mint lekipásztorok, illetve profeszorok.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 3697—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Lelkészi Hivatalnak és Tanügyi Hatóságnak.* Az 1929-es egyházkerületi jegyzőkönyv 71. sz. határozatában a 96-ik oldalon alulról második sorban k e p e s e k szó előtt közbe szurandó a s e m szócska. Oradea—Nagyvárad. 1929. szeptember 5. Atyafiságos szeretettel, a püspök távollétében helyette: C s e r n á k Béla s k., egyhker. főjegyző.

Tanügyi: 3286—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Tanügyi hatóságnak.* Miheztartás végett közlöm a következő miniszteri rendeletet: „62263—1929. Püspök ur! Van szerencsém tudomására hozni, hogy a tanszemélyzet szolgálati szerződését [act de angajament] nem kell minden évben felter-

jeszteni. mint a 127025—1928. sz. körrendelet említi, csupán a következő esetekben: 1. Midőn működési engedélyt kérnek segéd, helyettes, vagy végleges minőségben. 2. Midőn lejár a szerződésben megállapított batáridő, feltéve, hogy az illetőt újból szerződtek. 3. Ha változás történik a szerződött fél fizetésében. Azok az iskolák, akik tanítókat, vagy tanárokat szerződtek a minisztériumtól előzetesen kapott személyi autorizáció alapján, kötelesek felterjeszteni a minisztériumhoz a szolgálati szerződéseket az autorizáció másolatával. Aláírások." Magyarázatként megjegyzem, hogy az 1. pont szerint azok a tanerők, akik csak ideiglenes [1928—29. évre szóló] autorizációt kaptak s régi helyükön maradnak, újra kötelesek autorizációért folyamodni, azonban act de angajament nélkül. Azok a tanítók, akiknek végleges autorizációjuk van, vagy autorizációs kérvényük még nincs elintézve, s régi helyükön maradtak, nem terjesztenek fel semmit. Feltétlenül folyamodjanak autorizációért azok a tanítók, akiknek végleges autorizációjuk még nincs és folyó tanév elején állásukat változtatták, mellékelve az act de angajamenteket is. Az utolsó bekezdés szerint azok a tanítók, akiknek végleges autorizációjuk van és folyó tanév elején állásukat változtatták, beterjesztik autorizációjuk másolatát és az act de angajamenteket minden más melléklet nélkül hivatalom útján a minisztériumhoz. Oradea—Nagyvárad, 1929. szeptember 5. Atyafiságos szeretettel, a püspök távollétében helyette: C s e r n á k Béla s. k., egyhker. főjegyző.

Pénztári: 2110—2—1929. KÖRRENDELET. Valamennyi *kebelbeli Nt. Lelkész urnak*. Felszólítom mindazon lelkésztársakat, akik a harmadik évnegyedre szóló globális adóik kifizetését ezideig még nem igazolták, hogy annak 8 napon belül feltétlenül tegyenek eleget. Oradea—Nagyvárad, 1929. szeptember hó 2. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István s. k., püspök.

Pályázat a peregul-mic—kisperegi [Aradmegye] ref. org. kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Természetbeni lakás. 2. Hét kat. hold szántóföld. 3. 2715 liter buza. 4. 1755 liter árpa. 5. 9 méter tűzifa. 6. Kézpénz évi 165 lei. 7. Az V—VII. osztálynak tanításáért évi 400 lei. 8. Stóla az egyházkerületi szabály szerint. Kötelesség: A III—VII. vegyes osztály tanítása, minden második héten az org. kántori teendők végzése, számadás készítésében segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén annak helyettesítése, énekkar szervezése és vezetése. Pályázhatnak nostrifikációs vizsgát tett, katonai szolgálatot teljesített okleveles férfitanítók. Személyes megjelenés kívánatos, a megválasztottnak utiköltsége megtérítettik. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 14 nap. Az állás a választás megerősítése után azonnal elfoglalandó Okmányokkal felszerelt kérvények a ref. lelkészi hivatalhoz küldendőek. Peregul-mic—Kispereg Jud. Arad. P r e s b i t é r i u m.

Pályázat. A biharfélegyházai [Rosiori, Jud. Bihor, Deapoi vasutállomás 1 kilométer] ref. egyház pályázatot hirdet kántor-

tanítói állásra. Fizetés: 1. Lakás természetben, melléképületekkel. 2. 5 katasztrális hold egyházi, 11 kat. hold agrárföld, melynek adóját haszonélvező fizeti. 3. 10 q buza hivektől, államsegély elnyeréséig tandij és más járandóság címén 16 q buza. 4. Készpénz 4560 lei, államsegély elnyeréséig tandij 2000 lei. 5. 8 méter tűzifa ára, 3560 lei. 6. 2 legeltetési jog. 7. Egyházkerület által megállapított stóla. — Kötelesség: I—VII. osztály vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség. Kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázathoz szükséges okmányok a ref. lelkészi hivatal címére küldendők szeptember 21 ig. Próbaéneklés, orgonázás, választás szeptember 22 én. Egy évre helyettesnek pályázhatnak románul tanítani képes okleveles tanítónők, ha a kántorságot nem tudja végezni, a fizetés le lesz számítva. Próba éneklésre megjelenni ajánlatos. **P r e s b i t é r i u m**.

Pályázat. Az albisi (Biharmegye) református egyház presbitériuma pályázatot hirdet a második tanítói állásra. Javadalom: 1 Készpénz az egyház pénztárából egy évre 32 ezer lei havi előzetes részletekben. 2. Lakás természetben, udvar és kert használatával 567 négyszögöl területen. 3. A lakás tisztítására 200 lei évi átalány. — Kötelességek: Az I—III. oszt. tanítása, vagy a presbiterium által a szükséghez képest reá bízott más osztályok tanítása az egyh.-kerületi tanterv szerint. Kántortanító helyettesítése templomban, vagy temetéseknél. Pályázati határidő szeptember 29., ezen a napon lesz a választás. Az állás elfoglalása október 1. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi- és nőtanítók. A férfi tanítók igazolni tartoznak, hogy katonai szolgálatot már teljesítettek. Kellően felszerelt kérvények az albisi ref. lelkészi hivatalhoz címezendők. Albis (Biharmegye) posta Albis, 1929. szeptember 1. **P r e s b i t é r i u m**

Pályázat a kőszegremetei ref. egyház másodtanítói állására. Javadalom: 1. Lakás: 2 szoba, konyha, kamara, pince és fás szin. 2 Államsegély elnyeréséig az egyház pénztárából havonként, előleges részletekben fizetve 2500 L. 3. 2 m. tűzifa beszállítva. 4. Esetleg e. m. és ker. segély. Kötelesség: Az iskolaszék által kijelölt osztályok tanítása, vasárnapi iskola vezetése, mindenemű egyházépítő munkában segédkezés. Pályázhatnak román vizsgával is rendelkező férfi és nőtanítók. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 2 hét, amikor a választás is megtartatik. A választás 1930 szeptember 1 ig terjedő időtartamra szól. Jó tanítási eredmény felmutatása esetén azonban az állás véglegesnek tekinthető. Kellően felszerelt pályázati kérvények a kőszegremetei (Remeșea-Oaş jud. Szatmár) ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás megválasztás után azonnal elfoglalandó. **P r e s b i t é r i u m**.

Jókarban levő fekete hintó eladó. Lelkészi hivatal:
TĂMĂȘEU.

Pályázat. A kaplonyi ref. egyház presbiteriuma pályázatot hirdet az üresedésben lévő organista kántor-tanítói állásra. **J a v a d a l o m:** 1. Három (3) kat. hold föld haszonélvezete: 3000 lei 2. Négyszáz (400) négyszögöl kertiföld beltelek haszonélvezete: 300 lei. 3. Négy (4) okta legeltetési jog: 2800 lei. 4. Minden iskolába járó gyermek után a szülőktől fél véka búza és fél véka rozs (20 gyermek után): 3300 lei. 5. Minden iskolába járó gyermek után egy ölös csirke: 600 lei. 6. Készpénz az egyház pénztárából: 25.300 lei. 7. Temelési stóla szabály szerint. 8. Lakás, egy butorozott szoba az egyház által bérelve, vagy ehelyett lakbér: 2000 lei. A földnek adóját az egyház fizeti. **Összes jövedelem: 35.300 lei. Köteleesség:** Az I—VII. osztályu vegyes iskola vezetése, kántori teendők végzése fizsharmóniummal. Kánonikus órákon, lelkész akadályoztatása esetén templomi istentisztelet végzése, vasárnapi iskola vezetése lelkész segítségével. Pályázhatnak román nyelvi vizsgát tett férfiak és nők e hirdetmény közzétételétől számított 2 hét alatt. Személyes megjelenés kívánatos. A tanköteles gyermekek száma f. évben 25. Vasútállomás Carei-Mari (Nagykároly), Kaplonytól 3 kilométernyire. Az állás szeptemberben lehetőleg elfoglalandó. Capleni—Kaplony, p. u. Carei-Mari, 1929. szeptember 7. P r e s b y t e r i u m.

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 3526—1929., 3527—1929. és 3528—1929. számú rendeletében **kötelező használatra** elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéteryne—Gázdac-féle ABC
és Olvasókönyvek, Kandray—Titz-féle
Számítan—Mértan könyvek, továbbá
iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb. stb.**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea—Magyóvár, Ioan Vulcan (Magy Sándor-u.) 14

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számitol váltókat. Folyósít* jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokal előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzlelet kedvezően lebonyolít.

**Képoiseli a trieszti „Adria”
biztosító-társaságot. 36**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangu harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgona-javítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 36

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

36

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlőnye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A fordító.

— Károli Gáspár emlékezetének. —

Alkotni könnyebb: a szellem szabad,
A képzelet csaponghat szerteszét,
Belekaphat a felhők üstökébe,
Felszánthatja a tenger fenekét.
Virágmaggal eget földet bevethet,
Törvényé teheti a játszi kedvet,
Zászlóvá a szeszélyt, mely lengve lázad,
S vakmerően méri Istenhez magát...
Az alkotás jaj, kísértetbe is visz.
A fordítás, a fordítás alázat.
Fordítani annyit tesz, mint meghajolni,
Fordítani annyit tesz, mint kötve lenni,
Valaki mást, nagyobbát átkarolva,
Félig őt vinni, félig vele menni.

Az, kinek szellemét ma körülálljuk,
A Legnagyobbak fordítója volt.
A Kijelentés ős-betűire
Alázatos nagy gonddal ráhajolt.
Látom: előtte türelem-szövétnék,
Körül a munka nehéz árnyai:
Az Igének keres magyar igéket.
Látom, hogy küzd: az érdes szittyanyelv
Megcsendíti e Isten szép szavát?
És látom: győz, érdes beszédinek
Szálló századok adnak patinát.
Ő be nagyon kötve van Jézusához,
Félig ő viszi, félig Jézus őt,
Mignem Vizsolyban végül megpihennek,
Együtt érve el egy honi tetőt.
Amig mennek, a kemény fordítónak
Tán verejtéke s tán vére is hull,
De türelmén és alázatán által
Az örök Isten beszél — magyarul.

Reményik Sándor.

Az országos Református Lelkészegetesület Nagyhete.

Az ORLE konferenciáit, közgyűlését és harmadik Országos Presbiteri Értekezletet Miskolc—Diósgyőrött tartották meg augusztus hó 22—26 ig. Négyszázat meghaladta a száma azoknak, akik befizették a kötelező díjakat a lelkeszi konferencián és közgyűlésen való részvételre és a kétezret azoké, akik a presbiteri értekezletre mentek el.

Miskolc egyházközség buzgó tagjai fogadták szállásra a gyűlésekre érkezőket. Ezenkívül a turista-szállóban, református leánygimnáziumban, árvaházban nyertek elhelyezést.

Vonzotta a nagy találkozóra a lelkeszi és világi jellegű presbitereket nemcsak a viszontlátásnak kívánatos öröme, a lelki és szellemi vizsgálódásnak várható meggazdagodása, hanem a történelmi évfordulónak az az értékes triásza, melyet protestáns nevezetünk keletkezésének, a második speyeri birodalmi gyűlésnek és az „istenes vénember”, Károli Gáspár lelkesz, teljes bibliánk magyarnyelvre fordítója születésének négy évszázada és Erdély legnagyobb fejedelme, Magyarország választott királya, Bethlen Gábor halálának három évszázada emlékűnnepélye jelentettek.

A konferenciái ülések három napig tartottak, augusztus 22—24-ig. Naponként reggeli istentisztelet előzte meg az üléseket. Három főrészsre oszlottak, voltak konferenciái összejövetelek naponként az összes tagok számára és külön csoportokban a a vallástani lelkeszek és a református nők [papnék] részére.

Változatossá tették a miskolci konferenciát a délutáni kirándulások Diósgyőrbe és Diósgyőr—Vasgyártelepre.

A háromnapos konferencia után, a harmadik nap délutánján tekintették meg Lillafüredet.

A konferenciának tárgyai nagy erővel nyultak bele a lekipásztor lelki világába és feltárták az önvizsgálódás tükrében annak kívánatos képét: az imádkozó életet; reámutattak a gyakorlati keresztyénség követelményeire, a diakonus és diakonissza intézmény létesítésének szükségességére, a református társadalom megszervezésének módjára; kimutatták az egyházak és lelkeszek anyagi sérelmeit és azok orvoslásának formáját, nemkülönben a református gazdasági szervezkedés lehetőségeit. Megtárgyalták az ifjuság körében folytatandó különböző águ belmissziói munkát is. Külön eseménye volt a konferenciának Csikesz Sándor egyetemi tanár, ORLE főtitkárnak a szentföldi utjáról tartott előadása.

A konferenciák és a miskolci gyülekezet építésére szolgáló esténkénti evangelizációs istentiszteletek nagyjában a megállapított program szerint folytak le, áldásos hatással.

A ORLE közgyűlésének kiemelkedő fénypontja volt D. dr Baltazár Dezső püspök, az ORLE elnöke hatalmas és megrázó megnyitó beszéde. A lelkes hangulatot kiváltó megnyitó után Kiss Ferenc egyetemi professzor részletekkel világított reá a nem azonos elbánásból származó sebeke. A közgyűlés nagy

lelkesedéssel fogadta el azt az indítványt, hogy az országgyűlés mindkét házának református tagjai bevonásával menjen küldöttség az államkormány illetékes szerveihez, az égető sebek orvoslásáért. A közgyűlési tárgyak a referensek előadásában simán peregtek le.

A III. Országos Presbiteri Értekezlet mintegy 2500—3000 főnyi lelkészi és világi presbiterek jelenlétében folyt le hatalmas erővel és mélyenjáró lelkesedéssel. D. dr. Baltazár Dezső püspök, az ORLE elnöke nagy hatással fogadott megnyitó beszédet mondott. A százados évfordulókra vonatkozó emlékbeszédet Czeglédi Sándor, az ORLE alelnöke mondotta szónoki készséggel. A magyar református egyház sajnó sebeit és kivánságait Csikesz Sándor egyetemi tanár ismertette. Ennek a beszédnek gyakorlati következménye az a határozat volt, melynek értelmében lapot indítanak a presbiterek számára, évenként négy számmal.

Farkasfalvi Farkas Géza abauji egyházmegyei gondnok előadására kimondta a III. O. P. É., hogy két esztendőn keresztül, a magyar református egyház közadakozásának tárgyául a Kálvineumokat jelöli meg. Dr. Szász Béla államtitkár a budapesti egyházközség gondnoka, a presbiteri összetartás és együttműködés eszményét tárta fel. Dr. Hetessy Kálmán dunamelléki egyházkerületi jegyző, kecskeméti lelkész, Maklár Károly tiszántúli egyházkerületi h. főjegyző, dr. Széll Gyula, a békéscsaba egyházmegye gondnoka javaslatokat terjesztettek elő. Végül Dókus Ernő zsinati világi elnök mondott mélyenszántó záróbeszédet. A mindvégig magas színvonalon haladó III. O. P. É. azzal az érzéssel zárult, hogy e nagy találkozóra épületes és hasznos összejönniök a presbitereknek és hogy azokat fejleszteni egyházi közérdek.

A miskolci napokat feledhetlenné tette az ülések berekesztése után, augusztus 27-én, a Miskolctól mintegy 80 km. távolságban fekvő Aggtelekre rendezett kirándulás.

Putnokon kegyelettel emlékezett meg a lelkészszereg és hozzátartozóik, Kálnai Ferenc egykori putnoki gályarab lelkészről, dr. Patay Pál budapesti theol. akad. m. tanár előadása alapján Br. Ragályi Balassa Ferenc felsőházi tag és Tókos Károly aggteleki lelkész üdvözlésére D. dr. Baltazár Dezső püspök választott, akinek az aggteleki templomban tartott imádságos szolgálata után ért végett a hat napig tartó ORLE nagyhete.

(Lelkészegyesület.)

Lelkészmeghívás. A népes nagyzerindi gyülekezet f. hó 8 án egyhangu lelkesedéssel hívta meg lelkészéül Balogh László magyarkeceli (Szilágy-megye) lelkészt. Midőn ezt a hirt örömmel tudatjuk, egyben úgy a meghívott lelkészre,

mint a meghívó gyülekezetre Isten bőséges áldását kívánjuk.

Egyházmegyei tanácsbíró választás. A nagybányai egyházmegye presbitériumai lelkészi tanácsbíróvá Sárközi Lajos szatmárnémeti lelkészt választották meg.

Püspökváltozás a Tiszáninneri Egyházkerületben.

A Tiszáninneri Egyházkerület imádságos lelkü öreg püspöke beléfáradva a sok meddő küzdelembe és az idő terhének hordozásában is megfáradva, püspöki tisztségéről lemondott. Megható lemondó levelét, mely nemcsak a nagy imádkozó, meleg szívének jellemzője, hanem az egyházkerület és egyetemes egyházunk korképéhez is sokat kifejező ecsetvonás, az alábbiakban egész terjedelmében közöljük:

Méltóságos Főgondnok ur! Kedves Elnöktársam és Testvérem! Elfogódott lélekkel tudatom veled s általad a Főtiszteletű Egyházkerülettel, hogy hosszas tusakodás után végre is arra határoztam el magamat, hogy püspöki hivatalomról lemondok. A ti kérő szavatokra még egyszer elbirálás alá vettem szándékomat és lelkiismeretemet s az a szilárd meggyőződés alakult ki bennem, hogy továbbmaradásommal senkinek sem használnék. Egyházam bizonytalan helyzetét csak meghosszabbítanám, a magam életét pedig csak megrövidíteném.

Ahol az egyik fő-fő erkölcsi testületnek, az államnak legelső reprezentánsai, a másik fő-fő erkölcsi testületnek, az egyháznak legelső reprezentánsai előtt nyilvánosan és hivatalosan tett, tehát erkölcsileg kötelező kijelentéseken könnyű szívvel és szemrebbenés nélkül tudnak napirendre térni: ott az én kezemből kiesett az utolsó erkölcsi fegyver is, amellyel egyházam érdekeit sikerrel védelmezhetném s érte a felelősséget vállalhatnám.

Azt hiszem, hogy ötvenéves lelkipásztori szolgálatom is felment engem attól, hogy elhatározásomat bővebben is megindokoljam.

Nem a munkába fáradtam bele mégsem, [az nekem az élet] de állandó fájdalmat itt lelkészársaim egyrészének bizonytalan sorsa és könnyel sózott kenye okozott, akiknek állampolgárságát s ezáltal megélhetését is kérdésessé tették. Sugyanugy fáj iskoláinknak, legdrágább reformációi örökségünknek lassu, de tervszerű elsorvasztása, a régi ideálok szolgálatából való kiforgatása.

Bucsuzásom pillanatában — bár csordultig van a szívem — nem mondhatok sokat. Elveimet, terveimet, lelkemet ismeritek. Azokat évről évre beleöntöttem püspöki és konventi jelentéseimbe. Ha keveset tudtam belőlük — veletek karöltve — megvalósítani, nem rajtam múlt, nem rajtunk múlt, hanem azokon a látható és láthatatlan hatalmakon, amelynek ereje a mi erőnket meghaladta. A ti helyzetetek annyiban könnyebb lesz, amennyiben talán rövidesen jóváhagyott egyházi törvények fognak fedezni benneteket.

Magam részéről a politikát igyekeztem egyházunktól mindenkor távoltartani s ezt a szent intézményt magasabb ideálok szolgálatába állítani. Ha a politika romboló árja kezdett mégis

az utóbbi időben gátjainkon beszivárogni, az annak a kísértő ördögnek az aknamunkája volt, aki népünket és annak pásztorait elébb a kenyértelenség köves pusztájába hurcolta meg, onnan pedig felvitte az ígérlet csillogó hegyére, ahonnan csábító kilátásokat mutogatott nekik, ezt mondván: „Mindezt neked adom, ha te is nekem adod — a lelkedet.”

Lelkiismeretem tiszta és nyugodt, hogy majdnem tiz évi püspökségem alatt sem egyházam érdekei, sem az állam törvényei ellen nem vétettem Méltán vártam ezért jobb megértést és több igazságosságot mindkét részről. Eddig hiába vártam. Csoda e, ha belefáradtam abba az örökös csalódásba, hogy tiz esztendő óta egyszer-egyszer ránk mosolygott a nap, azt hittük, hogy a természet örök rendje szerint most már tavasz lesz s nyomban reá mindig dermedtő fagy következett.

Ezt nem bírom tovább nézni tehetetlenül és reménytelenül. Megyek haza... meghalni. Szabad földön, szabad földben megnyugodni. Gyermekeim ölébe s nemzetem fájó szívére hajtani le megfáradt fejemet, meggyötört szívemet.

Ti, akiknek még van időtök várni, álljatok erősen. Isten meg fog segíteni benneteket. A Jelenések könyve szerint mindennek rendre-rendre lesznek s végül is a Bárány győzedelmeskedik.

Kik szívéhez közelebb állottatok s igyekeztetek engem mindenkor megérteni, áldjon meg az Isten a sok jóságotokért, amellyel nehéz munkámat könnyebbé tettétek és sokszor a keserűt is megédesítettétek. A János apostol mondását hagyom rátok örökkül: „Fiaim, szeressétek egymást.”

Junius végeztével Szlovenszkórról véglegesen eltávozom. Kérlek, hogy akkorra irodám átvételéről s utódom megválasztásáig és beiktatásáig püspökhelyettesről gondoskodni s eltávozásomról az Egyetemes Konventet is értesíteni méltóztassál.

Mindenkor hálás leszek Istennek azért a nagy kegyelméért, hogy az itteni elárvult kálvinista magyarságnak én lehettem az első püspöke.

Az örökkévaló gondviselés nyugodjon meg rajtatok s az ő anyaszentegyházán. Rimaszombat, 1929. június 20. Szerető testvéred: Palóczy Czinke István, püspök.

A tiszáninneri Egyházkerület presbitériumának nagy többsége Péter Mihály gálszécsi lelkész, főjegyző-püspökhelyettest választotta püspökké.

Péter Mihály 17 évvel ezelőtt jutott a Tiszáninneri Egyházkerület vezérkarába, mint annak aljegyzője, majd mint tanácsbíró s 1925 től mint főjegyző és püspökhelyettes odaadó és hűséges munkájával kitörülhetetlenül beleírta nevét a kerület történetébe. Kiváló szellemi képességeit azonban nem csupán az egyházi közigazgatás mezején gyümölcsöztette, egyetemes egyházi vonatkozásban még nagyobb értékű az egyházi irodalom terén kifejtett munkássága. Mint egyháztörténész nagy szorgalommal és hozzáértéssel kutatta egyházunk kimagasló alakjainak s a mult döntő eseményeinek történetét, mint egyházi beszéd író,

két kötet papi dolgozattal gazdagította igehirdetésünk irodalmát, mint publicista, számtalan hirlapi cikkben kelt védelmére a cseh-szlovákiai magyarságnak.

Ezeket az egyházi élet terén kifejtett sokirányú munkákat óhajtotta jutalmazni a Tiszáninneri Egyházkerület, mikor Péter Mihályt vezérévé, püspökévé választotta.

Leánynap és fiukonferencia a Nagyvárad melletti Püspök és Félix-fürdőben.

A mind néptelenebbé váló erdélyi és királyhágómelléki egyetemese ifjusági konferenciák azt mutatják, hogy eljött az idő, amidőn az ifjusági munka elsősorban technikai nehézségek miatt megkivánja a centrális kezelés helyett, illetve mellett a munka perifériális kiépítését is. Ezt a perifériális kiépítést munkálnák az egyes nagyobb helyeken tartott paróchiális vagy éppen helyi érdekű konferenciák. Egyházkerületünkben az utóbbi időben gyakran találkoztunk ilyes fajta kisebb-nagyobb jelentőségű megmozdulásokkal. Ilyen volt az áprilisban tartott királyhágómelléki ker. leánykonferencia, a szatmári ifjusági bibliakörnek a nagykárolyi, nagybányai, színérváraljai ifjúsággal 2 ízben való egy-egy napos találkozója, a nagyvárad melletti leány és később fiuk bibliakörének a szalárdi, révi, élesdi egy-egy napos látogatásai és ilyen volt most az összes várad melletti leánybibliaköröknek a szalárdi, biharpüspöki-i, nagyszántói leánybibliakörökkel szept. 8-án a Püspök-fürdőben s a nagyvárad melletti iparosfiuk bibliakörének szept. 8—9—10-én a Félix-fürdőben rendezett konferenciája.

A leánynap lefolyása a következő volt: reggel fél 9—10-ig bibliaóra 5 csoportban. (Ján. I. 43—52.) 10—11-ig istentiszteletet tartott Tunyogi János nagyszántói lelkész. Fél 12—12-ig volt a fogadalomtétel dr. Imre Lajos professzor, IKE elnök előtt. 12-től fél 2-ig dr. Imre Lajos vezetett be egy megbeszélést „Az én imádságom” címmel, amelyet leányainknak véget érni nem akaró meghitt vallomásai, kérdései követtek.

Délután 2—5-ig közös játék. 5-től fél 7-ig László Dezső utazótitkár tartott áldott megbeszélést a csendes óráról. Este imaóra után Varga Gedeon vallásnár tartott közvetlen áhitatot. A hatalmas táborláz körül kipirult arcú, csillogó szemű leányok hallgatták az Igét s egy megszentelt nap sok drága áldásától átforrósodott szívvel érezhették s bizonyára érezték is meg a Krisztusban megjelent Isten kegyelmét.

*

A fiukonferencia a Félix-fürdőben szintén 8-án reggel kezdődött s 3 napig tartott. A bibliakörös résztvevők száma, mikor legtöbben voltak, tehát 8-án sem haladta meg a 80-at. A résztvevők így oszlottak meg: Szalárdról 8, Domahida 2, Bethlen Gábor-Kör 8, Rét 2, Iparosfiuk Bibliaköre 55. A konferenciát dr. Imre Lajos, László Dezső s részben Tunyogi János és Varga Gedeon vezették. Reggeli bibliaórák textusai: Ján. I. 37—45, Ján. I. 45—52, Ján. II. 1—12. voltak a Jézus keresése, az én keresésem, Jézussal együtt gondolatok

alapján. Megbeszélések a következők voltak: Az imádság. Mit tehetek én Isten országáért? Mit adhat s mit adott eddig nekem a bibliakör? Miért vagyok én kálvinista? A tisztaság értéke. A csendes óra. Esténként a tábortűz mellett derűs jelenetek s áhitat volt. A konferenciát 2 órás beszámoló s imaóra fejezte be.

Mit teszek a külmisszióért?

Krisztus Urunk missziói parancsának [Mt. 28., 18–20.] a betöltését sem az ő tanítványa, sem az ő egyháza el nem háríthatja magáról. Ezt látták meg a vizaknai konferencián megjelent széniorok és keresni kezdték az utat a pogány népekért való felelősség felébresztésére.

Nyilvánvaló, hogy vannak már, akiket éget ez a kérdés, de elszigetelten és aktív munka nélkül. Még azt sem tudjuk, hogy kik imádkoznak a misszióért. Pedig bizonyára sokan vannak már, [lelkészek, tanárok, tanítók, gyülekezeti tagok, bibliakörösök, vasárnapi iskola vezetők stb.], akik imádkoznak, érdeklődnek, adakoznak és tusakodnak érte. Hogy közelebb vihessük életünket a szolgálathoz, imában, munkában egyaránt szükség van a lelki kapcsolatra és közösségre.

E célból bocsátom ki e felhívást az Ifj. Ker. Egyesület Szénior Osztálya megbízásából és kérek minden testvért, hogy Isten előtti felelőssége tudatában írja meg egy levélben f. évi október 15-ig nekem [Bedő Béla ref. lelkész, Zábala—Zabola, Jud. Treiscaune—Háromszékmegye], hogy — csakis az Isten Lelke indításából! — mit tesz a külmisszióért. (Imádkozás, misszió tanulmányozás, adakozás, misszió-ismertetés, misszióra-készülés stb.)

„Igy szól az Úr: kevés az, hogy nékem szolgám légy, a Jákób nemzetségének megépítésére és Izráel megszabadultjainak visszahozására, sőt a népeknek is világossággul adtalak, hogy üdvöm a föld végéig terjedjen!” [Ézsaiás 49., 6.]

Imádkozzunk, hogy az Isten tegyen minket alázatos eszközökké.

Kérelem a debreceni kollégium volt diákjaihoz.

A debreceni református kollégiumi diákszövetség egyik alapszabályszerű célja a kollégium történetére, külső és belső életére, tanáraitra és diákjaira jellemző írott emlékeket, szóbeli hagyományokat összegyűjteni és közrebocsátani.

Talán minden volt kollégiumi diáknak van otthon az íróasztalában diákéveire, tanáraitra vonatkozó írott emléke, amely az idők folyamán rendszerint elkallódik, vagy avatatlan és érdektelen kezébe kerülven megsemmisül. Mindegyikünknek az emlékében élnek írásba nem foglalt diák és tanártörténetek, a kollégiumra és a kollégiumi életre vonatkozó jellegzetes adatok,

melyek megérdemlik a papírra vetést és az utókor számára való megőrzést.

Teljes bizalommal fordulunk a kollégium volt növendékeihez és kérjük őket, hogy a kezeik között levő írásbeli emlékeket, elekción verseket, más természetű verseket, diákvicclapokat, diákfolyóiratokat, coetusnaplókat, egyéb, esetleg nyomtatásban megjelent írásokat, cikkeket, fényképeket, engedjék át a szövetségünk u. n. Csitvári krónikája részére, amely a kollégiumi anyakönyvtárban nyer elhelyezést, ne sajnálják a fáradságot se írásba foglalni diákeveik kedves emlékeit, visszaemlékezéseket és küldjék be azokat szövetségünknek a főtitkár vitéz dr Roncsik Jenő címére [Debrecen, Csapó-u. 43.] lehetőleg ajánlott levélben. A kollégium, a diákság és a tanárok életének igazi képe ezekben az emlékekben tükröződik leghivebben vissza. Ne hagyjuk elveszni e kedves emlékeket, maradjunk hű fiai az öreg kollégiumnak, melynek oly sokat köszönhetünk.

Szövetségünk nevében a kollégium összes volt növendékeit szeretettel köszöntjük.

Debrecen, 1929 szeptember 11.

Vitéz dr Bessenyei Lajos,
ref. főgimn. igazgató,
szövetségi ü. v. elnök.

Vitéz dr Roncsik Jenő,
szövetségi főtitkár

KÜLFÖLD

A szociális igazság tíz parancsolata.

A régi személyi erkölcsösség nem elég. A vallás be kell hatoljon a szociális rendbe is. A „holnap” lelkének növelnie kell a személyi tízparancsolat igazságát tíz másik, a szociális igazság parancsolataival is, ebben a formában:

I. Én vagyok az Úr, a Te Istened, de emlékezz meg arról is, hogy én az egész földnek Istene vagyok. Nekem nincsenek kegyenc gyermekeim. A hindu, a kínai, a japán, a néger, az orosz és a mexikói mind az én szeretett gyermekem.

II. Ne mérd a nagyságát nemzetnek helyzete, vagy banki csekkjei szerint, hanem [házja] gyermekeinek halandósága, lakása, játékterei, könyvkereskedései, iskolái, kórházai, továbbá a prostituációról, a rablásokról, a gyilkosságokról fogyást mutató statisztikák szerint.

III. Emlékezz meg, hogy a civilizáció mérője a nők tisztelése.

IV. Emlékezz meg a magad bűneiről és ne építs börtönöket bosszuállásra, vagy büntetésre, hanem a te törvényszékeidet tedd a lelkek klinikáivá és a te „központi házaidat” (fogház?) kórházakká az erkölcsi betegek számára.

V. Emlékezz meg, hogy a végső cél és az ipar lényege nem az árucikkek, sem az osztalékok, hanem az emberi nem.

VI. Haladj a politikai demokráciából az ipari demokrácia felé, megemlékezz, hogy egy ember sem elég jó és bölcs kormányozni a másikat beleegyezése nélkül.

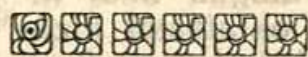
VII. Vessd a háborút kívül a jog határán és kerülj minden fenyegető mozdulatot, ilyenek: hatalmas flották építése, hatalmas katonai készülétek a te szomszédod ellen.

VIII. Tiszteld az embereket karaktereikért, egyetlen szolgálatukért és ne vess meg senkit fajáért, színéért, vagy szolgálati multjáért.

IX. A te szomszédod ellen ne tégy hamis tanubizonyságot rosszindulatu propaganda, tendenciózus híresztelések által, de különítsd el magad az őt gyalázó jelzőktől.

X Emlékezz meg, hogy míg a te őseig vadak és barbárok voltak, más férfiak vitték nekik az evangéliumot, az üdvöt, a civilizációt Most, hogy te gazdag és szerencsés vagy, őrizkedj, hogy Ázsiába és Afrikába csak a te hajóidat, árucikkeidet, mozifilmedet, tudományodat küldjed, elfeledkezvén elvinni a Krisztus üzenetét és a keresztyén szellemet.

Pasteur A. W. Palmer de Oak Park (Illinois) (Le Christianismu 31. XII. 1928.)

HIREK

Lelkészköri értekezlet. A szamoskrassói lelkészi kör f. hó 5-én tartotta értekezletét Szatmáron Gy. Kovács József ombodi lelkész elnöklése mellett, Elnök üdvözölven a megjelent tagokat, örömmel kebelezte be a kör tagjai sorába Gyöngyössy Bálint nagykolcsi és Siető Pál amaci lelkészeket. Az értekezlet főtárgya az új liturgia ügyében való állásfoglalás volt. Határozatba ment, hogy a magyarországi zsinat által elfogadott liturgiához ragaszkodik az értekezlet és ilyen értelmű javaslatot terjeszt az egyetemes lelkész értekezlet elé.

A Gusztáv Adolf-Egylet 1932 novemberében ünnepli meg 100 éves jubileumát. Erre az ünnepre az egylet egy millió márka jubileumi adományt akar összegyűjteni egy nagy szórvány munka támogatására. E célból 60,000 perselyt oszt szét a németországi és külföldi protestáns gyülekezetek között.

A kecskeméti gyülekezet a belmissziói munka intenzívebbé tételére diakonisszákat állít be a gyülekezetbe.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

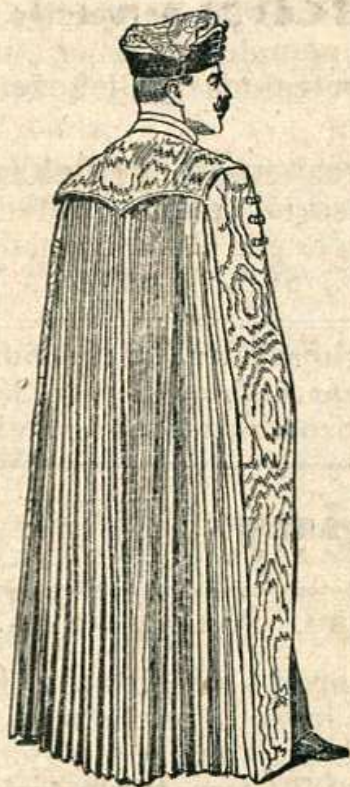
Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad

Pályázat kántori állásra. A crai-dorolj—királydaróci református egyház pályázatot hirdet kántori állásra. J a v a d a l m a :
a) kilenc kat hold föld, illetve ennek árendájában az egyház által mindenkorra biztosított évi 20 mázsa 30 kgr. tiszta buza;
b) 50 köből [cirka 9 mázsa] tiszta buza. Mindkét címen lévő

buzajárandóságot kiméri $\frac{1}{4}$ évenként előre az egyház gondnoka; c) öt drb legeltetés jog, míg az agrárref. e legelők feletti rendelkezést el nem vonja; d) természetbeni lakás, vagy évi kettőezer lei lakbér a pr. tetszése szerint, de ha a pr. lakbért ítélne, úgy még 6000 [Hatezer] lei lakbér drágasági jutalékot is ad évente. E pont alatti is negyedévi előleges részletben fizettetik; e) stóla az egyh. ker. megállapítása szerint. E javadalom megerősített díjlevélileg biztosított. Kötelessége: a) az összes gyülekezeti templombani, temetési énekek vezetése, éneklése; b) az áll. iskolában vallástanítás és énektanítás; c) egyh. dalárda vezetés, tanítás; d) vasárnapi iskolai vezetés; e) egyházi jegyzőség; f) lelkésznek betegsége akadályoztatása esetén templomi szószéki helyettesítése és az összes belmissziói munkákban segédkezés. Pályázati határidő: 1929 szeptember hó 29-ig. Pályázhatnak állásnélküli, nyugdíjas férfitanítók, kik képzettségükről okmányt tartoznak beküldeni és állampolgársági bizonyítványt s községtől egy erkölcsi bizonyítványt és egy saját maguk által kiállított nyilatkozatot, hogy nem voltak az állami oktatástól kizárással büntetve. Ha áll. érvényes okl. tanító pályázik, reménye lehet, hogy ha az egyház valaha megnyithatja felekezeti iskoláját tanító is lehet majd, amikor díjlevele előnyösen módosul. Személyes megjelenés kívánatos, de utiköltsége csak a megválasztottnak térítettik meg. Pályázati kérvények a lelkészi hivatalhoz küldendők. Crai-Dorolt—Királydaróc. Presbitérium

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek síb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓJÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

Pályázat. A csengerbagosi református egyház pályázatot hirdet megüresedett kántor tanítói állására. **J a v a d a l o m:** 1. Lakás természetben, konyha és gyümölcsös kerttel. 2. Három fordulóban 6—6 köblös szántóföld = 18, ezeket az egyház közmunkával megszántja s tanító által adott maggal beveti s elboronálja. 3. Két köblös lápi szántóföld. 4. Négyszáz □-öl foglár szántóföld. 5. Öt köblös kaszáló. 6. Legelőilletőség $5^{28/32}$ rész nagyjóságra; sertéstartás tetszés szerint. 7. 12 m. tiszta buza. 8. 12 köbméter tűzifa beszállítva. 9. Tandijváltás évi 600 Lei. 10. Minden tanuló után egy csirke 50—60 drb. 11. Személyi pótlék 2000 Lei. 12. E.-i jegyzőségért 500 Lei. 13. Földek adóját egyház fizeti. 14. Stóla. **Köteleesség:** VII osztályu vegyes iskola törvényszerinti vezetése, egyházi jegyzőség, énekkar vezetése, kántori szolgálat, belmissziói munkában segítés, vasárnapi isk. vezetése, lelkész akadályoztatása esetén s a kanonikus napokon szószéki szolgálat. Pályázhatnak az állami követelményeknek eleget tett tanerők e lap megjelenését követő 15 napon belül. Az állás a választás megerősítése után azonnal elfoglalandó. Személyes bemutatkozás előnyös. A megválasztott utiköltségét megtéríti egyház. Pályázatok az alábbi címre küldendők: Református Lelkészi Hivatal Boghiş—Csengerbagos, p. Doba—Szamosdob, jud. Sătmar. Presbyterium.

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 3526—1929., 3527—1929. és 3528—1929. számú rendeletében **kötelező használatra** elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpéteryne—Găzduc-féle ABC
és Olvasókönyvek, Kandray—Titz-féle
Számítan—Mértan könyvek, továbbá
iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb. stb.**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

Egyházaknak és Iskoláknak 10% engedmény!

Catră On. Direcțiunea Școalei Primare Reformate
Jud. Bihor Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadók el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lej 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölesönöket. Alutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Népszerű a frieszi „Adria”
biztosító-társaságot.** 37

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 37

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

37

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ Megjelenik minden héten szombaton.

Imádság.

Károli Gáspár születésének négyszázados ünnepségén.

Elmondotta: Sulyok István püspök.

Örökkévaló Isten, mennyei Atyánk, szivünkben megszentelődött érzések habjai hullámanak s ajkunkra himnuszok és imádságok törnek fel, mikor anyaszentegyházunk négy évszázados, fényben és árnyban gazdag multjára emlékezve, Előtted megállunk és e jeles napon forró hálánkat a nagy Végtelenségbe Hozzád felemeljük.

Bizony erős és hatalmas Isten vagy Te, világoknak Ura, kit a gyarló emberi ész soha meg nem foghat és törékeny nyelve ki nem magyaráz. Nagyságod gondolata porba rokaszt minket, mert egyetlen szavad világokat teremts és érc kezdednek egyetlen mozditása világokat rombol. De atyai szivedben mérhetetlen szerelem lakozik, mely tisztábban és fényesebben ragyog, mint tündöklő napod az égnek kárpitján s szelid tekinteted biztatólag néz a magasból reánk.

Aldott légy Atyánk, hogy a lét kapujának megnyílása előtt örök tanácsodban végezted felőlünk, hogy a gondolatban szunynyadó embervilág felett meghajtod majd egyszer dicsőséged egét, hogy felemeljed azt, kinek homlokáról vakmerő bűn miatt a szeplőtlen szentség ékes koronája a föld porába hullt s akit balsorsa a kárhozat és halálnak sötét örvényébe sodort. Aldott légy és magasztaltassál fel, hogy a veszendőkhöz prófétákat küldél, a teljes időben pedig, mikor a Hozzád vezető ut visszajára fordult és a kimutatott ösvény sivatagba vészett, — Krisztusodnak ajkán zendült meg felette a megtartó Ige, amely változatlan marad akkor is, midőn az égnek és földnek oszlopi összetöredeznek.

Alázatos szívvvel valljuk és hirdetjük csoda dolgaidat, hogy árva népünk előtt, melyet viharok szárnyain a távol keletről ide vezényeltél, — szentséges Igédből egyetlen egy jöttát soha el nem rejtél. Örök dicsőséged mindkét táblájával rokotalan néped megajándékozád s nagy tragédiánk sötét óráiban ezekkel bennünket nem csak megvigasztalgattál, de halálos sirból is életre támasztál. Téged dicsőítve minden népek előtt hálásan beszéljük, hogy ezerszázézer vérviztari között ragyogó tűzszlopként Te jártál előttünk s nagy veszedelmek között kegyelmed palástja takargatott minket, hogy rokon őseink végzetes sorsára ne jusson az a nép, amelynek Istene és Atyja is lettél.

Urunk és Istenünk, esedezve kérünk, hogy ezt az igazságot a jelen és jövő nemzedék szívéből kiesni soha ne engedjed. Lelked erejével kemény, dacos szívünk törjed össze bennünk s tedd azt te magadnak élő templomoddá, amelyben egyedül szent Fiad lakozik. Végy minket kedvedbe, örök szerelmedbe, mert nehéz a kereszt, melyet sok bűneink miatt vállainkra raktál. Lábaink roskadnak, lépteink tántorgók s reszkető kezekkel írjuk történetünk lapját. A mennynek közepén repülő angyaloknak parancsold meg Atyánk, hogy mindig felnyitva tartsa előttünk beszédednek könyvét, melyet századokkal elébb szép magyar nyelvünkön kezeinkbe adtál, mert boldogok, akik ezt olvassák és boldogok, akik a jövőmondásnak örök beszédit hallgatják. Elválasztásunk és megtartatásunk szent pecsété gyanánt tegyed ezt a könyvet a mi homlokunkra, hogy ne csak megbecsüljük, de forrón is szeressük és szent parancsa szerint élni igyekezzünk, mert a tökéletességnek törvénye van abban és Istennek hatalma szebb, boldogabb jövő kimunkálására. Ámen.

Világosság a halál árnyékának tartományában.

Irla és a Károli Gáspár születésének négyszázéves évfordulója alkalmával Nagykárolyban tartott Károli Gáspár-émlékünnep alkalmával 1929 szeptember 15-én elmondotta: *Szombati Szabó István*, lugosi lelkész.

Ézs. IX. 2. LX. 1, 2, 15. v.

K. T. Ez a mi mostani ünnepünk a mustármag ünnepe. Egy magyar mustármagé, amely népmilliók fölé terebélyesülő fává növekedett, hasonlatosan szent rokonához, ahoz a másik Mustármaghoz, amelyet a bethlehemi éj csillaga ébresztett ki egy eltiport nép szenvedésének talajából. Fényétvesztett ég vakcsillaga alatt csirázott ki ez a kis magyar mustármag, melynek talajára feketén borult rá Mohács csillagtalan éje. Nagy volt a sötét, de ennek így kellett lennie, mert minden világosság sötét-

ből születik. S azért volt olyan nagy az a sötét, hogy benne gyuladjon fel a nagy fény: a Magyar Biblia, amely századévek óta szórja már elfogyhatatlan ragyogását, mint egy olthatatlan fárosz, a magyar sors fekete óceánja fölé.

Károli Gáspárnak, a nagy magyar bibliafordítónak emlékéhez fűzzük ezt az ünnepet, aki a történelem tétovázó adatai szerint négyszáz évvel ezelőtt, háromévvel a mohácsi vész után született e város falai között. Nevét se tudjuk biztosan, homályba vész a származása is. Nyomoruságos jobágykunyhó volt minden bizonnyal a szülei hajlék, amely felnevelte. De ha semmit nem tudnánk is felőle, elég ha tudja kicsinyünk nagyunk, hogy a jó Isten egyik legnagyobb ajándékát közölte velünk őáltala: a teljes Szentírást magyar fordításban.

Messze meghaladná a mostani alkalom kereteit, ha csak vázlatosan is foglalkozni akarnék a Károli Gáspár magyar bibliájának rendkívüli hatásával és jelentőségével, amelyet gyakorolt a magyar multon át a magyar jelenre, nyelvre, irodalomra, művelődésre, általában a nemzeti élet egész területére. Hiszen napfölkeltet volt Mohács századában a magyar biblia, amely ma már állónapként ragyog az ég delelőjén. Belőle áradt a fény, a világosság egy sötétségben ülő nép felé, hogy a nép, amely ült a halál árnyékának völgyében, lásson nagy világosságot.

Soli Deo Gloria! Egyedül az Istené a dicsőség! Nem Károli Gáspárt dicsőítjük, ki csak választott eszköz volt az Isten jószágos atyai kezeiben, hanem áldjuk és dicsőítjük őrajta át az Istent, aki a Károli Gáspár emlékezetében boldogító alkalmat adott nekünk arra, hogy a református magyarság szétszórta milliói az emlékezés fénykörébe gyűlve, megköszönjék mindazt a sok áldást, amit nekünk Isten atyai szeretete Károli Gáspár által adott a magyar bibliában.

* * *

Véres rögökkel felhantolta már a nagy sirásó: a Történelem a mohácsi sirt. A hant alatt egy véres nemzedék feküdt, a sir fölött egy sorsgyötörte nemzet gyászolta vesztett multját s a vesztett jövőt. A magyar földre mindent ellepő fekete árnyékok vetett a halál s a csillagtalan magasságban szörnyű melódiát: halotti-ének komor kórusát zengette az égbolt. A nép ült fájdalma babiloni vizei mellett nagy sötétségben s nem látott sehol világosságot.

De egyszerre, mint a virradat üzenetei, itt ott fénypontok villantak, gyuladoztak a reménytelen sötétben. Magyar reformátorok ajkain fellobbant az ismeretlen evangélium s fénye, az egyre jobban terjedő fény, szaggatni kezdte már a holt sötétet. Evangéliumi szavak: a halottébredés első igéi kezdték feszíteni a roppant koporsó fedelét, mely alatt a tetszhalott nemzet feküdt. És ha talán a magyar reformáció kezdeti hatásának tulértékelése volna is sokak szerint az a megállapítás, hogy a magyar reformáció a halott-támasztás művét végezte el a mohácsi sirba zuhant nemzet történetében, ha a magyar reformátorok szólalása csak halk elsuttogása lett volna is a holtélesztő Igének:

az a sok egymásután fellobbanó fény lassanként a megvirradás fényáradatává egyesült a magyar bibliában s a halottkeltegetés halk igéi a teljes magyar szentírásban immár az Élet Fejedelmének parancsoló mondatává erősödve zendültek meg az óriási nemzetsír fölött: Lázár, én mondom neked, kelj fel! Kelj fel és világoskodjál, mert eljött a te világosságod!

Az elképzelés megborzongató gyönyörűségével próbálom átalélni, elképzelni, magam elébe érzékelni azt a mennyből kiszakított szent pillanatot, amikor keresztrefeszített magyar néphez először szólalt meg magyarul az Isten, amikor először vett kezébe és először nyitott ki magyar bibliát egyszerű temploma pulpitusán a kálvinista magyar prédikátor, amikor először buggyant meg a Krisztus evangéliumának vigasztaló, gyógyító, megtisztító és felüdítő forrása egy szomorú, beteg, vétkes és alélt nemzet kiszikkadt életében. Próbálom két szememmel ráhába fogni össze elmúlt évszázadok történelmének hegyvölgyterületét. Próbálom szavak kelyhébe kifacsarni s egyszerre izlelni áldások, csudák, események eszenciáját, amelyek a magyar bibliából áradtak ki népünk életére. De csak mintha csecsemőkezek próbálnák elkapni az óriást. Az isteni kegyelem csodás kaleidoszkópja szinte pillanatonként más és más alakzatban mutatja fel a magyar biblia ezerféle áldását és hatását a nemzet megújuló életében:

A mohácsi koporsóban ocsudó tetszhalott nemzet dermedt ajkait a halál utolsó jajsikolya után egy új életakarát szavának kimondására ő tanítja és ő nyitja meg. A szivbajos nemzet akadozó érverésének ő ad lökőerőt: az élet és egy jobb jövő reményét. A sebeiben vérző ország csonttöréseire az evangélium balzsamával forrasztó kötéseket csinál. A nemzet véres és tépett katonamundérjára s a nép koldusrongyaira az új magyar nyelv aranyszálaival királyi himet varr fel: a mennyei polgárság pecsétjét. A mohácsi vész honvesztett magyarja előtt egy új és boldogabb haza térképét rajzolja fel, amelyben a szegények és szenvedők barátja: Jézus az Ur és Király. A nemzeti élet szertehulló eresztékeibe új összekötő kapcsokat bocsát s amikor egymás szívébe markolva marcangolja egymást az átokverte maradék-magyar: testvérvéres kezeket engesztelésre kényszeríti a felzendülő új élet ösztönével. A középkori jobbágy-rabszolgaság kezén bilincseket lazít, véres nyakán az uralom terhét könnyítgeti. A főúri és főpapi udvarok erkölcsi rothadása büzt az evangéliumi tiszta erkölcs ózonos légáramával fujja el. Egy szinte csak urakból és csak jobbágyokból álló szerencsétlen ország örökké viharos egén megjelenik a krisztusi demokrácia és az embertestvériség első tavaszi fecskéje gyanánt. Az elnyomott, baromrangra vetett jobbágymilliók keserű szívébe belecseppenti életelikszirnek az istengyermekiség édes balzsamcseppjét. Felemel egy népet, melynek sorsa a Krisztus keresztjével rokon, egy népet, amely már kétségbeesése szakadékába zuhant és ült reménytelenül a Halál árnyékának völgyében s hitet és reményt ad a szívébe, mikor hitét a papjai, reményét

pedig urai miatt vesztette el. Uj életerő és életkedv forrásává lesz a robotoló, éhező, szenvedő milliók számára, mikor az élet átkozott és gyűlölt teherként nehezül vállaikra. A torzsalkodó, pártos, két király közt kettészakadt népet egy harmadik király: a Jézus trónusa elé hódoltatja. A főuri és főpapi elnyomás kettős jármában feltörtnyaku pórt odavezeti a Krisztus könnyű és gyönyörűséges igájához. Majd közös hit kötelekeivel urat s jobbágyot egyesít édesbús magyar testvériségben. Mig aztán Isten felé utnak indít és Krisztusnak odaajándékoz egy szerencsétlen népet, mikor annak már minden útja, sőt élete is elveszettnek látszik, hogy megláttassék rajta az Urnak feltámadott dicsősége.

* * *

S vajjon megállhatunk-e már itt? Beteljesült-e ennyivel tragédiás sorsunkban a magyar biblia rendeltetése, vagy van még tovább? Testvéreim, a magyar biblia ezzel és ennyivel még nem végezte be azt az áldott munkát, amelyet Isten bizott rá népünk életében. Mint egy csodák partjai közt hömpölygő óriási folyam, ömlik tovább az életünkön által, a multunkon át a jövőnk felé. Amerre elhalad: áldásai, csodái ujulva váltakoznak. Volt orvosság és orvos haldokló életünk betegágya mellett. Volt hitűség és hitvalló erő, gályarab bizonyosság s a remény börtönmécse a vallásüldözés és ellenreformáció inkvizíció gyötrelmei között. Volt a bibliás nagy fejedelem kezében szabadságért kibontott zászló, hitvédő fegyver, sziv és kard acélja. Volt békés szerszám az építők kezében: malter, téglá és vakolókanál. Volt éltető mindennapi kenyér apáink áldott, tisztas asztalán, mennyei olvasmány, népkönyv, szegények kincse, hívők reménye, szenvedők vigasztalása, fáradt lelkeknek üdítő italja, életkelesztő kovász, sirighú barát, az egy szükséges dolog s a minden mindenekben.

Ez volt... Ez és ezerszer ennyi apáink küzdelmekkel teljes életében. De megkérdem Testvéreim: mi most neked? Pecsétjéről: a Krisztus véréről tudod, hogy Istennek hozzád szóló atyai levele, messziről küldött áldott üzenete. Neked írta, hozzád címezte Isten S tudod é te, vagy kíváncsi se vagy már rá: mit ír benne tenéked Isten? Olvasod-e a bibliát, Atyádnak, az Istennek levelét, vagy feküdni hagyod felbontatlanul? Bethlen Gábor, a nagy fejedelem, tudod jól, a szabadságért vívott harcai s nehéz idők országkormányzó gondjai között huszonhatszor olvasta el nemhosszu életében. És te azt mondod Testvérem, hogy sok a dolgod, nem érsz rá soha. Neked ez a biblia élet és te nem akard ezt az életet. Neked ez a biblia orvosság és te beteg vagy, de nem érsz rá meggyógyulni. Neked ez a biblia kenyér és te eltaszítod, éhes vagy és nem érsz rá enni.

Csak a minap láttam Károli Gáspár nagy magyar bibliáját egy másvallásu nagyur szalonja asztalán, szobrok, múkincsek, ékszerek, disztárgyak és ritkaságok között, egy vadonatuj nagy bibliát. De nem látom soha, sehol kálvinista magyar népünk családi asztalán. Megtagadtuk volna é hát ezt az apáink szenvedé-

sével megszentelt örökséget? Mert apáink egykor féltve rejtgették nyugodalmuk, békességük, a vagyonuk, az életük kockázatásával adtak neki otthont hajlékukban, mikor a magyar bibliát nagy gonosztevéként üldözték szerteszéjjel, mikor a hátrókon fegyverekkel várták, elfogták és börtönbe vetették, halálraítélték és máglyán megégették. Miért szűnt meg hát ma házadban otthonra találó kedves vendég lenni Istennek beszéde? Hiszen mentőöve ma is hajótöréseinknek. Hiszen asztalunkon ma is a megfogyatkozott testi kenyér mellett éhségünkre a mennybőlszállt kenyér. És ha mi egyszer ezt a kenyeret megutálnánk és letaszítanánk próbáltatott életünk asztaláról, ha nem tudnánk már többé megbecsülni, vagy érdemtelenné lennünk reá, vagy hálátlanná válnánk Istennel szemben érte: nem a testiünk, ez a kenyérral oly gondosan táplált, féltett nyomorult test, hanem a lelkünk: az Isten lelke hal meg mibennünk kinos éhhalállal és ebből a halálból többé nincs feltámadás.

Nincs még egy nép ezen a világon, amelynek életében olyan sok áldás és csoda termelt volna a bibliából, mint a magyar nép életében. De nincsen olyan nép se még egy, melynek nagyobb szüksége volna a bibliára, mint a mi népünknek. Mert számunkra ma is csak ez lehet egyedül a megtartó erő. Bibliás nemzet voltunk mi egykor magyarok s amíg azok voltunk: reményes, bizó, hívó, boldog, bátor, küzdő és szenvedni tudó, de soha el nem csüggedő s minden nyomoruságon és leverettetésen, még a haláton is diadalmaskodó nemzet voltunk. Ma bibliátlan nép vagyunk. Ezért vagyunk ma reménytelen, örömtelen, levert, csüggedt, erőtlen, hanyatló nemzedék. S ha népünk, az az oly sokszor veszésre ítélt magyar, halni fog, a bibliátlanság lesz a halála. S halottkémje, a Történelem, úgy írhatja majd be a halott nemzetek matrikulájába a halál okát: elhagyta a bibliát és elhagyta az Istent s elvesztette az életét, mert elhagyta az Isten!

De hisszük, hogy Istennek, aki szenvedések pecsétjével jegyzi el magáévá a népeket és az egyeseket, szüksége van még a mi megpróbált evangéliumi magyar népünk életére, mert szent céljai vannak vele holnap és holnapután, mint ahogy céljai voltak vele tegnap és tegnapelőtt. Ezért adta nekünk Károli Gáspárt és Károli Gáspár által az éltető fényt s a megtartó erőt a magyar bibliában, hogy a nép, mely sötétségben ül, lásson világosságot s ismerje fel az életrevezető utakat. Velünk célját és ránk szükségét eddig is, most is, ezután is a biblián keresztül közli velünk az Úr. Te hálaünnepet ülsz ma Testvérem, de érezd is meg és tudd is meg, hogy miért. Ne feledd el, hogy bus életünk, tragédiás sorsunk nagy színjátékában, valahányszor a történelem véres és fekete diszletezésű színpadán utolsó felvonását játszotta már a szörnyű szindarabnak a népek tragikája: a magyar, — mikor a Halál felállva tapsolt már a végső jelenetnek és azt hitték, vége, nincs tovább: a függönygördítő szó: a Küzdj és bizva bizzál, mindig a bibliából hangzott el felettünk, hogy nincs még vége a divina tragédiának! Uj felvo-

nás, a folytatás következik: az Isten kegyelmében és a Jézus véreben megújuló élet újabb felvonása.

Ezt a drága kincset, apáink ősi szent örökségét, a Károli Gáspár magyar bibliáját szorítsuk szívékhöz hálaadással, büszkén, boldogan, hűséges szeretettel. Mert amikor elhagyattunk volt és gyűlölségesek voltunk, ezek helyébe örökkévaló szépségeket adott nekünk az Ur és nemzedékről-nemzedékre való örömet a magyar bibliában Szorítsd magadhoz bátran és jól Testvérem ezt az Isten kezéből kezedbe adott égi fegyvert, vérted fel vele magadat életre és a halálra is. Ne engedd, hogy kezedből kicsalja vagy szivedről letépje ígéreteivel, vagy fenyegető erőszakával, hízkelésével, vagy tagadásával nagy kísértőd, a világ, még ha önmagát igéri is cserébe neked érte. Mert mit használ neked az egész világ, ha a lelkedben kárt vallanál? Belőle áradt mindig, belőle árad most és mindörökké az éltető fény el elsötétülő életedre. A nép, amely ült sötétségben és botorkált a Halál árnyékának tartományában, általa látott mindig világosságot. Lásd meg te is ezt a világosságot. Lásd meg és lobbanj meg tőle te is, hogy légy magad is meggyújtott fény, élő világosság. Kelj fel és világoskodjál immár, mert feltámadott rajtad az Urnak dicsősége. A sötétség halál. A világosság élet. A biblia világosság forrása, tehát élet forrása lesz a te számodra is. A bizó hitnek drága olajával töltsd meg belőle szinig szivedet, ezt a töredezett, megüresült, elsötétedett mécsét szegény életednek s ezzel az égő, meggyújtott, tűzben megtisztult ember-sziveddel indulj el az ördögök közt Istennek gyújtott lámpa gyanánt, indulj még ma inkább, mint holnap, tétovázás, halogatás nélkül, világítva és világosítva, Isten felé, az Élet felé, eltévedtséged sötétségéből Jézusodhoz, hazafelé. Amen.

Huszéves találkozóra gyűltek össze f. hó 10-én Debrecenben azok, akik 1909-ben végezték a theologiai akadémiai tanfolyamot. A résztvevők meglátogatták Debrecenben nyugvó tanáraik sírját és tanítványi kegyeletük jeléül őszirózsa csokrot tettek a sírokra. Az életben levő 41 végzett közül kerületünkben öt volt: dr Bodnár Gábor, Fias Kálmán, Kürthy Károly, Ludmann Lajos, Nyeste István, Szép Kálmán és Tarnóczi Lajos. — A debreceni theológián 40 évvel ezelőtt 40 évvel végzett növendékek ugyancsak találkozóra gyűltek össze. A 17 lelkész közül ma már csak 10 van életben, akik közül ketten és pedig Csutoros Elek az északamerikai Ohio államban lakó lelkész a nagy távolság és Némedi János körösszakáli lelkész betegsége miatt nem jelenhetett meg a mostani találkozón. Báthory Gábor kiskunhalasi nyug. vallás tanár, Bottyán Pál erdőhegyi lelkész, Kassay Béla esperes, Kovács Gusztáv volt ököritői most nyug. lelkész, Pokoli József egyetemi tanár, Szakács József kislétai, Szalmári István magyarremetei és Török Imre kisujszállás lelkész utóbbi a hevesnagykunság esperese a még egyedül életben levő volt tanárukat dr Erdős József, nyug. egyetemi tanárt melegen üdvözölték és az elhunyt tanáraik sírját felvirágozták. Elhatározták, hogy 1932-ben ismét találkozóra gyűlnek össze.

A nagykárolyi Károli ünnepnapok.

Isten segítségével véget értek a nagykárolyi Károli ünnepség megáldott napjai. Külsőségeiben impozáns, tartalmában bensőséges, fölemelő és indításokat adó, egyszóval méltó volt az „istenes vénember“ emlékezetéhez.

Az ünnepnapok szeptember 11-én, szerdán este kezdődtek. A megnyitó beszédet Sulyok István püspökünk tartotta, kit, a vele nagyszámu érkezőkkel együtt ünnepélyes fogadtatásban részesített a nagykárolyi gyülekezet. Püspökünk fölemelő imádása után II. Móz. 34. r. 30. v. és Csel. 6. r. 15. v. alapján hirdette az ígét a Mózes és István vértanu arcán ragyogó fényességről. Lelkes beszéde alatt először dobbant össze testvéri találkozásban a két egyházkerület pásztorainak a szive. Énekelt Lénárd Margit szatmári énekművésznő.

Másnap reggel 9 órakor a bibliakiállítást nyitotta meg Vársárhelyi János erdélyi főjegyző, utána bibliaóra volt 4 csoportban, melyet Musnay László, Arday Aladár, Biró Mózes és Boross Jenő vezettek. Tárgy: Szolgálatunk feltétele. I. Sám. III. 9—21.

A tudományos előadások első sorozata délelőtt 10 órakor kezdődött a református templomban, melynek mindegyike egy óráig tartott.

„A szentírás az újabb theológiában“ címen Tavaszy Sándor kolozsvári theológiai tanár tartott előadást, ki azt fejtegette, hogy a szentírással való élésre minden korra fontos, miként értékli az akkori theológia a Bibliát.

Azt sohasem érhetjük el, hogy egy theológiai irány legyen. Ma négy theológiai irány él. 1. A kritikai liberalizmus mindent kétségbe von, de fölszabadító hatása is van. 2. Közelebb áll hozzánk a vallástörténeti és e valláslélekbeni theológia, mely lélektani élményt keres a vallásban. 3. Az orthodox theológia azt vallja, hogy a bibliában minden szó Isten szava. 4. A reformátori theológia a kijelentésre fordítja a figyelmet. Rá jött arra, hogy csak egy helyen van kijelentés a szentírásban. Barth szerint a szentírás nem akar isteni kijelentés lenni. A Biblia eszköz. Válhatik isteni kijelentéssé, de nem okvetlen az. A szentírás állitmánya az isteni kijelentésnek. Sohasem alany a Biblia. Az írás kétoldalúsága épen olyan, mint Krisztus Isten embersége. A reformátori theológia utolsó szava, hogy a szentírásban az isteni kijelentést egyedül az egyháztagnak találja meg.

Dr Csüry Bálint kolozsvári kollégiumi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia I. tagja, „A szentírás a magyar irodalom-

ban" címen tartott előadást. A bibliafordításának elsorolása után ismertette a szentírásnak nyelvünkre és egész irodalmunkra gyakorolt hatását világos és mindvégig lekötő összefoglalását adva a nagyjelentőségű témának.

Dr Gönczy Lajos kolozsvári theologiai tanár „a szentírás az igehirdetésben” beszél. Beszédében abból indult ki, hogy a református egyház az ige egyháza. Az Ige számunkra a szentírásban van adva. Ebből következik, hogy a szentírás tekintélye nem önmagától, hanem az Igétől van. Az igehirdetés csak úgy lesz értékes, ha a szentírásban adott Igét adja és így a kijelentést közvetíti.

Délután négy órakor a konferenciák vették kezdetüket a városi színházban, melyet az érdeklődők nagy tömege teljesen betöltött.

Papp József máramarosszigeti lelkész a lelkipásztor magánéletéről beszél. A lelkipásztor magánélete — ugymond — nem választható el a közélettől. Állandóan figyel az Isten szeme és az emberek tekintete. Vigyázni kell és többet imádkozni. Krisztus Urunktól mindennap meg kell kérdezni: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?” Tanulmányozni kell, hogy hogyan éljünk igaz lelkipásztori életet. Foglalkozzunk Pál apostollal. Nem elég, hogy egész héten készülünk egy beszédre, amit egy óra alatt elmondunk, amikor egy órát sem foglalkozunk azért, hogy egész héten át hogyan viselkedjünk. (Előadását közölni fogjuk)

Debreczeni István szatmári lelkipásztor a lelkipásztor közéleti szerepét világította meg. Közéleti tevékenység alatt nem társaságbeli életet ért. A közélet nagy munkatér. Háromféle csoport van a lelkészek között: a) aki csak magának, családjának él, b) aki csak hivatásának él, c) aki azt mondja, nem érdemes. A jó pásztor életét adja a juhokért. Így adott példát az Ur az igazi közéletre. A közéletben részt kell vennünk 1. hiveinkért, 2. egyházunkért, 3. fajunkért.

Milyen legyen a közéleti szereplés? Ne legyen csak szereplés. Legyen a lelkipásztor ott is lelkipásztor. Legyen szolgálat a mi közéleti munkánk. Csengjen a fülünkbe Mesterünk szava: Mert az embernek fia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy szolgáljon s adja életét sokakért. Munkálkodjunk Isten szolgálatáért és ne a magunk tekintélyéért.

Az előadáshoz Peleskey Sándor, Nagy Zoltán, Vásárhelyi Boldizsár, Csia Sándor, Varga Gedeon, Vásárhelyi János, Nagy Ottó, Tőkés József, dr Koronka Pál, Horváth Jenő szólottak

hozzá, végül Csernák Béla összegezte: Két javaslatot kell tovább terjesztenünk: Egyik, hogy legyen az előadó mellett korreferent is, másik, hogy a lelkészeknek zártkörű megbeszélése is legyen. A közéleti szereplést illetőleg nem szabad elzárkózni tőle, de a lélek vezessen.

A lelkészi konferenciákkal egyidejűleg a nők számára is előadások voltak, melyeket Vásárhelyi János és dr. Tavaszy Sándor tartottak a templomban úgy a vidéki, mint helybeli papnők, tanítónők, asszonyok és leányok nagy érdeklődése mellett.

Este 7 órakor templomi ünnepély volt, melyen Sárközi Lajos tartott II. Tim. 1., 5. alapján könnyekig megható bibliamagyarázatot az édesanyáról. Utána Berde Amália „a református nő családjában” címen tartott mindenkit mélyen megragadó szép előadást.

13 án, pénteken reggel 9–10-ig bibliaóra volt, melyet Biró Mózes, Nagy Lajos, Peleskey Sándor és Debreczeni István vezettek. Tárgy: Szolgálatunk felelőssége Ezék. III. 16–22.

A harmadik nap tudományos előadásai dr. Imre Lajos kolozsvári theologiai tanár értekezésével kezdődtek, ki a szentírás tanulmányozásának módszereiről beszélve megállapította, hogy a lekipásztor életében döntő a Biblia, melyet úgy kell nézni, mint Isten igéjét. A bibliát módszeresen kell tanulmányozni. Ehez szükséges 1. az eredeti nyelv, 2. kortörténeti és vallástörténeti adatok, 3. hitvallásaink ismerése, 4. rendszeres tanulmányozás.

Csernák Béla az erdélyi és királyhágómelléki kerület együttműködéséről tartott nagy kutatáson alapuló értékes előadást sok ismeretlen történelmi adattal mutatva ki a két kerületnek századok folyamán való közös munkálkodását.

Kiss Albert esperes az egyházi törvénykezés alapvető kérdéseiről olvasott fel részletesen kimutatva a bibliai alapelveket.

A péntek délutáni konferenciákon az első értekezést Kádár Géza zilahi esperes, generális direktor tartotta, ki „a gyülekezet, mint munkaközösség”-ről beszélt. Az ujszövetségi egyház-ideál jellemzéséből indult ki, mellyel megállapítja a mindent magába foglaló egységet. Módszer a közösségi munkára: a presbiteriumban kezdeni. Kettenként egy egy városrészt felkérnek a presbiteriek és a rész gondjukba adatott.

Az értekezéshez Baczó Lajos, Biró Mózes, Nagy Pál, Tárczy Géza Benedek Márton és Horváth Jenő szólottak hozzá.

Dr Maksai Albert kolozsvári theologiai tanár a világ protestáns mozgalmairól beszél: Angliában nem ünneplik meg október 31-ét. Azt mondják, hogy a református vallás nem 1517 október 31-én kezdődött, csak fellángolt, azután elhalványult. Mégis elfogadták most ünneplését az egész világon, a jugoszláviai kicsi magyar egyház ajánlatára. Ilyen fontos, hogy mi a világmozgalomba kapcsolódjunk. Az egyetemes protestáns mozgalmak:

1. Világszövetség a nemzetközi békesség elérésére az egyház által. 1914-ben alakult tragikus véletlenséggel a világháború első napján. Tulságosan emberi célkitűzései vannak.

2. Az „Élet és munka, hit és rend“ szövetsége Stockholmban és Lausanneban tartott gyűlést. Amerikai az eredete felekezeti tendenciával, keresztyén egyházak újra való egyesüléséért. A valóságban kevésre ment. 1919-ben a róm. katolikusok teljesen elzárkóztak.

3. Az evangéliumi világszövetség a személyes keresztyéniséget akarja kiemelni. Imahetet tart minden év elején. Csak szentháromsághívó tagjai vannak.

4. A presbiteri rendszerű ref. egyházak világszövetsége 1877 július 3-án Edinburgban alakult. Két tagozata van: keleti és nyugati.

Ugyanilyenbe tömörültek a lutheránusok 1929 júniusában Kopenhágában.

Kibeszélhetetlen erőforrás, hogy nem vagyunk magunkra. Megismernek minket és mellénk állnak vivódó kisebbségi helyzetünkben.

Az előadást Debreczeni István és Csikesz Sándor egyet. tanár egészítették ki a protestáns mozgalomról való ismertetéseikkel.

Este 7 órakor vallásos estély volt a templomban, melyen Vásárhelyi Boldizsár kolozsvári lelkész, tb. esperes imádkozott és tartott biblíamagyarázatot I. Ján. 16, 1—13. alapján. A vallásos est ünnepélyességét H. Csighi Ella nagyváradi hangverseny-énekesnő éneke emelte.

Tereh Géza szatmári kereskedelmi iskolai tanár az ifjúságnak a református egyházban való szerepéről beszél: Szorongva szólok erről, melyben benne van egész népünk jelen, jövő problémája. Szörnyű a jelen. Nem csoda, hogy olyan az ifjúság, amilyen: könnyelmű, csüggedő, leszorított, összetört. De vannak, kik imádkozva csak Istenben bíznak. Ne rántsuk állig a háború köpenyegét. Bennünk van a hiba szülőben, tanítóban,

papban. Ez csak szó. Konkrét vádat halljunk! Református szülő! Vigyáztál-e gyermeked lelkére? Adtad-e református iskolába? Óvtad-e testét, lelkét? Tiszta ruhát adtál rá, de gondoltál-e lelke sarára, hogy abból is kitisztuljon? Alázatosan köszönöm Istennek, hogy már sokan érzik a felelősséget: mit cselekedjünk? Meg kell szervezni az ifjúságot. Odaadó krisztusi lelkek kellenek vezetőknak. Tiszta szellemű, száju, szivü és lelkü ifjak kellenek. A dolgozó ifjúság nagy fehér internacionáléja. A református egyház boldogabb jövődje nem képzelhető el a református ifjúság boldogabb jövődje nélkül.

Az utolsó nap ünnepélyes istentisztelettel kezdődött, melyen dr Makkai Sándor püspök helyett, ki csak délután érkezett, Kádár Géza zilahi esperes, generális direktor tartott bibliamagyarozatot II. Kor. 6, 4—10. versei alapján. Istentisztelet után a lelkészek, tanítók, presbiterek közös konferenciáján a legelső megbeszélést „A református presbiter“ feladatairól dr Thúry Kálmán vezette be. A mi egyházi törvényeink (1881, 1904) nagyon vérszegény szavakban mondják el a presbiter kötelességét. Ebből kiemelem, mint legfontosabbat, hogy a lelkészt támogatni minden egyházépítő munkában köteles a presbiter, de mit látunk? Határozunk anyagi ügyekben és a szellemi munkát egészen a papra hagyjuk. Pedig ma különösen fontos a segítség megszervezése, mert annyi munkaág van (vasárnapi iskola, bibliakör, ifjúsági egyesület stb.), hogy a lelkész csak irányító lehet. A presbiternek többnek kell lenni, mint egy bizottsági tagnak. Ez jut kifejezésre az ilyen konferenciákon s ezt akarja érvényesíteni az új egyházi törvényalkotás a zsinaton, de nem elég a törvény, a presbiternek lélekben kell éreznie, hogy rá több feladat vár, mint amit eddig akart teljesíteni.

A hozzászólások során Böszörményi Emil szól először. Hogy presbiteri munkánkat még csak meg is kezdhessük — vissza kell térnünk a Bibliához. Ott is ki akarom emelni Krisztus ama szavát: Szeressétek egymást, mint én szerettelek titeket. Ezt a szót, hogy gyűlölet, szótárból, lélekből egyaránt töröljük ki. Minden lépés a szeretet felé egyházunkat építi. Vásárhelyi János: Olvassuk el a Jeremiás próféta könyvéből a VI-ik rész 17-ik versét. Körülnézünk itt, hol vannak a környékbéli s a két egyházkerületből való többi presbiterek. Miskolcon nemrég egy presbiter konferencián 4—5 ezer presbiter vett részt. Változának a lélek ereje által igazi megújult és intő lelkekké. A presbiter csapatvezető a Krisztus hadseregében. Áruló és gyáva katonára nincs szükség. — Peleskey Sándor: Indítványozza,

hogy a két kerület mondja ki, hogy minden presbiterium negyedévente tartson gyűlést. Kérjük a kolozsvári theologiai tanárokat, hogy indítsanak meg egy presbiteri lapot. — Dr Hadady Lajos, Kozma alezredes és Csia Pál után dr Gulácsy Sándor indítványozza, hogy a partiális konferenciák tartása mondassék ki. Csia Pál és dr Tavaszy Sándor indítványozza, hogy tartsunk beszámolót mindig a gyülekezetünkben, mikor hazamegyünk egy ilyen konferenciáról.

Miután a konferencia egyhangulag elfogadja Peleskey, Gulácsy és Tavaszy indítványát, Vásárhelyi János még csak azt emeli ki, hogy a presbiterség nemcsak tisztség, hanem Istentől adott kötelesség.

„Mely eszközökkel tehetjük erősebbé a kálvinista öntudatot iskoláinkban?” címen dr Imre Lajos az alábbi előadást tartotta: A feladat halálosan komoly, Isten evangéliumához hűségesen ragaszkodom s azt református egyházamban halálíg szolgálom — ez a kálvinista öntudat.

1. Szükséges, hogy iskoláink igazi református iskolák legyenek. Miben áll ez? Iskoláink egész szellemében. Igazi öntudatos református nevelést kell adnia az iskolának. Iskoláinknak egy célja kell, hogy legyen: gyermekeinket Isten dicsőségére nevelni.

2 Hitünknek világos ismerete és érvényesítése iskoláinkban elengedhetetlen. Csak így lesz az iskola hitvallásos iskola. Iskoláink ne csak felírásban, tanítóink ne csak aláírásban viseljék a ref. nevet. A lélek reformátussága jöjjön már a név reformátussága helyébe.

3. A tanításnak is speciálisan reformátusnak kell lennie. Ugy nézzük a gyermeket, mint Isten választottját és bármit tanítunk is, Isten dicsősége és üzenete ragyogjon ki abból. A gyermekek Krisztusban testvérei a tanítónak. Az iskola az egyház veteményes kertje. Ha a valóságban is az lesz, nem kell féltelnünk jövődönket.

Dr Nagy Sándor „a gyülekezetek egymáskoz való felelősségéről” tartott előadást: A szeretet, az Evangélium kulcsa kelti fel a felelősséget egymás iránt. Az irgalmas samaritánus, az első presbiterek, a diákonusokat mind, mind a szeretet indította munkára. Szeretet adta az apostolok kezébe az Evangélium irótollát. Ez készítette Pált, hogy a korintusbeliektől adományokat kérjen s ez ihlette azok szívét, akik adtak a jeruzsálemi szegényeknek. Nálunk is szeretetből fakadó egymást segítő sok áldozatot látunk. Szeretetből fakad a Károli tette: Bibliát

adni a magyarok kezébe. Ilyen egymásiránti felelősségből jött létre az egyházi közalap. De annál szembetűnőbb az a tendencia, hogy mindinkább az államtól várjuk a támogatást. A Jelenések könyve III-ik része 2-ik verséből intőleg szól felénk Isten igéje. Vegyük fel egymás gondját. Járjanak elől a nagy gyülekezetek. Erőforrás is van: Ilyen a hitünk. Erőforrás még a szegénység is, ha a hittel törjük ketté a száraz kenyeret. Állítsanak be például a gyülekezetek egy másik templom-perselyt „Misszió” felirással. Járjanak elől a segítségben a presbiterek, lelkészek. Hitünkön át aztán megmarad a magyarsága is, veszélyben levő testvéreinknek.

Vásárhelyi János indítványát, hogy a nagykárolyi Nagyhét tartalma is emlékkönyvbe foglaltassék, a konferencia egyhangulag elfogadja.

„Egyházunk szociális feladata” volt az utolsó előadás, melyet Vásárhelyi János tartott. Négy szempont vezet a szociális feladathoz: 1. A környezet egészséges volta fontos arra nézve, hogy igaz keresztyénné nevelhessük az embereket. 2. Az egyház minden lelket meg akar találni, de nagyon nehéz ezt olyan helyzetbe kivánni, ahol az állam ellenkező alapelven áll. 3. Nem elég a jótékonykodás, hogy milliók nyomorúsága megszűnjön. Meg kell szervezni a segítséget. 4. Annyi társaság alakul a javításra, segítségre s ezek mind megtagadják az egyházat. Miért? Mert egyházunk nem töltötte be szociális feladatát. Kezdjünk hozzá most. Ezek készítetnek minket, hogy törődjünk népünk sorsával. Ott vannak a munkásaink. Törődünk-e velük? Pedig a mi munkásaink nem rossz reformátusok. Zsinóros falusi magyarok szemrebbenés nélkül tagadták meg a felekezeti iskola megmentését s ugyanakkor a zsilvölgyi bányásztestvéreink keserves keresetükből iskolát és templomot építenek.

Az erdélyi püspöki szék foglalkozván egyházunk szociális feladataival, elfogadott egy tervezetet, melynek elgondolása az, hogy az Istentől elhívott pásztor és egyház a rábizottaknak minden dolgára vigyáz, azért, hogy a 700 ezer erdélyi református magyar, maradjon annak, ami.

Ezek után Gönczy Sándor helybeli lelkész adott hálát Istennek ezekért a napokért és köszönetet a két kerület vezetőinek ezért az alkalomért. Indítványozza, hogy az erdélyi és királyhágómelléki egyházkerület ezután mindig együtt tartsa a nagyhetet, egyik évben itt, a másikban ott. Vásárhelyi János a konferencia nevében legmelegebb köszönetet mond a helybeli lelkésznek, presbitereknek, református gyülekezetnek s felekezeti

különbség nélkül Nagykároly egész vendégszerető népének. Ezzel az ünnepnapok konferenciai része befejezést nyert. A konferenciai rész után következett a tulajdonképeni ünnepi rész.

14 én, szombaton este irodalmi ünnepély volt a színházban, melyet zsufolásig megtöltött a közönség. A helybeli egyházi énekkar után Erdődyné Kerekes Erzsike [Szatmár] Reményik Sándor költeményeiből szavalt. Vásárhelyi János mély elgondolásra lelkes ünnepi beszédet mondott. Tabéry Géza író hangulatos körrajzot, Szombati Szabó István legszebb versei közül olvasott fel néhányat. A műsor zenei részét Horthyné Csighy Ella nagyváradi hangversenyénekesnő és Hoffmann Ferenc szatmári zenetanár művészi számai képezték Gáspár Nica precíz zongorakisérére mellett. Az utolsó szám egy hatásos élőkép volt, melynek keretében Gönczy Sándor Reményik S. „A fordító” c. költeményét szavalta el lendületes előadással.

15 én, vasárnap reggelre több ezren gyülekeztek be a környékbeli gyülekezetek tagjai, úgy, hogy a templom felét sem tudta befogadni a hatalmas tömegnek. A templomi istentiszteleten Sulyok István püspökünk áhitatos imádsága után dr. Makkai Sándor erdélyi püspök hirdette prófétai erővel az Igét Ézs. 40. r. 8. v.-e alapján. Ugyanakkor az iskola udvarán Szombati Szabó István végezte az istentiszteletet bensőséges imádság után Ézs. 9. r. 2. v., 60. r. 1., 2., 15., v. alapján lángoló lelkesedéssel prédikált az igében Károli által ránk áradt világosságról. Egyidejűleg az ág. ev. templomban is ünnepi istentisztelet volt, melyen Frint L. püspök, Materny Imre esperes és Rhédey Károly szolgáltak.

Istentisztelet után az ünnepség a templom előtt folytatódott, hol dr. Gönczy Lajos mondott gondolatokban gazdag beszédet. A leleplezett emléktáblát Gönczy Sándor helybeli lelkész hatásvos beszéddel vette át.

Az emléktábla leleplezése után diszközgyűlés volt a városi színházban, Domahidy Elemér egyh. ker. főgondnok tartalmas megnyitó beszéde után az üdvözlések következtek. Sipos József a magyarországi szatmári egyh. megye esperese a konvent, az egyházker., dr. Csikesz Sándor debreceni egyetemi tanár 1500 magyarországi ref. lelkész és a 15 ezer magyarországi presbiter, Frint Lajos lutheránus püspök a magyar luth. egyház, Guidó Béla mint esperes az unit. egyház nevében mondtak üdvözlő beszédet. Levélben, vagy táviratilag küldtek üdvözlőt a szlovenszkói egyházkerület, a kárpátaljai egyh. ker. Károli Gáspár egyházme-

gyéje: az abonyi egyházmegye, a dunamelléki egyh. ker., a baptista egyház, Wester Macdonald a skót egyház nevében. Az üdvözléseket dr Makkai Sándor püspök köszönte meg meleg szavakkal. Dr Nagy Géza emlékbeszédét akadályoztatása miatt Papp József máramarosszigeti lelkész olvasta fel. Ezután Vársárhelyi János előterjesztést tett a Károli Gáspár Irodalmi Társaság megalakításáról és megválasztották a 28 tagu előkészítő bizottság tagjait. A közgyűlés után ünnepi ebéd volt.

Adja a kegyelem Istene, hogy az ünnepi emlékezésből gazdag lelki áldás áradjon a résztvevőkre és általuk egész anyaszentegyházunkra.

Mentsük meg a magyar népet.

Az a politika, melynek célja egy egységes nemzeti szellem kitermelése, a nemzetiségeket, köztük a magyar nemzetiséget is fokozatosan kikapcsolja a kultúra folyamatából.

Távol áll tőlem minden politikai tendencia, már csak azért is, mert nem akarok politikai polémiákba keveredni és kizárólag kulturális szempontból vizsgálom a dolgot, ami az államhatalom előtt sem lehet közömbös, mert maga az állam is kultúrszinvonalon álló tömegekre reflektál és csak azt szögezem le, hogy a magyar népiskolák fokozatos sorvadásának és kimulásának az arányában megszűnik a magyar népnek a kultúrával minden kapcsolata.

A magyar népiskolák fénykorukban a kulturális és gazdasági életnek is a központjai voltak. Tevékenységük a növendékek iskolai oktatásában nem merült ki, hanem a népoktatás keretében dalárdák, olvasó és gazdakörök, hitel és fogyasztási szövetkezetek keletkeztek, amely intézmények bekapcsolták a falut a gazdasági és kulturális élet lüktető vérkeringésébe.

Ma az a helyzet, hogy az iskolák sorvadásával együtt sorvadnak, megszűnésével megsemmisülnek ezek a kulturális és gazdasági intézmények és a magyar nép nem tud lépést tartani a folyton fejlődő korról és nem tud megbirkózni a gazdasági élet évről-évre súlyosbodó feladataival.

Az új iskola nem tudta a magyar népet bekapcsolni a kulturális és gazdasági élet folyamatába, főként a nyelv nem tudása, s aztán amiatt, hogy az idegen ajku nép és tanító között egymást kölcsönösen idegenkedéssel nézve — semmiféle viszony nem termelődött ki.

Ennek aztán az lett a szomorú következménye, hogy a magyar nép szellemi és gazdasági élete terén határozott süllyedés tapasztalható. Akik a kultúrán keresztül egy jobb, egymást megértőbb embervilág létrejövésének az ügyét szívükön viselik, nem nézhetik ezt a szellemi és gazdasági dekadenciát ölbetelt kezekkel. A magyar népet be kell kapcsolni éppen olyan intenzíven, mint volt, vagy még intenzívebben a kulturális és gazdasági élet folyamatába.

Nagy és nehéz feladat ez ma, amikor az állam csak a maga elfogult és egyoldalú tendenciáit ismeri el; amikor nagy anyagi krízis-

sel küzd és elfásult a nép; amikor leszegényedett és elkedvetlenedett a valamikor élet és munkakedvtől lelkesített néptanító; amikor hivatalosak és nemhivatalosak annyi akadályt gördítenek az önzetlen kulturmunka elé; amikor sok esetben még azok részéről is antagonizmus-sal találkozik a néptanító, akiknek hivatásuk volna vele válllvetve dolgozniok; amikor a magyar népiskolák teljesen anyagi fedezet nélkül maradtak: de a magyar nép tanítójának nem szabad elcsüggednie, a maga lelkéből kell az apostoli nagy munkához új és új erőt meríteni.

Ahol még van néptanító: a tanítónak, ahol nincs: a lelkésznek, ahol lelkész sincs: egy erre hivatásos embernek kell a néptanító hivatását magára öltenie.

Ahol van magyar iskola, az iskola keretében, ahol nincs, egy más helyiségben kulturházat kell létesíteni. Nem szükséges ennek a kulturháznak palotának lennie, megfelel erre a célra eleinte akárme-lyik kis falusi ház, ami mindig kerül olcsó bérért a faluban, a kulturház, ha lelkes látogatói lesznek, majd kinövi magát.

Az iskola, vagy kulturház legyen a magyar falu kulturális és gazdasági életének a központja, ahol olvasó- és gazdakör, dalárda és szövetkezet álljon a tagok rendelkezésére.

Felszerelendő a kulturházra a rádió, a legujabb kornak ez a kulturcsodája, amely nemcsak hasznos ismereteket röpit naponként széjjel a világba, hanem szórakoztat is és bekapcsolja a falut a kulturélet lüktető vérkeringésébe.

Kívánatos volna, hogy a szervezés munkáját a magyarság hivatalos orgánuma, a Magyar Párt vegye a kezébe.

A Magyar Pártnak kellene gondoskodni arról, hogy a körletéhez tartozó minden helyiségben kulturház legyen.

A Magyar Párt erre alkalmas emberei által látogassa, irányítsa a kulturházakat, rendezzen előadásokat, általában a falu minden kulturális és gazdasági törekvését a lehetőséghez képest támogassa.

Igy gondolom én megmenteni, kulturális és gazdasági nivón tartani a magyar népet, amely kezd magára maradni és a sülyedés, sőt pusztulás szimptomáit mutatja.

És ez ellen a kulturmunka ellen a kormánynak sem lehet kifogása, mert az államnak is érdeke, hogy népei a kulturális és gazdasági étellel lépést tartsanak.

Tóth Zsigmond.

A Református Árvaházi Népes Naptár elbeszélés pályázata 17 mű érkezett, amelyből a bírálók jutalmazandónak itélték: „Egy marék búza“, „A békesség Ura“, „A virágos kendő“ címűeket. „A békesség Ura“ címűnek szerzője Bokor Sándor feketegyarmati lelkész a másik kettő mellett nem lévén jelíges levél, szerzőik posta fordulatával jelentsék be nevüket. A többi munkákat szerzőik átvehetik a Nagyvárad-olaszi-i lelkészi hivatalban. *Csernák Béla.*

Franciául, németül, románul tudó református özvegy urinő, ki középiskolákban is tanított, nevelőnői állást keres. Bővebb felvilágosítást lapunk főszerkesztője nyújt.

HIREK

Megjelent a Bibliai Lexikon első két füzeté. A Czeglédy Sándor és Hamar István szerkesztésében megjelenő páratlan jelentőségű nagy mű előjegyzése várakozáson felül sikerült s a Lexikon első két füzeté — 160 oldal terjedelemben — már el is hagyta a sajtót és az előjegyzőknek megküldetett. Az előjegyzés nagy sikerére tekintettel, a kiadó képekkel, mellékletekkel s az ígért vászonkötés helyett félbőr-kötésben jelenteti meg a művet, melyre kedvezményes előjegyzést, 35 pengős, tíz hónap alatt fizetendő áron még e hónapban elfogad. Az új előjegyzőknek a megjelent 2 füzetet az első két részlet utánvételezésével — azonnal megküldi. Előjegyzést: Sylvester Irodalmi és Nyomdai Intézet R. T. Budapest, VI, Hermina-ut 37. sz. címre kell küldeni.

Köszönetnyilvánítás. — A nagylaki egyházközség nevében hálás köszönetemet nyil-

vánitom temesvári orgonagyáros Wegenstein L. és Fiai cégnek, honnan még az elmúlt 1928. év végén, csekély előlegezésünk ellenében, egyházközségem igen értékes és elsőrangban jó hangú szép harmóniumot kapott igen jutányos árban. Egyházi éneklésünknek áldott ereje lett az, mely istentiszteleteink méltóságát emelve azoknak nagyobb mérvű látogatottságát is biztosította. Midőn ez érdemes régi nagy cég iránt való hálás elismerésemet egyházközségem nevében is a nyilvánosság elé hozom, meleg szeretettel ajánlom egyházaink, lelkész és tanító testvéreim figyelmébe ilyenmü szükségük fedezése ügyében ez igazán érdemes céget. Nagylak, 1929. évi szeptember hó. Hegyi Károly lelkész, volt esperes.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárada.

3705—1929. KÖRRENDELET. *Valamennyi véglegesítési vizsgára kötelezett tanítónak és tanítónőnek.* 2686—1929. számú körrendeletem kiegészítésére közlöm, hogy a Közokt-ügyi Miniszt. B. 116230 1929. sz. rendelete szerint a véglegesítési vizsgák időpontja folyó évi október hó 7. Oradea—Nagyvárada, 1929 szeptember 14. Atyafiságos szeretettel Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 3798—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Iskolafenntartónak* A „Regulament Pentru Aplicarea Legii Invățământului Primar al Statului” című, az ellenőrző látogatások alkalmával több helyütt az ellenőrző közegektől követelt könyv hivatalom utján megrendelhető. Ára 45 Lei. Beküldendő az összeg postautalványon, a küldemény céljának jelzésével, vagy a Lelkész ur nyilatkozata, hogy az összeg államsegélyből levonható. Oradea—Nagyvárada, 1929 szeptember 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi 3873—1929-II. sz. *Valamennyi kebelbeli tanítónak és tanítónőnek* Minden tanító és tanítónő, akinek kezében a románnyelvi vizsga letételéről szóló bizonyítvány van az elmúlt 1928. évről, jelentse ezt azonnal hivatalomnak. Akik az 1929. évben vizsgáztak, azonnal jelentsék, mielőtt a vizsgálatuk sikeres letételéről szóló bizonyítványt megkapják. Jelentendő: a kiállító hatóság neve és a bizonyítvány száma és kelte. Oradea—Nagyvárad, 1929 szeptember 18. Atyafiságos szeretettel *Sulyok István* s. k., püspök.

Tanügyi: 3760—3929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolafenntartó hatóságnak* Közlöm az Erdélyi Egyházkerület hozzám intézett levelének következő részletét: „Legyen szabad arra kérnünk Főtiszteletű és Méltóságos Püspök urat, hogy méltóztassék a bölcs vezetése alatt álló egyházközségeket utasítani, hogy a választásokat ne szeptember hó elején és augusztus hó végén tartsák, mert az által, hogy kinevezett tanítóink itt elvállalják az állást s később lemondják, igen nehéz helyzet elé állítják iskoláinkat“. Felszólítom az összes iskolafenntartókat, hogy jövőben a tanítóválasztások dátumát úgy tűzzék ki, hogy a testvér egyházkerület iskoláinál zavart ne okozzanak vele, ha odavaló tanítót választanak meg s tartsák meg pontosan a népiskolai szervezet azon rendelkezését, hogy a változások lehetőleg csak a szünidőben történjenek. Oradea—Nagyvárad, 1929 szeptember 17. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k., püspök.

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 3526—1929., 3527—1929. és 3528—1929. számú rendeletében kötelező használatra elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr Szentpétery-né—Gázdac-féle ABC
és Olvasókönyvek, Kandray—Titz-féle
Számítan—Mértan könyvek, továbbá
iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb. stb.**

az előírt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

Tince—Tenke

M. st. Oficinai Parochial Református
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRADSzent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.**Fiók: Fugyóásárhelyen.**Befizetett tőzletrésrőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűléssel. *Le-
számilól váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.***Képviselet a trieszli „Adriai”
biztosító-társaságot. 38**

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 38

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

38

Alapított 1840-ben

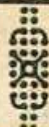
a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

h Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A református presbyter feladata.

Dr Thüry Kálmán nagyváradai főgondnok, egyh.-ker. ügyész előadása a nagykarolyi szeptember 14-iki presbyteri konferencián.

Kedves Presbyter testvéreim!

Ne várjanak tőlem szónoki beszédet. Az, amit én mondani akarok, inkább megkívánja a bizalmas egyszerű beszédmódot, mintsem a szónoki formákat. Egyébként is nem rendelkezem oly teológiai ismeretekkel, amelyek engem egy katedrális beszéd tartására képesítenének. Ellenkezőleg, egyszerű gyakorlati ember vagyok, a vallásos élet napszámosa, aki évtizedek óta tapasztalta, hogy kell fundamentumot ásni, falakat emelni, gerendákat, tetőzetet összeróni, s a meglevőt tatarozni az eszme épületénél. Láttam az emberi társadalom virágzását, s abban az egyház vezető szerepét, láttam az egyházi élet hanyatlása folytán a társadalmi élet felbomlását.

Mi itt szintén építő munkát végzünk, de figyelmeztetem Önöket, ne értékeljük túl a mi munkásságunkat s ne higyjük, hogy elvégezvén itteni teendőinket, nyugodtan széledhetünk haza s hajthatjuk fejünket pihenőre. Itt csak a munka megszervezése folyik s nem maga a munka. Amikor az amerikai kivándorlók először pillantják meg a szárazföldet, az első, ami a szemükbe ötlük, a 35 m. magas bronz szabadságszobor, amely a kezében tartott fáklyával éjjelenként sok kilométer távolságra megvilágítja a környéket. Sokan azt hiszik, hogy megérkeztek a szabadsághoz, pedig később jönnek reá, hogy csak annak jelképét látták, míg a szabadságot inkább azok az apróbb fénybogárkák jelzik, amelyek úgy a hatalmas felhőkarcolók, mint a vadnyugat farmházainak ablakaiból csillámlanak elő. Épen úgy vagyunk mi ezzel a szép gyülekezéssel, melynek lángja messze sugárzik

ugyan, de a vallásos élet dolgozó összességét mégis csak a nagykárolykörnyéki, a székelyföldi s a többi református házak ablakainak világossága mutatja inkább. Uraim, mint már érintettem, a társadalmi helyzet stabilitása szorosan összefügg a vallásos élet standartjával. Nem elég az, hogy gazdasági szabályokkal akarjuk alátámasztani az emberi közösség épületét, kell hogy a lélek pillérei tartsák fenn azt, nehogy az emberi szenvedélyek viharai a fejünkre döntsék az egészet. Valahányszor a társadalom bajba jut, mindannyiszor megtaláljuk a lélek elfordulását a vallásos élettől s a világosan látó társadalmi doktorok ennek a léleknek egészségessé tételével kívánják megkezdeni a gyógyítást. Ma is úgy vagyunk ezzel. A történelmi idők nagy katasztrófái egyéni és tömeg lelkinyomoruságot termeltek ki, mely egészen megrendítette társadalmi berendezkedésünket. Tul vagyunk azonban azon, hogy bajaink kútforrásait kutassuk, hanem már ott tartunk, hogy a b^éros diagnózis mellett az orvos-szer gyakorlati alkalmazását eszközöljük. Vissza kell állítani az emberi lélek harmóniáját, hogy ezuton az emberiség anyagi helyzete is kedvezőbbre fordulhasson. És itt egyenesen reá kell térnem az egyházak, speciel a református egyház szerepére ebben a nagy társadalmi feljavító munkálkodásban. Igaz, hogy az egyház munkásságának és céljának illetően beállítása talán nem fedti egészen az egyház bibliai célját, amely a krisztusi parancs alapján önmagáért küzd, mégis lehetetlen nekem, mint világi embernek a legmagasabb eszményi cél mellett, nem a földi élet bajaival foglalkozni.

Mi tehát az egyház feladata, mily munkakör végzésére van elkötelezve az egyház a legközelebbi időben? Ha e kérdésre megkapjuk a kellő választ, akkor már tisztán lesz előttünk az is, mik a presbyter feladatai is. Míg a keresztyénség őskorában a presbyterek [öregék] elnevezése az intenzív vallásos életet jelentette, addig ez az elnevezés a későbbi korban csak egy üres fogalmat, csupán egy történelmi emléket jelentett. A reformációé volt az érdem, hogy ezt a fogalmat ismét élő valósággá változtatta. Sajnos, be kell vallanunk, hogy a protestantizmus fellendülését is hanyatlás követte s a református vallás hadseregének tisztei, a presbyterek önmagukat lassanként nemfontos tényezőkké degradálták. Az utolsó évtizedek a megmondható, hogy a presbytérium megelégedett azzal a szerepkörrel, amely az egyházi adók kivetésében beszédésében, az iskola fenntartásában, a tisztviselők megválasztásában s főként az egyház anyagi ügyeinek intézésében nyilatkozott meg. De, hogy a

presbyter nagyobb feladatai épen a szellemi téren lennének, arról sehol sem akartak semmit tudni. Maga az 1881. évi és 1904. évi törvények is a presbytérium hatásköréről csak egy pár vérszegény sorban emlékeznek meg.

Az I. t. c. 26. §-a a presbytérium hatáskörébe utal minden olyan, az egyházközséget érdeklő kérdést, amelyet a törvény kifejezetten más elintézés alá nem utal. A presbyterek köteleseiről a törvény 121. §-a tartalmaz felsorolást. Azonban az élet a felsorolást elégtelennek bizonyította s a presbytérium hatáskörének rideg paragrafusba szedése a bürokratizmus gyakran ismétlődő következményeit idézte elő. A testületi intézkedés minden rossz oldala kiütözött idővel a presbytérium működésében, mert az emberek testületi tevékenysége rendszeresen csak azokat a momentumokat szereti megragadni, ahol bizonyos hatalmi jelenség mutatkozik. Büszkén hoz oly határozatokat, amely hatalmi szóval is végrehajtható. Valamely szemmel látható létesítmény is büszkeséggel tölti el. Erre még anyagi áldozatot is hoz. Az adó megállapítás és behajtásra is szorgosan ügyel, mert hiszen ez zsebbe vágó dolog. De a szellemi munkásságot már szívesen engedi át a vezetőségnek, mondjuk meg egyenesen, a papnak, mert ez már kellemetlenebb foglalkozás, nem jelent kézzelfogható eredményt s így nem dagasztja büszkeséggel a polgári önérzetet.

A testületi munkakör legfontosabb része tehát legtöbbször a lelkészre marad s az a támogató és segítő munka, amelyről a törvénykönyvünk, mint presbyteri köteleességről megemlékezik, csak írott malaszt marad. Mi lehet az eredmény a magára hagyott lelkész munkája után, feltéve, hogy ez megkísérli az előirt egyházépítő szellemi munkát végezni? Bizony elmondhatjuk, hogy a legjobb esetben is minimális, mert kisebb egyházközségekben is felfokozott lelkészi tevékenység kellene ahhoz, hogy a belmisszió terén csak valami eredményt is elérhessen a lelkész, nagyobb népességű egyházakban pedig ez a tevékenység ugy fest, mint mikor a gyermek kanállal akarja kimerni a folyó vizét. A dolgok ma már oda fejlődtek, hogy amennyire fontos az egyház helyes adminisztrációja az anyagiak terén, ép olyan, sőt merem mondani még fontosabb a lelki adminisztráció, amely napról-napra több feladatot von hatáskörébe. Minél tovább halad az egyház, azt fogja tapasztalni, hogy a munka is folyton több és több, újabb kérdések és szükségek merülnek fel, amelyeknek megoldása nagyobb erőlkifejtésre kényszeríti az egyházat. Ebben a fejlődésben nincs megállás és jaj volna annak az egyháznak,

amely valamikor azt hinné, hogy ő már befejezte feladatát. Ma csak azt látjuk, hogy mi a ma feladata, de holnap már más teendők követelik a munkát. Gondoljunk csak arra, hol vagyunk már a tegnapi munkaprogramja után. A vasárnapi iskolák, a bibliakörök, a nőszövetségek, az iratterjesztés, a városi cseléd leányoknak, iparos és kereskedő tanoncoknak lelki gondozása, egyszóval az ifjú generáció lelkivilágának megnyerése és egyházunk hitelvei szerint való átformálása, mindmégannyi oly feladat, amely sok, küzdelmes és fáradságos munkát jelent az egyház dolgozó emberei részére. Lehetséges-e az, hogy ahol ily nagyfontosságú és tömegű munka vár elvégzésre, ott csak egy emberre hárítsuk az egész munkát? Nem érezzük, hogy ez esetben a rossz eredményért a felelősség a presbytereket is terheli?! Hiszen a lelkész is presbyter, habár vezető presbyter s minden presbyter a törvény szerint egyházi tisztviselő, aki mulasztásaiért erkölcsi s anyagi felelősséggel tartozik?

Uraim, az állatvilág példát mutat arra, hogy ahol sok a munka, ott a dolgozó elem is több. A dolgozó hangyák és dolgozó méhek szervezete azt mutatja, hogy a sok munka nem egy személyre, hanem a közösség többségére háríttatik. Hát az emberi közösség tökéletlenebb szervezet lenne az állaténál? A református egyház archimédiusi pontja épen a presbyteri rendszerben van lefektetve. Ez az a pont, amelynél fogva az egyház minden kérdését meg lehet mozgatni és kilehet emelni a közömbösség iszaptengeréből. Ha az egyházat egy nagy hadseregnek tekintjük, úgy a presbyterek ezen hadsereg tisztjei, akik kezére sok egyháztagnak irányítása van bízva. Nem üres cím, s nem egy bizottságnak fejbólintó tagja tehát a presbyter, hanem tényleges munkára elkötelezett egyházi tisztviselő.

Az egyházi életet megújítani óhajtó irányzat ezt a felfogást vallja a presbyterek munkakörére vonatkozólag, amikor reális tartalommal kívánja megtölteni az ő tisztüket, tudván azt, hogy a megújulás csak megfelelő számú munkaerő beállítása mellett lehetséges. A magyarországi zsinatelőkészítő bizottságának munkájában már látszik is ennek a gondolatnak megtestesítése, mert az eddigi törvényes meghatározásokat s felsorolásokat bővebb és kimerítőbb szabályokkal kívánja helyettesíteni. Nálunk, ahol a megújulás kívánása legalább is oly erős, ez a törvényes szabályozás épen most lesz időszerű s nem vagyunk kétségben az iránt, a zsinati törvények e tekintetben a várakozást ki fogják elégíteni. Ez azonban még nem lehet elég. A lelkek tudatába kell bevinni a kötelességnek érzését. Nem szabad ezután azt

gondolnunk, hogy rábizhatjuk a papokra a fenti dolgokat, mert ez az ő dolguk, hanem a presbyter legyen az összekötő kapocs a hivek serege és az egyház között s gondolja meg, hogy ahány lelket kapcsol szorosán az Isten egyházához, annyi embernek szerezte meg a földi élet nyugalmát s a tulvilág boldogságát.

Mi pedig Uraim, akik itt világítunk a közömbösség sötét-ségében, gondoskodjunk arról, hogy a világosság a legutolsó zugba is elhatoljon.

Vajha az itt elhangzott gondolatok ne vesznének kárba, hanem e gyűlés egy leadó állomásként szétrepitené a lelkek hullámrezgéseit az ország minden református hívének szívébe

Eredmények és tanulságok.

A nagykárolyi áldásos napok elmúltával nem lehet megállanunk a krónikás beszámolójánál, hanem érdemes fölöttük kissé elgondolkozni. Kiséreljük meg számbavenni az eredményeket és megerősíteni azokat, melyek a jövőre tanulsággal szolgálhatnak.

Az első és legnagyobb eredmény az volt, hogy e komoly, munkával történt ünneplés erőteljesen irányította rá a figyelmet az Igére és az Ige tárházára: a Bibliára. Ez az ünnep lényegében hatásában nem Károlyi Gáspár, hanem a biblia ünnepe volt. Minden részletébe azt véste bele a szivekbe és elmékbe, hogy anyaszentegyházunk megújulásának, népünk megtartásának, erőteljesebb és gazdagabb jövődönknek legfőbb biztosítéka az Isten ígéje. Azért lelkipásztoroknak, presbitereknek és hiveinknek önmaguk és minden reábizottak iránt való szent kötelessége az Igéhez való teljes visszatérés, benne Isten akaratának kutatása, megismerése és iránta való hódolatos boldog engedelmesség.

A másik nagy eredmény a két egyházkerület vezetőinek, különösen lelkipásztorainak első nagy, szeretetteljes találkozása volt. Szívből örültünk, hogy erdélyi testvéreinket a mi kerületünk területén üdvözölhattük. Bár voltak egyes helyi nehézségek, melyek megakadályozták abban, hogy testvéri szeretetét mindenki mindenki iránt kimutathassa, de az együvé tartozást, az egy uton egy cél felé törekvést, a sorsban, szolgálatban és lélekben való egységet mindnyájan éreztük. Ezt az érzést gazdagították a magyarországi egyház és intézményeinek kiváló képviselői, kik a velünk való egységről megragadó és mara-dandó hatású üdvözleteikben tettek bizonyosságot.

E találkozásból folyó harmadik jelentős esemény az a határozatszerű óhajtás, hogy a konferenciákat ezután a két kerület közösen rendezze meg évenként felváltva egymás területén. A lelkeknek az ilyen alkalomkor való egymásra hatása végtelen áldásos lehet és bizonytal az is lesz.

Eredményként könyvelhetjük el ezeknek a gondolatoknak továbbfolyhatását, melynél fogva nagyon sokan megérezték és belátták, hogy a testvéri kapocs megteremtése, kiszélesítése és megerősítése végett szinte elodázhatatlanul szükség van a lelkipásztorok számára egy összefogó szervre: országos lelkészegyesületre. Jóleső érzéssel tapasztaltuk, hogy ennek szükségeségét éppen erdélyi testvéreink hangoztatták.

Megörökitendő momentumként kell feljegyeznünk az ifjúság közreműködését a munkában és részvételét az ünnepségen. Midőn láttuk, hogy a helybeli ifjak milyen lelkesen segítettek a presbiterek mellett a rendezés nagy feladatának minél simábban való megoldásában, midőn hallottuk, hogy egyik másik milyen örömmel büszkélkedett el; én is ott voltam, s ezt, vagy azt tettem, vagy midőn az ünnepi vasárnapra számosan, testületileg jelentek meg a közeli falvak és város fiai és leányai, kiket a helyi fiatalság tagjai keresztyén vendégszeretettel fogadtak: mindezek látásán reménységgel telt meg szívünk egyházunk virágzóbb jövődjé felől.

Külön ki kell emelnünk a nagykárolyi lelkésztársunk és presbitériuma lelkes, fáradhatatlan, szinte erőt meghaladó munkásságát, mellyel az egész ünnepséget előkészítették és megrendezték, valamint az énekkarok és derék vezetőjük, Bőjthe János kántortanító buzgó fáradozását, mellyel az ünnepség minden napján szebbnél-szebb énekekkel fokozták áhítatunkat. De fogadja hálánkat az egész gyülekezet, sőt a város másfelekezeti lakossága is, melynek tekintélyes része nyitotta meg szívét és hajlékát az odasereglők sokasága előtt.

Tanulmányként érdemes egy kis seregszamlét tartani a jelenvoltak és hiányzók fölött. Mintegy 140 lelkész, vagy lelkészjellegű egyén volt jelen a konferenciákon és ünnepélyen. Körülbelül a mi egyházkerületünkből 71. A nagykárolyi egyházmegye lelkészei csaknem teljes számmal ott voltak. Utánuk — aránylag — legtöbben voltak a nagybányaiból, honnan több, mint fele megjelent. Érdekes és meghatóan kedves jelenség volt hogy ez egyházmegyének idősebb lelkipásztorai meglepő számmal vettek részt, míg viszont feltűnően sokan maradtak távol egész kerületünkből a fiatalabbak közül. Általában azonban a mi kerüle-

tünkbeliék számával — a több, mint kétszer akkora erdélyi kerülethez viszonyítva — elégedettek lehetünk. Nem így a világiak, presbiterek megjelenésével. Különösen szembeötlő volt, hogy az erdélyi kerületből egy vezető világi férfit sem volt jelen. E tekintetben még szervezetlenek vagyunk és nagy feladatok várnak reánk. A munkát alulról kell kezdenünk: be kell vezetni és állandóvá kell tenni az egész vonalon a lelkészi körök és egyházm. lelkészértekezletek mellett a presbiteri értekezleteket is, hogy így az alapot megvetve, tovább lehessen építeni a kerületi, sőt egyetemes presbiteri értekezleteket sőt az erősebb szolidaritást teremtő presbiteri szövetséget.

A bibliakiállításán úgy látszott, hogy fontosságát az illetékesek nem mérlegelték kellőleg. Sok régi, ritka és értékes példány volt ugyan együtt, de ha tudjuk, hogy jelentékeny hányadát dr Musnay László tekei esperes-lelkész hozta, kinek szinte muzeumszámba menő gyűjteménye van, akkor látjuk, hogy aránytalanul kevés volt a hivatkozott összegyűjtött példányok száma. Éppen ezért ennél az első kísérletnél nem szabad megállanunk. Folytatnunk kell a régi bibliák felkutatását azzal a céllal, hogy ezeket megszerezzük és belőlük egyházi [kerületi, vagy egyetemes] bibliai muzeumot létesítsünk, amit később egyházi muzeummá fejlesszünk ki.

Az ünnepségnek legjelentősebb eredménye egy magában áldásokat rejtő kezdet: a „Károli Gáspár Irodalmi Társaság” megalapítása. Úgy érezzük, hogy ennek tudományos és népszerű egyházi irodalmunkra és egész egyházi életünkre leendő hatásáról felesleges bővebben értekezni. Mindnyájan tudjuk a hiányokat, melyeknek pótlása e társaságnak is feladata lesz. Éppen ezért mindnyájunk szívének közös óhajtása, hogy úgy az előkészítő bizottságnak, mint magának a társaságnak a kitűzött célok megvalósítására az Úr adja segítő kegyelmét és áldását.

Lelkészi köri értekezlet. Az avasi lelkészi kör szeptember hó 11 én tartotta értekezletét Szatmáron, amelyen az új liturgiáról Kolozs Vince vámfalui lelkész tartott előadást. Az értekezlet Széll György esperes és Nagy Pál hozzászólásai után, dr Koronka Pál szövegezésében, a következő határozati javaslatot fogadta el: 1. Óhajtja az egységes liturgia megteremtését úgy az erdélyi, mint a magyarországi egyházakban. Ezért 2. haladékat kér annak keresztülvételére. 3. Legyen tekintettel a zsinat a tradícióra és csak azt vegye fel, ami mulhatatlanul szükséges és csak azt hagyja ki, ami mulhatatlanul mellőzendő. 4. Miután a fenti óhajnak inkább megfelel a magyarországi liturgiatervezet, ezért az avasi lelkészköri értekezlet e mellett foglal állást. Ezután még több fontos egyházi ügyet beszéltek meg és foglaltak állást a szőnyegen levő kérdésekben.

Püspöki vizitáció a nagykárolyi egyházmegyében.

Egyházlátogató körutját, melynek nyomában a lelki megújulás áldásait hintegeti a kegyelmes Isten, a múlt évben a bánáti és aradi egyházmegyében megkezdve, a f év tavaszán az érmellékiben folytatva, szeptember 3—11. napjáig a nagykárolyi egyházmegye hét egyházközségének látogatásával zárta le ez évre Főtiszt. Püspök urunk. Szeptember 4-én Géres, 5-én Királydaróc, 6-án Domahida, 7-én Kaplony, 8-án Börvely, 10-én Bere és Csomaköz részesült látogatásban, 11-én pedig a nagykárolyi Károlyi Gáspár-féle ünnepekre utazott át a püspök.

A körut jelentőségét még jobban kihangsúlyozta az a körülmény, hogy részt vett rajta, — már amennyiben egyéb lekötöttsége mellett tehetett, — egyházkerületünk nagyrabecsült főgondnoka Domahidy Elemér is, kinek vendégszeretétét ismételten élvezte a püspök, valamint a kíséretében levő Havas Gyula esperes, dr Nagy Sándor egyházmegyei gondnok, — kik maguk is többbizben látták vendégül uri házukban a vizitáció folyamán a püspököt, — dr Szemethy Géza egyházkerületi tanácsos titkár.

Az egyházlátogatás, mely mindenütt a legapróbb részletekre is kiterjedt, sok örvendetes jelenséget mutatott fel a gyülekezetek életében. A pásztorok hűsége és szeges gondja meglátszik a hivek hitéletén, a presbitériumok mindenütt megértően működnek a lelkésszel együtt és vállvetve annak kimélyítésén. Mindezek az eredmények egyben beszédes tanubizonyságai annak is, hogy az egyházmegye esperesének, gondnokának és vezető testületének szeme szive Isten országán. Talán nem is lehetne mindez másképpen abban az egyházmegyében, melynek Havas Gyula a közszeretett minden fényétől körülvelt „Gyula bácsi” az esperese, dr Nagy Sándor, ez a nagyműveltségű, poétalelkű és hitben erős férfiú a gondnoka s melynek egyik egyházközségében lakik egyházkerületünk világi feje: Domahidy Elemér főgondnok, ki az őseitől öröklött kálvinista hithűséggel nézi figyeli, és irányítja szűkebbkörű joghatósága alá tartozó gyülekezeteinek is a sorsát Innen van aztán, hogy a vezetők e dicséretes együttműködése nyomán általában mindenütt az evangéliumi élet szép, példás rendje és békessége tapasztalható s például a berei egyházbontásnak ma már a keserű emlékei is szinte feledésbe mentek.

Am a fény mellett itt-ott árnyékok is mutatkoztak. Ezek részben az általános emberi fogyatkozások, részben, sőt nagy részben mai adottságunk sajnálatos velejárói. A legfájdalmasabb

látványt a csomaközi gyülekezet nyújtotta. Amilyen felemelő jelenség a szinmagyar és kálvinista Börveiy egyházközségnek nagy lendülete és hatalmas előretörése a fejlődés útján, melynek ékes bizonyága volt nagy költséggel igen szépen helyreállított templomának éppen a vizitáció napjára kilüszött fényes felavató ünnepsége is, éppen olyan leverően hatott a vizitáló küldöttségre a kis csomaközi egyház: a látogatási program utolsó pontja. 84 kataszteri hold birtokából — agrárreformcimen — az utolsó négyzetölig kifosztva, busan, csüggedten hordozza pusztulásra ítéltsége minden szomorú szimptomáját. Nem is pont volt ez a vizitációs program végén, inkább egy fájdalmas felkiáltó jel, mely érihetetlenül mered szemünkbe. S mellette ott lebeg és száll lejjebb óráról-órára az „elnémult harangok“ tragédiájának szomorú árnyéka.

Egyebekben pedig a püspökvárás és fogadás hagyományos, de mégis kedves izgalmi és külsőségei: lovas bandériumok, diadalkapu, virágosó, üdvözlő szónoklatok, diszbeszéd stb., a hivek szeretetének és ragaszkodásának ezek a félreérthetetlen tolmácsai ezen a köruton is éppen úgy adva voltak, mint az előzőkön. Ha ehhez vesszük még az állami, vármegyei hatóságok és a különféle egyházak képviselőinek tisztelgő küldöttségeit, örömmel és megnyugvással kell megállapítanunk, hogy a háborús lelki kilengések és megtántorodások bántó tünetei kezdenek lassankint elszigetelődni s hogy — például — a püspöki atyai tekintély a társadalomban ma is tiszteletreméltó magaslapon áll, hova nem tudnak fölcsapni a destruktív gondolkodás és erkölcsi felfogás termelte szellemi áramlatok szennyes hullámai. Nem! Az a magaslát, melyen a püspöknek, mint legfőbb lelkiatyának a tekintélye nyugszik, a tizparancsolat egyikének örök sziklája, mely azt mondja, hogy „tiszteljed atyádat!“ Ezt a gyermeki tiszteletet és szerető hódolatot láttuk kisugározni a szivekből minden oldalról az ősz püspök felé. Mintha valami hatalmas reflektorok öntötték volna sugaraikat meleg, láthatatlan fénnel.

Nem baj, sőt a legnagyobb mértékben örvendetes és dicselkedésünkre való dolog, hogy ezen a sugárzó fényen meg kellett és meg kell osztoznia a „püspöknek“, Sulyok Istvánnal, az „emberrel“, az evangéliumnak ezzel az éveire ugyan idős, de lélekben, akaraterőben és munkabírásban fiatalos és fáradhatatlan szolgálójával. Ahogy ott a vizitációs köruton, hosszú élete tapasztalataival fölverte, apostoli útja fáradalmi közt csodálatos türelemmel és szelidséggel bogozgatta, rendezte sorra a

gyülekezetek sok ügyes-bajos dolgát, „coniungens ima summis”, eszembe jutottak a zsoltári szavak: „milyen ékesek]a békesség-hirdetők lábai!”.

Lelkészi és tanítói jubileumok.

Egyszerű, meghitt, bensőséges ünnepély keretében ülte meg folyó év szeptember hó 22-én 50 éves lelkipásztori hálaadó ünnepét Ungváry Gyula tamásdai lelkésztársunk. Őszinte meleg szeretet vette körül a pátriarcális koru öreg pásztorot egy gyülekezete, mint községe, tisztelői és családja részéről. A jubilaris ünnepséget, amely a szépen renovált templom, iskola és lelkész-lak avatásával volt egybekötve, maga a jubilaris lelkész kezdte meg lelkéből felbuzgó szép imádságával, amelyben szívből mondott hálát a hű szolga mennyei Úrának 50 esztendei atyai ségedelméért. Feledhetetlenül mély hatást gyakorolt az őz szolgának forró hálaadása, amely néha oly magasan szárnyalt, hogy a hallgatóság zokogásba tört ki.

Majd Bokor Sándor feketegyarmati lelkész hirdette építő hatással Istennek igéjét Máté 16. 18 alapján. Az anyaszentegyház fundamentuma alatt a jubiláló lelkész mélységes szerepet értve, melyen — Isten után — fentállott 30 év óta a tamásdai egyház. Ötvenesztendei szolgálatából ugyanis harmincat töltött jelenlegi szolgálati helyén a jubiláns lelkész.

Azután Balogh Maityás anti lelkész keresztelt két csecsemőt a megújított templomban költői szárnyalású beszéd kíséretében. Végül a jubiláns lelkész olvasta fel az adakozók névsorát. Ezek közt a község előljárósága 40 000 leivel szerepel. Dicséret legyen neki érte!

Délután Vass Jenő vadászi lelkész, a jubiláns veje hirdette az ígét lendületes beszédben. Azután a presbitérium fejezte ki együttérzését 74 éves, de fiatalos elevenségű lelkipásztorának.

Mi is őszinte jó kívánságunkat fejezzük ki a hűséges szolgának örömnépe alkalmával és Istennek minden testi lelki áldását kerjük reá, gyülekeze ére és családjára. Tartsa meg őket a kegyelem Istene sokáig boldog megelégedésben és jó békességben!

* * *

Meghaló kedves ünnepsége volt szeptember 8-án a pusztajlakai református egyháznak. Közszeretben álló tanítóját, Sándor Lajost ünnepelte 25 éves szolgálata alkalmából, aki mit sem tudott a készülő ünnepeltetésről. A meghaló ünnepség délután 3 órakor istentisztelettel kezdődött a templomban, hol Kiss Károly, váradvelencei lelkész, egyházmegyei tanácsbíró, az egyházmegyei tanügyi bizottság elnöke hirdette az ígét Máté V. 48. alapján. A gyönyörűen kidolgozott és előadott hiterősítő, de melleti alkalmi beszéd, áldott hatást gyakorolt a nagyszámu hallgatóságra.

Istentisztelet után a lelkeszi hivatalban disz presbiteri ülés volt, melyen Kádár Miklós, helybeli lelkész üdvözölte a presbitérium nevében a jubiláns tanítót, buzdítván őt a további hűséges munkálkodásra. Ezután a presbitérium s a vidékről nagy számban összegyűlt vendégek átvonultak az iskolába, melyet zsufozásig megtöltött a község apraja és nagyja, felekezeti különbség nélkül óhajtván tisztességet tenni érdemes tanítójának. Itt Vadai Béla esperes az egyházmegye nevében köszöntötte a kiváló tanítót, kinek beszédeből idézzük a következőket:

„... Annak a férfinak, akinek ma 25 éves jubileumát ünnepelejük: egy tiszta, becsületes, munkás, eredményekben gazdag mult áll a háta megett. Dolgozott csendben, zajtalanul, szakadatlan. Mindig egy cél lebegett a szeme előtt: népünket közelebbre e gyülekezet tagjait a tudásnak, a tiszta vallásosságának, a szellemi és anyagi jólétnek minél magasabb fokára felemelni.”

„És jöttek időközben a próbák, melyek kísértésbe ejtettek sokakat, sivitottak körülöttünk a különféle eszmeáramlatoknak romboló szelei: Sándor Lajos állott szilárdan, rendületlenül, tudván azt, hogy a hitte, a tiszta vallásossággal párosult tudás az az erős pillér, amelyre jelent, méginkább a jövőt építeni lehet. És abban, hogy a pusztajlaki református gyülekezet felett az ítéletes idő szinte nyomtalanul separt át, abban, hogy itt a Körösvölgyön ezen gyülekezet a vallásosságnak és egyházához való ragaszkodásának szép példáját adja, abban, hogy ezen egyházközség tagjait, vezető és alkotó elemeit az egyetertés és békesség szelleme hatja át abban, hogy itt fejlődés, haladás van a szép és jó felé, — mindezekben Sándor Lajos tanítónak része van...” Esperes szavai alatt mindenkinek a szemében a boldog öröms az igazi megihatottság könnyei csillogtak.

Ezután az egyházmegye tanítósa nevében Nagy Mihály borsi tanító üdvözölte tanító testvérét, boldogan tapasztalván, hogy van még megértés némelyik gyülekezetben a tanítói nehéz hivatás iránt, ami egyébként természetesnek látszik egy olyan tanítóval szemben, mint Sándor Lajos, aki a lelkét adta át tanítványainak s aki a nehéz megpróbáltatások között is hiven és rendületlenül megállott egyházának és fájának, tanítói és népnevelői hivatásának szolgálatában.

Ma d a volt tanítványok nevében Bódis Ágnes, jelenleg biharpüspöki-i tanítónő, köszönte meg azt az odaadó munkát, melyben 25 év alatt lelke minden kincsét, minden drágaságát és szépségét bőkezűen ajándékozta tanítványainak. Nagy Ferenc VII. el o tanuló a jelenlegi tanítványok nevében üdvözli az ünnepeletet, majd Szilágyi Imre legidősebb presbyter, — aki már 25 évvel ezelőtt is presbyter volt, — keresetlen egyszerű, de szivből jövő szavak kíséretében átnyújtotta az egyház csekély ajándékát: egy arany óraláncot, a medailon egyik oldalán S. L. monogrammal, a másik oldalon ezzel a felirással: „1904—1929. hálája jeléül a pusztajlaki ref egyház”.

Sándor Lajos tanító könnyekig megihatódva mondott köszö-

netet az üdvözlő beszédekre. „Szeretetet hoztam ezelőtti 25 évvel, — mondotta — szeretetet adtam és szeretetet kaptam”.

A szeretet magvának vetése valóban szeretetet termelt. Este társas vacsora volt a lelkészlakon, amely az éjféltől órákban lelkes hangulatban ért véget.

HIREK

Választások a fiszántuli egyházkerületben. Révész Imre lemondása következtében egyházkerületi főjegyzőül Maklár Károly aljegyzőt, világi tanácsbíróul gróf Tisza Lajost, zsinati képviselőül Gaál Endre, szatmári egyházm. gondnokot választották meg.

Károlt Gáspár emlékeztére egyházmegyéje: az abauji egyházmegye szeptember 22-én maradandó hatású emlékünnepelet tartott.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr. Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

H. K. N—k. A nyugtázást a jövő számban hozzuk. **Sz. G. K—g.** Jobb volna a küldött két tárgyú cikkből két cikket írni, ami annál természetesebb, mert a kettő között nehéz kapcsolatot teremteni és mindkettő megérdemelné a bővebb kifejtést. **H. A.** Kérem az ígét mielőbb.

Utasítás az adminisztrációs látogatás előkészítésére

A folyamatban levő adminisztrációs vizsgálatra vonatkozólag a rendtartás és a múlt évi tapasztalatok alapján az elemi iskolák igazgatóinak figyelmébe ajánlom a következőket:

1. Az iskolák autorizációs kérvénye kivétel nélkül fel van terjesztve a miniszteriumhoz 1926 március 10-én és másodsor, kiegészítve 1927 november hóban. A megfelelő aktacsomót az irattárból elő kell keresni és a postakönyvből annak expedialását igazolni. Miután az autorizációs kérvények közül egy sincs még elintézve, az összes iskolák a törvény 110. fejeleténél működnek. Ennek a körülménynek megemléztését kérni kell a jegyzőkönyv felvételénél. [Școala funcționează în condițiile art. 110. din Legea inv. part.]

2. Tanterv az állami iskolákéval azonos. Ajánlatos kéznél tartani magát a tantervet tartalmazó füzetet is. [2791—1929. sz. körrendelet. Ref. Lapja 382. old.]

3. Rendtartás egyelőre azonos az állami iskolákéval. Ajánlatos egy kivonatos házirendtartást készíteni és a falra kifüggeszteni. Ennek mintája megtalálható a Gyerkes-féle „Tanítók útmutatója”-ban. Szintén ajánlatos a megfelelő füzet beszerzése. [3798—1929. sz. körrendelet. Ref. Lapja 502. old.]

Föltétlenül meg kell lennie a Regulamentul inv. part. román nyelvű kiadásának. [Román-magyar szöveggel a püspöki hivatalnál 45 Lei beküldése ellenében; csak román szöveggel díjtalanul megkapható.]

4. A tanszemélyzet kimutatása [Tabloul corpului didactic] a következő rovatokkal: Numele și pronumele învățătorului [vezeték- és keresztnév, vezetéknev elől, aláhuzva]. Calitatea

[Minőség] director [-oară], învățator [-oară], def. [prov.]. Clasa [milyen osztályban tanít]. Obiectele [milyen tárgyakat]; toate obiectele după programa analitică. Numărul și data autorizării [az autorizáció kelte és száma] ha meg van, ha nincs meg, az a megjegyzés, hogy az iskoláéval együtt kérték [s'a cerut cu autorizația școalei] vagy ha utóbb kérték az a szám, mely alatt a kérést beterjesztették [s'a cerut cu No. --- la ---]. Naționalitatea [nemzetiség].

Ez a kimutatás, ha van tanítói szoba, vagy igazgatói iroda, ott kifüggesztendő, ha nincs, az inspekció céljából készen tartandó.

5. Ugyancsak kéznél tartandó az act de angajament miniszterileg láttamozott példánya azoknál a tanítóknál, akiknek személyre szóló autorizációjuk van, azok, akiknek még nincs, tartsák készen az act de angajamentjük másolatát, megjegyezve rajta, mikor lett felterjesztve a miniszteriumhoz.

6. Az órarend osztályok és órák szerint elkészítendő. Román nemzeti tárgyak pirossal aláhuzandók, vagy piros tintával irandók be. Az ideai tanrendek jóváhagyás végett még akkor is beterjesztendőek, ha a tavalyyal azonosak. Az órarend az osztályban kifüggesztendő, ha még nincs jóváhagyva, a tavalyi jóváhagyott tanrend maradjon, ha az új tanrend a tavalyitól eltér, a másolat készen tartandó.

7. A tankönyvek jegyzéke [Lista manualelor didactice] a falon kifüggesztendő. Rovatai a következők: A könyv címe [titlul cărții]. A szerző vezeték- és keresztnéve [numele și prenumele autorului]. Kiadó cég neve [ediția]. Kiadás éve [anul tipăririi]. A miniszteri jóváhagyás kelte és száma [aprobarea Ministerului]. A jóváhagyás éve nem lehet régiebb, mint 1925.

8. Leltár külön könyvben vezetendő, minden iskolai év végén lezárandó, az új beszerzések és az elhasználás következtében történt kiselejtezések bevezetendőek. Minden tárgynál jelzendő az ár és hogy milyen állapotban van. Ajánlatos a tanterem leltárát is külön lapon kifüggeszteni.

Kötelező butorzat: Katedra, szék, fekete tábla [ha több osztály tanul együtt, kettő], padok, szekrény a füzetek és tanszerek számára, a király arcképe. A királyné és a meghalt király arcképe a király arcképénél lejjebb függesztendőek ki vagy tisztességes módon az irattárban elhelyezendőek. Az irodában, ha nincs, a tanteremben, külön szekrényben őrzendő az iskola irattára, az iskolai könyvtár és a nemzeti zászló.

Kötelező tanszerek: Számológép, métermértékek [ha ezek a régi magyar kiadások, a feliratok románul kiegészítendőek] mértani testek, körző, történelmi képek [a falra kifüggesztve, lásd Ref. Lapja 1929. évf. 157. old.], a község tervrajza, a vármegye térképe, Románia térképe, a kontinensek térképe lehetőleg vászonra húzva [Hiv. lap 1929. 86. old.] és egy plani globium [a föld feltekéi] vagy földgömb, természetrajzi képek, a program szerint szükséges fizikai és kémiai eszközök.

9. Kötelező könyvek: a) Jelentési napló a tanítók számára,

amelybe napról napra és óráról-órára osztályonként be kell vezetni a végzett anyagot, a tanterv szerinti fogalmazásban

b) Beiratási napló mellékelve hozzá minden növendék okmányait, nevezetesen a declarációk adeverințăit [ez utóbbiakat összefűzve].

A beirt növendékek névsorát át kell tenni az illetékes állami iskola igazgatóságához, természetesen hivatalos szám alatt.

c) A matricula, rendesen bekötve, az összes rovatok kitöltve; azoknál akik saját iskolában jártak előző évben, a megfelelő rovatban jelezni kell, hogy a tavalyi anyakönyv hanyadik lapján szerepel. A matriculák osztályonként és névsorban készítenődök. Pontosan egyezniök kell a beiratási naplóval, ajánlatos alkalmas módon a beiratási napló megfelelő számára hivatkozni.

d) A matriculával egyezően a mindennapi használatra szolgáló mulasztási és előmeneteli napló szintén bekötve.

e) Látogatási jegyzőkönyv.

f) Iktatókönyv, az iratok rövid tartalmának és elintézésének jelzésével.

g) Postakönyv.

10 Az iskola irattára évenként külön csomagba kötendő, lehetőleg kemény tokban. Az iratok közt meg kell lennie minden fogalmazványnak, ami az iskolától kiment. A rokon természetű dolgok, mint p. o. a beirt növendékek adeverințăi, együvé fűzendők, vagy összekötendők s a felzetten jelzendő a csomag tartalma. Ugyancsak az irattárban kell megőrizni az összes, előző évben használt naplókat, anyakönyveket stb.

Ajánlatos mindazt, ami az adminisztrációs látogatáshoz szükséges, készen, összegyűjtve tartani, hogy a látogatás alkalmával keresgélne ne kelljen.

Hogy kellő gondossággal az adminisztrációs látogatások sima lefolyása biztosítható, példára a színérváraljai jegyzőkönyv [Török Bernát], mely az adminisztráció menetében mindvégig a legnagyobb rendet [cea mai perfecă ordine] állapítja meg.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3911—1929-II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli iskolaszéki Elnök urnak. Tekintettel arra, hogy az autorizációért folyamodó tanítóknak eddigi összműködésükei igazoló szolgálati bizonyítványt is kell mellékelni, felszólítom az iskolaszéki Elnök urakat, hogy a szolgálati bizonyítványt indokolt kérés esetén eredeti román példányban állítsák ki, a következő minta szerint: „Certificat. Subsemnatul președinte al comitetului școlar ref. din adevăresc oficial, că dl. (dna—dra) a funcționat la școala primară ref. din dela până la ca învățător definitiv (ha 1926 szept. 1-én már volt három teljes szolgálati éve) provizoriu (ha 1926 szept. 1-én még nem volt három teljes szolgálati éve) o dovedit în această calitate deplină aptitudine implinind

funcțiunea cu iubire și zel. N'a suferit nici o pedeapsă disciplinară. Drept care i-s a eliberat prezentul certifiat pentru a-i servi ca anexă la cererea de autorizație. Dátum. Aláírás. 14 leies okmánybélyeggel ellátandó." Oradea—Nagyvárad, 1929 szeptember 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 3860—1929. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Iskolafenntartónak* Október hó 15-ig jelentendő a beírt tanulók lélszáma, osztályonként és nemenként részletezve. Oradea—Nagyvárad, 1929 szeptember 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pályázat a hegyközujlaki református egyház második tanítói állására. Fizetés évi 24000 Lei, havi előleges, egyenlő részletekben. Lakás természetben és 1200 □ öl kert. A kert adóját tanító fizeti. Kötelesség: A presbiterium által rábizott osztályok tanítója. Pályázhatnak férfi és nőtanítók, kik nosztrifikáló vizsgát tettek, vagy arra jelentkeztek. Pályázati határidő a megjelenéstől számított 14 nap. Az állás jogerőre emelkedés után azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények a lelkeszi hivatalhoz küldendők. Az állás helyettesítéssel is betölthetik. Posta Nagyvárad Uilacul de munte—Hegyközujlak, 1929 szeptember 23. Presbiterium.

Az egyházkerületi Főtiszleletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 3526—1929., 3527—1929. és 3528—1929. számú rendeletében kötelező használatra elfendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kisbetűs Énekeskönyvek,
Nagy Vilmos-féle Nyelvgyakorlók,
Dr. Szentpétery-né—Gázdac-féle ABC
és Olvasókönyvek, Kandray—Titz-féle
Számtan—Mértan könyvek, továbbá
iskolai nyomtatványok,
térképek, füzetek, írószerek stb. stb.**

az előírt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea—Nagyvárad, 10:11 Vulcan (Magy Sándor-u.) 14

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Bihor

Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
 Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hitelbetét gyűjtéssel. *Leszámítol váltókat. Folyósít jelzálogkölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriai”
 biztosító-társaságot. 39**

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgona-javítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 39

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

39